

1-12

14616

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOKVÁRMEGYEI

NÉPMŰVELÉS

TARTALOM:

Dr. Maday Pál: Mult, Jelen és Jövő.
Soós József: Díjazott pályamű ismertetése.
Cs. S.: Beszámoló a szövetségi gyűlésről.
Egyesületi élet. Hírek. Nyugtázások.

NÉPFI DEZSŐ
KÖNYVNYOMDÁJA
SZOLNOK.

XXXIV. ÉVF. 1. SZ.

1941. JANUÁR HÓ.

Iskolai falitérképek, szemléltetőképek
tanszerek és ifjúsági színművek stb.
nagy választékban eredeti kiadói árakon:

Rényi Dezső

könyvesboltjában
Szolnok, Gorove-u. Áruforgalom.

Magyarország új plasztikus hegy és vízrajzi térképe vászonra húzva, lécekkal	26'—
Magyarország nagy politikai térképe vászonra húzva, lécekkal	26'—
Európa új plasztikus hegy és vízrajzi térképe vászonra húzva, lécekkal	26'—
Európa legújabb politikai térképe, vászonra húzva, lécekkal	26'—
Jász-Nagykun-Szolnok vármegye nagy falitérképe, vászonra húzva, lécekkal	26'—
Magyar tárgyú szemléltető képek 50×66 cm. nagyságban, 35 féle, darabonként	1'20
Magyarország babérlombos cimere, 34×51 cm.	—'50
Hiszkegy falikép 37×51 cm. nagyságban	—'60
Horthy Miklós kormányzó úr arcképe 40×56 cm. nagyság	1'—
Magyar nemzeti zászló 2 méter hosszú, rojttal és bojttal	17'60
Ugyanaz 3 méter hosszú	26'—
Magyar nemzeti zászló, középen magyar címerrel, 2 m. hosszú	29'—
Ugyanaz 3 méter hosszú	41'—
Gyászlobogó rojttal, 2 méter hosszú	16'60
Ugyanaz 3 méter hosszú	25'—
Himnusz falitábla, kartonrahúzva	4'—

Bárhol hirdetett iskolai, szépirodalmi vagy bármilyen szakkönyv megjelenés után eredeti bolti áron azonnal kapható!

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOKVÁRMEGYEI

NÉPMŰVELÉS

A vármegyei tanítóegyesület, a kir. tanfelügyelőség hivatalos közlönye.

Laptulajdonos
Jász-Nagykun-Szolnokvármegyei Ált.
Tanítóegyesület.

Szerkesztésért és kiadásért felel:
CSIKY ERNŐ

Előfizetési díjak és reklámdíjak
Csiky Ernő egyes. pénztárához,
a lap szerkesztésére vonatkozó
közlemények a szerkesztőség
címére Szolnok, Ujvárosi iskola
küldendők.
Kéziratokat nem adunk vissza

Évi előfizetés 6 pengő

Megjelenik havonként.

MULT, JELEN ÉS JÖVŐ.

Irta: Dr. MADAY PÁL tanügyi fogalmazó-gyak.

Az emberi létnek három különös arca van. Mikor az élet küzdelmében egy pillanatra megállunk és hátra tekintünk, meglátjuk a Multat, majd előre nézünk és megérezzük a Jövendőt és e két roppant szakadék között felismerjük igazi ember arcunkat: a Jelenet. A gyermek a Multból hoz valamit magával és viszi a Jövő felé, hogy az örök jelenben számot adhasson értékeiről a nemzetnek. A Jelenben a Mult és Jövő összelelkeznek és együtt mutatják meg teljes értékeiket. Most inkább arra kérdesre szeretnénk feleletet adni, hogy milyen legyen a Jelen arca, amelyet a Mult és Jövő értékei összefognak. Természetes ez a kérdésünk, hiszen a Jelen tényében van eltemetve a mindenkori nemzeti műveltség képe, amely kiteszi, felöleli a nemzet mindenkori kulturájának habitusát.

A magyar Mult a végtelenből jött a Jelenig és viszi roppant értékeit és gazdag tartalmát a végtelen Jövő felé. Benne a nemzeti műveltség nem meghatározott adottság, hanem a nemzet fejlődő életével együtt változó, fejlődő értéktartalom. Ha változatlan lehetne, akkor nem haladhatna előbbre a nemzeti műveltség és befejezett, céltalan lenne minden magasabb emberi törekvés. De a változatlanság tényének ehene szól a Mult is, amely küszik mögöttünk szótlanul. Velünk jönnek a Mult értékei, hogy gazdagabban mehessünk a Jövő felé. Ezért a Mult számonkérését jelent. Ránk csattan a „mit tettél” szörnyű vádja és jaj nekünk, ha nem úgy cselekedtünk, ahogyan kellett volna. Hallja-e most a számonkérés a nevelő, aki felelős minden magyar gyermekért, aki a Jelenen keresztül átviszi a nemzeti értékeket a gyermek lelkébe, hogy gazdagabb legyen vele a magyar Jövendő? Tudja-e minden tanító, hogy éppen kezében van letéve a legnagyobb nemzeti felelősség, amelynek tartalma magyar sorsot jelent?! Arról van most szó, hogy teljesítette-e minden magyar a reá bízott komoly feladatokat?? Megérezte-e, hogy a magyar gyermek a nemzet legnagyobb kincse, benne van eltemetve a végtelen magyar sors,

a magyar Holnap, a magyar Jövendő?! Igen, a Mult úgy jön át a Jelenbe, hogy számot kell adni róla, meg kell mutatnunk azt, hogy *mennyit végeztünk*. Arról beszél nekünk a Mult, hogy nem végeztünk eleget és még nagyon sok munka van hátra. A magyar nevelő munkájának sohasem lehet vége, mert mindig maradnak feladatok, amelyeket el kell végeznünk. Éppen ezért a Mult eredményei sarkalnak bennünket, hogy *még több munkát végezzünk*. A magyar gyermek nevelése örök magyar munkát jelent, amely a nemzet feladatai között a legszentebb és legszőbb.

De a Mult a Jelenen keresztül titokzatosan áthajózik a Jövő sejtlemes céljai felé. Arról beszél nekünk a Jövendő, hogy még nagyon sok feladat előtt állunk, amelyet fokozott nevelői akarattal el kell végeznünk. Milyen csodálatosak a Szahara égnek rohanó piramiscsucsai a végtelen sivatag ölén, amelyek titkokat intenek és zászlókat lengetnek a jajgató számum vad ordításában, hogy észrevegye a balgatag vándor. Az Alföld elrejtett szántóföldjén éppen így világítanak a tanyai iskolák kigyuló szellemi fároszai, hogy hívogassák a magyar gyermekeket. Milyen nagyszerű dolog, elmondhatjuk, hogy a legutolsó magyar kunyhóba is eljut a magyar műveltség és rajta keresztül boldogabb lesz a magyar. *Ezért* tanítónak lenni *szolgálatot* jelent, amelynek gyümölcseit magunkkal visszük a Jövő felé. Ha erre a boldog szolgálatra rá tudunk döbenni, akkor mehetünk nem sejtett határok felé, a szó igazi értelmében mondott: győzelemért! *A szélesebb nemzeti műveltség kimélyíti a nemzet céljait* s ez olyan biztos cél, mint a geothermicus gradiens egy Celsiusa. Óh jaj, ha elveszítjük a csillagot, amely elindított utnak, mert bele halunk végzetes tehetetlenségünkbe az embermilliók kegyetlen harcában. Legyőzheti a rádió az étert, az energia a dimenziók végtelen síkját, de mindig marad számunkra egyetlen állapot, amikor magunkra hagyatva felhangzik az *Ítéletünk*. Ekkor osszerezzen körülöttünk a világ, mert ez az ítélet döbbenetes és megmásíthatatlan. S óh jaj nekünk, ha ez az ítélet nemzeti létünkben támad meg és fejünkre olvassa, hogy a magyar gyermek nem elég művelt! Jaj nekünk akkor, ha *horizontálisan* nem gyarapodunk a műveltség dolgában és visszafelé mutat a Végzet ujjá. — A nevelői munkában résztvenni dicsőséges életvállalás. Olyan, mint a gyermek öröme, aki a favár bevételeire tör skatulya lovakkal. Éreznünk kell, hogy magyar nevelőnek lenni szent kigyullást jelent, amely összeköti értékében a végtelenből jött Multat az örök magyar Jövendővel...

Három különös arc: Mult, Jelen, Jövendő! És a három sulyos fogalomban a végtelen történelem roppant drámája pereg, amely végig éli az emberiség sorsát. Micsoda megható és hősi szépsége az az életnek, hogy a magyar kultúra tiszta világossága felragyog kunyhótól, palotáig. És milyen jó volna elmondani az új esztendő hajnalán, hogy minden nevelő hűséggel és becsülettel végezte el a reá bízott feladatokat: a Mult fényesebben ragyog és gazdagabb lett vele a Jövendő!

A közszolgálati alkalmazottak arcképes igazolványainak érvényesítése az 1941. évre.

A magyar királyi államvasutak miskolci Üzletvezetőségétől nyert értesülésünk szerint; az Üzletvezetőség a közszolgálati alkalmazottak és családtagjai arcképes igazolványainak, 1941. évre történő érvényesítését megkezdte. Az érvényesítés 1941. január hó 31-ig tart.

Az arcképes igazolványok általános kicserélése elmarad és így a jelenleg használatban levő igazolványokat bélyeg beragasztásával érvényesítik.

A miskolci Üzletvezetőség érvényesíti: az Abaujtonna, Borsod, Gömör, Heves és Jász Nagykun-Szolnok vármegyékben lakó tényleges és nyugdíjas közalkalmazottak és ezek családtagjainak igazolványait.

Vonatkozó Üzletvezetőségi értesítésből az alábbi fontos részeket szószertint közöljük, — mint a tanítóságot különösen érintő tudnivalókat, — a fenti ügyvel kapcsolatban.

„Az igazolványok beküldésénél a következők szem előtt tartását kérjük:

Az állami alkalmazottaknál a családfő és feleség igazolványonként 1 pengő érvényesítési díjat és 8 pengő térítési díjat, összesen 9 pengőt tartoznak postabefizetési lapon befizetni (új igazolványnál 2 pengő kiállítási díjat és 8 pengő térítési díjat, összesen 10 pengőt), további 16 pengőt a felettes miniszteri tárca visel. A gyermekek igazolványáért 1 pengő érvényesítési és 24 pengő térítési díj (új igazolványnál 2 pengő kiállítási díj és 24 pengő térítési díj) fizetendő (összesen 25, illetve 26 P).

Nem állami közalkalmazottaknál úgy a családfő, mint a feleség, valamint a gyermekek igazolványáért 1 pengő érvényesítési és 24 pengő térítési díj (új igazolvány kiállítása esetén 2 pengő kiállítási és 24 pengő térítési díj) fizetendő. *A befizetés a miskolci üzletvezetőség 12089 sz. csekk-számlájára történik.*

Az arcképes igazolványokat, (új igazolvány kérése esetén egy dr. 6x10 cm. nagyságú, kartonerősségű fényképet), a hivatali főnökség összegyűjtve kimutatásba foglalja és pedig állami alkalmazottaknál *közös kimutatásba a férj és feleség, külön kimutatásba az igényjogosult gyermekek arcképes igazolványait*, nem állami alkalmazottaknál mind a családfő, mind a családtagok egy kimutatásba veendő fel.

A kimutatások záradékolandók.

ÖSZTREICHER LIPÓT ÉS FIA NÁNDOR

bortermelők, bornagykereskedők

„Hungária“ rum- és likörgyár

SZOLNOK sürgőnycim: Borösztreicher. Telefon: 53

Mínt hogy a záradékolásoknál évről-évre ismétlődő hibák fordulnak elő, alábbiakban összefoglaljuk a záradékolás módját és a záradékolásra illetékes hivatalokat.

Azoknál az állami alkalmazotknál, akiknek illetményeit a m. kir. Központi illetményhivatal számfejtí, a kimutatást a hivatali főnök csak aláírja, az előirt igazolást pedig a központi illetményhivatal végzi.

A tanintézeteknél az igényjogosultságot felső és közép iskoláknál az illető tanintézet igazgatósága, az állami elemi iskoláknál a központi illetményhivatal, a nyilvánossági joggal felruházott nem állami vagyis községi, felekezeti és fizetéstkiegészítő államsegélyben részesülő alapítványi, társulati, illetve egyesületi iskolák tanszemélyzeténél az illetékes kir. tanfelügyelőség igazolja. A községi és felekezeti ovodák tanszemélyzetének igényjogosultságát a felettes tisztiorvosok igazolják. A kimutatások záradékának mindenkor tartalmaznia kell annak az igazolását, hogy a kimutatásban felsoroltaknak igényjogosultsága — az igényjogosultság feltételeinek (rendszeresített állásban alkalmazott, eskütett, nyugdíjigénnyel bíró, rendszeres fizetésben álló tanítók) pontonkinti részletes felsorolásával — fennáll igazolnia kell továbbá, hogy az igényjogosult családfők feleségük és megnevezett gyermekeik után családi pótlékban részesülnek.

Díjazott pályamű ismertetése.

Ismerteti: *Soós József* vm. népművelési titkár. 1

Jász-Nagykun-Szolnok vármegye Törvényhatósági Iskolánküüli Népművelési Bizottsága az 1940. évben, alábbi címen pályatételt hirdetett: „Mit olvastam olyant, ami az iskolánküüli népművelés elméleti célkitűzéseiben és gyakorlati munkájában felhasználható? — E pályatétel első díját, a 100 pengős jutalmat *Végh Pál* vezsenyi ref. kántortanító nyerte el.

E pályamunka azt a célt, hogy az iskolánküüli népművelés szakirodalmát összegyűjtse és a népművelésben felhasználható irodalmi művek forrástanulmányát megismertesse, eléggé széleskörűen oldotta meg.

Bevezetésben a szerző munkájának menetét írja le és mint kifejti, falun élő tanítónak képességeit a külföldi szakirodalom alapos és rendszeres ismertetése meghaladja, ezért azt mellőzi munkájában, csupán két neves német szakmunka címét említi, mint amelyre a magyar szakirodalomban többször hivatkoztak.

A magyar iskolánküüli szakirodalom feldolgozását tartja fontosnak csupán, mert felfogása szerint, a magyar néplélek művelése csak a magyar szellemiség által megszürt gondolatok útján lehet igazi magyar néplélek-nevelés.

Az első részben az iskolánküüli népművelés elméleti szakirodalmául szolgáló műveket csoportosítottan tárgyalja. Annak a helyes megállapítá-

sának megfelelően, hogy aki másokat nevelni, tanítani akar, annak első sorban önmagát kell művelnie, felosztja a szakirodalmat a magát önművelő szükséglete szerint.

Az iskolánküüli népművelés elsősorban nevelő-tanító munka. Ezért az általános neveléstudományra vonatkozó szakirodalmat és nemzeti kulturpolitikai szemléletet nyújtó irodalmat tárgyalja.

E tárgykörben nélkülözhetetlenek tartja a következő művek tanulmányozását:

Mitrovics Gyula: A neveléstudomány alapvonalai.

Weszely: A korszerű nevelés alapelvei.

Imre Sándor: Nemzetnevelés.

Varga Béla: A mai közszellem pszichológiája.

Kornis Gyula: Kultúra és nevelés.

Kornis Gyula: A magyar művelődés eszményei.

Az iskolánküüli népművelés a társadalom keretében valósuló munka. Az iskolánküüli népművelés társadalomnevelő munka. Szükség van komolyan képzett iskolánküüli népművelőnek arra, hogy a *társadalomtudomány* elveit nagy vonásokban ismerje. A vallás- és közoktatásügyi miniszteri 17.000—1925, számú rendelettel kiadott Népművelési Tájékoztatóban felsorolt társadalomtudományi ismereteket gyarapító művekkel együtt ismertet még nagy vonásokban 8 értékes munkát. A társadalomtudományi ismereteket nyújtják a következő művek:

Weis István: Hova.

Laurency Vilmos: Társadalomfejlődési és közgazdasági ismeretek.

Dékány I: Bevezetés a társadalom lélektanába.

Geöcze Sarolta: Társadalmi és közgazdasági ismeretek.

A „Műveltség Könyvtárának” A társadalom című kötete.

Dr. Barankay Lajos: A nemzetetika nevelés.

Dr. Barankay Lajos: A nemzeti közszellem pedagógiája.

Dr. Rainiss Ferenc: A szociális nevelés értéke és anyaga.

Az iskolánküüli népművelésnek nagyobbik része falun folyik le. Ezért a falukutatás ismeretének fontosságára tekintettel a következő műveket ajánlja az iskolánküüli népművelési előndók tájékozódására.

Imre Lajos: A falu nevelés irányelvei.

Imre Lajos: A falu művelődése.

Dr. Czettler Jenő: Magyar mezőgazdasági szociálpolitika.

BALÁZS IMRE

óra, ékszer, látszerraktára
legnagyobb és legolcsóbb

SZOLNOK, TELEFON 302.

Takarékosság tagja.

SPORTDIJAK

Vésések, javítások

SZABOTT ÁRAK

Szentiványi Károly: Falusi programok.
 Boroviczenyi Nándor: A szociális tevékenység kézikönyve.
 Gidófalvi-Schultz: A magyar pap és tanító szociális kötelességei.
 Tokaji László: A falusi nép gazdasági, társadalmi és nemzeti irány-
 ba való vezetése.

Bernáth István: Agrárius törekvések.
 Bene Lajos: A magyar falu társadalma.
 Ortutay Gyula: Magyar népismeret.
 Weis István: A magyar falu.
 Dr. Bodor Aladár: A falukutatás vezérfonala.
 Grábner Emil: Hogyan lett Nyomorfalvából Gazdagfalva?
 Nagy László: A jövő magyar intelligencia és a tanyakérdés.
 Dr. Rusznyák: Faluvédelem.
 Tomory Viola: A parasztság szemléletének alakulása.
 Barabás Endre: A falukutatás és a tanító.
 Kiss Géza: Ormánység.
 Lukácsy: Ormánység.
 Szeibert János: Elsodort falu a Tiszazugban.
 Balázs: A rög alatt.

A neveléstudomány, a nemzeti művelődés, kulturpolitika, társadalomtudomány és falukutatás tudományát, az iskolán kívüli népművelés segédtudományának mondja a szerző.

E segédtudományok irodalmának ismertetése után tér át az iskolán kívüli népműveléssel foglalkozó művekre. (Folyt. köv.)

A Temetkezési Alosztály tagjainak figyelmébe! Felkérem az Alosztály tagjait, hogy elhalt tagtársunk: Lucskay József ny. cibakházi áll. isk. igazgató-tanító után tagonként 1 P 20 fillért az egyesület pénztárába befizetni szívesek legyenek.
Pénztáros.

EGYESÜLETI ÉLET

SZÖVETSÉGI GYŰLÉS.

1940. évi december hó 28-án délelőtt 9 órakor a Magyar Tanító Egyesületek Szövetsége szövetségstanácsi rendkívüli gyűlést tartott Budapesten. Berkényi Károly elnöki megnyitójában megköszönte az egybegyűlteknél, hogy ilyen nehéz időkben is ilyen szép számmal összegyűltek.

Beszélt a szeretet hatalmáról, majd a következő szavakkal fejezte be beszédét: „Kérjük most Istent, hogy a mai nehéz és borzalmas időkben küldje el hozzánk segítő kegyelmét és az isteni szeretet jegyében hozza el számunkra a rég óhajtott boldogságos békét.

Ezután a főpénztáros terjesztette elő jelentéseit; az 1939. évi számadást, 1941. évi költségvetési tervezetét és a X. Egyetemes Tanítógyűlés adatait.

Közgyűlés a jelentéseket — a számvizsgáló jelentése után — elfogadta. Az indítványok előterjesztése során Ráthonyi kartárs javasolja, hogy a Szövetség anyagi megerősítése érdekében az országos tagegyesületek a részükre befolyt tagdíjaknak bizonyos százalékát (10—20 százalékát) üld-
 jék be a Szövetségnek.

Berkényi elnök válaszbeszédében előadta, hogy bizony a tagsági díjak nehezen folynak be. Rávilágított arra, hogy ha a tanítói összetartás már ott tartana, hogy az ország összes tanítói egy táborban lennének, akkor a tanítóság összes fájó sebeit könnyű volna behegeszteni.

Kéri a jelenlevő szövetségi tanácsstagok segítő munkáját az Egyesület fejlesztése érdekében, mert — ugymond — ha az Egyesület a tagok részvéttelensége és nem fizetése folytán megszűnne, a tanítóság helyzete még sokkal rosszabbá válna.

Végül is a közgyűlés Ráthonyi indítványát elfogadta azzal a módosítással, hogy fenti hozzájárulást azon tagegyesületek esetében szorgalmazták, akik még esetleg nem kötelezett tagjai a Szövetségnek.

Berkényi elnök kéri még a jelenlevőket, hogy hassanak oda — ki-ki a maga körzetében — hogy minden tanító, jellegre való tekintet nélkül lépjen be a vármegyei Általános Tanítóegyesületbe.

Nagy Lajos debreceni ref. ig. tanító kéri az Elnökséget járjon el illetékes helyen, hogy az arcképes igazolványok 25 pengős térítési díját szállítsa le az állam, a nyári szünidőre pedig a tanítónak is adják meg a családtagoknak járó kedvezményes (4 P) jegyet.

Elnökség az indítványt magáévá tette.

Végül a Szövetség Tanács — elnök indítványára — Fajx Vilmos tanítót megbízta segéderőként a pénztárnoki teendők végzésével.

Ezután elnök berekesztette a közgyűlést.

A MAGYAR TANITÓK EÖTVÖS ALAPJÁNAK VÁLASZTMÁNYI ÜLÉSE.

A Magyar Tanítók Eötvös Alapjának választmányi ülését 1940. december 28-án fél 11 órakor nyitotta meg Berkényi Károly alelnök a Tanítók Háza dísztermében.

Megnyitó beszédében örömmel üdvözölte az Eötvös Alapba visszatérő erdélyi kartársakat.

Kegeletes szavakkal emlékezett meg az elhunyt Rákos István kir. tanácsos, az Eötvös Alap volt elnökéről és kiváló érdemeiről.

Bőröndöt, bőrdíszmüurut, gyermekkocsit, fényképezőgépet, gramofont, játékarut és illatszert nagy választékban, olcsó árban vásárolhat Szolnokon a

Vidor Üzletházban

Telefon 301.

„Takarékosság” tagja

Hangsúlyozta, hogy az Egyesület továbbra is Rákos István szellemében kell, hogy folytassa áldásos munkáját. — És hogy a jövőben éppen ebben az Egyesületben kell megnyilvánulnia a tanítói szolidaritásnak.

A gyűlés résztvevői állva hallgatták végig az Egyesület volt nagy-növű elnökének elparentálását.

Ezután *Háros Antal* a főtítkári jelentést olvasta fel. Örömmel állapítja meg az Eötvös Alap tagjainak számbeli gyarapodását.

Bejelenti, hogy az Eötvös Alap a folyó év nyarán Felsőcsatáron magaslati üdülőhelyet helyez üzembe tagjai részére saját házában.

Megvilágítja, hogy az Eötvös Alapra nemcsak annak van szüksége, aki onnan valami segélyezést vár, (az Egyesület az 1939—40. évben 40.000 pengő segélyben részesítette tagjait), mert az mint erkölcsi testület, minden tanítónak előnyét szolgálja.

Ezután az Alap különböző intézményeinek vezetői olvasták fel jelentéseiket, amiket a választmány elfogadott.

Indítványok hangzottak el egy Önálló Tanítói Szálloda felépítésére. *Péterhidy* igazgató kijelenti, hogy a vezetőség állandóan foglalkozik azon kérdéssel, hogy a fővárosba utazó tanítók zavartalanul és teljes számban élvezhessék a kedvezményes elszállásolást és reméli, hogy a legközelebbi jövőben már kész tervet is terjeszthet elő erre vonatkozólag.

Elnök indítványára a választmány Rákos István emlékbizottság kiküldését határozta el. (Siremlék felállítása ügyében.)

A választmányi ülés bezárása után a közgyűlést nyitotta meg *Galla Endre* alelnök. A közgyűlés egyetlen tárgya a Rákos István elhalálozásával megüresedett elnöki tisztség betöltése volt.

A közgyűlés egyhangú lelkesedéssel *Háros Antal* székesfővárosi iskolafelügyelőt választotta meg az Eötvös Alap elnökévé. Az így megüresedett főtítkári tisztségre *Lengyel Ferenc* szísi gyak. iskolai tanítót, jegyzőjévé pedig *Muraközi Jenő* pentszentlőrinci tanítót választotta meg.

Az új elnök székfoglalója után a közgyűlés véget ért. Cs. S.

A KALÁSZ KÖNYVKIADÓ RT. VÁLASZTMÁNYI GYŰLÉSE.

A magyar tanítói kar egyedüli országos jellegű és a tanítószervezet jóléti intézményeit szolgáló gazdasági alakulata, a Kalász Könyvkiadó Rt. december 28-án du. tartotta nagyszámu tagtárs jelenlétében idei második választmányi gyűlését a Tanítók Ferenc József Háza dísztermében.

Galla Endre elnöki megnyitójában őszinte örömeinek adott kifejezést, hogy még a távollakó kartársak közül is sokan jöttek el a rendkívüli körülmények dacára s ezzel is igazolták az eszme iránti áldozatkészségüket. Kifejtette, hogy mennyire fontos intézmény a Kalász különösképpen az Eötvös-alap szempontjából és felhívta a figyelmet arra, hogy akik a Kalász könyveit nem vezethetik be, támogassák más kiadványai használatára. *Osztie Zoltán* igazgatósági jelentésében örömmel emlékezett meg a keleti és erdélyi országrész visszatéréséről, majd be-

számolt az elmúlt időszak eseményeiről. Ismertette a felszabadult területre letrészen kifejtett propagandamunkálatok eredményeit és bejelentette, hogy a Kalászban kifejezésre jutó eszme ez alkalommal is igen számottevő sikereket ért el, mert a számbajövő népiskoláknak mintegy 70—75 %-a vezette be a Kalász különféle kiadványait. Ezzel kapcsolatban a Kalász és az Eötvös-alap, valamint a bennük tömörült tanítószervezetek nevében halás köszönetet mondott a most visszatért tanítótestvéreknek, akik igaz bajtársi szeretettel és példatadó kari öntudattal tették magukévá a Kalász célkitűzéseit. Őszinte köszönettel adózott a két tanítótestvérnek: *Berkényi Károlynak* és *Galla Endrének*, valamint *Bódy Ottó* igazgatósági tagnak, legfőképpen azonban *Zsigmond Józsefnek*, aki tántoríthatatlan hittel és akadályokat nem ismerő akaraterejével képviselte a Kalász érdekeit. Bejelentette, hogy a vállalat jövőben munkásságába a most felszabadult tanítótestvéreket is kellő számmal be akarja vonni s ezért a legközelebbi közgyűlésen javaslatot terjeszt elő a választmányi tagok számának megfelelő felemelése tárgyában. Beszámolt az üzleti forgalom igen nagyarányú örvendetes emelkedéséről és a nyomda további fejlődéséről. Ismertette a vállalat vagyoni helyzetét, majd tájékoztatta a választmányt a folyó évi segélyezésekről. Kimutatta, hogy az Eötvös-alap 13.169.— pengős támogatásán kívül 8.200.— pengővel segélyezte a Kalász tanítókat, tanítógyermekeket és özvegyeket. Ezenfelül nem feledkezett meg az országos és vármegyei tanítóegyesületekről sem. Bejelentette, hogy a II—VI. osztályu helyesírási gyakorlatok munkafüzei további jelentős teret hódítottak és használatuk mind szélesebb körre terjed ki. Közölte, hogy a népművelő tanfolyamok és a felnőttek részére készült 3 füzetből álló sorozatot a kultuszminisztérium engedélyezte s ezek a füzetek januárban készülnek el. Bejelentette, hogy az új társulati adótörvény végrehajtási utasítása alapján a jövőben a Kalász közgyűlését legtöbb esetben a husvétli tanítógyűlések megelőző időpontban kell megtartani. Megköszönte a kartársak hathatós, megértő és szeretetteljes támogatását és kérte pártfogásukat a lehetőség szerint még fokozottabb mértékben a jövőre is, hogy a területnövekedés folytán a Kalással szemben megnövekedő igények ellenére a tanítói közösségnek ezután még nagyobb szolgálatokat tehessen. Végül kegyeletes szavakkal áldozott Rákos István alelnök, Gergely István igazgatósági tag, Kiss Mózes, Eszes János és Sipos Jenő emlékének. A jelentéshez *Zsigmond József* szólt hozzá és kifejtette, hogy az erdélyi kartársak a legmesszebbmenően támogatják a Kalász célkitűzéseit. Tőlük mindenki csak példát vehet. Kívánatosnak tartaná, hogy az Egyetemes Tanítószervezet a Kalász érdekeit és hivatalos támogatását legfontosabb programpontjai közé felvegye. A választmány a beszámolót halás köszönettel vette tudomásul. *Dr. Tillmann László* „Magyarosság a népiskolában” és *Tantó József* „Népdal a nemzetnevelés szolgálatában” címen tartott nagy érdeklődéssel kísért előadást. A választmányi gyűlés az elnök zárószavaival ért véget.

H I R E K

Minden kedves munkatársának előfizetőjének és olvasójának boldog újsz-tendőt kíván a J.-N.-K.-Sz. v. „Népművelés” szerkesztősége és kiadóhivatala.

Főigazgatói kinevezés. Gáspár Gyula tanügyi tanácsos, középiskolai igazgató, debreceni főigazgató helyettes a Kormányzó Úr Öfóméltósága, az ujonnan felállított szatmárnémeti tankerület királyi főigazgatójává nevezte ki.

Áthelyezés a fogalmazói karban. A vallás és közoktatásügyi miniszter dr. Kisasszony Kázmér id. min. tanügyi fogalmazó gyakorlatot a szolnoki tanfelügyelőségtől a kecskeméti, dr. Bajomi Vilmos id. min. tanügyi fogalmazó gyakorlatot a munkácsi kir. tanf. hiv.-tól, a szolnoki kir. tanfelügyelői hivatalba helyezte át.

Halálozás. Dr. Kisparti János kegyesrendi áldozó pap, a szegedi tankerület érdemekben gazdag, nemeslelkű kir. főigazgatója 1940. december 23-án 56 éves korában Szegeden elhunyt.

Kitüntetett tanító. A Társadalmi Egyesületek Szövetsége, a társadalmi munkában végzett kiváló munkássága elismeréseként dr. Nagy Lajos (Karcag) ig. tanítót díszoklevéllel és éremjelvényvel tüntette ki. A kitüntetések a Társadalmi Egyesületek Szövetsége nevében Berkényi Károly tanítószövetségi elnök nyújtotta át a kitüntetettnek a Szövetség

december hó 28-án Budapesten tartott tanácsülésén, ünnepélyes keretek között.

Tanítók és tanárok megszólítása. Kultuszminiszteri rendelet jelent meg, amely egységesen szabályozza a tanárok és tanítók megszólítását növendékeik által és hogy az utóbbi időkben elharapódzott helytelen megszólításokat (Nagyságos, Méltóságos tanár ur stb.) megtiltsa. A kultuszminiszter elrendelte, hogy a jövőben a férfi oktatókat Igazgató Ur, Tanár Ur, Tanító Ur, a férjes nőket Tanárnő Asszony, a hajadonokat pedig Tanár vagy Tanító kisasszony néven szólítsák. A rendelet megengedi azonban azt, hogy a tanítók Tanító bácsi vagy Tanító néni megszólításra engedélyt adjanak a tanulóknak.

Áthelyezések: A vallás- és közoktatásügyi miniszter ur Pappné Molnár Ilona református elemi iskolai kisegítő tanítónőt a tiszszalkai állami elemi iskolához, Perger Endrét Jászkisér tanyáról Hatvanba, Vécsey Józsefet Tiszafüred—filegóriás tanyai isk.-tól a Hajduhadház—cégényi iskolához, Nagy Juliannát a Turkeve—Kelet-ujvárosi isk.-tól Gyulára, Zakar Ferencet a szolnok—pusztapalotási vándoriskolától Pusztatenyőre, —

SZOLNOK, Szapáry-utca 4—6. sz.
Hitelbank épület. — Takarékoság.
Gyermekruhák nagy választékban,
fűzők és melltartók mérték után.

Tip-Top

gyermekruha és fűzőszalon

Szöke Ilonát a pusztatenyői isk.-tól a sóskuti iskolához, Garadnay Tibort a csátaljai r. k. isk.-tól a jászárokszállási—nagyároki áll. isk.-hoz, Oláh Istvánt Mezőtúr—peres tanyáról Vasad tanyára, Kabdebó Matild a jászfelsőszentgyörgyi—hajtatanyáról Szalkszentmártonra, Dr. Gámán Jánosné áll. tanítónőt Jászberényből Debrecembe, Márton Mária-t Kunszentmárton—ugar tanyáról — Martonvásárra, Dapsy Vilmost Kisujszállás—göröngyösről a pándi áll. el. iskolához.

Simon Mária jászárokszállási áll. tanítót a csikszentimrei, Mogyoróssy János Tiszaföldvár—homoki áll. tanítót a szatmárnémeti II. számú, Máthé János tiszakürt—harkányi közs. tanítót az erdőszentgyörgyi, Máthé Jánosné tiszakürt—harkányi t.t.nőt az erdőszentgyörgyi, Lőrinc János mezőtúri kiség. t.t.ót a marosvásárhelyi, Kruzlitz Erzsébet jászárokszállás-Szent Imrei áll. tanítónőt a nagyváradi, Jancsó Aladár mezőtúr-csiederberekai áll. tanítót a fugyi, Gugi Gusztáv pusz tamonostori rk. tanítót a kolozsvári, dr. Gergelyné Jánossy Róza szolnoki áll. tanítónőt a nagyváradi, Benedek József mezőtúri áll. tanítót a kolozsvári áll. el. iskolához áthelyezte.

Megbizás. A vallás- és közoktatásügyi miniszter úr Borbély Ilonát a Turkeve—fehértői tanyai áll. el. iskolához, Polgár Sándort a törökszentmiklós-óballai áll. el. iskolához próbaszolgálatos segélydíjas minőségben beosztotta. Arató Lajos és Damer Mária-t a dévaványai, Csomor Tibort a jászladányi Megyeri Pált a kisujszállási, Mi-

hály Lillát a tiszaföldvári áll. mezőgazdasági iskolához ideiglenes kisegítő tanítóként alkalmazta, Jónás Erzsébetet a turkevei állami mezőgazdasági iskolához, Zekke Lászlót a jászkiséri Réthy-tanyai vándoriskolához, Gyenge Lászlót a Kunhegyes-kormoi áll. vándoriskolához, Hegedüs Imrét a Szolnokpusztapalotási vándorisk., György Irént a dévaványai r. k. el. iskolához, Somogyi Teréziát a jászárokszállási Szent Imre áll. elemi isk.-hoz, Kiss Lászlót a Karcag-gergely-dülői vándorisk.-hoz, Fóris Dezsőt a Mezőtúr-tulahéki, Bécsy Irént a Kisujszállás-Szt. Imrei, Lengyel Józsefet a Jászfelsőszentgyörgyi-hajtótanyai, Villányi Lajos-t a Jászkisér-pélyi-uti vándoriskolához, Dankó Magdolnát a kunszentmárton—ugartanyai áll. el. isk.-hoz próbaszolg. segélydíjas minőségben beosztotta. Papp Sándort a Tiszarófpusztagyendai rk. el. iskolához ideiglenes helyettesként alkalmazta.

Nyugtázások - Csekkszámja:
Jász-Nagykun-Szolnokvármegye A. I. Tanítóegyesület - Szolnok 57.480.

Előfizetés Népművelésre: Kardos Katalin 3 P Jászladány, Kült. III. sz. áll. isk. igazgatóság 6 P Törökszentmiklós, Templomtéri áll. isk. igazgatóság 6 P Szolnok.

Tagdíj címen: Szabó Róza 10 P Szajol, Horváth Jolán. Szathmáry Lajosné, Brindáné, L. Mária, Muhy Mária, Kovách Lászlóné, Ferenczy Sándorné, Polónyi Rozsi, Mann Barna, Nyári Endre, Csiky Ernő 2—2 P Szolnok, Thiel Bernát, Stavenyik Vilma, Nagy Ferencné, Barócsy Antalné, vitéz Voloncs Fe enc, Karácsonyi Vir.

gil, vitéz Voloncs Ferencné, Péterfy Imréné, Nagy Ferenc, dr. Pádár Aladárné, Jurányi Benedek Thiel Bernátné, Vida Pál, Korom Zoltán, Korom Zoltánné, Tóth Béla, Márton Katalin, vitéz Bakos Dénes 4—4 P Jászárokszállás, Mihályfalvi József, vit z Fodor Béla, vitéz Fodor Béláné, Nagy Julia, Lőrinczy Béla, Turi Lajos, Nagy Kálmán, Doktor István, Vécs Ottó, Makra Sándor, Bartos Mária, Bedő Irén, Maróti Edit, Király László, Debreczeni Sándor, Erdei Sándor, Csaplár Béla, Kelemen Ferenc 2—2 P Turkeve, Szalai István 12 P Pusztakengyel, Csiky József, dr. Gergely Ferencné, vitéz Nagy Lajosné, Bene Lajosné 4—4 P Szolnok.

Temetkezési díj címen: Dr. Bérczy Ernőné 8 P 40 f, Bódi Istvánné 9 P 60 f, Horváth Jolán, Muhy Sándorné, Muhy Mária, Polónyi Rózsi, Szathmáry Lajosné, Ferenczy Sándorné 1 P 20 f, Brindáné L. Mária, Csiky Ernő 2 P 40 f, Hajós István 10 P 80 f, Fazekas Károly 7 P 20 f, Koczka József 2 P 40 f, Szabó Tivadarné 3 P 60 f, Gombkötő Márta 2 P 40 f, Padányi Margit 7 P 20 f Szolnok, Körmendyné P. Irén 2 P 40 f Mezőtúr, Horváth Ferencné 3 P 60 f Gödöllő, Veress Mihály 7 P 20 f Beregszász, Borsody

Vidorné 6 P Nagykörű, Bátky Antal 2 P 40 f Makó, Mérki Andor 6 P Tiszakürt, Dr. Kovács János 2 P 40 f, Györgyné Jacina Irén 19 P 20 f, Csernyiné K. Mária 7 P 20 f, Halmágyi Sándorné 7 P 20 f Szolnok, Pálmay Károlyné 2 P 40 f Jászberény, Sipos Béla, Sipos Béláné 2 P 40 f—2 P 40 f, Nagykörű, dr. Rimóczy Józsefné Bpest 2 P 40 f, Szabó Róza 2 P 40 f Szajol. Mérki Terézia 2 P 40 f Törökszentmiklós, Molnár Béláné 2 P 40 f Bpest, Zala József és Józsefné 7 P 70 f Jászladány, Zöld Jánosné 2 P 40 f, Dobó Sándorné 12 P, Kosnár Lajos 7 P 20 f, Benedek József és neje 4 P 80 f, Gonda János 4 P 80 f, Tóth József, Tóth Józsefné, Molnár Győző, Molnár Gyözőné, Csatáry Lajos, Szakács Jánosné, Korda Julia, Bányai Lajosné 1 P 20 f—1 P 20 f Mezőtúr, Bacskó Gyula 7 P 20 f, Orosz György és neje 4 P 80 f, Sztípiits Bódogné 5 P, Horváth Gyula 8 P Szolnok, Kaplonyi József 7 P 20 f, Kaplonyi Józsefné 7 P 20 f Rákóczi-falva, Csiky József 4 P 80 f, Bene Lajosné 3 P 60 f Szolnok, Petrovay Béláné 4 P Nagykörű, Szakács János 2 P 40 f, Kiss Ágnes 2 P 40 f Mezőtúr.

Rényi Dezső könyvnyomdája, Szolnok.

FÉRFI-
SZÖVETET,
SELYMET

A **BRÜLL**

SZOLNOK
Takarékosság
Baross-utca 1

DIVATÜZLETÉBŐL

RÉNYI DEZSŐ KÖNYVESBOLTJA

GOROVE-U. 15.

SZOLNOK

TELEFON 113.

Bárhol megjelent is-
kolai, szépirodalmi és
tudományos könyvek
a megjelenés időpont-
jában már kaphatók!

Raktáron lévő és azonnal szállítható elemi népkolai vezérkönyvek:

Quint—Drózdy : Beszéd- és értelemgyakorlat	I. o. 6'—
	II. o. 6'80
Drózdy : Beszéd- és értelemgyakorlat	III. o. 6'—
	IV. o. 7'80
Drózdy : Helyesírás és nyelvi magyarázat	II. o. 3'20
	III. o. 4'50
	IV. o. 5'40
	V—VI o. 7'—
Drózdy—Móra : A magyar fogalmazás tanítása	II—VI. o.
Drózdy : A földrajztanítás vezérkönyve	IV. o. 8'—
Kaposy—Stolmár : Természettani és gazd. ismeretek	III—IV. o. 5'—
Bervaldszky—Tscheik : A rajzoktatás vezérkönyve	7'80
Szalatsy—Ferenczy : A történelem, polgári jogok	6'—
Jósvay—Schmidt : Az éneklés tanítása	5'60
Öveges : Vezérkönyv a „Betűvetés” ABC-hez	2'—
Straub—Vadász : Vezérkönyv a számolás és mérés tanításához	I—II o. 2'80
	III—IV. o. 2'80
	V—VI. o. 2'60
Tirpák : Az elemi népoktatás vezérkönyve	3'—
Tirpák : Beszélő rajzok I., II., III., IV.	à 1'—
Kókai : Vezérkönyv a helyesírás és nyelvi magyarázatokhoz I—II—III. o. egykötetben	2'—

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOKVÁRMEGYEI

NÉPMŰVELÉS

TARTALOM:

Csontos Sándor: Beköszöntő.

Dr. Kovács János: Kuszorú.

Soós József: Díjazott pályamű ismertetése.

Ifj. Jarina Péter: A tanító szociális szemlélete.

Soós József: Járasköri énekverseny.

Vágó Elemér: A népművelés mindennapi kérdései.

Hírek. Nyugtázások.

RÉNYI DEZSŐ
KÖNYVNYOMDÁJA
SZOLNOK.

XXXIV. ÉVF. 2. SZ.

1941. FEBRUÁR HÓ.

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOKVÁRMEGYEI

NÉPMŰVELÉS

A vármegyei tanítóegyesület, a kir. tanfelügyelőség hivatalos közlönye.

Laptulajdonos
Jász-Nagykun-Szolnokvármegyei Ált.
Tanítóegyesület.

Évi előfizetés 6 pengő

Felelős szerkesztő:
CSONTOS SÁNDOR
Kiadásért felel:
CSIKY ERNŐ

Megjelenik havonként.

Előfizetési díjak és reklámdíjak
Csiky Ernő egyes. pénztárosa, a lap szerkesztésére vonatkozó közlemények a szerkesztőség címére Szolnok, Pozsonyi-ú. 10. küldendők.
Kéziratokat nem adunk vissza.

Szeretettel köszöntelek Benneteket

kedves Tanítótestvéreim abból az alkalomból, hogy a Jász-Nagykun-Szolnokvármegyei Ált. Tanítótestület megtisztelő bizalmából és megbízásából átvettem a „Jász-Nagykun Szolnok vármegyei Népművelés” szerkesztését.

Nehéz és felelősségteljes posztra állított sorsom és az Előnökség elhatározása.

A közvéleményt képviselni, annak hangot adni — és hangot adatni, — mindig nehéz volt; de különösen nehéz ez a mai korban — eszméket és eszményeket alkotó; eszméket és eszményeket ledöntő új világvajadás, — lázasan forrongó idejében.

Felelősségteljes, mert az írott szó hatalma nagy; hatása széleskörű és beláthatatlan sikon mozog.

Szándékom: A megkezdett uton továbbhaladva, szolgálni a nevelés és nevelők ügyét.

A tanítói élet pulzusán tartott ujakkal figyelni az új életritmust.

A tanítói lélek kibontakozását elősegíteni. Előbbre vinni mindazt, ami a magyar nép felemelését célozza.

A tanítói összetartozandóság kapocsa lenni.

Új időkben, új utakon járni segíteni.

Ehhez kérem segítségüket kedves Tanítótestvéreim. Írásaitokkal, hozzászólásaitokkal, javaslataitokkal és őszinte igazságos bírálataitokkal segítetek, hogy a „J.-Nk.-Sz.v. Népművelés” azzá lehessen, amivé szeretném: mindnyájunk kedves lapjává.

meleg magyar köszöntéssel:

Csontos Sándor
ált. tanító, szerkesztő.

Iskolai falitérképek, szemléltetőképek
tanszerek és ifjúsági színművek stb.
nagy választékban eredeti kiadói áron:

Rényi Dezső
könyvesboltjában
Szolnok, Gorove-u. Áruforgalom.

Magyarország új plasztikus hegy és vízrajzi térképe vászonra húzva, lécekkal	26.—
Magyarország nagy politikai térképe vászonra húzva, lécekkal	26.—
Európa új plasztikus hegy és vízrajzi térképe vászonra húzva, lécekkal	26.—
Európa legújabb politikai térképe, vászonra húzva, lécekkal	26.—
Jász-Nagykun-Szolnok vármegye nagy falitérképe, vászonra húzva, lécekkal	26.—
Magyar tárgyú szemléltető képek 50×66 cm. nagyságban, 35 féle, darabonként	120
Magyarország babérlombos címere, 34×51 cm.	—50
Hízekegy falikép 37×51 cm. nagyságban	—60
Horthy Miklós kormányzó úr arcképe 40×56 cm. nagyság	1.—
Magyar nemzeti zászló 2 méter hosszú, rojttal és bojttal	1760
Ugyanaz 3 méter hosszú	26.—
Magyar nemzeti zászló, közepén magyar címerrel, 2 m. hosszú	29.—
Ugyanaz 3 méter hosszú	41.—
Gyászlobogó rojttal, 2 méter hosszú	1660
Ugyanaz 3 méter hosszú	25.—
Himnusz falitábla, kartonrahúzva	4.—

Bárhol hirdetett iskolai, szépirodalmi vagy bármilyen szakkönyv megjelenés után eredeti bolti áron azonnal kapható!

Koszoru.

Irta: Dr. Kovács János tanügyi tanácsos.

Összeforrottam Veled, Tanítók Lelke és nem tudok, de nem is akarok Tőled elválni soha! Miért ez érdeklődés és rajongás? Azért, mert lelked a lelkemből való, vagy így is mondhatjuk: lelkem a lelkedből való. Azért szeretlek, mert az élet sivárságai között oázis vagy, ahol megpihenhetek és felüdíthetem lelkemet égi tisztasággal.

Mert Te hordozod magadban e tisztaságot állandóan és következetesen. Olyan vagy, mint a tiszta levegő, mely éltet és életet ad. A tiszta levegő, amikor benne élünk, egyszerűen csak tudomásul vesszük és használjuk. De, ha távol, vagy elzárva vagyunk tőle, akkor mindjárt megérezzük hiányát és vágyakozunk utána.

Te vagy ez a tiszta levegő, Tanítók Lelke!

Te vagy az erények kimeríthetetlen kincses kamrája. Üdvnek és Életnek, Utnak és Igazságnak örök hordozója. *Bármilyen vagy is köznapivoltodban*, de bizonyos az, hogy *tanítói* voltodban, minden körülmények között a tiszta és a legnemesebb erények útjain haladsz nemzedékről-nemzedékre, minden időben.

De apostol is vagy, mert a bibliai szent lélek örök időkre megihletett a jóra és arra, hogy *azt* hirdessed is mindenkor, mindenütt a jelen és a jövő számára.

És ez az ihlet Nálad mindenkor kész, mindenkor időszerű. A legjobbat, a legnemesebbet, legigazabbat adni: mindig lényedből fakadó készség. Mindig önmagadat adod és önmagadból adod a legnagyobb kincseket, abból az égi tisztaságból, mely lényednek örök és kiapadhatatlan forrása, mert isteni eredetű.

Láttalak már sokszor, sokféleképpen megnyilatkozni. Láttalak szeretetben, láttalak buzgóságban, láttalak az igazság keresésében, láttalak a tudás továbbításának szent tüzeiben, láttalak a nemes harag lángjában égni.

Láttalak szenvedni, küzdeni a közért, küzdeni és szenvedni a fagyasztó közöny, a mellőzés és a lekicsinylés ördögével. Bármily hatalmas és nagyszerű munka is ez, Neked ez nem robot soha, hanem (s ez szent meggyőződése) égi gyönyörűség. Ilyenkor lángol Benned a magasztos hivatáskereset, a rajongó hazaszeretet, s a tudás továbbadásának

ÖSZTREICHER LIPÓT ÉS FIA NÁNDOR

bortermelők, bornagykereskedők
„Hungária“ rum- és likörgyár

SZOLNOK Sürögnycim: Borösztreicher. Telefon: 53

szent tüze, és az a gondolat, hogy a nemzet lelkét viszed előbbre az örökévalóság útjain.

Szent fonál vagy Te, Tanítók Lelke, aki emberöltőket, évszázadokat és évezredekét fűzöl össze a legszebb, a legdrágább és a legmaradandóbb égi kincsekkel.

Nemzetek lelke, nemzetek jövőjének örök záloga vagy, mert nemzetek sorsát hordozod magadban azért, hogy népek millióit neveled s készíted elő a jövődönnek. Milliók lelkét formálsz és az a forma a legnemesebb, legművészibb, ami emberi munka nyomán egyáltalán megszülethetik.

Mikor Hozzád megyek és Veled foglalkozom, úgy érzem, mintha sáros, rögös parlagra virágos mezőre lépnék, ahol az erények legszebb virágait látom tündökölni, vagy mintha fagyos levegőről meleg napsugaras tájra érkeznék, ahol a tisztesség kristály-tiszta levegője és a szeretet melegítő sugarai áradnak felém.

Annyi sok sok becsület, annyi sok-sok tisztesség és oly sok emberi erény az, amiben Nálad gyönyörködhetem, hogy nagyon hálátlan volnék, ha Rólad újra és újra meg nem emlékeznék. Nemcsak most, de mindenkor, minden időben. Mert lelkem egygyé olvadt Veled kitörölhetetlenül. Azért nagy szerencse az nekem, hogy az *emlékezet útján* mindenkor, akár minden percben is gyönyörködhetem lelki szemeimmel abban a sok-sok szép emlékker, amiket hosszú időközön át kedves és értékes társaságodban összegyűjthettem.

Nem lehet soha elítélendőbb a gyarló emberi gőg, mint éppen akkor, amikor Veled szemben nyilatkozik meg. Olyan ez, mint amikor a tagadás szelleme az angyalokat sértegeti. Ugy látszik, a gőgnek fáj az erények társasága, de bántó gesztusával önmagát gyalázza meg.

Irtózatos még gondolni is arra, hogy nagyszerű hivatásod és munkád a Danaidák, vagy Sziszifusz reménytelen munkájához volna hasonló! Hiábavaló volna szent erőfeszítésed!? Az lehetetlen! De ha így volna is, akkor is annál szebb, annál magasztosabb, annál tiszteletreméltóbb a Te munkád. Mert ha újra és újra nem kezdenéd magasztos hivatásodat, akkor az emberi lélek sohasem tudna emelkedni isteni magasságok felé.

Én inkább igazat szeretnék adni a nagy bölcselőknek: Lockénak, Leibnitznek és Kantnak, akik rendületlenül hittek a nevelés mindenható hatalmában.

Dicsőség és hála Neked ezért Tanítók Lelke! Ezért szeretlek min-

Bőröndöt, bőrdíszműáru, gyermekkocsit,
fényképezőgépet, gramofont, játékarut és
illatszert **nagy választékban, olcsó**
árban vásárolhat Szolnokon a

Vidor Üzletházban

Telefon 301.

„Takarékosság” tagja

denek felett és szeretni is foglak mindörökké! Nem hagylak el! Barátom vagy, nevelőm vagy, munkatársam vagy.

A nemzet lelke él és lüktet Benned. Ha a nemzet teste fáj, Te vele érzel. Ha a nemzetet dicsőség éri, Te repesve örülsz annak és e boldog érzést azonnal továbbítod az új nemzedék számára.

Te vagy a nemzeti erkölcs és nemzeti akarat hűséges és örök hordozója. „A föld kietlen vala és sötétség vala a mélység színén és az Isten lelke lebeg vala a vizek felett.” Így szólt egykoron a szentírás.

Ma pedig szóljon így az igazság, hasonlóan a régihez: A föld kietlen és sötét. A tanítók lelke lebeg az idők, évezredek felett, hogy újra és újra fellángolva, reményt keltve örökké világítson a reménytelen sötétségben.

Díjazott pályamű ismertetése.

Ismerteti: *Soós József* vm. népművelési titkár. 2

A felsorolt művek között a világháború alatt megjelent munkák is szerepelnek, így az összegyűjtött művekből nagy vonásokban a magyar iskolán kívüli népművelés története is megismerhető. A felsorolt művek a következők:

Dr. Deptner Tibor: Népművelés és szabadoktatás.

Dr. Deptner Tibor: Népművelési tanfolyamok.

Dr. Deptner Tibor: Szabadoktatási egyes, sorozatos előadások és tanfolyamok szervezése és anyaga.

Dr. Deptner Tibor: A magyar népfőiskolai mozgalom története.

Boroczy Kálmán: A falusi szabadtanítás.

Károlyi Sándor: Az iskolán kívüli népoktatás és népjólét.

Katona Béla: A népművelés új rendszere.

Molnár Oszkár: Szociális pedagógiai intézmények.

Fekete József: A magyar népművelés körvonalai.

Fekete József: Népfőiskolai gondolatok.

Dr. Czettler Jenő: A magyar népfőiskola.

Dr. Neményi Imre: Népfőiskolák.

Katona Géza: Iskolán kívüli népművelés vezérfonala.

A továbbiakban az iskolán kívüli népművelésnek, mint erkölcsi nevelésnek céljára szolgáló, erkölcsi programját tárgyaló ifjúsági és általános művek sorát állítja össze. Ajánlja az iskolán kívüli népművelés erkölcsnevelői munkájához a következő műveket.

Vitéz Faragó Ede: A cserkész és a családi nevelés.

Szabó Zoltán: Az ifjukur lélektana.

Hajtay Ételka: Zendül már a vetés.

Harsányi István: A hazugság, mint nevelési probléma.

Marczell Mihály: Az ifjukur lelki világa.

Tóth Tihamér: Tiszta férfiúság.

Tóth Tihamér: Ne igyál.

Tóth Tihamér: A művelt ifju.

Tóth Tihamér: A jellemes ifju.

Tóth Tihamér: A vallásos ifju.

Tóth Tihamér: Az ifjuság lelki gondozása.

Olasz Péter S. J.: Az új férfi.

Ambrus: Önnevelés.

Perlaky: A ma életművészete.

Imre Sándor: A család békéje.

Kozma Imre: Szülők iskolája.

Gróf Széchenyi Imre: Az egyke.

Buday Dezső: Az egyke Baranyában.

Pályamunka második részében a forrásmunkákat csoportosítja tárgykörök szerint. Az ismeretközlő művek forrásmunkái természettudományi, gazdasági, egészségügyi témák szerint csoportosítja. Helyes megállapítása volt, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszteri népkönyvtárban levő művek nem kerültek el a figyelmét és azokat a népművelési vezérkönyvekkel együtt forrásmunkául ajánlja. Népművelési vezérkönyveket és a népkönyvtárakban forrásmunkául felhasználható, mintegy 40 művet szakok szerint csoportosítja. A történelmi szemléletnek élményé válását elősegítő történelmi regények fontosságát hangsúlyozza és ad felhasználásukra módszeres és értékes tanácsokat. A természetszeretetre, családszeretetre, otthon szeretetre stb. nevelő munkában az irodalmi művek bemutatása igen sikeres eszköz:

Az iskolán kívüli népművelés fejlődése és jövőbeni sikere attól függ, hogy a népművelés munkásainak milyen mértékben sikerül az önmaguk továbbképzése. Követésre méltó Jász-Nagykun-Szolnok vármegye Iskolán kívüli Népművelési Bizottságának elgoodolása, mely szerint az évenként meghirdetett pályamunkával az iskolán kívüli népművelés előadójának önképzését, s ezzel együtt az elméleti és gyakorlati munka tökéletesítését szolgálja.

Vége.

A Temetkezési Alosztály tagjainak figyelmébe! Felkérem az Alosztály tagjait, hogy utóbb elhalt Lucskay József, Magyary Károlyné és Egner Ilona tagtársak után járó személyenkénti 1 P. 20 fillért az egyesület pénztárába befizetni szivesek legyenek.

Az Alosztály csak úgy tud rendeltetésének megfelelni, ha tagok — erkölcsi támogatásukon kívül — járulékaikat az alapszabályok értelmében pontosan befizetik.

Pénztáros

A tanító szociális szemlélete.

Irta: ifj. Jarina Péter

Társadalmunk szociális szemléletének kimélyítésében nagy és felelősségteljes feladata van a tanítónak.

Mindegyikünk tudatában van már annak a nagyjelentőségű ténynek, hogy szerveesebb, egységesebb és átfogóbb társadalmi emelkedés az ifjuság nevelésének mibenlétében rejlik. Tekintettel arra, hogy ifjuságunk a tanítók kezében van, tehát a tanítók szociális szemléletének tiszta és határozott körülírása a legfontosabb feladataink közé tartozik.

A tanítók nagy munkát végeznek a társadalomban. Akaratlanul is kitünő emberismerők. Együttműködnek a közigazgatás embereivel is. Vagy is a nép és a tanító között bizalom és tekintélyen alapuló kapocs fejlődött ki. Ennek a „kapocsnak” kihatásaival, legyenek azok bármilyenek is, számolni kell ma már mindenkinek!

A szociális szemlélet kimélyítését, illetőleg a tanítók feladatát elsősorban abban látom, hogy azon a helyen, ahova őt a sors állította, nagy súlyt helyez a fogalmak tisztázására, annál is inkább, mert a szélrózsa minden irányából annyi gondolat zavarja az emberiséget, hogy a tanítónak ilyen irányu felvilágosító munkája — szinte misszióként jelentkező magyar életszükséglet.

Az idők folyamán a szociális szó egész közismert lett. De sohasem voltak olyan kevesen tisztában a szociális szó fogalmával mint ma.

A szociális szó örök értelmét Krisztus adta meg: — „Méltó a munka az ő bérére és szeresd felebarátodat, mint te magadat.” Minden olyan munka és törekvés, ami ehhez a gondolathoz közeledni igyekszik, szociálisnak mondható. Vagyis bármilyen élet megnyilvánulásban akkor jelentkezik a szociális munka, ha megtaláljuk bene az igazság keresésére való törekvést. Ez a szociális szónak már általános értelmezése. Ehhez járulnak még a magyar sajátosságok, földrajzi, történelmi és művelési adottságok. És ha ezt a tényt is csatoljuk a szociális szó fentebbi értelmezéséhez, úgy gondolom, hogy a szociális szót magyar szemmel már is tisztán látjuk.

Ha már megismertük a szociális szó általános értelmét, akkor kezdetünk beszélni a szociális munkáról, ami nem más voltaképpen, mint gyakorlati érvényesítése meggyőződésünknek.

A tanítónak kell példát mutatni, bármilyen áldozatok árán is arra nézve, hogy a fogalom tisztasága után a gyakorlati érvényesítés is töle induljon. A szociális fejlődésnek ez az első követelménye.

Törekedni kell a tanítónak nagyobb együttműködésre, azaz szerveesebb munkára.

Az — egy mindnyájunkért és mindnyájan egyért — gondolat, melynek fejlesztése annyira kívánatos, nem képzelhető el összefogás nélkül. Nyíltan kell leszögeznünk azt a tényt is, hogy aki bármilyen okból is huzószkodik az összefogás elől, az a társadalom szociális fejlődésének akadályozója, és mint ilyennel számolni kell.

A céltudatos szociális munkában mindinkább fejlődik a „felülvizsgálásnak” és a „beavatkozásnak” az elve. Vagyis az egyéni életben elentkező panaszt vagy kérelmet, legyen az bármilyen, — alapos kivizsgálásnak kell követni. A tanulmányt az „illetékes” tisztviselőnek adjuk át eljárás végett, aki végzi tulajdonképpen a „beavatkozást.”

Ezt a szót, hogy „nem” bármilyen kérdésnél, addig míg a szociális igazságossággal valóban nem ellenkezik, a keresztény ember törölte szótárából.

A szociális szemlélet azonban egymagában még nem elég! Ma már az a helyzet, hogy minél több tanítónak kellene résztvenni szociális továbbképző tanfolyamon. Akinek annyi emberrel van dolga, mint a tanítónak, annál nélkülözhetetlen a szociális kiképzés. (Főképpen a szociálpedagógának teljes gyakorlati kiépítésére és érvényesítésére gondolok.)

Hogy ki-ki a maga helyén megismerje az összes szociális kérdéseket nélkülözhetetlen az illető város vagy község szociális felvételét kidolgozni. Ez teljes áttekintést ad a helyzet fölött, főképpen annál, akinek már nemcsak szociális szemlélete, de társadalmi munkára gyakorlata is van. Ezt nagyban elősegíti a — szociális tanfolyam.

Azt hiszem mindezek után is, kétséget kizárólag állapíthatjuk meg, hogy a szociálisabb Magyarország felépítése a nevelők kezében van. A nevelést pedig a tanítók végzik főként. Tehát az ő helyes szociális élet-szemléletük — valóban elsőrendű magyar életszükséglet.

Járasköri énekverseny.

Irta: Soós József vm. népművelési titkár.

Az 1933. év óta a tiszai alsójárás községeiben működő elemi iskolák tanulóival a magyar dalkultúra és a rendszeres énektanítás fellendítése érdekében három jól sikerült énekversenyt rendeztünk.

Az elmúlt tanévben terveztük a negyedik énekversenyt, de a késői tanévkezdés, katonai bevonulások, szünet és egyéb gátló körülmények a szorgalmi időt megrövidítették és így nem rendezhettük meg.

Minden siker, — így a megelőző három iskolai énekversenyé is —

FÉRFI- SZÖVETET, SELYMET	A BRÜLL	SZOLNOK Takarékosság Baross-utca 1
DIVATÜZLETÉBŐL		

arra kötelez, hogy továbbra is szebbet jobbat alkossunk. Bár e tanév munkája sem könnyű, az énekversenyt folyó tanévben nem halaszthatjuk el anélkül, hogy a járáskör iskoláiban magas színvonalon álló dalkultusz hátrányt ne szenvedne.

A tapasztalat azt bizonyítja, hogy ezeknek az énekversenyeknek pedagógiai értékűn van, mert nemcsak a tanítót, de a gyermeket is nem verseny fokozott munkakifejtésre ösztönzi. A gyermek lelkében felkelti a jóért, szépért való törekvés érzését, amely alapját képezi az életre való nevelésre.

Szép és hasznos kirándulás emlékeit öröki meg a gyermek szívében, ahol a fegyelmeztség, bajtársiasság előnyeit megismeri. Szolgálatot tesz a magyar dalkulturának, mert az iskolai énekversenyen résztvevő tanulók felnőtt korukban is szívesen lesznek támogatói a falusi énekkaroknak, amelyeknek a létért való hősiesség küzdelmét lépten-nyomon tapasztalhatják.

E súlyos tények nemcsak az iskolai énekversenyek megtartását, de annak további fejlesztését is indokoltá teszi. E versenyen való részvétel nemcsak az első és többi díjazott iskolának jelent dicsőséget, elismerést, de dicséretet érdemel minden résztvevő buzgalma, mely bizonyosságot tesz arról, hogy jobbak azoknál, akik talán kényelemből, vagy más, el nem fogadható okból a versenyen nem vesznek részt.

A verseny „A” és „B” csoportokból áll. „A” csoportba a nagyobb létszámmal, „B” csoportba a kisebb létszámmal bíró iskolák tartoznak. A nemesszívű adakozók jóvoltából az „A” csoportnak négy, a „B” csoportnak két értékes vándordíj áll rendelkezésére.

A megtartandó verseny vándordíjai a következők:

„A” csoport I-ső díja selyem vándorzászló dr. Erődi-Harrach Tihamér v. országgyűlési képviselő ur ajándéka. A zászlót a legutóbb tartott versenyen a cibakházai állami elemi népiskola nyerte el.

„A” csoport II-ik díja: Jász-Nagykun Szolnok vármegye Törvényhatósági Iskolánkívüli Népművelési Bizottság ajándéka, melynek a tiszaföldvári belterületi állami elemi iskola volt a díjnyertese.

A harmadik díjat: Tiszaföldvár község vándordíját, a tiszaföldvári református elemi iskola őrzi.

A negyediket a tiszaföldvári állami elemi iskolák Gondnokságának díjat, a tiszaföldvári-őszöllői állami elemi iskola dalosai kapták.

A „B” csoportban a cibakháza-egyeshalmi állami elemi iskola I-ső díjként a tiszai alsójárás tanítószékének vándordíját, II-ikat a Mohács-csátád ajándékát a tiszainokai református elemi iskola őrzi.

A közös énekekben egészségesebb, öntudatosabb, kitartóbb, fegyelmeztebb új magyar nemzedék, új nemzeti közösség alakul ki. Így kedélynevelés szempontjából is áldásos munkát fejtünk ki, ha a közös éneklés hasznos eredményét a nevelés, a magyar érzés, a magyar dal felvirágoztatása érdekében kiaknázzuk.

A népművelés mindennapi kérdései.

Gyakran megtörténik, hogy egy igen jól előkészített népművelési előadás nem éri el a várt eredményt, a remélt sikert. A hallgatóság nem tudja beleélni magát a tárgykörbe, figyelme elkalandozik, nem találja helyét a sokszor szűknek bizonyult padokban. A mozgás, az itt-ott felneszelő suttozás, a fegyelmezetlenség szemmel láthatólag megzavarja az előadót is, úgyhogy a sokat ígérő estéről mindkét részből több-kévesebb elégedetlenséggel távoznak.

A lelkiismeretes népművelő ilyenkor igyekszik megkeresni az okokat, melyek a csalódást eredményezték. Hajlandó önmagát, majd a közönséget hibáztatni, holott gyakran a *külső körülmények* játszottak össze ellene.

Ezek közül, az előadások sikerére hatással lévő külső tényezőkből sorolok fel néhányat. Az életből vettem, előadásokon figyeltem meg, ezért jószívvel ajánlom népművelő kartársaim figyelmébe.

1. A fény kiváló fegyelmező.

Vannak iskolák, előadóhelyiségek, hová derült arccal lép be az ember. Világosság fogadja, pedig csak egy-két lámpa sugározza a fényt. De ezek nagyok: körégek, vagy petróleum-gázzal működők. Fehér lángjuk megvilágítja a teremnek minden zugát. Jól érvényesül a falak díszítése, a képek feliratai tisztán olvashatók, s gyönyörködni lehet a kiállított polcokon elhelyezett tárgyakban. Szemügyre lehet venni a hallgatóság minden tagját. A szemek kifejezése, az arcok játéka, a figyelmesség, az érdektelen elmélázás, a tetszés, a bosszankodás, az önkéntelen mozdulatok, melyek elmaradhatatlan kísérői az előadásnak, mind észrevehetően zajlanak le, s irányíthatják az előadót. Másrészt következetes jó világítás mellett nem látni suttozó összehajló arcokat, türehtetlenségig ápolatlan külsőt, fegyelmetlenséget. Míg azokon a helyeken, hol egy-két apró, a párás levegőben alig pislogó lámpa fénye birkózott a sötétséggel, a fekete tömegnek tetsző hallgatóság sokat megenged magának a felelőtlen rejtő homályban. Ilyen helyen ne várjunk rendet, tisztaságot, és ne számítsunk eredményre.

Ajánlatos tehát a termet erősen világítani. Néhány nagylényű, a menynevezetre függesztett lámpa a legmegfelelőbb. (Legjobb az igen kevés petróleumot fogyasztó légnymósos gázlámpa, mely működés közben halványan zümmög ugyan, de ez nem zavar, s belőle egy is elegendő.) Elhelyezése oly magasan történjék, hogy esetleges vetítés alatt fénynyújtott kézzel lecsavarható legyen.

2. Nem a kályha jelenti a forró sikert!

Láttam izzadságtól gyöngyöző arcokat, összehúzott vállú, fázósan topogó hallgatókat. Mindkettőnek a helytelen fűtés volt az oka. Legfőbb törekvésünk, hogy megszerettessük a népművelési előadásokat, hogy állandó hallgatóságot biztosítsunk. Tegyük ezért kellemessé az ott tartó-

kodást. Téli esteken úgy intézzük a fűtést, hogy egyik végletbe se essünk, mert meghűléses betegséggel térhet haza közönségünk. Jól jegyezzük meg, hogy *nem az előadás alatt* kell erősen fűteni. Nincs kellemetlenebb, mint mikor a műsor vége felé már annyira kibírhatalan a hőség, hogy a tömött sorokban kezdik vetegetni a kabátokat, kendőket.

Az előadás megkezdése *előtt* teremtsünk olyan hőmérsékletet, hogy nagykabát nélkül kellemes legyen a benttartózkodás. Ha elértük, a kályha ki is aludhat, csak a szokottnál hosszabb műsor esetén kell a fűtés további fenntartásáról gondoskodni, mert ilyenkor elkerülhetetlen a közbeeső, vagy állandó szellőztetés.

Ez a két fizikai jelenség közvetlenül befolyásolhatja munkánk eredményét. A fényvel és hővel való helyes bánásmód kellemes otthonná varázsolja az előadótermet, ezzel biztosítja a siker előfeltételeit.

Ezekhez hasonló mindennapi kérdés gyakran kerül népművelők elé. Beszéljük meg őket nyilvánosan, mert ezzel is munkánkat tesszük eredményesebbé!

Vágó Elemér.

H I R E K

Hibaigazítás. Lapunk mult évi 12. számában, a „Hírek” rovatában, a turkevei iskolafelügyelői körzet betöltésére s Molnár Pál mezőturi ref. isk. igazgató iskolafelügyelői megbízására vonatkozó közlésünk tévedésen alapult. Tárgytalan.

A Vármegyei Törvényhatósági Iskolánkivüli Népművelési Bizottság ülése. A vármegyei th. iskolánkivüli népművelési bizottság január hó 28-án kedden d.e. tartotta évi rendes közgyűlését a vármegyeháza kistermében Alexander Imre alispán elnöklésével. Alexander Imre alispán elnöki megnyitójában üdvözölte a megjelenteket, elnöki bejelentései után Soós József vm. népművelési titkár előadásában a gyűlés elfogadta az 1939–40. tanévi beszámoló jelentést, valamint az 1940–41. tanévi munkatervet. Zselényi Béla várm. számvevőségi főnök az 1940. évi számadást és az 1941. évi költségve-

tést ismertette, melyet a közgyűlés elfogadott. Az ülés Alexander Imre alispán zárószavaival ért véget.

A „Népművelés” új szerkesztőségi címe: *Csontos Sándor* fellelős szerkesztő, Pozsonyi-ut 13. szám. Mindennemű, a lap szellemi részére vonatkozó megkeresést, kéziratot fenti címre kérünk küldeni.

Halálozás. *Dr. Somogyi Béni* tanügyi tanácsos, kecskeméti kir. tanfelügyelő jan. 13-án elhunyt. Náriai községben temették el. Emlékét kegyelettel megőrizzük.

Magyary Károlyné szül. Haraszty Margit ny. áll. tanítónő meghalt. Ungváron temették el a családi sírboltba. Béke poraira.

Áthelyezés. *Dr. Kőrösi Pál Benedeket* a szolnoki kir. tanfelügyelőséghez beosztott polg. isk. tanárt a Budapest szkfővárosi népművelési bizottsághoz osztotta be — további szolgálattételre a VKM úr,

Benedek József áll. tanítót Mezőturról—Kolozsvárra; *Jancsó Aladár* áll. tanítót Mezőtur-csiederbe-rekről—a fugyi áll. isk.-hoz, *Csernáné Cseh Irént* a szajoli rk. isk.-tól—a Jászberény-kormosparti áll. isk.-hoz, *Várhegyiné Bendzy Anna* áll. tanítónőt a Jászberény-kormosparti isk.-tól—Jászberénybe, *Kun Laura* balinkai áll. tanítónőt—a tiszaföldvári áll. el. isk.-hoz, *Kmetykó Pál* tiszasülyi rk. igazgatót—a hódmezővásárhelyi isk.-hoz helyezte át a Vallás- és Közoktatásügyi Miniszter úr.

Megbízás. A vallás- és közoktatásügyi Miniszter úr Borbély Ilnát a Turkeve-fehértói, Szabó Zoltánt a Dévaványa-fudéri; Marton Bélát a Kunhegyes-aranyosdülői, Menyhért Jánost a Kunhegyesgyócs II.-i, Csupor Gábort a Szolnok-pusztapalotási, Novotta Katalint a Tiszavárkony-szőlői áll. isk.-hoz sdiyas, próbaszolgálatos tanítói minőségben beosztotta.

Kinevezések a VII. fizetési osztályba. Vitéz Bányai Kálmán szolnoki tanf. ber. igazgató-iskolafelügyelőt, Thiel Bernát jászárkoszállási áll. isk. ig.-isk.felügyelőt, dr. Nagy Lajos karcagi ref. isk. ig. isk.felügyelőt, Kerekes József töröksztrmiki ref. isk. ig.-isk.felügyelőt, Sikolya Albert földvári áll., Bogyó Béla jászfelsőszentgyörgyi áll., Pin-

tzér József tsztrmiki r. k., Budai Péter dévaványai rk., Méri Andor tiszakürti rk. isk. igazgatókat, Csátary Imre és Mészáros Gyula mezőturi, Tőkés János karcagi, Szilágyi Károly jászberényi tanítókat a VKM. ur a VII. fiz. ó. 3. fokozatába kinevezte.

„Érdekes Regények. — Röptében a világ körül. E címet kapta az a regénysorozat, amelyet a Magyar Népművelők Társasága ad ki a ponyvairodalom kiszorítására. A nép művelését szolgáló könyvek kiadásával a multban azok foglalkoztak, akik a könyv kiadást üzleti érdeknek tekintették. A cél az volt, olcsón kiadni olyan könyveket, amely az egyszerű nép kíváncsiságát felcsigázza, hogy a vásárokon a ponyvákra kitett portéka kelendő legyen. Az üzleti érdeket tehát a rémtörténet, folytatásos regénysorozatok szolgáltatták és a meseszöveg inkább az oldal-lap számához és az idegizgalmi hatásokhoz igazodott, mint a lélek felüdítését szolgáló irodalmi igényekhez. A meginduló kiadvány példányszáma 10 fillér. E százoldalas izléses, színes táblájú könyv tartalmából minden héten az első 64 oldal összefüggő regényt tartalmaz, a további 36 oldal pedig mélynyomású fényképekkel bőven illusztrált ismeretterjesztő rész kö-

BALÁZS IMRE

óra, ékszer, látszerraktára
legnagyobb és legolcsóbb

SZOLNOK, TELEFON 302.

Takarékosság tagja.

SPORTDIJAK

Vésések, javítások

SZABOTT ÁRAK

vetkezik, ahol érdekes és egyben közérdekű tudnivalókat, a művelődés kiépítéséhez szükséges adatokat talál az olvasó. Ez a csinos 100 oldalas könyvecske minden héten pénteken jelenik meg. Értéke az is, hogy az irodalmat szomjazó legszegényebb falusi ember is megvásárolhatja kötetenként 10 fillérért. A Magyar Népművelők Társasága azon kéréssel fordul mindenkihez, aki népműveléssel foglalkozik, hasson oda, hogy e feltétlenül irodalmi színvonalu mű minél szélesebb mértékben terjedjen el. E regények minden könyvkereskedésben és falusi szövetkezeti boltban kaphatók.

Nyugtázások - Csekkszám:
Jász-Nagykun-Szolnokvármegyei Ált. Tanítóegyesület - Szolnok 57.480.

Előfizetés Népművelésre: Balogh Zsigmond Kisujszállás 3 P, Áll. iskola Mezőtur-Rákóci-ut 6 P, Áll. iskola Jászlady-Ligeti 6 P, Áll. iskola Mezőtur-Kossuth-ut 6 P, Községi Elöljáróság Kunhegyes 5 P, Áll. isk. igazgatóság Kunszentmárton-belt. 6 P, Közs. iparostanonc isk. igazgatósága Kunszentmárton 6 P, Ország Pál Pesthidegkut 6 P, Áll. isk. igazgatóság Jászberény VIII. 6 P, Áll. isk. Mezőtur-Törőhalom 6 P, Lélek Kálmánné Jászberény 6 P, Áll. Tanítóképző Jászberény 6 P, Áll. isk. igazgatóság Cibakháza 6 P, Ujhelyi Mihály-Töröksztr. Miklós 3 P, Szentiványi Béla Jászberény 6 P, Társulati isk. Szolnok-Cukorgyár 6 P, Áll. isk. Igazg. Nagykőrű 6 P, Vmi. Isk. Népm. Bizottság Szolnok 6 P.

Tagdíj címen: Szentiványi Béla 2 P, Hulin István 2 P, Lélek Kálmánné 4 P, Jászberény, Szalay Irma 5 P, Pusztakengyel, Kretsmár Margit 5 P, Pusztagyenda, Heves-nagykunsági Ref. Tanítóegyesület 45 P.

Temetkezési díj címen: Bacskó Gyula 7:20 P, Szolnok, Kazay Benjamin 5 P, Tiszaföldvár, Méhes Gyula 7:20 P, Pécs, Vályi Imre 26 P, 40 f. Szolnok, Luif Ottmárné 10 P, Bpest, Baloghné F. Irma, Martikány István, Hajagos Józsné, Érpárti Mária, Szabó Róza 1:20 vitéz Iványi Károly 2:40 P, Kunszentmárton, Keszthelyi István 24 P, 40 f. Bpest, Székely Emma 2:40 P, Kerekegyháza, Ferenczy Kálmán Ferenczy Kálmánné 1:20 P, Gombkötő Márta 3:60 P, Palányi Margit 2:40 P, Gyarmati Ferencné 3:60 P, Szolnok, Magyar Károlyné 12 P, Bpest, Csukas Mihály 2:40 P, Debrecen, Skoda Mária, Benyovszky Jolán, Vásárhelyi Mária, Szentirmai Kálmánné 1:20 P, Jászberény Ország Pál 2:40 P, Pesthidegkut Bogyó Béla 1:20 P, Jászfelsőszentgyörgy, Horváth Gyula 5 P, Acsay Mihályné, Magyar Károly 10:80 P, Egner Ilona 13:20 P, Szolnok, Molnár Lujza 2:40 P, Jászberény, Suly József 4:80 P, Petrovay Béláné 2 P, Nagykőrű, Kopasz Sándor 4:80 P, Kunmadaras, Schlaghammer Gyuláné 7:20 P, Bpest.

Rényi Dezső könyvnyomdája, Szolnok.

Tip-Top

gyermekruha és fűzőszalon

SZOLNOK, Szapáry-utca 4-6. sz.
Hitelbank épület. — Takarékoság.
Gyermekruhák nagy választékban,
fűzők és melltartók mérték után.

RÉNYI DEZSŐ KÖNYVESBOLTJA

GOROVE-U. 15.

SZOLNOK

TELEFON 113.

Bárhol megjelent iskolai, szépirodalmi és tudományos könyvek a megjelenés időpontjában már kaphatók!

Raktáron lévő és azonnal szállítható elemi népiskolai vezérkönyvek:

Quint—Drózdy: Beszéd- és értelemgyakorlat	I. o. 6'—
	II. o. 6:80
Drózdy: Beszéd- és értelemgyakorlat	III. o. 6'—
	IV. o. 7:80
Drózdy: Helyesírás és nyelvi magyarázat	II. o. 3:20
	III. o. 4:50
	IV. o. 5:40
	V—VI. o. 7'—
Drózdy—Móra: A magyar fogalmazás tanítása	II—VI. o.
Drózdy: A földrajz tanítás vezérkönyve	IV. o. 8'—
Kaposy—Stolmár: Természettani és gazd. ismeretek	III—IV. o. 5'—
Bervaldszky—Tscheik: A rajzoktatás vezérkönyve	7:80
Szalatsy—Ferenczy: A történelem, polgári jogok	6'—
Jósvay—Schmidt: Az éneklés tanítása	5:60
Oveges: Vezérkönyv a „Betűvetés” ABC-hez	2'—
Straub—Vadász: Vezérkönyv a számolás és mérés tanításához	I—II o. 2:80
	III—IV. o. 2:80
	V—VI. o. 2:60
Tirpák: Az elemi népoktatás vezérkönyve	3'—
Tirpák: Beszélő rajzok I., II., III., IV.	à 1'—
Kókai: Vezérkönyv a helyesírás és nyelvi magyarázatokhoz I—II—III. o. egykötetben	2'—

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOKVÁRMEGYEI

NÉPMŰVELÉS

TARTALOM:

- Csontos Sándor: Március.
Dr. Kovács János: Nyitólavél a szerkesztőséghez.
Könnnyű László: Vissza a történelmi nemzet-
eszméhez.
Dr. Elek István: A tanítók és a tuberkulózis
elleni küzdelem.
Soós József: Kérdés, melyre minden tanító-
nak felelni kell.
Hírek. Nyugtázások.

RÉNYI DEZSŐ
KÖNYVNYOMDÁJA
SZOLNOK.

XXXIV. ÉVF. 3. SZ.

1941. MÁRCIUS HÓ.

Iskolai falitérképek, szemléltetőképek
tanszerek és ifjúsági színművek stb.
nagy választékban eredeti kiadói árakon:

Rényi Dezső

könyvesboltjában
Szolnok, Gorove-u. Áruforgalom.

Magyarország új plasztikus hegy és vízrajzi térképe vászonra húzva, lécekkal	26'—
Magyarország nagy politikai térképe vászonra húzva, lécekkal	26'—
Európa új plasztikus hegy és vízrajzi térképe vászonra húzva, lécekkal	26'—
Európa legújabb politikai térképe, vászonra húzva, lécekkal	26'—
Jász-Nagykun-Szolnok vármegye nagy falitérképe, vászonra húzva, lécekkal	26'—
Magyar tárgyú szemléltető képek 50×66 cm. nagyságban, 35 féle, darabonként	1'20
Magyarország babérlombos cimere, 34×51 cm.	—'50
Hiszkegy falikép 37×51 cm. nagyságban	—'60
Horthy Miklós kormányzó úr arcképe 40×56 cm. nagyság	1'—
Magyar nemzeti zászló 2 méter hosszú, rojttal és bojttal	17'60
Ugyanaz 3 méter hosszú	26'—
Magyar nemzeti zászló, középen magyar címerrel, 2 m. hosszú	29'—
Ugyanaz 3 méter hosszú	41'—
Gyászlobogó rojttal, 2 méter hosszú	16'60
Ugyanaz 3 méter hosszú	25'—
Himnusz falitábla, kartonrahúzva	4'—

Bárból hirdetett iskolai, szépirodalmi vagy bármilyen szakkönyv megjelenés után eredeti bolti áron azonnal kapható!

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOKVÁRMEGYEI

NÉPMŰVELÉS

A vármegyei tanítóegyesület, a kir. tanfelügyelőség hivatalos közlönye.

Laptulajdonos
Jász-Nagykun-Szolnokvármegyei Ált.
Tanítóegyesület.
Évi előfizetés 6 pengő

Felolvas szerkesztő:
CSONTOS SÁNDOR
Kiadásért felel:
CSIKY ERNŐ
Megjelenik havonként.

Előfizetési díjak és reklámdíjak
Csiky Ernő egyes. pénztárában,
a lap szellemi részére vonatkozó
közlemények a szerkesztőség
címére Szolnok, Pozsony-u. 18
küldendők.
Kéziratokat nem adunk vissza.

M á r c i u s.

Kék fények, simogató napsugár, az első édes illatok, a megújuló élet diadalmas hozsánnája: MÁRCIUS.

A lelkek felszabadulásának, a szabadság szent eszméinek rügyfakasztó időszaka: Március.

Duzzadó kebellet, hevesebben dobogó szíveddel köszöntünk Téged kedves Március.

Tékozló boldogan szórod a földre kincseidet, aranyfényű napsugarat, a fesledező bimbócsodákat, a harsogó élet lehelletét, a dermedt világ új-életre dobbanását; illatok orgiáját, az édes anyaföld vajudó pihegését az új élet megszületésének pillanatában.

Örömkerekre tágult szemekkel nézünk bele a tavaszi légbe, a fényesen ragyogó magasságok felé.

Kedves hónapunk vagy Te nekünk magyaroknak. Sok ajándékot kapunk már Tőled; értékes, nemzetéletünkbe vágó drága ajándékokat. Köszönjük Neked ezeket a külön magyar ajándékokat is.

Az 1848-iki vérnélküli magyar szabadságot.

Legfőképpen köszönjük Neked Nagyurunkat, Atyánkat és Vezérünket Nagybányai vitéz Horthy Miklós Országépítő Kormányzó Urunkat; akit adtál, hogy megmaradjunk, hogy újra nagygyá legyünk.

Adtál Vele Napot a magyar égre, amelynek fényétől és melegétől mósolyra nyíltak a réműlettől torzult arcok és újra bátor szembenézéssel mert egymásra nézni minden magyar. És az életet adó Nap szelid mosolyára megindult az új országépítő munka és a romok helyén ma új, virágzó magyar élet duzzad.

Adtál később új örömet. Visszaadtad Kárpátalját, magyarrá tetted újra a Tiszát. Felszabadított rab testvéreink arcraborulva csókolják az újra magyarrá lett drága anyaföldet.

És most szíveinkben új remények bimbói pattannak...

Sokat adtál elismerjük, de most mégis újra kérünk, hogy — édes, jó márciusunk, — a szabadság hónapjában, újra hulljanak bilincsek; az idén a legszebb álmunk: egész ERDELYT add vissza nekünk.

Csontos Sándor.

Nyílt levél a szerkesztőhöz.

Igen tisztelt Szerkesztő Ur!

Őszinte meglepetés volt számomra a hír, hogy a *Népművelés* szerkesztőségében fontos személyi változás történt. Mégis, amidőn tudomást szereztem arról, hogy a lap szerkesztése az Elnökség bizalmából igen tisztelt Szerkesztő Ur kezébe fog kerülni, megnyugvás töltött el, abban a tudatban, hogy író, tollforgató ember veszi kezébe a lap irányítását.

Meleg kartársi együttérzéssel köszöntöm ez alkalomból igen tisztelt Szerkesztő Urat!

Meg vagyok győződve arról, hogy ez az új munkavállalása egyszerűen teljes mértékben új felelősségvállalás is. Felelősségvállalása mindannak, amit egy komoly, hivatott újságíró érezhet mindig, amikor a nagy nyilvánosság számára, fehér papírra betűket akar vetíteni.

Szerkesztő Urnak általam nagyrabecsült szerkesztői elődje: Királdi Károly barátom önzetlenül nagy szeretettel és hivatásérzettel töltötte be a szép és felelősségteljes szerkesztői őrhelyet, több mint egy évtizeden keresztül. Ezért a nyilvánosság előtt is hálás köszönet illeti meg Öt.

A kedves új szerkesztőnket ifjú ereje, fiatalos ambíciója, tette-készsége és a szintén ifjakat jellemző, nemes idealizmusa, bizonyosan arra fogják készíteni, hogy a *Népművelést*, e fontos tanítói orgánust, a megyei népoktatás szellemi irányításával, a tanítói közszellem biztos, egyenes vezetésével és egységre hozatalával, az iskolai és tanítói érdekek hathatós és soha ki nem alvó tüzzel való támogatásával, országos viszonylatban is, mielőbb komoly tényezővé fogja avatni. Őszintén kívánom, hogy ez így legyen!

Hiszem és remélem, hogy Szerkesztő Urat ebben a nagy munkájában a több, mint ezer lelket számláló megyei tanítótábor a nemes ügyet megillető buzgósággal és szeretettel fogja mindenkor támogatni.

Szolnok, 1941. február hó.

Igaz kartársi szeretettel
és együttérzéssel:

Dr. Kovács János
tanügyi tanácsos

Vissza a történelmi nemzeteszmehez.

A reformkorszak a nyugati eszmeáramlatok hatása alatt az egyik, talán nem is leglényegesebb népi jegyet: a nyelvet tette az új nemzetfogalom döntő tényezőjévé. Ezzel végzetes lavinát indított el, mely hosszabb fejlődés után azt eredményezte, hogy az új országhatárokat is a nyelvi határok alapján igyekeztek megrajzolni.

Mi magyarok a történelmi Magyarország visszaállítását akarjuk. Elsősorban tehát nekünk kell előkészítenünk és egyengetnünk azt az utat, melyen testvérnépeinkkel újra találkozhatunk. Nekünk kell megkönynyítenünk a visszatérést azáltal, hogy minden faji elfogultság nélkül, történelmi hivatásunk tudatában, törhetetlen hittel rálépünk az ősi nemzeteszme útjára, mely a birodalmi gondolathoz, a hivatásközösséghez visz bennünket. Ez az egyetlen közös boldogulást és megnyugvást biztosító út a Kárpát-medencében.

Az idő különösen sürget ma, amikor nyugatról egy új nemzeteszme indult el hódító útjára, mely a közös leszármazásra, a vérre, a fajra esküszik. Egy hatalmas és nagy vonásokban egyfajta nemzet megengedhet magának ilyen tanítást, de nálunk ez, a fajok szerencsés keveredéséből származó magyarság további végzetes bomlását, osztódását eredményezheti. Ha fajmagyarok vagyunk is, ha szinte fáj is nem — elfogult — fajvédőnek lennünk, mégis határozottan fel kell emelnünk szavunkat a bárhonnai jövő tulzása ellen. A vér szent kapcsolat és tudjuk, hogy egyes szegényebb, népi rétegeink, Istennek hála, tényleg megőrizték vérségi tisztaságukat. Mégis valljuk, hogy a magyarságnak legnagyobb összetartó ereje nem a vér, hanem az e fölött lebegő, a jött magyarokat — is beolvasztó sajátos magyar szellem. Ez az időtlen, minden más fajtól különböző örök magyar arc, melyhez való hűséges ragaszkodás mentette meg át a magyarságot az újabb évezrednek, a hihetetlen vérvesztés, küzdelem, nyomor ellenére is. Ennek az örök magyar arcnak fényességét csodálták elragadtatva Petrovichok, Aulichok, Knézichok, Pölsenbergok, Schweidelek, Csernochok, Prohászkaék ezrei és ezrei, kik az ősi történelmi nemzeteszme világító faklyái, szent mártirjai, áldott munkásai lettek.

Sorsdöntő órák előtt állunk, s ilyenkor önvizsgálatot kell tartanunk, hogy fizikailag és lelkileg egyaránt elkészültünk-e a jövő feladataira. Ha most, a nagy erőpróba előtt megszűnnék a magyar faj fájdalmas törése, nemzetfenntartó erőnk hihetetlen mértékig tudnánk felfokozni, a hitünk szerint, itt Délkelet Európában újra elkövetkező nemzeti és európai hivatásunk teljesítésére.

A történelmi nemzeteszme, a birodalmi gondolat szempontjából a faji kérdések további boncolását, a származás firtatását, idegen nevé és nyelvű nemzettestvéreink gyanakvó kezelését végzetes rövidlátásnak

FÉRFI-
SZÖVETET,
SELYMET

A **BRÜLL**

SZOLNOK
Takarékosság
Baross-utca 1

DIVATÜZLETÉBŐL

és a történelmi érzék teljes hiányának kell tartanunk, mely tökéletesen ellenkezik őseink hagyományos politikai érzékével, bölcs, józan, számitó mérlegelésével. Félre a tulságos érzékenykedéssel és elfogultsággal. Ne azt keressük, ami elválaszt minket testvérnepeinktől, hanem azt, ami összetart! Ilyen következetes, kitartó állásfoglalás nem maradhat jó visszahatás nélkül és ezzel lelkileg is előkészítenénk Szent István népeinek teljes testvéri találkozását abban az ősi, történelmi nemzeteszmeében, melyben a Birodalom népei egyesülve egyformán szolgálhatnak a történelmi és geopolitikai erőktől a Kárpátmedence népeire öröktől fogva kijelölt közös nemzeti hivatást!

Könnyű László.

A tanítók és a tuberkulózis elleni küzdelem.

A „Tuberkulózis Ellenés Országos Szövetség” 1941. évben országos gümőkór ellenes propagandát rendezett február hó 16 és 23 napja között. A tanítóság általában, vármegyénkben is kivette a részét a tuberkulózis ellenes küzdelemben, részben azért, hogy előkészítette a szakértő orvosok előadásait, részben pedig oly módon, hogy maga is részt vett előadások tartásával a propagandában az élő szó erejével.

Tudjuk jól, hogy a tanítóság teljesen tisztában van a gümőkór jelentőségével, mégis talán nem végzünk felesleges munkát, ha mi is részt kérünk és részt veszünk az országos mozgalomban és néhány dologra, — még ha ezek ismeretesek is — felhívjuk a tanítóság figyelmét.

Mi is a leglényegesebb, amit a gümőkórról tudnunk kell?

Tudnunk kell mindenképp először azt, hogy a gümőkór ragályos betegség. Ismételjük, — ragályos és nem örökölhető, amint azt azelőtt hittük. A gümőkór u. i. a betegségben szenvedő anyáról fertőzés útján ragad a vele együtt élő gyermekre. Ezért vélték azt, hogy örökölhető.

Tudnunk kell azt a gümőkórról, hogy gyógyítható és pedig minél korábban kezdenek a gyógyításához, annál hamarabb és annál biztosabban gyógyítható. Tudnunk kell a gümőkórról azt, hogy ragályozása nincs tekintettel a korra, mert bárki bármikor megkaphatja, ha nem óvakodik.

Tudnunk kell a gümőkórról, hogy évente meghal Magyarországon mintegy 17.000 ember, tehát annyi, mint egy kisebb város lakossága.

Tehát a gümőkór valóban népbetegség, de egy oly betegség, amelynek pusztító hatását ellensúlyozni tudjuk és ellensúlyoznunk kell önmagunk, családunk és nemzetünk érdekében.

Mit kell tennünk a gümőkór ellen?

Küzdenünk kell ellene buzgón és áthatatosan. Küzdenünk kell ellene az iskolában és az iskolán kívül. Az élő szó erejével közvetlenül és közvetve, valamint írásban.

Le kell küzdenünk a tévhitet, amely az örökölhetőséget állítja okul

és még inkább le kell győznünk a másikat, amely a gyógyíthatatlanságba vetett vélemény alapján a beteg kezelését elhanyagolja.

Küzdenünk kell a jobb lakásviszonyok, az egészséges lakás érdekében, propagálnunk kell a szabad levegőt, a napfényt, a kis ablakok helyett a nagy ablakokat, a fák ültetését, az utak portalanítását, a célszerű táplálkozást, amelyek mind a gümőkór megelőzését szolgálják, mert erősítik a szervezetet, mert oly életmódra nevelnek, amelyek a gümőkóros ártalmakkal szemben hathatós ellenállást jelentenek.

Meg kell magyaráznunk mindenkinek, hogy a beteget nem szabad látogatni, nehogy fertőzést vigyünk magunkkal és megfertőzzük környezetünket. Meg kell magyaráznunk, hogy köpködni, másra ráköhögni nem szabad, mert a köpetben, a köhögésben vannak a gümőkór fertőző, szemünknek láthatatlan kicsinyesű csirái, amelyek a köhögéssel 3 méternyire is repülnek és terjesztik azt a magyarságot pusztító ragályos, ragadós betegséget.

Nincs az országban még egy foglalkozás, amely oly hatékony tudna lenni a nemzetvédelem terén, mint a tanítói foglalkozás. Ez a nagyjelentősége abban áll, hogy az iskolán kívül a családlátogatások alkalmával sok olyat lát és tapasztal, amit a néppel érintkező egyéb hivatalos állást betöltő tisztviselőknek — még az orvosoknak sincs módjában megállapítani, mert a nép a tanítónak, gyermekei nevelőjével mégis őszintebben nyilatkozik meg. Ez pedig nagy szó. Éppen ennél a bizalomnál fogva fejtheti ki a tanítóság igazi nemes értelemben vett népnevelői hivatását. Ha a család bizalommal van iránta és őszinte, legyen ő is szeretetteljesen őszinte és világítsa fel a családot, hogy kell, mint kell helyesen élni, mint kell egészségesen élni. Mit jelent a szellőzés. Mit jelent a nagy ablakokon át bejövő napfény. Meg kell magyarázni, hogy a kettős nagy ablak között levő zárt levegő jó hőszigetelő, tehát a nagyobb ablakkal bejövő világosság nem jelent hátrányt a téli fűtés alkalmával. Meg kell magyarázni, hogy mi az észszerű és olcsó táplálkozás. Hogy a sok és olcsó zöldfélé nemcsak változatossá teszi az ételek falusi egyhangu sorozatát, hanem azonfelül egészségesebb is. Meg kell magyarázni, hogy mit jelent a tisztaság? Mi az igazi tisztaság? Mit jelent a légy? Milyen veszedelmet hoz az emberre? Mint lehet egyszerűen elkerülni a veszedelmeket elkerülni. Meg kell magyarázni, hogy a falusi kertés ház, a ház előtti kis kerttel nemcsak ragaszkodás az ősi hagyományokhoz, nemcsak

ÖSZTREICHER LIPÓT ÉS FIA NÁNDOR

bortermelők, bornagykereskedők

„Hungária” rum- és likörgyár

SZOLNOK sürgőncim: Borösztreicher. Telefon: 5

igen kedves szép dolog, hanem egészséges is. Általában, hogy az udvarok hiábavaló kopársága helyett azokat ültessük be fákkal, mert a néhány gyümölcsstermő fa egészséget, életerőt adó — mai divatos szóval élve — vitaminos gyümölcsével bőségesen meghálálja a kevés gondot, ami ápolásához szükséges.

Természetes, ha a családlátogató tanító észreveszi azt, hogy a családban beteg, fertőző, gümős beteg van, amiatt külön is intézkednie kell, hogy a család többi tagjait a fertőzéstől megóvja. S mindjárt meg is kell magyarázni az elkülönítés jelentőségét és módját.

Az 1940. évi VI. törvénycikk és ennek végrehajtási rendelete a 888—1940 BM. sz. rendelet intézkedik újabban intézményesen a gümőkór ellen, a gümőkór pusztításának lehető csökkentése érdekében.

E nagyszerű törvény és rendelet bizonyos tekintetben vonatkozásban áll a tanító, a nevelő személyzet működésével és nem kétséges, hogy a magyar tanszemélyzet ebben a munkában a ráeső részt a legnagyobb örömmel és odaadással el is fogja végezni.

A rendelet 4. §-a intézkedik aziránt, hogy „minden gyermeket kisdovódába, gyermek vagy napközi otthonba való felvételkor, továbbá hatodik, tizedik és tizenötödik életévében is gümőkóros megbetegedés szempontjából orvosi vizsgálat alá kell vetni”.

E vizsgálatok az úgynevezett „szűrővizsgálatok”. Ezek előkészítése a tanító egyik nemes feladata. A gyermekekkel és a szülőkkel egyformán meg kell értetni, hogy ez mindenkinek egyformán érdeke. Érdeke megtudni, hogy nem hajlamos-e, nincsen-e kezdődő baja. Érdeke, hogy mindenki a saját érdekében ne csak vonakodás nélkül végeztesse el a vizsgálatot, de örvendjen az állam gondoskodásának, mely az ő, az ő gyermekeinek biztonságát és ezzel az egész magyarság érdekét szolgálja.

A másik fontos teendő a segédkezés a szűrővizsgálatok, a tuberkulin oltások végzésénél. A vizsgálatok alkalmával ugyanis jegyzőkönyv veendő fel. E jegyzőkönyv tartalmazza a tanulók névsorát és személyi adatait, s végül a vizsgálati eredményeket.

A vizsgálati eredmények leolvasása alapján történik a behatóbb vizsgálat, amely a tüdőbeteggondozó intézet a pontos vizsgálat alapján meghatározza, hogy ki a fertőző gümőkóros, ki a gyógyult és javaslatot tesz a további intézkedésekre,

Az ezek után csak természetes és megnyugtató, hogy a fertőzőképes gyermeket a többi gyermektől elkülönítik, valamint a hatóság rendelkezéseit be nem tartókkal szemben megfelelően eljárnak és helye van a kényszergyógyításnak is. Viszont intézkedik a rendelet a szegénysorsuak gyógykezelése érdekében az eddigieket is meghaladóan az által, hogy „a nem lakóhelyükön légmell kezelésben részesülő szegény betegek utazási költségeit” megtéríti.

Ezek azok a főbb rendelkezései a törvénynek és a rendeletnek, amelyek a tanítókat, mint a reájuk bízott gyermekek gondviselőit első

sorban érdeklik. A törvénynek és a rendeletnek — egyéb rendelkezéseket is figyelembe véve, — meg lesz az eredménye, hogy végre pontosabb adatokat kapunk a gümőkór elterjedéséről hazánkban, másrészt — s ez a fontosabb — remélhetőleg elérjük azt, hogy a gümőkór, amely az utóbbi években ugyan egyre kisebb halálozási arányszámmal szerepel végre eléri azt az arányszámot, amely mindnyájunk, a magunk, a családjunk és a nagy család, a magyarság életérdekeinek megfelel.

Dr. Elek István.

Kérdés, melyre minden tanítónak felelni kell.

A vármegyei tanítószervezet egyesületi élete jelenleg bár csendes, de alosztálya emberbaráti működését most is hatékonyan folytatja. Vármegyei Általános Tanítóegyesületünk mindig a tanítószervezet érdekeit, annak javát szolgálta minden ténykedésével.

Az együttműködés, egymás megbecsülése sok értékes eszmét váltott ki, melyet drága örökségként kell megőriznünk. Életre hívta a temetkezési alosztályt, mely hivatva van arra, hogy segítőkészet nyújtson ott, ahol arra szükség mutatkozik.

Gyász és szomorúság költözik oda, ahová a halál betekint. Szeretneink elhunyt feletti lelki fájdalomhoz anyagi gondok is jelentkeznek. A tanítóegyesület a lesújtott családhoz testvérként látogat azzal, hogy a temetkezési alosztályon keresztül segítségére siet és az anyagi gondok egy részének vállalásával a vele együttérzésének ad kifejezést.

Elődeink ily nemes célkitűzésekkel munkálkodtak a vármegyei tanítószervezet összetartó pilléreire, melyet mint értékes örökséget hagytak nekünk. Mi javakorabeliek lassan és észrevétlenül félreállunk éppen úgy, mint elődeink, de alkotásunknak továbbra is élnie kell.

Töletek kérdelem ifju Kartársak, él-e Bennetek a közösség iránti eszme oly mértékben, mint az az elődökben élt? A temetkezési alosztály, mely arra hivatott, hogy mindnyájunk nehéz órájában segélyt nyújtson, a mai fiatalság közönyéből, nemtörődőségéből a múlté legyen? Elvesszen a szép gondolat, melyet elődeink nemes szívvvel megteremtettek? Egységben az erő, ezt tanítod az iskolában, mutasd meg, hogy Te is hiszed ezt és kartársi felhívásomnak eleget teszel azzal, hogy ezen nemes elgondolási intézménynek tagjaul jelentkezel.

Kedves tanítótestvérem! Talán ifju életed hajnalán állsz, de lehetsz a derekán is, nyugodtabban hajthatod fejed pihenésre azzal a gondolat-tal, hogy akkor, amikor a másoknak könnyét töröld, a Teidről is gondoskods és könnyetted terheit.

A Temetkezési Alosztály alapszabályaiból a következőkre hívom fel figyelmedet:

Tagja lehet az egyesületnek a Jász Nagykun-Szolnok vármegyei Tanítóegyesületének minden rendes és tanítói oklevéllel bíró pártoló tagja, ha belépését a temetkezési alosztály pénztárosánál bejelenti. A tagság akkor sem szűnik meg, ha a tag vármegyénk területéről elköltözne, de fizetési kötelezettségének továbbra is eleget tesz.

A belépett egyesületi rendes tagnak a családja is lehet tagja, ha az a 45-ik életévét nem haladta meg.

Ha a rendes tagnak jelentkező az 50-ik életévét már betöltötte, csak úgy vehető fel a tagok sorába, ha vármegyénkben való működése az egy évet nem haladta meg, tisztí orvosi bizonyítvánnyal igazolja egészséges voltát és 25 P külön díjat fizet az alosztály pénztárába.

A 7 évnél fiatalabb családtagok után a tag féljárulékot fizet, de féltemetkezési segély is illeti.

Minden tag 1 pengő belépési díjat fizet, kivételt képeznek azok, akik az 50-ik életévét betöltötték, azokra az előbb ismertetett szabályok érvényesek.

Minden haláleset alkalmával a felnőtt tag 1 P 20 fillért, a 7 éven aluli családtag után a felét fizeti az egyesület pénztárába. Ezideig egyesületünk 250 pengőt, majd 280 pengő temetkezési segélyt fizetett ki esetenként.

A kihalt tagok helyébe új tagokra van szükség, hogy egyesületünk továbbra is emberbaráti kötelességének eleget tehessen. Soraink ritkulnak, új tagok belépésére van szükség.

Ez az a kérdés, amelyre minden Tanító Kartársamnak felelni kell. Átveszik-e tőlünk az intézményt, mely mindnyájunk megsegítését szolgálja, avagy azt a múlt idők emlékei közé hagyják eltűnni?

Mint a temetkezési alosztály elnöke — aki most vettem át e tisztiséget — fordulok kedves Kartársaimhoz, tárgyalják tanítótestületi ülésiken e kérdést és buzdítsák a tartózkodókat a belépésre, mert ez az intézmény közös tanítói örökség, melyet utódainknak csorbíthatatlanul kell átadnunk.

Szolnok, 1941. évi február hó 25-én.

Soós József
alosztály elnöke.

BALÁZS IMRE

SPORTDIJAK

óra, ékszer, látszerraktára
legnagyobb és legolcsóbb

Vésések, javítások

SZOLNOK, TELEFON 302.

SZABOTT ÁRAK

Takarékosság tagja.

H I R E K

Felhívás. Felkérjük kedves Kartársainkat, hogy a „Népművelés” munkatársaiul minél többen jelentkezzenek írásaikkal, esetleg ötleteikkel, hogy a Szerkesztőség minél jobban megismerhesse a tanítóság érdeklődési körét és a lehetőségekhez képest olyan lapot adjon kedves olvasóinak kezébe, amelyet szeretne. A beküldött irásokat — hacsak aktualitásuk nem teszi szükségessé a soronkívüli közlést — a beérkezés sorrendjében közöljük.

Szerkesztőség.
Pozsonyi-ut 13.

Áthelyezések. A VKM Ur Tyepliczky Zoltán áll. tanítót a nagykerüi csataszögi áll. el. iskolától a Tiszaföldvár-homoki állami iskolához,

Horváth Mária somlójenői rk. isk. kisegítő áll. tanítónőt a jászárokszállási áll. iskolához, további szolgálattételre áthelyezte.

Segélydíjas tanítói megbízások. A vallás- és közoktatásügyi Miniszter Ur Horváth Máriát a jászárokszállási Szent Imre áll. el. iskolához, Deme Máriát a Mezőtur-Tassybirtoki állami iskolához Mészáros Lajost a Jászkisér-réti vándoriskolához, Polner Tibort a Karcag-bugyogói vándoriskolához, Répás Mihályt a Karcag-botonási

vándoriskolához, Pálköpői Jánost a kunmadarasi Kovács-tanyai vándoriskolához, Szöke Györgyöt a Kunmadaras hármaspusztai vándoriskolához, Varsányi Árpádot a Mezőtur kiskéki áll. iskolához, Kónya Istvánt a Szolnok-eresztőhalomi áll. iskolához, Sárossy Zoltánt a Nagykerü-csataszögi állami el. iskolához segélydíjas tanítói próbaszolgáltatásra bocsátotta.

Nyugdíjazások. A VKM Ur özv. dr. Borbély Lászlóné szolnoki áll. tanítónőt márc. 1-ével nyugdíjba helyezte.

Lemondás. Varga József atytyáni rk. tanító, Monostori József Dévaványa—pusztaecsegi rk. vállalásalapítványi tanító állásáról lemondott.

Letétbe kell helyezni a hadikölcsön kötvényeket. A m. kir. miniszterium 1941. febr. hó 25-én kelt 500-1941. ME. sz. rendeletével elrendelte, hogy Magyarországon lakó vagy székhellyel bíró személyek és cégek kötelesek háborús magyar államadósági címleteiket hadikölcsön kötvényeiket 1941. évi március hó 31. napjáig letétbe helyezni. — Ha a hadikölcsönkötvények nem a tulajdonos birtokában vannak, a letétbe

Bőröndöt, bőrdíszmúrut, gyermekkocsit, fényképezőgépet, gramofont, játékárut és illatazert nagy választékban, olcsó árban vásárolhat Szolnokon a

Vidor Üzletházban

Telefon 301.

„Takarékosság” tagja

helyezés kötelessége a birtokost vagy a kötvényekkel egyébként rendelkezőt terheli. A kötvényeket a hozzájuk tartozó szelvény-utalványokkal és ez esetleges be nem váltott szelvényekkel együtt kell letétbe helyezni. A letétbe-helyezés helyeit és módozatait a Budapesti Közlöny febr. 26-án megjelent 47. számában közzétett idevonatkozó 500-1941. ME. sz. miniszteri rend. részletesen tartalmazza.

Szavalókórusok a hősök napjára. Most jelent meg Tiboldi József szavalókórus füzetei I. kötetének második kiadása, melyet a szerző több hősök napjára alkalmas nagyhatású költeménnyel bővített ki. A közelmúltban lejátszódott történelmi események fényesen igazolták a szavalókórusok létjogosultságát. Tiboldi József füzetei, mint a második kiadás is igazolja, a tömegnevelés és nemzeti törekvéseink szempontjából nélkülözhetetlen segédeszközöknek bizonyultak. A füzet ára 2 pengő. Megrendelhető a szerzőnél: Pest-szenterzsébet, Vas Gereben-u. 11.

Tanítóírók és költők bokkrétája. Gyűjtötték Kiss József és Könnyű László Jászberény, 1941. 116 oldal. Ára 3 pengő.

„Messze tanyák, falvak, városok mécsesei, lámpásai elindultak egymás felé, hogy ragyogó tűzoszloppá egyesüljenek”. Tanítólelkek melege, szívek dobbanása fakasztotta s kötötte csokorba e szin pompás bokkrétát. Több mint félszáz tanító-író adja munkásságának legjavát. Megtalálhatók e gyűjteményben az

országos neveken kívül a tehetséges, szárnybontogató fiatalság kiváló képviselői, valamint a visszavonultan, csöndben dolgozó tanító-költői és írói. A gondosan összeválogatott írásokból, költeményekből, elbeszélésekből a magyar tanító nemes és fennkölt gondolkodása, lelkének mély és tiszta érzései sugárzanak felénk.

„... a fehér mesék, tarka történetek és a szivárványszínű versek” méltó képviselői a magyar tanítócsaládnak. Éppen ezért ott a helye minden tanítótestvérünk asztalán. Nem hiányozhat a tanító-egyesületek, tantestületek, iskolák könyvespolcairól sem, mert hirdeti azt a szent együvértartozást, amely kell, hogy mindannyiunk lelkét eltöltse, kik a „leghamarabb fáradunk el a nemzet dajkálói közül.”

A könyv szép kiállításban, tanítóművész színes címlapjával jelent meg. Megrendelhető Könnyű László áll. tanító, szerkesztő címén Jászberény, Kossuth L.-u. 51.

Megállapították a buzaliszt színhatárát. A közellátási minisztérium szakértők meghallgatása után megszabta, hogy milyen legyen a jövőben a buzakenyérlist legvilágosabb színe. Március 3-tól kezdődően nem szabad ennél a most megállapított színűnél világosabbat forgalomba hozni. A m. kir. Gabona és Lisztkisérleti Állomástól (Bpest, II., Kisrókus-utca 1-b.) lehet beszerezni azt a hivatalosan megállapított lisztmintát, amelyik irányadóul szolgálhat. Aki világosabb E. B.-lisztet hoz forgalomba, kihágást követ el.

A Temetkezési Alosztály tagjainak figyelmébe!

Felkérem az Alosztály tagjait, hogy f. évi január 20-án elhalt Gyurkicza Miklós tagtársunk után járó 1 P 20 f személyenkénti járulékot az egyesület pénztárába befizetni szívesek legyenek. — Ugyancsak kérem az esetleges hátralékok beküldését is.

Pénztáros.

A „**NÉPMŰVELÉS**” szerkesztőségi címe: Szolnok, Pozsonyi-u. 13. Kéziratokat és minden a lap szellemi részét érintő közleményt, megkeresést fenti címre kérünk küldeni.

Rézgálicot csak utalvány ellenében lehet ezután is vásárolni. Ismeretes, hogy hazánk rézgálic-szükségletének legnagyobb részét külföldi import útján kellett fedezni. A mostani világhelyzet ezt szinte lehetetlenné teszi. Kormányzatunk bölcs előrelátással ezért már a tavalyi évben megtette intézkedéseit a rézgálicval való takarékoskodás érdekében és a meglévő készletek tárolása ügyében. Ezen bölcs intézkedés tette lehetővé, hogy szőlősgazdáink és gyümölcskertészeink az idén is hozzájuthassanak a legszükségesebb rézgálicmennyiséghez, amire a szőlő és gyümölcsfapermetezéseknél szükségük van. A rézgálicot az arra jogosultak rézgálic-utalványok ellenében vásárolhatják meg. Az utalványok a Magyar Gyümölcs-termelők Országos Egyesülete útján kerülnek kiosztásra. Igénylések a hegyközségek útján történnek.

Tilos az akácia kivágása. A földművelésügyi minisztérium rendeletet adott ki, mely szerint akáciát kitermelni nem szabad. Kétely

esetén ajánlatos az erdészeti hatósághoz fordulni felvilágosításért.

Nyugtázások - Csekkszámla:
Jász-Nagykun-Szolnokvármegye Áll. Tanítóegyesület - Szolnok 57.480.

Előfizetés Népművelésre: Bacskó Margit, Barssay Mária 6 P. Tiszaföldvár, róm. kat. iskola 6 P. Mezőtur, Sztavenyik Vilma 6 P. Jász-árokszállás, Izr. isk. 6 P. Szolnok, Kült. áll. isk. 6 P. Tiszaföldvár áll. isk. Mezőtur-Homokdülő, Csugarpart, Kuria, Pusztapó I. Csiderberék 6-6 P. Wendl Anna 6 P. Tiszaföldvár, Gulyás Károly 6 P. Kunszentmárton, Ujvárosi áll. isk. 6 P. Szolnok; Tóth Terez 6 P. Mezőtur, Áll. isk. 6 P. Mezőtur-Ujváros, Szilágyi Lajos 3 P. Karcag, Glódeák Béláné 150 P. Mezőtur.

Tagdíj címen: Bacskó Margit 6 P. Tiszaföldvár, Vass Andor, Vass Andorné, Ágoston Angela, Baungärtner Nándorné, Bányai László, Busay Mária, Cseh Margit, Fogarassy Mihályné, Fehérvári László, Gulyás Anna, Kovács Nándor, Mohács Katalin, Mohács László, Nagy Boldizsárné, Nagy Tiborné, Ördögh Imre, Tasy Julia 2-2 P. Czibakháza, Zala József, Zala Józsefné, Jászladány, Kosnár Lajos, Gonda János, Zöld Jánosné, Dobó Sándorné, Petneházy Imréné,

Mezőtur, Racskó János, Racskó Jánosné, Kerekes Ferenc. Kerekes Ferencné. Oláh József, Csizmadai Mária, Dercsényi Ilona, Mendelényi Elvira, Markóné S. Eszter 4—4 P. Jászárokszállás, Barcsay Mária, Flórencné, Sz. Ida, Szalayné T. Margit, Halassy Sándor, Kálmán Katalin, Kiss Sándor, Kissné I. Margit, Kosztoványi István, Nagy Kálmán, Szakáll János, Szvoboda István, Vida Gyula, Vida Gyuláné 2—2 P. Wendl Anna 4 P. Tiszaföldvár, Kiss Károly, Skoda Mária, Koháry Ilona, Benyovszky Jolán, Skoda Ilona, Vásárhelyi Mária, Bathó Róza Szentirmay Kálmánné, Mocsáry József, Németh Mária, dr. Grámán Jánosné, Könnyü László, Várhegyi Györgyné 2—2 P. Jászberény, Vágó Róza, Bér Jenő, Lovász Eszter, Czako Jenő, Szecsey Zsigmondné, Korom Géza, Korom Gézané, Tóth József, Tóth Józsefné, Molnár Gyözőné, Gaudi Mária, Csatáry Lajos, Korda Julia, Szaday Sándorné, özv. Tóth Béláné, Bányainé, N. Irén, Szakács Jánosné, Nagy Gyuláné 4—4 P. Glódeák Béláné 1 P. Mezőtur.

Temetkezési díj címen: Horváth Jolán, Muhy Sándorné, Muhy Mária, Ferenczy Sándorné, Szatmáry Lajosné, Polonyi Rózsi, 3'60 P. Brindáné, L. Mária, Csiky Ernő, Bacskó Gyula, 7'20 P. Csenyéné, K. Mária, Ferenczy Kálmán, Ferenczy Kálmánné 3'60 P. Padányi Margit

7'20 P. Gombkötő Márta 6 P. Szolnok, dr. Magyar József 3'60 Bpest, Molnár Béláné, 1'20 Bpest, Zala József, Zala Józsefné, 3'60 P. Jászlady, Renner Ignác 14'40 P. Esztergom, Körmendyné, P. Julia 1'20 P. Mezőtur, Baloghné, F. Irma, Hajagosné, Cs. Izabella, Martikány István, Érpárti Mária, Szabó Róza 1'20 P, vitéz Iványi Károly 2'40 Kunszentmárton, Vida Gyula 7'20 Vida Gyuláné, Kiss Sándor, Kiss Sándorné, Szakáll János, Flórenczné S. Ida 3'60 P. Tiszaföldvár, dr. Szemeredy Béláné 9'60 P. Győr, Keszthelyi István 10. P. Luif Otárné 10 P. Bpest Jánosy Pálné 5 P. Császár Ferencné 10. P. Szolnok, Kosnár Lajos 3'60 P. Gonda János, 2'40 P. Zöld Jánosné 1'20 P. Dobó Sándorné 6 P. Benedek József 2'40 P. Mezőtur, Skoda Mária, Benyovszky Jolán, Vásárhelyi Mária, Szentirmai Kálmánné 1'20 P. Jászberény, Horváth Gyula 5 P. Szolnok, Kazay Benjámín 5 P. Tiszaföldvár, Magyar Gyuláné 4'80 P. Bpest, Szabó Ilona 3.60 P. Jászfelsőszentgyörgy, Ország Pál, 2'50 P. Pesthidegkut, Tóth József, Tóth Józsefné, Molnár Gyöző, Molnár Gyözőné, Csatáry Lajos, Szakács Jánosné, Korda Julia, Bányainé, N. Irén 1'20 P. Glódeák Béláné, 3.60. Mezőtur, Petrovay Béláné, 6 P. Nagykörű.

Réoyi Dezső könyvnyomdája, Szolnok.

Tip-Top

gyermekruha és fűzőszalon

SZOLNOK, Szapóry-utca 4—6. sz.
Hitelbank épület. — Takarékoság.
Gyermekruhák nagy választékban.
fűzők és melltartók mérték után.

RÉNYI DEZSŐ KÖNYVESBOLTJA

GOROVE-U. 15.

SZOLNOK

TELEFON 113.

Bárhol megjelent iskolai, szépirodalmi és tudományos könyvek a megjelenés időpontjában már kaphatók!

Raktáron lévő és azonnal szállítható elemi népiskolai vezérkönyvek:

Quint—Drózdy : Beszéd- és értelemgyakorlat	I. o. 6—
	II. o. 680
Drózdy : Beszéd- és értelemgyakorlat	III. o. 6—
	IV. o. 780
Drózdy : Helyesírás és nyelvi magyarázat	II. o. 320
	III. o. 450
	IV. o. 540
	V—VI. o. 7—
Drózdy—Móra : A magyar fogalmazás tanítása	II—VI. o. 8—
Drózdy : A földrajz tanítás vezérkönyve	IV. o. 8—
Kaposy—Stolmár : Természettani és gazd. ismeretek	III—IV. o. 5—
Bervaldszky—Tscheik : A rajzoktatás vezérkönyve	780
Szalatsy—Ferenczy : A történelem, polgári jogok	6—
Jósvay—Schmidt : Az éneklés tanítása	560
Óveges : Vezérkönyv a „Betűvetés” ABC-hez	2—
Straub—Vadász : Vezérkönyv a számolás és mérés tanításához	I—II o. 280
	III—IV. o. 280
	V—VI. o. 260
Tirpák : Az elemi népoktatás vezérkönyve	3—
Tirpák : Beszélő rajzok I., II., III., IV.	à 1—
Kókai : Vezérkönyv a helyesírás és nyelvi magyarázatokhoz I—II—III. o. egykötetben	2—

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOKVÁRMEGYEI

NÉPMŰVELÉS

TARTALOM:

Csontos Sándor: Magyar Husvét.

Szemes Gábor: Filmet a népiskoláknak
Hivatalos rész.

Egyéni élet.

Hírek. Nyugtázások.

RÉNYI DEZSŐ
KÖNYVNYOMDÁJA
SZOLNOK.

XXXIV. ÉVF. 4. SZ.

1941. ÁPRILIS HÓ.

RÉNYI DEZSŐ KÖNYVESBOLTJA

GOROVE-U. 15. SZOLNOK TELEFON 113.

Bárhol megjelent iskolai, szépirodalmi és tudományos könyvek a megjelenés időpontjában már kaphatók!

Raktáron lévő és azonnal szállítható elemi népiskolai vezérkönyvek:

Quint—Drózdy : Beszéd- és értelemgyakorlat	I. o. 6'—
Drózdy : Beszéd- és értelemgyakorlat	II. o. 6'80
Drózdy : Helyesírás és nyelvi magyarázat	III. o. 6'—
	IV. o. 7'80
	II. o. 3'20
	III. o. 4'50
	IV. o. 5'40
Drózdy—Móra : A magyar fogalmazás tanítása	V—VI. o. 7'—
Drózdy : A földrajztanítás vezérkönyve	II—VI. o.
Kaposy—Stolmár : Természettani és gazd. ismeretek	IV. o. 8'—
Bervaldszky—Tscheik : A rajzoktatás vezérkönyve	III—IV. o. 5'—
Szalatsy—Ferenczy : A történelem, polgári jogok	7'80
Jósvay—Schmidt : Az éneklés tanítása	6'—
Óveges : Vezérkönyv a „Betűvetés” ABC-hez	5'60
Straub—Vadász : Vezérkönyv a számolás és mérés tanításához	2'—
	—III o. 2'80
Tirpák : Az elemi népoktatás vezérkönyve	III—IV. o. 2'80
Tirpák : Beszélő rajzok I., II., III., IV.	V—VI. o. 2'60
Kókai : Vezérkönyv a helyesírás és nyelvi magyarázatokhoz I—II—III. o. egykötetben	3'—
	à 1'—
	2'—

XXXIV. évfolyam.

1941. április hó.

4. szám.

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOKVÁRMEGYEI

NÉPMŰVELÉS

A vármegyei tanítóegyesület, a kir. tanfelügyelőség hivatalos közlönye.

Laptulajdonos Jász-Nagykun-Szolnokvármegyei Ált. Tanítóegyesület.	Felolvas szerkesztő: CSONTOS SÁNDOR Kiadásért felel: CSIKY ERNŐ	Hirdetési díjak és reklámok Csiky Ernő egyes. pénztárához, a lap szellemi részére vonatkozó közlemények a szerkesztőség címére Szolnok, Pozsonyi-u. 13 küldendők. Kéziratokat nem adunk vissza.
Évi előfizetés 6 pengő	Megjelenik havonként.	

MAGYAR HÚSVÉT.

Nagybőjt . . . a megvalósult, de eltékozolt gyönyörű valóság siratása. Mea culpázás! Ut a halál országából a Feltámadás, az új Élet fényglóriája felé.

A nagybőjt a magunkbaszállás, a vezeklés arcsáppasztó ideje. Tűz, amely éget, de egyttal tisztít is. És nekünk a krisztusi nagybőjton kívül van még egy külön nagybőjtünk is: a magyar nagybőjt.

Nagyszerű, de rövid Advent után következett reánk ez a hosszú Nagy-bőjt. Hosszú volt az út hamvazó szerdától Nagypéntekig. De egyszer oda is eljutottunk. Ezelőtt 23 évvel, amikor szertefoszlottak a gyönyörűen megálmodott szentistváni álmok. Amikor az emberi elvakultság és bosszu elszabadult démonai „Feszítsd meg”-et üvöltöttek felénk.

És megfeszítettek . . . Beleremegett a föld. Elsötétült az ég felettünk. A Halál szelleme lett urrá országunk felett. Égigharsogó diádallal osztoskodtak földi vagyónunkon azok, akik megfeszítettek.

Aztán új nap sütött ki felettünk. Lángbetűk futottak fel a magyar égre: „Élni akarunk”! . . . És megindult a magyar akarás. Megindult a cselekvő magyar nagybőjt. A nagyszerű munka nyomán repedezni kezdtek a sziklák a nagypénteki sir felett . . .

Folytassuk ezt a munkát továbbra is az öncélú, integer szentistváni Birodalomért. Mindnyájan! Hittel, szóval, cselekedettel. Iskolákban, iskolán kívül. Neveljük a lelkeket ebben a szellemben. Mert a lélek az, ami élet. Magunkra hagyatva a nagyvilágban, egyedül csak magunkban bízhatunk. Sok mindent veszítettünk már, csak egyet ne veszítsünk el soha: a magyar faj és egymás iránti szeretetünket. Vegye ki mindenki részét a munkából teljes erejével; hogy minél előbb ránk virradjon a hosszú magyar nagybőjt után, a dicsőséges magyar Husvét és ez ne csak szimbólum legyen többé, hanem kézzelfogható valóság.

Igazi Feltámadás!

Csontos Sándor

Filmet a népiskoláknak!

Irta: Szemes Gábor áll. tanítóképző int. tanár, Jászberény.

„A maradandó értékű oktatás, a valláserkölcsei és nemzeti alapokra épített nevelés elmélyítése, fókuszása és általánosság tétele egyike azoknak a kormányzati feleletnek, amelyeknek sikeres megoldása elhatározó jelentőséggel bír nemzetünk sorsának jövőendő kialakulása szempontjából.” (O. K. 1936. I. 5. p. Kósa Kálmán.)

Négy esztendeje annak, hogy a közoktatásügyi minisztérium Oktatófilm Kirendeltsége és Budapest Székesfőváros oktatófilmszervezete vállalt munkájának gyümölcseiből a főméltóságú Kormányzó Úr előtt néhány szemelvényt bemutatott. Dr. Kósa Kálmánnak, az O. O. B. B. alelnökének a kormányzói bemutatón elhangzott előadásából vettem szerény tanulmányom fentebb idézett sorait. Sugárzik belőle, hogy kormányzatunk az oktatás, a valláserkölcsei és nemzeti alapokra épített nevelés minden eszközét igénybevéve kívánja megteremteni nemzetünk boldogabb jövőjét. A közelmúltban a parlamentünkben mondotta a magyar kultúra legfőbb öre: „A nemzeti műveltség alapszínét a néptanító adja meg, hivatása van azon a helyen, ahová a nemzet állította.” — Adjunk tehát a néptanítónak kezébe minden eszközt, melynek segítségével hivatását jobban töltheti be, melynek segítségével a hazának vallásosabb, erkölcsösebb, értelmesebb s a maiaknál öntudatosabban hazafias, s végül ismereteiket a gyakorlati életben a maiaknál jobban értékesíteni tudó polgárokat nevelhet.

Oktatófilm az iskolában.

Hogy ebben a munkában előkelő helyett tölthetne be a film azt senki nem vitathatja! Sőt, ha valaki azt kérdezné tőlem, a magyar oktatásügy az utóbbi években mi módon gazdagodott, nekem az *oktatófilmek diadalmas bevonulása* jutna eszembe, a pergőképszalagra, Terta gépünkre gondolnék, mely megváltoztatta bizonyos méretekben az ismeretközvetítés színét, a tanárt s a tanítványt egyaránt meghódította.

A középiskolai filmoktatás értékeiről, eredményes átütő erejű hatásáról bizonyágtételt tesz a filmről írott tanulmányok garmadája, az Oktatófilm Kirendeltség évenkénti gazdag beszámolója, s lassanként több tizezres példányszámú, a nevelés gyakorlati munkásai által kitöltött nyomtatott kérdőívek. Az oktatófilmek nagy metodikai értéke kötelez bennünket arra, hogy azokat oktatásunk egész frontján a nevelés szolgálatába állítsuk. Hazánk egész területének közép és középfokú iskoláiban évek óta mintaszerűen tölti be hivatását az Oktatófilm Kirendeltség által irányított filmoktatásunk.

A Kirendeltség évenkénti beszámolója tanuskodik arról, hogy *elemi iskoláinknak* is hő vágyuk a népiskolai filmoktatás megteremtése, s köz-

oktatásügyi kormányzatunk nagy szeretettel karolja fel ennek a rendkívül nehéz ügynek a megoldását. *Geszti Lajos* írja: „A magyar állam mindig sokat törődött a középosztály iskoláival, Most rákerül a sor, hogy ugyanannyi gond és fáradság fordítottassék az elemi iskolákra is. Hiszen ma már utszéli igazság lett, hogy a *tanultabb nép többet termel, a haza védelmében jobban harcol*. Amit a nép kap, azt a nemzet kamatos-kamattal kapja vissza.” — A népiskolai filmoktatás befektetett anyagi értékei is hasznos gyümölcsöt hoznának.

A népiskola ismeretközvetítése.

A népiskolai filmoktatás megteremtése azonban nemcsak anyagi kérdés, hanem sok pedagógiai problémát is rejt magában. A népiskolák célja, ismeretközvetítésének színezete egészen más, mint középiskoláinké. Ezeknek készültek eddigi oktatófilmjeink is. A népiskolákban a nevelői gondolat lép előtérbe s a tanító arra törekszik, hogy a nevelés céljait is szolgálja új módszeres egységeinek feldolgozásában. Ezt a nagy különbséget a gimnáziumi általános Utasítás is hangsúlyozza, rámutatva arra, hogy a népiskolai tanító viszonyítva a tanár munkájához, elsősorban nevel, másodsorban oktat. A népiskolai tanító a nevelésben és oktatásban is elsősorban a tanulóból indul ki, érzelmi és akaratú életét fejleszti, érzékszerveinek és kezének ügyességét gyarapítja, a társadalomnak hasznos polgárt nevel. (Gimn. Ált. Ut. p. 20.)

A *népiskola tehát öncélú intézmény*, megvan a maga saját didaktikája, így természetes, hogy filmjeinek is az eddigi oktatás rendjéhez kell alkalmazkodniok. Kérdés, milyen is legyen hát a népiskolák filmje? Az első, amit mondanom kell: *más mint a középiskoláké*. „Oktatófilm . . .” Valahogy már a szóban is benne van, hogy itt az elméleti ismeretanyag lép előtérbe, a népiskolában pedig a *nevelői gondolatnak éppen olyan előkelő helye van, mint magának az ismeretanyagának*. Érdekes azonban, hogy a középiskolák munkásai is kíváncsian tartanak olyan filmek készítését, amelyek az erkölcsi szépet érzékeltetik, s teszik élményszerűvé. *Révész Emil dr.* egyik tanulmányában hangsúlyozza, hogy az oktató célzatu filmekben kívül olyan filmanyagról is gondoskodni kellene, amely „erős hatást gyakorolna a fejlődő lélekben a jónak a rossztól való megkülönböztetésére, nemkülönben a szépnak az otrombától való elválasztására.” (O. K. 1938. sz. 12. p. 284—286.) Önmaguk teljes egészében az erkölcsi tisztaságot és emelkedettséget, a magasabbrendű életet árasztó filmek minden iskolatípusnak értékei lehetnek. De ha volnának is középiskolai nevelőfilmjeink, azoknak egészen másrendűeknek kellene lenni, mint az elemi népiskolák nevelőfilmjeinek.

Játékosság, mesemódszer, mesefilm.

Másrészt a két iskolatípus tanulójának korkülönbsége is magával hozza filmjeik nevelő-ismeretközvetítő színezetének a különbségét. *Cser János*, a gyermeki lélek kiváló kutatója írja: „Az oktatófilm és a

gyermek" című tanulmányában. (O. K. 1937. sz. 5. p. 128—130.) „A legalacsonyabb fokon (7—8 év) a szubjektív érdeklődésnek megfelelően a *játékosság*, az érzelmekbe való beleágyazás legyen a vezető szempont, tehát a beszéd- és értelemgyakorlatok, s amennyiben szó lehet róla, a *mese módszere* irányadó". A német népiskolai pergőképek között — amint arról *Házi Albert*: „Jegyzetek a német oktatófilm-katalógus margójára" című tanulmányában beszámol — helyet kaptak a mesefilmek is. E mesék szereplői nem élő emberek, „hanem csak stilizált figurák". (O. K. 1937. sz. 6. p. 156—159.) A közelmúltban az egyik budapesti nagy áruház a karácsonyi vásár alkalmából izelítőt adott a gyermekeknek a törpék birodalmából. A bábészkesztő gyermekesereg gyönyörű lélekrajzát adja *Révész Emil*: „Hogyan nézzük a filmet" c. tanulmányában. „Csillogott a szemük a törpék, a tündérek látásán, de csak ott tört ki belőlük az igazi elragadtatás, ahol mozgást láttak". Bühler, a bécsi egyetem kiváló lélektanára, a filmmel foglalkozva erősen hangsúlyozza, hogy a „meseszerűnek, a tündérinek bemutatására *nem lehet tökéletesebb valamit elképzelni, mint a film*". (O. K. 1937. sz. 4. p. 95—96.) A Münchenben dolgozó *Diehl* testvérek a kombinált trükk- és marionett-technika egységesítésével bámulatos, művészi hatást értek el mesefilmjeikkel. A mesefilmeknek népiskoláinkba való bevonultatását pszichológiai okok is sürgetik. Vezesse a mesefilm a népiskolai tanulót a komoly oktatófilmek helyes meglátására, elmélyedő szemléléséhez, mert erre is tanítani, erre is nevelni kell. Lapunk hasábjain ezért kapott külön helyet, önálló tanulmány formájában: *mese- és mondakincsünk a népiskolai filmoktatásban*. (Bognár Gy. tanulm.)

A népiskola oktatófilmjei.

Arra ma még nehéz felelni, hogy a mesélő filmeket minő típusok váltsák fel, azaz milyenek is legyenek a népiskolai filmek. Elméleti álláspontokat fel lehetne sorakoztatni, de ezek nem tapasztalatra épültek fel. Tény az, hogy a 6—10, avagy a 8 osztályos elemi iskolára gondolva, a 6—14 éves gyermek a lelki fejlődésnek változatos utjait járja be. Cser J. szerint a 9—10. éves kor a tulajdonképeni filmoktatás kezdete, amint írja: „Az objektív érdeklődésből következőleg e korszak legjellemzőbb vonása a világnak, mint megismerhetőnek a meghódítása, amit nagyfokú befogadóképesség kísér. A filmnek is a tapasztalatszerzés vágyát kell elégitenie, természetesen bizonyos mértékig még *naiv* formában." (O. K. 1937. sz. 5.)

ÖSZTREICHER LIPÓT ÉS FIA NÁNDOR

bortermelők, bornagykereskedők
„Hungária" rum- és likörgyár

SZOLNOK Sürögöncim: **Borösztreicher.**

Analizáljuk azonban tovább kicsiny gyermekeink lélekfejlődését. A 10—12 éves kor természetben folytatója az előzőnek, azzal a különbséggel, hogy a gyermek aktivitása fokozódik, alkotó kedve erősödik, akarata, figyelme tartósabbá válik. A technikai alkotás és termelés lép előtérbe a természet rovására, az emberi és a szellemi vonatkozásokban pedig a hősi és harci mozzanatok, a kalandosság, térben és időben pedig az egzotikum. Az oktatófilmnek a lélekfejlődés eme útjait valami módon követni kell! Csak akkor fejtheti ki oktató-nevelő munkáját, ha harmonikusan simul, egész szerkezetével és felépítésének módjával a gyermeki lélekhez. A népiskolai film tehát nem lehet a pergőképek pusztja ismerethalmaza. Nagyon helyesen írja *Hanvai Károly*: „Készüljön tehát az elemi iskolai oktatófilm kifejezetten az elemi iskolás gyermekek részére, elemi iskolai megoldásokkal és elgondolásokkal. Alkalmazkodjék elejétől fogva végig minden tekintetben az elemi iskolás gyermek értelmi fokához, érdeklődési köréhez, megfigyelő képességeihez, vegye figyelembe a 6—12 éves gyermek közvetlen környezetét, ismeretkörét, ebből kiindulva, erre támaszkodva adja át azokat az ismereteket úgy, hogy azok ne csak oktassanak, de önmagukban neveljenek is." (O. K. 1939. sz. 1. p. 21—22.) Tömören meghatározva foglalják magukban a fentiek népisk. követelményeinket.

A népiskola nem szakrendszerben tanít.

A középiskolai oktatófilmek a szakszerűség vonásait viselik magukon. Készítői mindenkoron a vonatkozó szaktárgyak kiválóbb művelői, az általában kiemelkedő „szakemberei". A népiskolában nincs „szaktanító" az ismeretközvetítés minden tantárgyra vonatkozólag egy kézbe fut össze. Mivel pedig a népiskola egyes osztályainak összes tantárgyait ugyanaz a tanító tanítja, így természetes, hogy a *koncentráció elvét* összes pedagógusaink közül a népiskola munkásai valósíthatják meg a legjobban; továbbmenőleg összes iskolatípusaink közül a népiskolák szabadíthatják fel a tantárgyakat a rideg önmagukért valóságukból, életfeletti elvonásukból, s léptethetik benne a legjobban előtérbe az ember érdekeltégi szempontjait. Az egyes tárgyak itt nyerhetnek a legteljesebb mértékben antropocentrikus jelleget. Olyan ismereteket kíván adni tanulóinak, hogy azokat a kicsiny tanítványok serege a maga majdani életében hasznosítani is tudhassa. Az életben pedig tulajdonképen tantárgy nincs. Legalább is a népiskolai tanuló szempontjából. Mindebből következik, hogy filmjeinek is fel kell szabadulniok a tantárgyba kötöttség bilincseiből,

FÉRFI-
SZÖVETET,
SELYMET

A **BRÜLL**

SZOLNOK
Takarékosság
Baross-utca

DIVATÜZLETÉBŐL

azaz a *népiskola filmjei életegységekben* tanítanak, míg a középiskoláké célkitűzéseiknél fogva szakjellegűt kell, hogy tükrözzenek.

A vidéki népiskolák legtöbbje osztatlan.

Eltérés mutatkozik a közép- és népiskolai filmezés között még abban is, hogy az előbbiben a film mindig egyetlenegy osztály előtt pereg. Ezzel szemben népiskoláink ma még nagyobb részben *osztatlanok*, avagy részben osztottak. A vonatkozó óratervek mutatják az egy, két, három illetőleg négy tanítós iskolák osztályösszevonási rendjét. A lényeg az, hogy egyszerre több osztály előtt pereg ugyanaz a film, mert hiszen el-sötétítettük „egyetlen” tantermünket. Osztályaink valamennyi tanulója egyszerre szemléli a filmet! Ez viszont az értékesítés sokféle lehetőségét hozza magával. Az osztatlan iskolák tanítóinak, el kell ismernünk, nagy gond a csendes foglalkoztatások helyes megadása. A film ebben kiváló segítőeszköz lehet. Utalok itt Ölveczky P.: „Az iskolai film a fogalmazás szolgálatában” (O. K. 1939. sz. 3. p. 80—82), valamint vitéz Sellyei Vilmosné: „A film, mint a fogalmazás tárgya” (O. K. 1939. sz. 3 p. 82—84). című tanulmányokra. A több osztályban egyszerre való vetítés nem csökkenté, hanem fokozza a népiskolai oktatófilmek értékét! De bizonyítja ez is azt, hogy szükség van külön népiskolai filmekre.

A főváros és a vidék.

Nagy érdeklődéssel olvastam Oktatófilm Közleményeink hasábjain azt a megállapítást, hogy a székesfővárosi oktatófilmgyártás „első 160 oktatófilmje között már kialakította az elemi iskolai filmek jellemző tulajdonságait.” (O. K. 1939. sz. 101. p. 287.) Egy pillanatra sem szabad azonban megelégednünk arról, hogy a mi *vidéki* célkitűzéseink, legyen szabad így mondanom, sok szempontból mások. Ez egészen természetes! „A milliós főváros gazdasági, kulturális és szociális céljainak megfelelően budapesti filmek elkészítését tűzte ki egyik fő feladatának” — írja Felkay Ferenc. Ez helyes. Vigye a film annak a környezetnek értékeit, ismeretanyagát közelebb a gyermekhez, amelyikben ő maga is él, amelyiknek maga is egy tagja... A 160 fővárosi film közül tisztán az elemi iskolának készült 16 darab. Ezek: 1. A levél útja, 2. Budapest csatornázása, 3. Hogyan készül a kenyér? 4. Budapesti vízvezeték, 5. A vásárcsarnok élete, 6. Kerületi vásárcsarnokok, 7. Városunk harca a szeméttel, 8. A ló, 9. A juh, 10. Fürdenek az elefántok, 11. Tyúkanyó élete és haszna, 12. Háziszárnyasok, 13. A gazda búzát termel, 14. A búzából liszt, a lisztből kenyér lesz, 15. A Hortobágy. — E filmcímeket felsorakoztattam azért, hogy könnyedén egybevehesük *Vágó E., Kiss J., Bognár Gy.*, valamint magam vonatkozó elgondolásaival.

A *vidéki* népiskolák oktatófilmjeinek életrehozása égetőbb kérdés, mint a fővárosi oktatófilmek megteremtése. Gondoljanak e sorok olvasói pillanatnyilag a tanyák, elhagyott kicsiny falvak, járhatatlan sáros útú községek csendben, emelkedettebb kulturától távol élő millióira, azok

oktatóira, nevelőire. A vidéki iskolák *legjobban rászorulnak a filmre* — mondja *Geszti Lajos*. Vonatkozó tanulmányában írja: „Ezt a tételt igazolja, hogy *polgári iskolák a film legnagyobb élvezői és lelkes fogyasztói*. Ahol a kirándulás anyagi és más okokból nehéz, ahol a tanuló a szegényebb társadalmi rétegből kerül ki, ahol az iskolai felszerelés nem lehet nagyon gazdag, ott a film valóságos áldás.” (O. K. 1937. sz. 6. p. 150—151.) A falusi, tanyai népiskolák mostoha életkörülményeit vázolni itt felesleges, a film oktató-nevelő ereje ezeken a helyeken beláthatatlan értéket jelent. — A népiskolai filmoktatás kérdését megoldanunk legfőbb célunk, égető kötelességünk!

A nyolcosztályos népiskola.

Utóbbi elgondolásom megvalósíthatása felé közelít a VIII. osztályos népiskola életrehozása is. *Hóman Bálint* vallás- és közoktatásügyi miniszter az országgyűlés képviselőházában a kultusztárca költségvetésének tárgyalásakor mondotta: „A jövő tanév kezdetétől mintegy 3600 iskolában, körülbelül 11,000 tanteremben kerül megoldásra a nyolcosztályos népoktatás.” Ez a nyolcosztályos népiskola valóban az élet iskolája lesz. Tanügyi kormányzatunk ezt az V—VIII-ig terjedő tagozatot „gazdasági tartalommal” kívánja megtölteni s az élet követelményei szerint külön „falusi és városi tagozatot” szervez. A városi tagozat beállítására Budapesten kívül csak ott kerül sor, ahol arra feltétlenül szükség van. Falusi tagozat felállítására kerül viszont sor olyan nagyobb városokban is, ahol a lakosság túlnyomó része mezőgazdasági foglalkozású, így Hódmezővásárhelyen, Kecskeméten, Székesfehérvárott, Cegléden, Makón! A városi típusba természetesen általános irányú képzés lesz. Ez így a városiskolájának, a polgári iskolának felel meg, a falusi típus pedig a mezőgazdasági továbbképző népiskolának, amelynek két alsó tanfolyama ugyancsak átalakul mindennapos iskolává, de csak a téli hónapokra. — A magyar kultúra legfőbb örökös parlamenti szavai, a nyolcosztályos népiskola megteremtésére vonatkozó törvényjavaslat új utakat nyitnak meg! Ez filmoktatásunkat is teljesen új munkaterületek felé vezeti. *A tágult keretek között a nemzeti és kulturális érdekünk az elemi iskolák filmoktatásának a megvalósítása!* Oktatófilm Kirendeltségünk nemrég emlékiratot nyújtott át a vallás- és közoktatásügyi miniszter úrnak, amelyben az elemi iskolai filmoktatás megvalósításának módját, útjait, lehetőségeit és kereteit minden oldalról megvilágítva tárgyalta. (I. *Geszti L.* beszámolóját az 1938—1939. iskolai év filmoktatásáról. O. K. 1939. sz. 7. p. 182.) (Fóhjt. köv.)

Bőröndöt, bőrdíszmüveget, gyermekkocsit, fényképezőgépet, gramofont, játékarut és illatszert nagy választékban, olcsó árban vásárolhat Szolnokon a

Vidor Üzletházban

Telefon 801.

„Takarékosság” tagja

HIVATALOS RÉSZ

600/1941. szám.

Valamennyi Helyi Iskolánkülsi Népművelési Bizottság Tekintetes Elnökségének.

Felkérjük a Tekintetes Elnökséget, hogy az 1940—41. tanévi iskolánkülsi népművelési tevékenységek befejezésével a kiküldött nyomtatványokon a beszámoló jelentéseket bizottságunkhoz betérjeszteni szíveskedjék.

A beszámoló jelentések összeállítására, betérjesztésére a következőket kérjük figyelembe venni:

1.) A *tevékenységek befejezésével* szíveskedjék záróülést összehívni, melyről a két példányban felvett és betérjesztett jegyzőkönyv áttekintő összefoglalást nyújtson az évi tevékenység minden egyes mozzanatáról, tapasztalatról, észrevételről, melyek a népművelés eszméjét előmozdítják és a jövőben hasznosan értékesíthetők.

2.) Az *előadások beszámoló jelentése* minden rovata pontosan kitöltve két példányban, az előadói napló az előadók sajátkezű bejegyzésével és aláírásával eredetben, tehát egy példányban terjesztendő be.

A belterületen a különböző körökben, egyesületekben, iskolákban megtartott előadásokról összesítő beszámoló jelentés, a külterületi tevékenységekről előadási helyenként külön-külön állítandó az össze két-két példányban.

Az előadások és tanfolyamok tiszteletdíjáról külön-külön nyugtát kell betérjeszteni, mivel számviteli ügyrendünkben azokat külön kiadási tétel alatt számoljuk el. A nyugtát csak egy-egy példányban kell kiállítani. Az előadói díj $\frac{1}{10}$ -e vezetői díjként jár.

A nyugták összeállításánál a költségvetési előirányzashoz szigorúan kell alkalmazkodni, mert a jóváhagyott összeg tullepéséhez bizottságunk fedezettel nem rendelkezik. A zöldlapokon tervezett, de meg nem tartott előadások tiszteletdíja nem utalható ki.

Felhívjuk a Tekintetes Elnökséget, hogy a Vallás- és Közoktatásügyi Miniszter Ur 141.627—1940. VII. I. ü. o. számú rendelete értelmében a *közlönyön közvetített népművelési előadások számadatait is tüntesse fel*, amint arra 1302—1940. számú köriratunkban a Tekintetes Elnökséget felhívtuk.

3.) A *tanfolyami beszámoló jelentés*, a névsor két-két példányban, a haladási napló eredetben és a tiszteletdíj nyugta egy példányban terjesztendő be.

A belterületi tanfolyamokról összesítő beszámoló jelentést kérünk két példányban, ehhez csatolva a névsor, haladási napló és nyugta 1—1 példányban.

4.) A *megyei városok* bizottságai ügyrendjük szerint a nyugtákat

nem terjesztik be, csupán a városi számvevőség által felülvizsgált évvégi számadásokat küldik meg betekintés végett.

5.) A *beterjesztett iratok* közül a másodpéldányokat a helyi bizottságok irattára részére visszaküldjük, melyek évek múlva is pontos képet nyújtanak a helyi bizottság végzett munkájáról.

Felhívjuk a Tekintetes Elnökséget, hogy a beszámoló jelentéseket a tevékenységek befejezése után azonnal, de legkésőbb 1941. évi május hó 15-ig minden sürgetés bevétele nélkül szíveskedjék bizottságunkhoz betérjeszteni, hogy a tiszteletdíjakat idejében kiutalhassuk és a Vallás- és Közoktatásügyi Miniszter Urhoz az összesítő beszámoló jelentésünket felterjeszthessük.

Szolnok, 1941. évi március havában.

Dr. JAKAB LÁSZLÓ s. k.
kir. tanfelügyelő,
ügyvezető elnök.

SOÓS JÓZSEF s. k.
vm. népművelési tükár.

(P. H.)

EGYESÜLETI ÉLET

Dr. Jakab Lászlónét választotta elnökévé a szolnoki MANSz tanügyi csoportja

A szolnoki MANSz Tanügyi Csoportja márc. 26-án rendkívül közgyűlést tartott, melynek programján a megüresedett elnöki tisztség betöltése és a munkarend megállapítása szerepelt.

A Csoport elnökévé nagy lelkesedéssel egyhangulag Dr. Jakab Lászlónét, vármegyénk vez. kir. tanfelügyelőjének nejét választották meg.

Dr. Jakab Lászlóné közszeretettel álló személyében kitűnő vezetőt — meggyerő, kedves munkálóját a nemes célkitűzéseknek, — nagyszerű irányítót nyert a Csoport.

Az újonnan megválasztott elnök rögtön át is vette tiszteletét és értékes, lelkes elnöki beköszöntőjében többek között a következőket mondotta: . . . Örömmel vállalom az elnökséget, mert érzem és tudom, hogy a Csoportnak nagy és nemes hivatása van a magyar élet fejlesztése terén. Minden erőmmel azon fogok igyekezni, hogy a Csoport munkája minél eredményesebb legyen. Ehhez a munkámhoz kérem a MANSz-hölgyek közreműködő támogatását . . .

A nagy tetszéssel fogadott elnöki megnyitó után, a közgyűlés betöltötte a még üresedésben levő egyes tisztségeket. — A végleges tisztikar névsora a következő:

Diszelnökök: Dr. Stolpa Józsefné, Kiss Józsefné.

Elnök: Dr. Jakab Lászlóné.

Társelnökök: Dr. Kurucz Györgyné, Rajnavölgyi Gézáné, dr. Deák Jánosné, Csekey Ilona, özv. Csekey Istvánné, Varga Ida, Tóth Istvánné, dr. Kovács Jánosné, Voltay Gézáné, Ferenczi Kálmánné, Csáthi Emilné,

Csiky Ernőné, Királdi Károlyné, Markóth Dezsőné, Magyar Albertné.

Ügyvezető alelnök: Dr. Sándor Ilona.

Főtitkár: Muhy Mária.

Titkár: Sándor Irén.

Jegyző: Bakos Irén.

Pénztárosok: Gál Mária, Horváth Gyuláné.

Ellenőrök: vitéz Nagy Lajosné, v. Haám Sándorné, Kemény Lászlóné.

Háznagyok: Kemény Lászlóné, Páldy Miklósné, Tornynos Zoltánné, dr. Vértes Ilona, vitéz dr. Őrsy Dánielné, Winter Ottóné, Csomor Irén, Muray Lipótné, dr. Mészáros Vendelné, Schembek Elvira, Horváth Gyuláné, vitéz Majoros Miklósné, vitéz Bányay Kálmáné, Csiky Ernőné.

A választások megejtése után a közgyűlés a következő munkaprogramot állapította meg és fogadta el:

1) Minden hónapban egyszer, a hónap első keddjén társas összejövetel a Tisza Szállóban. Az összejövetelen minden alkalommal valami programpontra beiktatása. Előadás, felolvasás, zeneszám, szavaltat stb. Férfihozátartozók és vendégek részvételével. 2) A környék megszervezése. Úgy közép, középfokú, mint elemi iskolák tanerőinek megszervezése. 3) Kirándulások a környék művészeti, népművészeti, természetrajzi és földrajzi értékeinek megismerésére. 4) Az iskolás gyermekek szociális érdekeinek képviselése. 5) A szolnoki öntudat felébresztése. Helyi emlékek és szokások ápolása. 6) Az oktatórend összetartásának, társadalmi súlyának emelése. 7) A keresztény magyar öntudat felélesztése, a magyar tehetségek felkutatása és támogatása. A szolnoki kultúra megteremtése. 8) A szolnoki öntudat nevelése már az iskolában, társadalmi különbségek nélkül. Gyermeknapok rendezése, melyen minden iskola minden keresztény növendéke egy közös nagy ifjúsági mozgalomba tömörülve áldoz a magyar hősök emlékének (szolnoki viszonylatban), vagy rendez nagy madarak és fák napját a szandai réten.

Gyönyörű program! Adja a jó Isten, hogy a szolnoki tanügyi MANSz — kiváló elnökének vezetésével — maradék nélkül megvalósíthassa és szolgálhassa vele a magyar élet fejlődésének, magyar hazánk boldogulásának, a szebb magyar jövő érdekében mielőbbi beteljesülésének szent ügyét.

BALÁZS IMRE

óra, ékszer, látszerraktára
legnagyobb és legolcsóbb

SZOLNOK, TELEFON 302.

Takarékosság tagja.

SPORTDIJAK

Vésések, javítások

SZABOTT ÁRAK

Húsz éves a Társadalomtudomány. Most jelent meg a Társadalomtudományi Társulat magas színvonalú szociológiai folyóiratának 172 oldalas jubileumi száma a szokottnál is gazdagabb tartalommal. Az új szám cikkeiből felemlítjük a következő nagyobb tanulmányokat. Dekány István: Nép, nemzet és állam viszonya ma, Korniss Gyula: A társadalmi lélek és a tudomány a romantika tükrében, Horváth Barna: A jogszociológia utja, Czettler Jenő: Agrárállam vagy ipari állam és a háborús gazdálkodás, Imre Ilma: Társadalom- és szociálpolitika.

A Figyelő rovatban nagyobb cikkeket irtak Trócsányi Dezső (Magyar öneszmélés), Neubauer Gyula (A magyar társadalom osztálytagozódása), Horváth Barna (Kolozsvári jogászok), Erdei Ferenc (Vita a parasztság körül), Hegedűs József, Bibó István és Borbély Mihály (Két könyv a felvidéki magyarságról).

Az évenként öt nagy számban megjelenő Társadalomtudományt a Társulat tagjai teljesen díjtalanul kapják. Mutatványszámot és tájékoztatást a tagság iránt komolyan érdeklődőknek készséggel küld a kiadóhivatal. Budapest, IX. Angyal-utca 9. III. 2.

A Temetkezési Alosztály tagjainak figyelmébe!

Felkérem az Alosztály tagjait hátralékaik mielőbbi befizetésére.
Pénztáros.

H I R E K

Eljegyzés. Elnökünk, Ferenczy Kálmán iskolafelügyelő - igazgató leányát, Lilikét, eljegyezte dr. Beliczky Olivér m. kir. rendőr s. fogalmazó. Őszinte, meleg szívvvel gratulálunk az örvendetes eseményhez.

Megbízás. A vallás- és közoktatásügyi Miniszter ur Torda Lajost a Kunhegyes—Gyócs I. sz. isk.-hoz, Baranyai Dezsőt és Gózonny Máriaát a Nagykörű—csataszögi áll. isk. hoz, Petróczi Jánost a Jászberény—homoktanyai áll. isk.-hoz, Gyopár Imrét Cibakháza—zsigtanyai, Hapek Imrét és Nádasi Jánost a Kunhegyes—

aranyosdülői áll. isk.-hoz, Gyenge Lászlót a Kunhegyes—kormosdülői áll. sk.-hoz, Merényi Károlyt a Kunhegyes—gergelydülői áll. isk.-hoz, Pavetits Saroltát a Jászberény—kormosparti áll. isk.-hoz — próbaszolgálatos s. díjas tanítói minőségben beosztotta.

Áthelyezés. Cserna József és Cserna Józsefné áll. tanítókat a Jászladány—kült. áll. isk.-tól az Érdi áll. el. isk.-hoz, Mezei István áll. tanítót a Szolnok—alcsiszigeti áll. el. vándorisk.-tól az ungvári kir. tanfelügyelői hivatalhoz helyezte át a Vallás- és Közoktatásügyi Miniszter ur.

Véglegesítés. Toroczky Andre kisújszállási ref. tanítót, Csatári Mária Tiszaszentimre—újszentgyörgyi ref. tanítót a VKM. Úr állásukban véglegesítette.

Lemondás. Szablár Ferenc Szolnok—alcsiszigeti áll. s. dijas tanító, Csernus Sándor kuncsorbai rk. tanító, Baranyai Andre tiszaroffi rk. kántortanító állásáról lemondott.

Nyugtázások - Csekk számla: Jász-Nagykun-Szolnokvármegye Ált. Tanítóegyesület - Szolnok 57.480.

Előfizetés Népművelésre: Soós József 6 P Szolnok, Bogyó Béla 6 P Jászfelsőszentgyörgy, Kárpáti Károly 3 P Karcag, Schieszler Hugó 3 P Szajol.

Tagdíj címen: Soós Józsefné, Soós József, Tarján József, Jancsó Kajetánné, dr. Bérczy Ernőné, Schmidt Irén, dr. Borbély Lászlóné 4—4 P, Vajay Jolán, Császár Ferencné 2—2 P, Markóth Dezső, vitéz Haám Sándorné, Horváth Lajosné 4—4 P, dr. Kerekes Sándorné, dr. Magay Miklósné 3—3 P, Ferenczy Kálmán, Ferenczy Kálmánné, Csomor Irén, Gyenes Margit, Jankó Károly, Jankó Károlyné, Padányi Margit, Csernay Károlyné, Rákos Ferencné, Konti Julia, Borköles Béla, Barna Jenő, Gombkötő Márta, 2—2 P Szolnok, Bogyó Béla 4 P Jászfelsőszentgyörgy, Sikolya Albert, Kiss Kálmán, Ke-

rekes Eszter, Nagyné A. Mária, Mantuánó Janka, Csupor Ilona, Gaál Péter, Tóvizi Kálmán 2—2 P Tiszaföldvár, Schieszler Hugó 3 P Szajol, Tömösközy József, Szöllősy János, Tóth Terézia, Somogyi Erzsébet, Boga Margit, Szemes Zoltán, Borbély Mihály, Magyar Margit 4—4 P Mezőtur.

Temetkezési díj címen: Soós József 7 P 20 f, Soós Józsefné 3 P 60 f, Bodiné S. Ida 2 P 40 f, Császár Ferencné 2 P, dr. Kovács János 4 P 80 f, Muhy Sándorné, Muhy Mária, Ferenczy Kálmán, Ferenczy Kálmánné 1 P 20 f, Padányi Margit 2 P 40 f, Gombkötő Márta, Markóth Dezsőné, dr. Kerekes Sándorné 3 P 60 f, Baloghné F. Irma 2 P 40 f, vitéz Iványi Károly 4 P 80 f, Martikány István, Hajagos Józsefné, Érpárti Mária, Szabó Róza 2 P 40 f, Kun-szentmárton, Keszthelyi István 10 P, Luif Otmárné 10 P, Budapest, Magary Károly és József 4 P 80 fillér, Szolnok, Batty Antal Makó 6 P, Bogyó Béla 1 P 20 f, Jászfelsőszentgyörgy, Vásárhelyi Mária, Skoda Mária, Benyovszky Jolán, Szentirmay Kálmánné 2 P 40 f, Jászberény, Bacskó Gyula 14 P 40 fillér, dr. Bérczy Ernőné 4 P 80 f, Varga Gyuláné 13 P 20 Szolnok, Molnár Lujza 7 P 20 f, Jászberény.

Rényi Dezső könyvnyomdája, Szolnok.

Tip-Top

gyermekruha és fűzőszalon

SZOLNOK, Szapáry-utca 4—6. sz.
Hitelbank épület. — Takarékoság.
Gyermekruhák nagy választékban,
fűzők és melltartók mérték után.

Iskolai falitérképek, szemléltetőképek
tanszerek és ifjúsági színművek stb.
nagy választékban eredeti kiadási áron:

Rényi Dezső

könyvesboltjában

Szolnok, Gorove-u. Áruforgalom.

Magyarország új plasztikus hegy és vízrajzi térképe vászonra húzva, lécekkal	26'—
Magyarország nagy politikai térképe vászonra húzva, lécekkal	26'—
Európa új plasztikus hegy és vízrajzi térképe vászonra húzva, lécekkal	26'—
Európa legújabb politikai térképe, vászonra húzva, lécekkal	26'—
Jász-Nagykun-Szolnok vármegye nagy falitérképe, vászonra húzva, lécekkal	26'—
Magyar tárgyú szemléltető képek 50×66 cm. nagyságban, 35 féle, darabonként	120
Magyarország babérlombos címere, 34×51 cm.	— 50
Hiskegy falikép 37×51 cm. nagyságban	— 60
Horthy Miklós kormányzó úr arcképe 40×56 cm. nagyság	1—
Magyar nemzeti zászló 2 méter hosszú, rojttal és bojttal	1760
Ugyanaz 3 méter hosszú	26—
Magyar nemzeti zászló, középen magyar címerrel, 2 m. hosszú	29—
Ugyanaz 3 méter hosszú	41—
Gyászlobogó rojttal, 2 méter hosszú	1660
Ugyanaz 3 méter hosszú	25—
Himnusz falitábla, kartonrahúzva	4—

Bárhol hirdetett iskolai, szépirodalmi vagy bármilyen szakkönyv megjelenés után eredeti bolti áron azonnal kapható!

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOKVÁRMEGYEI

NÉPMŰVELÉS

TARTALOM:

Kovács János dr.: Gróf Teleki Pál.
Csontos Sándor: Megint többen lettünk.
Szemes Gábor: Növényélettani kísérletek
munkaterve.
Egyesületi élet.
Hivatalos rész.
Hírek. Nyugtázások. Szerk. üzenetek.

RÉNYI DEZSŐ
KÖNYVNYOMDÁJA
SZOLNOK.

XXXIV. ÉVF. 5. SZ.

1941. MÁJUS HÓ.

RÉNYI DEZSŐ KÖNYVESBOLTJA

GOROVE-U. 15.

SZOLNOK

TELEFON 113.

Bárhol megjelent is-
kolai, szépirodalmi és
tudományos könyvek
a megjelenés időpont-
jában már kaphatók!

Raktáron lévő és azonnal szállítható elemi népiskolai vezérkönyvek:

Quint—Drózdy: Beszéd- és értelemgyakorlat	I. o. 6'—
	II. o. 6'80
Drózdy: Beszéd- és értelemgyakorlat	III. o. 6'—
	IV. o. 7'80
Drózdy: Helyesírás és nyelvi magyarázat	II. o. 3'20
	III. o. 4'50
	IV. o. 5'40
	V—VI. o. 7'—
Drózdy—Móra: A magyar fogalmazás tanítása	II—VI. o.
Drózdy: A földrajz tanítás vezérkönyve	IV. o. 8'—
Kaposy—Stolmár: Természettani és gazd. ismeretek	III—IV. o. 5'—
Bervaldszky—Tscheik: A rajzoktatás vezérkönyve	7'80
Szalatsy—Ferenczy: A történelem, polgári jogok	6'—
Jósvay—Schmidt: Az éneklés tanítása	5'60
Oveges: Vezérkönyv a „Betűvetés” ABC-hez	2'—
Straub—Vadász: Vezérkönyv a számolás és mérés tanításához	—III o. 2'80
	III—IV. o. 2'80
	V—VI. o. 2'60
Tirpák: Az elemi népoktatás vezérkönyve	3'—
Tirpák: Beszélő rajzok I., II., III., IV.	à 1'—
Kókai: Vezérkönyv a helyesírás és nyelvi magyarázatokhoz I—II—III. o. egykötetben	2'—

XXXIV. évfolyam.

1941. május hó.

5. szám.

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOKVÁRMEGYEI

NÉPMŰVELÉS

A vármegyei tanítóegyesület, a kir. tanfelügyelőség hivatalos közlönye.

Laptulajdonos
Jász-Nagykun-Szolnokvármegyei Ált.
Tanítóegyesület.

Évi előfizetés 6 pengő

Felolvas szerkesztő:

CSONTOS SÁNDOR

Kiadásért felel:

CSIKY ERNŐ

Megjelenik havonként.

Közzétételi díjak és reklámoké
Csiky Ernő egyes. pénztárához,
a lap szellemi részére vonatkozó
közlemények a szerkesztőség
 címére Szolnok, Pozsonyi u. 18
küldendők.
Készíteteket nem adunk vissza.

Gróf Teleki Pál

Meghalt . . .

Magyar volt, magyarnak született. És ennek összes, mélységes és komoly konzekvenciáit levonta egész munkás, hűséges és áldásos életére. Magyarul élt, magyarul gondolkodott, cselekedett, őszintén nyíltan, egyszerűen, természetesen, magától értetődően. Természetesnek tartotta azt, hogy magyarnak lenni: munkát jelent és becsületes életet, szakadatlan munkát a közért, és becsületet az igazságért. Mert hitt az igazságban, hitt a becsületben. Ezeket az eszményeket szolgálta egész életével. Élete igazi eszményi élet volt, amit egyetlen szóval is ki lehet fejezni: *szolgálat*. Szolgált Istent, szolgált hazáját, becsületes, odaadó, hűséges és alázatos lélekkel. Milyen dicsőséges szolgálatot szerzett mély tudásával, melynek boldogító eredménye drága hazánk megnagyobbodott területe s az, hogy elszakadt testvéreinkkel huszonkét fáradalmas esztendő után újra együtt lehetünk!

Szive dobbanása az egész magyar nemzet szive dobbanása volt, lelkében az egész magyarság lelke élt és gondolkozott. Együtt érzett, együtt aggódott honfitársaival, sorsuk, örömük és bánatuk felett.

Mély vallásossága mellett első sorban mégis magyar volt. Büszke volt ősi, vérbeli magyarságára és szerette is a magyar lelket, honfitársait, minden hibáival és erényeivel. Ha ostromozta is a gyarlóságokat (és ezt gyakran tette), nagy szeretettel és igaz tanítói lélekkel tette azt, a magyar sors iránti aggodalomtól indítva, a jobb jövőt igyekezvén megalapozni.

Magyar volt, a legjobbak közül való. Nem akart, de nem is tudott volna semmi más lenni csak magyar. *A magyar lélek teljessége élt benne és ilyenné akart tenni minden magyart.* A magyar élet teljessége volt leg-féltettebb, legdrágább eszménye. A népek tengerében, a nagy nemzetek titáni küzdelmei között hanyódo magyar sorsot aggódó szívvel őrizte életét

minden pillanatában és alig volt az utóbbi időben felszólalása, melyben magyarságunk csorbíthatatlan megőrzését lelkünkre ne kötötte volna.

Halálával, hűséges és áldozatos életéhez hiven végrendeletül hagyta nekünk a legszebb és örök magyar életprogramot: *magyarnak lenni és maradni mindennekfelett*, ennek a gondolatnak teljességével.

A dicsőséges magyar Géniusz testet öltött alakja volt Ő földi életében, mint a multban annyi sok nagy magyar. És most elment Ő is azon nagy elődök, nagy magyarok közé, kiknek izzó áldásos magyar lelke örökké él minden magyar lélekben.

Kovács János dr.

MEGINT TÖBBEN LETTÜNK

boldog magyarok. Boldog magyarok, akik égrenéző napsugaras tekintettel élhetünk szabad magyar hazában. Akiknek szabad szívük szerini élni, lelkük gyöngyökrétáját szívük fölé tűzni; élvezni a magyar élet Napjának lángoló forró ragyogását.

Terveket szövögetni, terveket valóra váltani. Szeretetet ajándékozni, szeretetet kapni.

Többen lettünk. Hazajöttek Ők is. A régen vártak...

Keblünkre ölelhetjük újra, Bácska sokat szenvedett, de magyarságához mindig, minden körülmények között hű maradó fiait.

Elment értük a dicsőséges magyar honvédség. Érckarjával latasztotta trianoni sirjukról az elnyomás súlyos sziklafedelét. Elvitte nekik a krisztusi feltámadás napján a magyar feltámadást is.

Igazi Husvét volt. Igazi feltámadás.

Hazatért drága magyar véreink! Örömkönnyáztatta szemekkel; a boldogságtól pattanásig feszülő szívvel ölelünk keblünkre Benneteket.

És ha lehet még fokozni a szeretet, a boldogság örömeit; úgy a legforróbb köszöntésünk nektek szól, hazatért délvidéki magyar nevelők, akiknek érzékeny tanítói lelkét még mélyebben sebezte Trianon töviskoszorúja.

Nektek nemcsak magatokért vértett a szívetek, — tudjuk — hanem azokért is, akiket nem úgy nevelhettetek, ahogyan Ti azt akartátok. Az ottani magyar gyermekekért is Ti szenvedtetek.

Kalaplevéve tisztelettel adózunk nektek, hogy oly nagyok voltatok, hogy

Hungária Rum és Likörgyár

Hungária Mintapince

SZOLNOK

Telefonszám: 53.

sürgőnycim: Hungárium

azok maradtatok akiknek az Úristen teremtett Benneteket: Magyar Tanítónak! Most hazajöttetek! Itthon vagytok! És soha, soha nem engedünk el többé Titeteket.

Most pihenjétek meg egy kicsit, hiszen hosszú fárasztó útról jöttetek. Nagyon nehéz volt az út. — De már most, az ünneplés első perceiben kéresünk is van Hozzátok.

Arra kérünk Benneteket dolgozzatok tovább is, — most már velünk együtt.

Segítsetek. Mert még mindig vannak elszakított síró magyarok. Hozzuk haza azokat is.

Mi érezzük; Ti tudjátok, hogy haza-kell őket hoznunk.

Haza!... Érzitek mennyi szépség, mennyi jószág, öröm, nyugalom, boldogság van e szóban?

És ők úgy vágnak haza...

Ugye hazahozzuk őket is? Hallgatom szívetek választát... mit válaszoltok... Igen... Tudtam... hogy ez lesz választotok.

Hát úgy legyen!

CSONTOS SÁNDOR

GYAKORLATI PEDAGÓGIA

Növényélettani kísérletek munkaterve.

Irta: Szemes Gábor (Jászberény).

Népünk távol áll a kísérletezésektől, hiányzik belőle a gazdasági téren is annyira kívánatos újtások iránti hajlam. Ezek felébresztése és ápolása nevelés útján nagy feladatot ró a tanítóra. Iskoláink ma már *munkaiskolák*, amelyekben a gyermek dolgos két kezét és fejlődő gondolatvilágát is a munka szolgálatába állítjuk. Sok egyszerű kísérlet lehetséges, amelyeket tömegesen is végeztethetünk. Ime:

Gyökérvizsgálat. Hat éven át hányszor fordul elő tanításunkban ez a szó: hajszálgyökér, gyökérszőr. Vajjon látta-e minden gyermek legalább egyszer az életében? Ezt legszebben a csirázó *hónaposretek* magjain szemléltethetjük. Tányér aljára helyezzünk üveglemezt, erre együnk itatóspapírt. Öntsünk a tányérba annyi vizet, hogy a papír azt állandóan felszívhassa. Néhány nap múlva a gyökérszőrök szépen kifejlődnek, valószínűs bundamódjára veszik körül a gyökeret. Nap felé fordítva szabadszemmel egyenkint szinte láthatatlan gyökérszőrök csillogó bundájába gyönyörködhetnek a tanulók. Tanácsos a csirázó magvakat megfelelő üveggel leborítani.

Csiráztassunk hasonló eljárással *bab-, kukorica - gabonaszemeket* is. Adjunk módot a gyermekeknek arra, hogy a különböző szerkezetű gyökérszőrökben is gyönyörködhessenek. Ezeket az egyszerű kísérleteket a

gyermekek részben házi feladatként is végezhetik. A gazdálkodással foglalkozó szülők gyermekeik komoly kísérleteit bizonyosan figyelemmel kísérik s így legalább láthatják, azt, amit az ő iskoláskorukban még nem mutatott tanítójuk.

A csirázó mag fészítő ereje. Mennyi bajjal töri meg a gyermek a barackmagot. Bizony kemény annak a héja. Csonthéjú. És amikor elveti, minő csodálkozással telik el figyelő lelke, hogy a kis csira mindezt mily könnyen végzi. — Orvosságosüveget töltünk meg babszemekkel. Öntsünk rá langyos vizet, zárjuk le dugóval, és kössük le zsinorral. Néhány nap múlva a vastagfalu üveg szétreped. Okozója: a csirázó mag fészítő ereje. Nemcsak a babnak, hanem minden magnak meg van ez a fészítő ereje, ha nedves földbe kerül. Isten minden magról egyformán gondoskodott.

Csiraképeség megállapítása. A vetőmag jóságáról atyai gondal beszélünk minden vetés előtt. Vajon tisztában van e minden gyermek a csirázóképeség fontosságával? (% arányában). Tegyük a tányér aljára 10×10 cm. nagyságú üveglapot, helyezünk rá itatóst. Ezt megelőzően 10×10 cm. vagyis 100 kis négyzetecskére osszuk be. Helyezzünk mindegyik négyzetbe egy-egy búzaszemet. Takarjuk le üveglappal. Figyeljük naponta a csirázó szemek számát, a csirázás folyamatát stb. 8-10 nap múlva számláltassuk meg a jól csirázott magvakat, számíttassuk ki a mag csiraképeségének százalékát. Ezt a kísérletet elvégezve egy életre fogja megjegyezni a tanuló, nem mindegy az minő vetőmag kerül a magyar földbe, amelynek minden talpalatnyi foltjától kenyeret várnak a milliók.

A növény is megkivánja a maga táplálékát. Hiába gondoskodtál jó csiraképeségű vetőmagról, ha a növény számára a termőfölded nem készítetted elő a növény kivánsága szerint. Ezt bebizonyítom a következő kísérlettel.

Tányérkánkban (tisztá vízben) csiráztatott babnövényeink közül helyezzünk egyet olyan befőttes üvegbe, amelybe kútvizet öntöttünk és amelynek oldalát kívülről fekete papírral vontuk be. Az üveg tetejére fekete papír körlepet tegyünk, ezt a középpontig vágjuk be ollóval és így állítsuk a növényt a kör közepébe. Ugyanígyen eljárással készítsük elő a másik kísérleti példányt is. Kútviz helyett ebbe más víz kerül és pedig: áztassunk kerti földet vízben és amikor leülepedett, a talajsókkal

FÉRFI-
SZÖVETET,
SELYMET

A **BRÜLL**

SZOLNOK
Takarékosság
Baross-utca 1

DIVATÜZLETÉBŐL

gazdagodott vizet öntsük bele. A tanulók a maguk szemével láthatják a két növény fejlődésének nagy különbségét s ekkor értékelik igazán, hogy minden növénynek meg van a maga kivánsága. (Trágyázás, műtrágyázás szükségessége, többtermelés!)

Csőhálózat a növény belsejében. (Táplálékszállítás). A gyermek ezerszer is hallja, hogy a vízben oldott táplálékot a növény felszívja, vagy hogy ez a táplálék a növény testében felfelé megy. Kérdés látna-e egyszer is életében és meggyőződés-e benne e tétel igazsága. A gyermek örökké választ kereső lelke nagy örömmel nyugszik meg, ha irányítá-sunkra otthonában hóvirágot, nárciszt, fehér jácintot dug piros tintás oldatba s másnap a fehér virágokat rózsaszínűnek látja.

De bizonyíthatjuk ezt a párologtatással. Iskolánk cserépes muskátliját használjuk e célra. A cserép földjét apró papírszeletekkel rakjuk meg, borítsuk le a cserépes növényt szárazra törölt nagy uborkás üveggel. A következő tanítási napon vizsgálják meg a kísérlet eredményét s ők maguk mondják meg, honnét kerülhettek a ragyogó vízcspek az üveg falára? (Ezután már megértethetjük, hogy mennyi vizet párologtat el a növény (fa, gabonátábla, erdő) fejlődése alatt. Egyszersmind megérti azt is, hogy az elpárologtatott vizet pótolni kell. Ha nincs elegendő eső, akkor a mindent kifürkésző emberi ész segítségével. (Tarlóhántás, őszi mélyszántás, tavaszi boronálás, egyszóval a talajviz megőrzése raktározása).

A növények is lélekeznek. Azt, hogy az ember levegőt lélegzik be és szénsavban gazdag levegőt (elhasznált) fúj ki a tüdejéből, az ismert egyszerű eljárások útján tudomásul veszi a gyermek. Elhiszi és tudja.

Nehezebben teszi magáévá azt az igazságot, hogy a növény is lélegzik. Végezzük a következő kísérletet, hogy megnyugvást eredményezzen. Befőttes üvegbe szórjunk bimbós margaréta, vagy bimbós gyermekláncfü virágokat. Takarjuk le üveglappal. Másnap mártson bele égő hurkacöveket. (Mártson két-három gyermek). A láng elalszik. Miféle gáz ez? Szénsav. Ugyanaz, mint amit az ember lehel ki. A kis bimbók az üveg levegőjét elhasználták és helyette szénsavban gazdag levegőt leheltek ki, tehát ők is lélekeznek. Ezek után már beszélhetünk arról, miért nem táncos a hálószobában éjjel sok virágot tartani?

Ebbe a szűk keretű közleménybe több és a lelket szórakoztató növényélettani kísérletet nem illeszthettünk be. Érezzük azonban, hogy a felsorolt kísérletek elvégzése nélkül nem eshetik komoly értékű szövegeinkben a többtermelésről.

Bőröndöt, bórdíszműáru, gyermekkocsit,
fényképezőgépet, gramofont, játékarut és
illatszert **nagy választékban, olcsó**
árban vásárolhat Szolnokon a

Vidor Üzletházban

Telefón 301.

„Takarékosság” tagja

EGYESÜLETI ÉLET

Kitűnően sikerült a szolnoki tanügyi MANSZ kultúrestje.

Kiss József tanker. főigazgató nagysikerű előadása.

A dr. Jakab Lászlóné elnökle alatt nemrégiben újjászervezett szolnoki tanügyi MANSZ első kulturmegmozdulásaként nagy sikert aratott kultúrestet rendezett a vármegyeház nagytermében f. hó 22-én este.

Az est előadója Kiss József a debreceni tankerület kir. főigazgatója volt, akinek illusztris személye hatalmas közönséget vonzott a vármegyeház dísztermébe. Ott volt a város színe-java. Az elit társaság méltó keretet adott a nagysikerű kultúrestnek, melynek megrendezéséért Dr. Jakab Lászlónét a csoport elnökét és Sándor Ilona dr. ügyv. elnököt illeti köszönet és elismerés.

A közélet előkelőségei közül megjelent az esten báró vitéz Urbán Gáspár főispán, Alexander Imre alispán, Hunfalvy Elemér tábornok, dr. Jakab László kir. tanfelügyelő, Dr. Szabó Ferenc polgármester és még sokan mások.

A leánygimnázium énekkarának énekszámai után Dr. Jakab Lászlóné elnök kedves, meleg szavakkal üdvözölte a megjelenteket és az illusztris előadót, aki nagy elfoglaltsága dacára is talált módot arra, hogy közreműködésével emelje az est értékét.

A nagy tetszéssel fogadott megnyitó után Kiss József tartotta meg tanulságos, igen érdekes és élvezetes, magas színvonalú és igen széles síkon mozgó előadását a „csodagyermekről“. Előadásának első részében rámutatott arra, hogy az ember különböző képességei már születésekor megvannak az emberben, csak később különböző korokban és egyénenként eltérő időben fejlődnek ki. A képességek kifejlődését sokban elősegítheti, de egyben hátráltathatja is a környezet, amiben a gyermek él. Akinél korán jelentkeznek a különböző képességek, azok korán érett tehetséges gyermekek. Akiknél késnek, vagy elmaradnak a különböző képességek kifejlődései, azok az abnormis gyermekek. Ha valamely képesség nagyon hamar, feltűnő módon kitör egyeseknél, előttünk van a csodagyermek. Figyelmeztet azonban arra, hogy a csodagyermek feltűnését várakozással kell fogadnunk, mert a tehetségében félreismert, vagy visszaesett gyermeket egész életére szerencsétlenné tehetjük esetleges erőszakos beavatkozással, ha annak tehetségét mesterségesen akarjuk fejleszteni vagy a csak tehetségest is csodagyermeknek kiáltjuk ki.

Ezután számtalan jellemző példával illusztrálva bemutatja a világ sok nagy csodagyermekének, világhírű tudósának fényesen ívelő sikereit, de sokszor bukását is. Rámutat a játékos gyermekkor fontosságára és a koravén gyerek örök boldogtalanságára.

A nevelők figyelmébe ajánlja, hogy minden nevelő felelős azért, hogy a tehetségek el ne kallódjának. Azok érvényesülését elő kell se-

gíteni és helyes irányba terelni. Csak mesterségesen szítani és erőszakolni nem szabad.

Minden szülőnek lelkére köti, hogy a mai magyar életnek és nemzetnek nem tudós automatákra, hanem józan itéletű, erkölcsös, összhangzatosan fejlett emberekre van szüksége. Ilyeneket neveljünk.

A mindvégig lebilincselő, pedagógiai gondolatoktól telített, mély életbölcsest sugárzó és nagy felkészültségre valló közel 2 óras előadásának befejeztével, percekig ünnepelte a közönség a nagyszerű tudóst és kitűnő előadót.

A kultúrest a leánygimnázium hatásosan előadott énekszámaival ért véget. (ts)

Enökségi értekezlet

A J. N. K. Sz. vmegyei Ált. Tanítóegyesület elnökségi értekezletet tartott április 26-án. A folyóügyek letárgyalása után foglalkozott az elnökség a folyó évi közgyűlés idejével. A jelen viszonyokra és főképpen az utazási lehetőségekre való tekintettel úgy határozott az elnökség, hogy a közgyűlést ősszel tartja meg.

A járásköri gyűlések idejének kitűzését a járásköri elnökökre bizza azzal, hogy ahol az utazási lehetőségek megengedik május hónapban tartásuk azt meg, nehogy ősszel torlódás álljon elő.

A Tanítók Szövetsége budapesti husvétii gyűlései

Fontosabb határozatok: A Szövetségi elnöki tanács a tanítók sérelmeinek orvoslását kéri a minisztertől. A nyári gyűlésre vonatkozólag úgy határozott, hogy azt ez évben ősszel tartja meg. Nagyon fontos határozatot hozott a tanyai tanítók érdekében. Az egyéb szolgáltatások mellett nagyobb kezdő fizetést kér részükre. Tanyai tanító fizetése mindenkor egy osztállyal legyen több, mint belterületen működőké. Kezdő fizetés 150 pengő, amely akkor emelkedik, amikor a szolgálati időnek megfelelő egy osztállyal magasabb illetményt eléri.

Az Eötvös alap újabb terjeszkedése

Az Eötvös alap egy újabb részvénytársaságot alapított, papírnagykereskedés céljából. Nagyon okos gondolat. Minden dicséretet megérdemel a vezetőség. Kár, hogy nem tudtunk előbb róla, mert Egyesületünk is részt vehetett volna az alakításban.

Tip-Top
gyermekruha és fűzőszalon

SZOLNOK, Szapáry-utca 4-6. sz.
Hitelbank épület. — Takarékoság.
Gyermekruhák nagy választékban,
fűzők és melltartók mérték után.

Felhívás és kérelem

néhai **Rákos István** kir. tanácsos siremlékének önkéntes adakozás útján való felállítása tárgyában.

Egy szomorú őszi napon, 1940. október 5-én meghalt Rákos István a magyar tanítótársadalom egyik legnagyobb vezéralakja.

Nem könnyű szavakban foglalni azt az értékmennyiséget, amit Rákos István élete, munkája jelentett a tanítóság számára.

Jelentette a hagyományokat, mert mindazokat az eredményeket, melyeket a mult létrehozott, megbecsülő szeretettel ölelte magához és minden vészen keresztül megtartotta, fejlesztette az utókor számára.

Erőt is jelentett. A legnehezebb időkben, a gyökeres változások, újjáalakulások korszakában páratlan erélyével igen sok eredményt ért el. Harcaiban az igazság volt a legerősebb fegyvere, ennek tudatában nem ismert félelmet, megalkuvást.

A tudás mintaképe is volt. Hatósága a legnehezebb munkahelyre állította. Itt elmélyült pedagógus lelkével abban az időben irányította a tanítás-nevelés munkáját, amikor a forrongó új eszmék hordozói illetéktelen vagy felelőtlen kézzel akartak hozzányúlni a nemzet legféléltettebb kincséhez, a gyermeki lélekhez.

A szív embere volt. A Tanítószövetség és az Eötvös-alap elnöki székében meglátta a messze vidéken elhagyottan küzdő tanítót és észre vette hétköznapi életének nehéz gondjait is.

Rákos István mindazokat a testi és lelki értékeket, amelyekkel az élet megajándékozta, a tanítói közjóért áldozta fel. Még az öregkor csendes nyugalomát sem fogadta el, mert öntudatának utolsó percét is a közért való aggodás töltötte el.

Elhunyt vezérünk sírját kegyeletes és hálás elismerésünk külső jelelvel — siremlékkal — megjelölni nemcsak kötelességünk, de mindnyájunkra nézve felemelő cselekedet.

Szeretettel hívunk fel tehát minden tanítóttestvért, hogy segítse sírja fölé emelni azt az emlékművet, amely hirdetője lesz egy nemesen betöltött áldásos életnek, továbbá egy hálás kornak, mely őt szerette, tisztelte, példáját mindenkor követi és emlékét híven megőrzi.

Budapesten, 1941. március havában.

Az emlékbizottság nevében. Aláírások.

A Magyar Tanítóegyesületek Egyetemes Szövetsége és a Magyarországi Tanítók Eötvös Alapja kebelében alakult **Rákos István** emlékbizottság felhívását és kérelmét eredetiben adjuk és arra kérünk minden tanítóttestvért, járuljon hozzá filléreivel, hogy nagynevű volt vezérünknek méltó siremléket állíthassunk. Az adományokat kérjük csekkszámánkra (JNKSzolnokmegye Ált. Tanítóegyesület, Szolnok 57.480.) „Rákos István emlékbizottság” megjelöléssel befizetni.

HIVATALOS RÉSZ

Másolat.

M. kir. Vallás és Közoktatásügyi Minisztertől.

Pályázati hirdetmény.

A szegedi Horthy Miklós Állami Tanítói Internátusba az 1941/42. tanévben felvételt kérő növendékek folyamodványaikát a m. kir. vallás és közoktatásügyi Miniszterhez címezve f. évi május hó 15-ig tartoznak az Internátus Igazgatóságához (Szeged, Boldogasszony sugárút 1.) benyújtani.

Az internátusba felvételét kérheti minden tényleges szolgálatban álló, tanyán, vagy középiskolával nem bíró községben működő állami, községi, érdekeltségi, izraelita, társulati és magán elemi népiskolai tanító fia, aki középiskolában, polgári, felsőkereskedelmi iskolában tanu.

Mindaddig, míg a tervbevett felekezeti internátusok fel nem épülnek, az Internátusba való felvételre felekezeti elemi népiskolai tanítói fiai is pályázhatnak.

I. A felvételi kérvényhez csatolni kell a felvenni kért növendékek következő iratait:

1. Születési anyakönyvi kivonatot,
2. Utolsó tanévvégi iskolai bizonyítványt,
3. Újraoltási bizonyítványt,
4. Utolsó félévi iskolai bizonyítványt,
5. Egészségi állapotot igazoló orvosi bizonyítványt, mely igazolja, hogy a felvenni kért gyermek internátusi nevelésre alkalmas,
6. Két (2) tanu által előttemezett nyilatkozat arról, hogy a szülő (gyám) az előirt fizetési feltételeknek pontosan eleget fog tenni és az internátusi szabályoknak kötelező erejét elismeri.
7. Helyhatósági (községi előljárárság) bizonyítványt a szülő állásáról, vagyoni és családi állapotáról, ellátatlan gyermekeinek számáról és arról, hogy a folyamodó községtől hány kilométer távolságra van a legközelebbi középiskola.

8. Igazolni kell a harctéri szolgálatot, ha erre hivatkozás történik.

A felvételt kérő folyamodványok és annak mellékletei békés és illetékmentesek.

II. Az 1941/42. tanévre az iskolai díjakon kívül a beiratkozás alkalmával fizetendő:

- a) Felvételi díj címén a felvétel alkalmával 10 (tiz) pengő.
- b) Orvosi díj címén ugyanakkor 5 (öt) pengő.
- c) Ellátási díj címén havi 30 (harminc) pengő előleges havi részletekben minden hó 10-ig.

A felvételi és orvosi díjakat kivétel nélkül minden növendék évről-évre a felvételkor tartozik megfizetni.

III. Ezekkel szemben a növendék az Internátusban teljes ellátásban részesül s az ágyneműt és étkezésletet az internátus adja.

Az orvosi díj csupán a heti orvosi ellenőrzést és vizsgálatot biztosítja, úgyhogy betegség esetén a gyógyszerek és más készkiadások — járványos és ragályos betegségek esetében pedig külön orvosi és ápolási költségek — a szülőket terhelik.

Az internátus a mellett, hogy a gyermekek kifogástalan ellátását biztosítja, a legmesszebbmenően gondoskodik azok tanulmányi előmenetelének ellenőrzéséről is, amennyiben okleveles szaktanárok alkalmazásával a növendékeket a leggondosabb pedagógiai irányításban is részesítik.

A szülők kívánságára az Internátus igazgatósága gondoskodik a helybeli középiskolába való beiratásáról, a növendékek zene, idegen nyelv és más rendkívüli tárgyak oktatásáról is, amelynek díjait megfelelő jelentkezés esetén az igazgatóság külön fogja megállapítani.

Az Internátusból évközben való kilépés csak a szülőknek a növendékek gyámjának írásbeli bejelentésével történhetik. Kilépés, vagy az Igazgató-Bizottság határozata folytán, az Internátusból való kizárás esetében a növendékek után az ellátási díjat, a kilépés, illetve kizárás havára szólóan meg kell fizetni. A fentiek figyelembevételén kívül a befizetett ellátási díj, vagy egyéb díjak összegéből visszatérítésnek nincs helye.

IV. Az Internátusba felvett növendékek ruházati és egyéb felszerelési tárgyak mérvét és mennyiségét illetően kizárólag az Internátus igazgatósága ad bővebb felvilágosítást.

Budapest, 1941. április hó 10-én.

A másolat hitelül:

Az igazgató-bizottság elnöke

Szolnok, 1941. április hó 18-án.

*vitéz Bányai Kálmán s. k.
ber. áll. isk. igazgató.*

A Temetkezési Alosztály tagjainak figyelmébe!

Felkérem az Alosztály tagjait hátralékaik mielőbbi befizetésére.
Pénztáros.

BALÁZS IMRE

óra, ékszer, látszerraktára
legnagyobb és legolcsóbb

SZOLNOK, TELEFON 302.

Takarékosság tagja.

SPORTDIJAK

Vésések, javítások

SZABOTT ÁRAK

H I R E K

Iskola felügyelői megbízás:
Pfeifer Ferenc fegyverneki r. k. tanítót a karcagi II. számú körzet iskolafelügyelői teendőinek ellátásával bizta meg a vkm. Úr.

Próbaszolgálatra bocsátás.
Szabó Ilonát a tiszakürti közs. el. iskolához, *Kovács M. István* tiszaroffi-pusztagyendai r. k. el. iskolához, *Csik Erzsébetet* a jászárokszlás-ágói áll. el. iskolához, *Sipos Kálmánt* a jászkisér-pélyi úti áll. el. iskolához, *Uracz Istvánt* a kunhegyes-gyócs. II-i áll. el. iskolához, *Puóka Emilt* a czibakháza-zsigertanyai, *Balog Lászlót* a szolnokalcsiszigeti áll. el. iskolához, segélydíjas minőségben próbaszolgálatra bocsátotta a vkm. Úr.

Helyettesítéssel ideiglenesen megbízott tanerők. *Ferenczi Rózát* a tiszakürt-korhányi közs. el. iskolához, *Szekerés Rózát* a tiszakürt kült. el. iskolához, *Feuer Lászlót* a jászapáti izraelita iskolához, *Király Ágnes Annát* a türkevei ref. iskolához, *Vámos M. Amandina* szerzetes tanítónőt a szajoli r. k. el. iskolához, *Dömötör Évát* a dévaványa-pusztacsegi urad. iskolához, *Komlósi Ilonát* a tiszauzi ref. el. iskolához, *Junák Magdolnát* a jászapáti-hevesiványi r. kath. iskolához, *Benkő Ivánt* a tiszauzi ref. iskolához, iskolafentartó helyettesítéssel ideiglenesen megbízta.

Ideiglenes alkalmazás. *Menyhárt Mária*t a törökszentmiklós-pozderkahalomi áll. iskolához ideiglenesen — tanév végéig — szolgálatlételre osztotta be a vkm. Úr.

Áthelyezés. *Nádasi János* a kunhegyes-kormódülői áll. iskolától a kunhegyes-aranyosdülői áll. el. iskolához helyeztetett át.

Lemondás: *Torda Lajos* kunhegyes belső kolbászdülői s. díjas próbaszolg. ttó. állásáról lemondott. *Bencsik Margit* tiszavárkonyi r. k. tanítónő állásáról lemondott.

Házasság. *Tóth Jolán* gyöngyörososzi-i áll. ttnő és *Magyary (Markscheidt) Károly* szolnoki kir. tanféséghez ber. áll. isk. ig. házasságot kötöttek. Gratulálunk.

Punka Klára jászladányligeti áll. ttnő és *Bartos Nándor* ottani ttó házasságot kötöttek.

Névváltoztatás. *Mohács Katalin* czibakházai áll. ttnő *Mohácsy-ra* változtatta nevét.

A magyarországi Tanítók Eötvös alapja pályázatot hirdetett a Tanítók Házába való felvételre. Jutalom, segély és árvannevelési segélydíjakra. A pályázat teljes terjedelmében a „Néptanítók Lapja” 1941. április 1-i számában jelent meg.

Felhívás a régi helyettes tanítókhöz. Az állami Tanítók Országos Egyesülete Elnöksége (Ujpest, Viola-utca 4) felhívással fordul a „rég” helyettes tanítókhöz, hogy az ügyük előbbre vitele érdekében közöljék az Elnökséggel a következő adataikat: 1. Nevüket, 2. Mikor szereztek oklevelet, 3. Mikor nyertek helyettesi megbízást, 4. Meddig voltak helyettes tanítók, Mikor nevezték ki segéd-tanítónak, 5. rendes tanítónak, 6.

hány szolgálati évvel, most hányadik fizetési osztály, melyik fizetési fokozatát élvezik.

Nyugtázások - Csekk számla:
Jász-Nagykun-Szolnokvármegye Ált. Tanítóegyesület - Szolnok 57480.

Előfizetés Népművelésre: Glódeák Béláné 2 P. Mezőtur, Fővárosi Ped. Könyvtár 5'40P. Bpest, Vincze Imre 6. P. Nagyszenttamás.

Tagdíj címen: Dr. Kerekes Sándorné, dr. Magay Miklósné 3-3 P. Szolnok, Vincze Imre Nagyszenttamás, Horváth Irma Mezőtur, Kaplonyi József, Kaplonyi Józsefné, Oldall István, Oldall Istvánné, Szurgyi Pál, Rőczey Nándorné, Hajdu Lászlóné, vitéz Récsy Zoltán, Kiss Ilona, Gémes József, Kurucz János, Schieszler Hugóné, Burger Jánosné Rákóczi falva 4-4 P. Szakács János, Vámos Lajos, Kiss Ágnes, Mihályi Pálné, dr. Szalai Gyuláné 2-2 P. Fodor Zsigmondné, Fodor Zsigmond 3-3 P. Mezőtur, Heves-nagykunsági Ref. Tanítóegyesület 45 P.

Temetkezési díj címen: Ország Pál 1'20 P. Pesthidegkut, Gosztonyi Sándor 18 P, Horváth Jolán Szathmáry Lajosné, Ferenczy Sándorné, Polónyi Rózi Csernyé, K. Mária, 1'20 P. Brindáné, L. Mária, Csiky Ernő 2'40 Szolnok, Fodor Zsigmondné, Fodor Zsigmond, Szakács János, Kiss Ágnes 2'40 P. Mezőtur, Bezemek Jánosné 8'50 P. Esztergom, Tóth József, Tóth Józsefné, Csatáry Lajos, Molnár Győző, Molnár Győzőné, Korda Julia, Szakács Jánosné, Bányai Lajosné, Kosnár Lajos 3'60 P. Zöld Jánosné 1'20 P. Dobó Sándorné 6 P. Gonda János 2'40 P. Mező-

tur, Flórenczné, S. Ida, Kiss Sándor, Kiss Sándorné, Szakáll János, Vida Gyuláné 1'20 P. Vida Gyula 2'40 P. Tyepliczky István 3'60 P. Tiszaföldvár, Horvát Gyula 2 P. Szolnok. Bogyó Béla 3'60 P. Jászfelsőszentgyörgy, Skoda Mária, Benyovszky Jolán, Vásárhelyi Mária, Szentirmay Kálmánné 1'20 P. Jászberény, Glódeák Béláné 1'20 P. Mezőtur, Vitéz Iványi Károly 2'40 P. Martikány István, Érpárti Mária, Hajagos Józsefné, Balogné, F. Ida, Szabó Róza 1'20 P. Kun-szentmárton, Magyarai Károly 2'20 P. Szolnok.

Sinfenkuli

a legpraktikusabb **töltőtoll** !!
A legmodernebb rendszerű,
tühegyű, átíráshoz, zsinórirás-
hoz és folyóírás-hoz egyaránt
használható töltőtoll. — A

Sinfenkuli

vételkényszer nélkül bemutatja a
RÉNYI KÖNYVESBOLT
Gorove-u. 15. Tel. 113. Áruforgalom

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

S. I. Sorra kerül. Köszönet.

N. K. Kivánságod teljesül. Lapunkban ezután állandóan hozunk gyakorlati irányú cikkeket. Üdv.

Többeknek. A szerkesztőség címe: Pozsonyi ut 13. 2. Lapzárta minden hónap 20-án. 3. Lapunk a nyári szüneti hónapokban is megjelenik.

Sz. G. Értékes cikketet hálásan köszönöm. Mai számunkba jön. A kért J.N.K. Sz. M.L. egy példányát kéresemnek megfelelően megküldöm. — T. L.-nek átadtam üzenetedet. Sok üdvözlöt.

Rényi Dezső könyvnyomdája, Szolnok.

**Iskolai falitérképek, szemléltetőképek
tanszerek és ifjúsági színművek stb.
nagy választékban eredeti kiadói áron:**

Rényi Dezső

könyvesboltjában

Szolnok, Gorove-u. Áruforgalom.

Magyarország új plasztikus hegy és vízrajzi térképe vászonra húzva, lécekkal	26
Magyarország nagy politikai térképe vászonra húzva, lécekkal	26
Európa új plasztikus hegy és vízrajzi térképe vászonra húzva, lécekkal	26
Európa legújabb politikai térképe, vászonra húzva, lécekkal	26
Jász-Nagykun-Szolnok vármegye nagy falitérképe, vászonra húzva, lécekkal	26
Magyar tárgyú szemléltető képek 50×66 cm. nagyságban, 35 féle, darabonként	120
Magyarország babérlombos cimere, 34×51 cm.	50
Hiskegy falikép 37×51 cm. nagyságban	60
Horthy Miklós kormányzó úr arcképe 40×56 cm. nagyság	1
Magyar nemzeti zászló 2 méter hosszú, rojttal és bojttal	1760
Ugyanaz 3 méter hosszú	26
Magyar nemzeti zászló, középen magyar címerrel, 2 m. hosszú	29
Ugyanaz 3 méter hosszú	41
Gyászlobogó rojttal, 2 méter hosszú	1660
Ugyanaz 3 méter hosszú	25
Himnusz falitábla, kartonrahúzva	4

Bárhon hirdetett iskolai, szépirodalmi vagy bármilyen szakkönyv megjelenés után eredeti bolti áron azonnal kapható!

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOKVÁRMEGYEI

NÉPMŰVELÉS

TARTALOM:

K. Tóth Lenke: Ballag már a kisdíák...
Könnnyű László: Az új népies irodalom jelen-
tősége a népművelésben.
Kiskun József: Műhelynaplár
A tiszaföldvári járásköri énekverseny.
Kovács Gyula: Miért hazudik a gyermek?
Egyesületi élet. — Könyvismertetés.
Hírek. Nyugtázások.

RÉNYI DEZSŐ
KÖNYVNYOMDÁJA
SZOLNOK.

XXXIV. ÉVF. 6. SZ.

1941. JUNIUS HÓ.

Iskolai falitérképek, szemléltetőképek
tanszerek és ifjúsági színművek stb.
nagy választékban eredeti kiadói áron:

Rényi Dezső

könyvesboltjában
Szolnok, Gorove-u. Áruforgalom.

Magyarország új plasztikus hegy és vízrajzi térképe vászonra húzva, lécekkal	26'—
Magyarország nagy politikai térképe vászonra húzva, lécekkal	26'—
Európa új plasztikus hegy és vízrajzi térképe vászonra húzva, lécekkal	26'—
Európa legújabb politikai térképe, vászonra húzva, lécekkal	26'—
Jász-Nagykun-Szolnok vármegye nagy falitérképe, vászonra húzva, lécekkal	26'—
Magyar tárgyú szemléltető képek 50×66 cm. nagyságban, 35 féle, darabonként	1'20
Magyarország babérlombos cimere, 34×51 cm.	—'50
Hiskekegy falikép 37×51 cm. nagyságban	—'60
Horthy Miklós kormányzó úr arcképe 40×56 cm. nagyság	1'—
Magyar nemzeti zászló 2 méter hosszú, rojttal és bojttal	17'60
Ugyanaz 3 méter hosszú	26'—
Magyar nemzeti zászló, középen magyar címerrel, 2 m. hosszú	29'—
Ugyanaz 3 méter hosszú	41'—
Gyászlóbogó rojttal, 2 méter hosszú	16'60
Ugyanaz 3 méter hosszú	25'—
Himnusz falitábla, kartonrahúzva	4'—

Bárhol hirdetett iskolai, szépirodalmi vagy bármilyen szakkönyv megjelenés után eredeti bolti áron azonnal kapható!

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOKVÁRMEGYEI

NÉPMŰVELÉS

A vármegyei tanítóegyesület, a kir. tanfelügyelőség hivatalos közlönye.

Laptulajdonos Jász-Nagykun-Szolnokvármegyei Írt. Tanítóegyesület.	Felirat szerkesztő: CSONTOS SÁNDOR Kiadásért felel: CSIKY ERNŐ	Közlönetdíjak és reklámdíjak Csiky Ernő egyes. pénztárából, a lap szellemi részére vonatkozó költségek a szerkesztőség névén Szolnok, Pozsonyi-u. 10. közliandók. Kéziratokat nem adunk vissza.
Évi előfizetés 6 pengő	Megjelenik havonként.	

Ballag már a kisdíák...

Végetért az iskolaév, diágyerek útrakész —
Csak még egyszer az elszálló szép időkre visszanez.
Fészek szélén kis fióka — szárnya ifjú, gyöngye még.
Szive is fáj, a szemében a búcsúzás könnye ég...

Hiába követi az iskolaévet a vakáció, a vizsgán mégis összeszorulnak a kis szívek, a nagy szívek s picit szomorú a diák is, meg a tanító is.

Olyan szép volt, olyan jó volt együtt lenni! Együtt örülni a hazatért székely havasoknak, együtt ujjongani, hogy Bácska aranykalásza, a Tisza szöke vize „mind egy cseppig” újra a miénk!

S milyen kedves volt a Karácsony! — A találékony szeretet gondolt azokra is, akik talán hiába várták volna az aranyglóriás Gyermeket s a kunyhók is megkapták a szentestén az örömet.

S hogy megdobog a szívünk, ha eszünkbe jut az Anyák napja, az iskolák könnyes-mosolyos ünnepe, mikor a kisdíák az iskolai jó anyák és atyák vezetése alatt édesanyjukat, édesapjukat dédelgetik köszöntő verssel, dallal, csókkal, ajándékkal,

Óh, mennyi szál fonja át, fűzi össze az iskola nagy családjának életét! Nem lehet azt egyszerre eltépni s csak úgy kacagva, gondtalanul belefutni a nagy szüenidő játékos szabadságába!

A tanítók féltő szeretete, intő szava, sok-sok tanítása velemegy a gyermekkel s vigyáz rájuk nyáron át is, — s a gyerekek is azzal a gondolattal „készítik ki” a pávaszemlepkét, gyűjtik a színes kagylót, havasi gyopárt vagy balatoni kecskekörömöt, hogy: — „ezt majd ősszel megmutatom a tanító bácsinak! Ezt elviszem a tanító néninek!”...

Szomorúbb a búcsú a felső osztályosok között, akik bizony örökre mennek el a négy fehér fal védelméből!

Ez a diák búsan ballag s nem tér vissza már soha.
Búcsú percén könnyessé lesz hamvas arca bársonya.

*Mintha csak az otthonából menne vándorutra ő, —
Ismerős volt itt a pázsit, vén akác és utcakő.
De ki tudja, hová kerül? Milyen tájra — messzire?
Fütyös kedve rózsabokrát durva kéz hol metszi le?
Lesz-e még ily dédelgető, mosolygó ház valahol,
Ahol ennyi gondtalan szív egy ütemben zakatol!?*

*A tanító is úgy válik meg tőlük, mintha mind az édes fia, lánya volna!
A tanító úr tudja, hogy az Élet-iskolában szigorúbbak a professzorok, mint
ő volt, — keservesebbek a tanulnivalók — fájdalmasabbak az osztályzatok,
— és nincsenek tízpercek! Kemény hajsza, veritékes küzdelem, — játékos
tízpercek, felszabadító csengetyűszók és mézizű „tízóraiak” nélkül.*

*Megsimogatja tekintetével a buksi fejeket mégegyszer, utoljára. Kis ke-
resztet ír a homlokukra, áldást suttog egyenként, mind felett.*

*S ők mennek, ballagnak, vissza-visszanéznek, — az öreg szempár bele-
ragyog biztatóan, bátorítóan a fiatalba — a gyerekajkak hálásan mondják:
— Isten áldja meg!*

*S a gyerekszívek mélyén furcsa sejtelem kél, amit így foglalnának sza-
vakba a kis ballagó vándorok:*

*Ha elmentünk is, — jaj, de sokszor
Visszatérnek majd álmaink,
Ha köröttünk a zajló élet
Háborgó, szürke árja ing.
Rágondolunk az iskolára,
Eszünkbe jut sok vig dolog
S tudjuk, hogy itt, e kis teremben
Voltunk igazán boldogok!*

K. Tóth Lenke

Az új népies irodalom jelentősége a népművelésben

Irta: **Könnyű László**

A vezetőktől a legegyszerűbb emberig mindenki érzi, hogy átmeneti korban élünk. A liberális világ végsőt vonaglig. Európa újarcú népei nagy erővel és hősi lendülettel törnek egy új világ felé, melyben több lesz az igazság. A sok szenvedés és harc után végre béke következik. Mindenki tisztában van azonban azzal, hogy ez a világ újarcú embereket, új társadalmat is követel. A holnap emberének, társadalmának kétségtelenül a közösségi szellemmel kell töltekeznie. Gátat kell emelni az egyéni önzésnek. Minden eszközzel elő kell segíteni a munka és a tehetség boldogulását, a javak igazságosabb elosztását. Le kell nyúlni a legmélyebb rétegekig és a földes szobák kenyértelen tájáról meg kell kezdeni az átvezetést a napsütésesebb oldalra. Az élet kényelmesebb oldalán járókat pedig hozzá kell szoktatni a fokozottabb nemzeti áldozatvállalás gondolatához. Ennek, a magyar vonatkozásban égetően szükséges szellemnek

terjesztésében vezetőszerp illeti meg új népies irodalmunkat, mely téma választásával és művészi eszközeivel megkiáltja a legfájdalmasabb sebeket és a távolról szemlélődők boldog seregében felrázza a lelkiismeretet. Megvilágít egy jórészt ismeretlen világot, hol égetőbb a könny, nagyobb a fájdalom, kevesebb a kenyér és az öröm! Eszébe juttatja mindenkinek, hogy ezen változtatni kell! Egyáltalán nem gondolok arra, hogy céliradalmat teremtsünk, bár a fiatal nemzetéknél nagyon szép eredménnyel jártak ezek a kísérletek. Ez természetes is. Az irodalom mindenkor hű tükre a kor szellemi arculatának, változásának, alakulásának. Az író magányossága tornyában is titkos köldökzsinórján keresztül együtt vajdik a születendő világgal. Annak minden problémája benne feszül lelkeben és így írásaiban is. Szép az önmagáért való művészet, de nemkevésbé szép az a műalkotás, amely valami ösztönös nosztalgiával a szebb világ megszületéséért — a kor szenvedéseiből teremtettet. Sőt minden nagy alkotás ilyen! A nemzeti, népi irodalom ihletforrása: a nép! Legmélyebb gyökere: az örökkévaló emberé! Lényegtelen az, hogy eredeti népi nyelven, vagy a megnemesített modern irodalmi nyelven fejezi-e ki az író a mondanivalóját. Az új népies írókat egy nagy közös élmény fűzi össze. Ez a népi származás, népi látás, szociális igazságtézés eszméje. Ezért nincs közöttük olyan különbség, mint más írói csoportokban. Nagyon szépen megférnek egymás mellett a nyugatos Illyés, a falukutató Féja, a nyelv-művész Erdélyi, a magyaros Szamadó, Holló, az őstehetség: Sértő, Sinka, Veres, Szabó stb. De idetartozik Kodolányi és az erdélyi írók jórésze is. Egyébként is nem kisebb ősökkel rendelkeznek, mint Ady Endre vagy Szabó Dezső.

Az új népies irodalom az a fejlődésképes irányzat, melyből legegényibb sajátunk: a magyar önismeret megszülethetik. Ez az irodalom felszántja a közönyösség parlagtábláit, a felelőtlenség latifundiumait, a polgári jóllakottság nyugalmas berkeit és öntudatosítja, új honfoglalásra indítja az eddig magukra hagyott magyarokat. Ez az irodalom nemcsak művészet, de hitvallás, sőt hit vállalás is. Alázatos szolgálata a magyar sorsnak, a magyar életnek és a magyar küldetésnek. Dacos tagadása a sötét végzetnek és boldog igenlése az örök magyarságnak! Ezekkel az eszmékkel hirdeti meg a magyar holnapot, irányítja jövődő társadalmi képünket és betölti az idők által kimért feladatot: lépést tartani Európával és megmaradni örökre magyarnak!

Magyarabb magyarságunk kialakításában a népművelő nagy nyereséggel használhatja fel az új népies irodalomból vett szemelvényeket, csak gondosan figyeljen azok megválogatására. A közönség szívesen halgatja a hozzá legközelebb álló irodalmat, sorsát és életét tárgyaló írásokat. Az éles társadalmi és szociális ellentéteket ábrázoló írások azonban nem nevelőcéltúak, ezeket tehát kerüljük annál inkább is, mert az új népies irodalomban bőségesen találunk tökéletes, az egyetemes magyarság szempontjából is nagy nyereséget jelentő irodalmi alkotásokat,

GYAKORLATI PEDAGÓGIA

Mai számunktól kezdve új rovattal bővül lapunk. Az új rovatot „Műhelynaptár” címen Kiss József (Kiskun József) jászberényi tanítóképző intézeti gyak. isk. tanító — az országos hírű pedagógus és kiváló író — írja.

E rovatban igyekszünk kartársainknak útmutatást, segítséget nyújtani arra, hogy a tanítói munkájukhoz nélkülözhetetlen, azt eredményesebbé tévő szemléltető eszközöket hogyan és mikor gyűjthetünk könnyen, kis fáradtsággal; hogyan készíthetünk otthon saját magunk (esetleg tanulók bevonásával) egyszerű módon, olcsó vagy éppen pénzbe se kerülő anyagokból.

Kérjük fogadják szívesen és használják fel — eredményesen. (cs.)

MŰHELYNAPTÁR.

JÚLIUS.

A nyolcosztályú népiskola életbelépése óta a nyári pihenőből is áldoznunk kell egy-egy sétat, egy-egy esős délutánt műhelymunkára. Gondolnunk kell szertárunk gyarapítására, fejlesztésére; ahol még nincs, ott annak megalapozására, mert a magasabbfokú munka nagyobb felkészültséget vár mindenkitől. Függetlenül ettől a vezérgondolattól, vannak olyan teendők, amelyeket csak júliusban végezhetünk el, ha azt akarjuk, hogy évi munkánk minden tanításegységét művészi tökéletességgel végezhessük.

A műhelynaptár írója most ezekre a nyári munkákra világít rá.

Gabonagyűjtemény. A határban tett sétatink alkalmával tapasztalhatuk, hogy a gyermekeknek mily kevés biztos fogalmuk van a magyar föld gabonaneműiről. Nem ismerik a táblában érő gabonát. Hiányzik a gyakorlatuk a felismerésben. De nem ismerik az egyedek természeti leírását se. Ezen csak az iskola falára helyezett gabonagyűjteménnyel segíthetünk. Aratás idején nádszálakra kötözve gyűjtsük egybe az érőfélben levő gabonaféléket. Huzzuk ki tövestől, mossuk meg a gyökereket és kössünk rá kis cédulát. Erre írjuk a faj nevét és az évszámot.

Konyhakerti növényeinket is gyűjthetjük a nyár folyamán s helyez-zük a gabonagyűjtemény melle. (Mák, bab, borsó, lencse, nyári és később őszi kukorica.)

Hungária Rum és Likörgyár

Hungária Mintapince

SZOLNOK

Telefonszám: 53.

Sárgőnycim: Hungárium

Tanítás közben kitűnő segítőeszközök lesznek ezek. A tavaszi munkák indítása során természetes példányokon szemléltetve taníthatjuk a magyar gazda egyik legfontosabb teendőjét a vetőmagról való gondoskodást. Ha *gyakorlókertünk* is van, a magunk gyűjteményéből készíthetjük elő a vetőmagvakat. (Pergetés, szelelés, fajtisztaság, csávázás.)

A munkakörbe vág a nyáron érő virágmagvak gyűjtése is. Jegyezzük fel a VII.—VIII.-ba visszakerülő tanulókkal e magvak neveit s adjunk tanácsot a begyűjtésre, hogy ősszel és tavasszal egymásnak kedveskedhessünk a virágmagvakkal.

Falitérképek. Akik városon vagy város közelében működnek s könnyen megszerezhetik néhány napra a vármegyei népművelési tükárságtól a vetítógépet, — esetleg alkalmas diapozitiveket is — ilyenkor gondoskodjanak az iskola falára festhető világtérkép elkészítéséről. A nagytóval vetítsük a képet falra és enyves falfestéssel fessük rá a térkép színeit. — Tanácsos ezt a hatalmas képet a tanterem hátsó falára vetíteni. Ugyanakkor az egyes világrészeket külön csomagolópapírra is rajzoljuk meg. Ezekre a vázlat szerű, nagy rajzokra ragaszthatjuk a világrészek legjellemzőbb képeit, amelyeket az újságmellékletekből gyűjtögetünk erre a célra. Nyári munka ez is, mert erre a nagy munkára tanév alatt nem találhatunk megfelelő időt és alkalmat.

Régiségeink. A földrajz mellett ott él lelkünkben a törtépelem is. Elsősorban a szülőföld történelme. Nyári sétatinkon érdeklődünk a község határában felszínre hozott régiségek (leletek) iránt. Ha van kunhalom, a cserkészek segítségével végezzünk ott magunk ásatásokat, hogy megvethessük az „Iskolai múzeum” alapját. — Gyűjtsük az egyes tanyákban hányódó, már eddig talált leleteket is. Rajzoljuk meg a lelőhelyek vázlatrajzát. — Gondoskodjunk arról, hogy értékes leleteink számára lapos, üvegezett faliszekrényke is kerüljön a jövő tanévre iskolánkba. (Több tanerős iskolánál ezt a munkát közös munkaterv szerint végezzük!)

Ugyancsak a nyári időben gyűjthetjük a vidék élő népművészetének termékeit is, hogy iskolánk egyik sarkát ezzel diszítve szolgálhassuk a tájszeretet nevelését.

Utinaplók. Akik abban a szerencsés helyzetben vannak, hogy a nyár egy részét utazással tölthetik, utjukban ne feledkezzenek meg képeslapok stb. gyűjtéséről. Ezeket a megtett utvonal rajza mellé helyezve olyan iskoladiszt készíthetnek, amelyre mindenkor szívesen tekintenek a amely segítőeszköz mindenkor meghozza a maga gyümölcsét. Gondoljunk a hazatért vidékek és a Jászkunság iskolái közt megteremtendő csereakcióra is! (Jövő számunkban folytatjuk.)

Kiskun József.

A Temetkezési Alosztály tagjainak figyelmébe!

Felkérem az Alosztály tagjait hátralékaik mielőbbi befizetésére.

Pénztáros.

A tiszaföldvári járásköri énekverseny.

1941. évi május 29-én rendezte meg a Tiszai Alsójárás Községeinek Tanítóköre az elemi iskolai énekkarok negyedik versenyét. A verseny előtt a Tanítókör az ipartestület nagytermében gyűlést tartott, melyen megjelent Dr. Jakab László vezető kir. tanfelügyelő, Ferenczy Kálmán vármegyei tanítóegyesületi elnök, Királdi Károly áll. iskolai felügyelőigazgató. Balássy Ferenc kunszentmártoni áll. tanító tartott — az elnöki megnyitó és az üdvözlések után — lendületes előadást az iskolai szemléltetésről. Ferenczy Kálmán vármegyei tanítóegyesületi elnök tájékoztatta a Járáskör tanítóit érdeklő és az országos tanítóegyesületi szönyegen levő kérdésekről. Soós József járásköri elnök indítványát, melyben Dr. Erődi Harrach Tihamér, a kerület volt országgyűlési képviselőjének a Tanítókör örökös diszelnökévé választását javasolta, az ülés egyhangú lelkesedéssel elfogadta. Ezzel hálálta meg a tanítószázad Dr. Erődi Harrach Tihamér támogatását, mellyel az elmúlt 20 év alatt azzal segítette a járáskör nevelő munkáját, hogy minden egyes tanterem részére nemzetizászlót, évenként át többszáz gyermek részére ruhát, cipőt, a tanév végén jutalmakönyveket ajándékozott. Az énekverseny első díjául, vándordíjként egy selyemzászlót adományozott és a díjnyertes énekkarok minden egyes tagját emlékéremmel tüntette ki.

Soós József járásköri elnök husz évi elnöki működés után, — mivel mint vármegyei népművelési titkárt, munkaköre Tiszaföldvártól elszakította — a köri elnökségről lemondott. A távozáskor a gondosságával és erkölcsi felelősségével ajánlja tanítói kartársainak a Tanítókör megbecsülését, mint a tanítói közösség és a tanítói nevelő munka járási irányító szervét. Búcsúzóul, hogy a mindinkább ritkuló régiek példája el ne mosódjon, felolvasta az 1880. év óta működő Tanítókör történetére vonatkozó feljegyzéseit. Soós József Tiszaföldvártól való végleges megváltása alkalmával nemcsak elbúcsúzott husz évi munkahelyétől és kartársaitól, nemcsak számot adott életének e darabjáról, hanem örökségül hagyta értékes munkájának emlékét és az évenkénti járási elemi iskolai énekversenyeket állította oda példaképpen azoknak, akik az életnek mennél több és tartalmasabb munkájával szolgálják meg az Istentől nyert talentumokat. A lelépő elnök helyére vitéz Iványi Károly kunszentmártoni áll. elemi iskolai igazgató-tanítót, alelnökké Sikolya Albert tiszaföldvári igazgató-tanítót választotta meg a közgyűlés.

FÉRFI-
SZÖVETET,
SELYMET

A **BRÜLL**

SZOLNOK
Takarékosság
Baross-utca 1

DIVATÜZLETÉBŐL

Az ülés után kezdődött az elemi iskolák énekversenye. Ezeknek az énekversenyeknek az a célja, hogy tudatosítsák a gyermekek lelkében, hogy az éneklés nem pusztán a fölös indulatok, alkoholos utcai kiabálások alkalmával tulajdona az embernek, hanem az éneklésben van művészi szépség, melyet mások szívesen hallgatnak és annak szépségével még versenyre is lehet kelni. — A kötelező darabok úgy voltak megválasztva, hogy azok által az ősi magyar, már-már idegenszerűvé váló dalmotivumok beivódjanak a magyar gyermekek lelkébe. Az „A” csoport részére Hazám, hazám című népi vers Kerényi György zenésítésében, a „B” csoport részére Babics—Kerényi: Zoltár című gyermekkorusokat adta ki az elnökség kötött darabul. A szabadon választott darabok legnagyobb része szintén megfelelt a magyaros dalmotivumok népszerűsítését szolgáló céloknak. A bírálóbizottság tagjai Dr. Erődi Harrach Tihamér volt országgyűlési képviselő, Dr. Jakab László vm. kir. tanfelügyelő, Soós József vm. népművelési titkár, Dr. Kovács Béla okl. középiskolai énektanár, Kóbor Antal szolnoki rk. főkantort és Módos Jenő nyug. felügyelő-igazgató-tanító voltak.

A díjat nyert énekkarok a következők: Az „A” csoportban: 1. a cibakházai belt. áll. el. isk. énekkara Mohácsi László tanító, 2. a kunszentmártoni belt. áll. el. isk. énekkara Gulyás Gyula áll. tanító, 3. a tiszaföldvári belt. áll. el. isk. énekkara Kiss Kálmán áll. tanító, 4. a tiszaföldvári belt. ref. el. isk. énekkara Kazay Benjámán ref. igazgató-tanító, 5. a tiszaföldvár-ószőlői áll. el. iskola énekkara Kiss Sándor tanító vezetésével. — A „B” csoportban: 1. a cibakházai-egyesházi áll. el. iskola énekkara Fehérvári László áll. tanító, 2. a tiszaföldvári belt. ág. ev. el. isk. énekkara Kiss Kálmán ág. ev. kántortanító vezetésével. Az értékes és szép vándordíjakat és okleveleket Dr. Jakab László vezető kir. tanfelügyelő osztotta ki, a tanítószázadhoz és a gyermekekhez intézett nagy nevelői gondolatokat és érzelmeket fakasztó szép beszéd kíséretében.

Meghívó.

A Jász-Nagykun-Szolnokmegyei Általános Tanítóegyesület Központi Járásköre 1941. június hó 5-én (csütörtök) Szolnokon a róm. kat. Kulturház két termében 9 órai kezdéssel közgyűlést tart, melyre a tagokat, a ft. papságot és a tanügynek barátait tisztelettel meghívom.

Tárgysorozat: 1. Elnöki megnyitó. 2. Zsinórirás az elemi iskolában. Bemutató-előadás, tartja: Konti Julia tanítónő. 3. közgyűlési tárgyak tanítására értekeznek és kiállítást mutat be Rákos Ferenc tanítónő. 4. Vitatétel a tanítószázad legújabb problémáiról, Minden szönyegre kerülő témát megvitátunk és határozati javaslat alakjában az Országos Szövetséghez felküldünk. Kérem a kartársakat, hogy e tételhez minél számszerűbben készüljenek. 5. Tisztújítás. 5. Indítványok. Módos Jenő elnök.

Miért hazudik a gyermek?

Irta: Kovács Gyula áll. tanító, Giródtótfalu.

Több száz esetben történt megfigyelés eredménye azt mutatja, hogy a 6—14 éves mindkét nembeli gyermek 95 százaléka azért hazudik, mert szükségesnek tartja a hazugságot. A gyermekek általában igen könnyen megmásítják a tényeket. Ötéves koráig a gyermek normális fejlődéséhez hozzá tartozik, hogy a saját fantáziájának képeit a valósághoz hasonlóan, illetve valóságosaknak tartsa. Sok tapasztalatlan szülő kétségbeesik emiatt. Pedig ez természetes fejlődés, mert a gyermek észbeli fejlődése kezdetén áll még és képzelőereje az ő számára éppen olyan idegen világ, mint a külső világ.

A kisgyermek mindaddig hazudik, mégpedig kétségbeeső meggyőződéssel hazudik, amíg rá nem eszmél a saját tapasztalatai alapján arra, hogy a képzelt világ egy benne lévő erőnek a kisugárzása és különbözik a valóságtól. Megállapították azt is, hogy 5—10 éves korban a gyermekek már tisztában vannak a hazugság fogalmával, de nem tudják értékelni a hazugságot. Ilyen korban a gyermek legtöbbször azért hazudik mert a felnőtteket utánozza vele.

Különösen a kevésbé tehetős szülők gyermekei esnek áldozatul ennek az utánzó ösztönnek, mert ezek a legtöbbször állandóan a felnőttek között élnek és így az élet szükséges hazugságait látják. Az egyik hatástendős gyermek azzal magyarázta hazudozásait, hogy „üzleti érdekből muszáj hazudni.” Akárhányszor megtörténik, hogy a gyermekek előtt a felnőttek hazudnak: eltagadják a kellemetlen látogató előtt azt, hogy otthon vannak, vagy a rossz árút jónak adják el s utána megbeszélik, mennyit kerestek rajta. Más esetben megbüntetik a gyermeket, mert igazat mondott, persze alkalmoszerűtlen módon. A gyermek nem felejtí ezt el, megjegyzi magának és a felnőttek hiába tartanak előtte ezentul erkölcsi prédikációt, a gyermek a legjobb esetben némán hallgatja, de magában megállapítja, hogy *a papa vagy mama is hazudott* ekkor meg ekkor, sőt most is hazudik, mert nem úgy érez, mint ahogy beszél.

A kis háztartás ezer gondja között a legjobb szándékú anya is elfeledkezik a gyermek lelkéről, amikor például az anya benn takarít a belső szobában és a „villanyos”, vagy valamelyik hitelező ember jön a rosszkor jött számlával. A kisember lélekszakadva rohan anyjához: — „Anyuka, itt a villanyos!” — Pszt! Nekiabálj! Mondd meg neki, hogy anyuka nincs itthon, jöjjön holnap! A gyermek nemcsak hogy megtudja, hogy az édesanyja is kénytelen hazudni, hanem még megbízást is kap, hogy maga is gyakorolja a hazugságot. — Számptalan ilyen esetet lehetne felsorolni. A gyermek csodálkozik a felnőttek ügyességén, tetszik neki, hogy a szavak kormányozzák; annyira tetszik, hogy maga is megpróbálja. Félig játékból, mert izgató játék, hogy mások úgy viselkednek a hazugságra, mintha tényleg igaz lenne, amit állítottunk. (Folyt. köv.)

FELHÍVÁS

a vidéki tanítóiró-, költő és művésztestvéreinkhez!

Az a hatalmas erkölcsi siker és elismerés, amely az első Bokrétánk megjelenését minden oldalról kísérte, arra indított minket, hogy céltudatosan továbbépítsük a megkezdett munkát. Örömmel jelentjük, hogy egy előkelő fővárosi kiadóval folytatott tárgyalásaink eredményeképpen a Bokréta Budapesten fog megjelenni úgy, hogy az továbbra is megmarad tulajdonunkban és annak minden hasznát a Magyar Tanítók Művészköre néven megalakított munkaközösségünk fogja élvezni. További célkitűzéseinkről vázlatosan csak annyit közlünk, hogy tervbevéttük a Magyar Tanítók Művésztjének budapesti és vidéki megrendezését, hol írónkon, költőinken és zeneszerzőinken kívül előadóművészeinket: énekesjeinket, színészeinket, zenészeinket is megszólaltatjuk. Ezenkívül képző és iparművészeti kiállítást szándékozunk rendezni úgy a fővárosban, mint vidéken. Ezekkel kapcsolatosan írói találkozóra is sorkerülne. De legelső feladatunk egy havi folyóirat és könyvsorozat megindítása. Ezen feladatok megvalósítására a Felvidék, Kárpátalja, Erdély tehetséges fiait után mostmár a visszatért délvidéki testvéreket is szeretettel hívjuk közénk. Felkérjük továbbá a magyar tanítóság tehetségeiben oly gazdag táborából kiemelkedett ének-, szín-, zene-, előadó-, képző- és iparművészeket, hogy nemes célkitűzéseink ismeretében a Magyar Tanítók Művészköre munkaközösségéhez csatlakozni sziveskedjenek. Hogy a társadalom minden rétege mennyire értékeli hősi erőfeszítéseinket, csak arra hívatkozunk, hogy közéleti előkelőségek, püspökök, papok, egyetemi és középiskolai tanárok álltak mellénk és hogy a II. Bokréta előszavának írását maga dr. Hankiss János debreceni egyetemi tanár, a nagytekintélyű szellem-történész és író vállalta.

Közvetlen anyagi támogatást nem kérünk tőletek, hiszen mi adni szeretnénk. Ellenben kérjük, hogy elsősorban mindenki a magaszámára rendelje meg, azután ismerőseivel, kollégáival, a tanítói és egyesületi könyvtárakkal rendeltesse meg a Bokrétát minél több, de legalább öt példányban. Ez az induláshoz feltétlenül szükséges. Tanítógyűléseken, szemináriumokon, tantestületekben, összejeveteleken, pedagógiai lapokban fejtsetek ki progagandát ügyünk mellett, gyűjtsetek rendeléseket. Az összegyűjtött rendeléseket kézirataitokkal együtt ez év július közepéig sziveskedjete a következő címre megküldeni: *Jászberény Kossuth Lajos utca 51.* Az összegyűjtött rendelést a szállítási költség csökkentése, és a szétküldés könnyítése érdekében a magatok nevére különpapíron rendeljéte meg. A pénz beküldésére később csekket küldünk szét. Bár az eddignél jóval nagyobb terjedelemben és költségesebb kiállításban jelenik meg könyvünk, úgy kalkuláltunk, hogy ára 4 pengőnél több ne legyen. A nagy érdeklődésre való tekintettel kérjük a határidő pontos betartását.

Akiknek már elfogadott kéziratuk van, csak a rendelést küldjék el, Az új munkatársak életrajzukat és működési jegyzéküket is közölik. A régi munkatársak pedig az I. Bokrétából esetleg kimaradt fontosabb adatokat és az azóta kifejtett munkásságukat szíveskedjenek közölni. Elbeszélések, színi jelenetek, tanulmányok 2–3 ritkán gépelt, vagy jól, olvashatóan irt oldalnál lehetőleg hosszabbak ne legyenek. A költőktől több, lehetőleg nem túl hosszú verset kérünk. Külön választ, kéziratot csak válaszbélyeg mellékelése esetén küldhetünk, illetve adhatunk vissza. A II. Bokréta az őszi könyvpiacra fog megjelenni. A Bokrétával kapcsolatos esetleges tudnivalókról a Néptanítók Lapja híroldatában értesítjük munkatársainkat, azért kérjük azt figyelemmel kíséreni.

KISS JÓZSEF és KÖNNYŰ LÁSZLÓ
az Orsz. Gárdonyi T. stb. tagjai, a Tanítóírók
és Költők Bokrétájának szerkesztői

KÖNYVISMERTETÉS

„Amit jónak hittünk az iskolában” címmel jelent meg Ferenczi Istvánnak egy könyve. Egy német író szellemes megállapítása volt, hogy a mai civilizáció sokrétűsége az embert egy mechanikus géppé alakítja át. Így fog majd kialakulni egy sofförtípus, aki egyoldalú merev gyakorlati emberré válik, aki a gép kezelését könnyed eleganciával végzi, de a gép konstrukciója, mennél szellemesebb megoldásokkal egyszerűvé teszi a gép kezelését, annál idegenebbé válik számára. Ez a veszedelem fenyegethet minden munkát, így a tanító iskolai munkáját. Az egyoldalú gyakorlati ember elveszti a magasabb szempontok meglátását és az ilyen gyakorlati ember vagy csupán a tanított anyagnak vagy a követett módszernek lesz a merev végrehajtója. Így következhetnek a „baklövések”, amint Ferenci a másik címet adta. E szellemesen megírt könyv mozaik-szerűen tárgyalja a tanító által elkövetett hibákat, baklövéseket. Mozaik-szerűen, mert például csak az erkölcsi nevelés a nevelő és a tanítvány helytelen lélektani beállítottsága folytán elkövetett hibáit nem egy rövid

BALÁZS IMRE

óra, ékszer, látszerraktára
legnagyobb és legolcsóbb

SZOLNOK, TELEFON 302.

Takarékosság tagja.

SPORTDIJAK

Vésések, javítások

SZABOTT ÁRAK

fejezetben, hanem egy egész könyvalakban lehetne éppenny szellemesen megírni, mint ahogyan ez a kiskönyv tárgyalja. Hibák a nevelésben első részben inkább a célkitűzések, a Tanítástani balfogások c. fejezetben a módszertani, gyakorlati munkában elkövethető olyan hibákat sorol fel, amelyet igen sokszor nem a képesség és a tanítói rátermettség hiánya miatt követi el a tanító, hanem mert ilyen apró figyelmességre nem mélyül el a munkájának önkritikája. Ugyanilyen céllal készült és értékes része a könyvnek Fonákságok a tanításban és Baklövések a módszerben. Ez utóbbi fejezet mintha szívügye lenne a könyv írójának, minden egyes tantárgyat külön, részletesen bírál s könyvének e részében volna néhány sebezhető pont. Tárgyi tévedések című fejezetében Dalmady Zoltán: Mendemondák és Gaál István: Amit rosszul tudunk c. művekből gyűjtötte össze azokat, amik az elemi iskolákban tanítási anyag. A könyv utolsó fejezetében nyelvészeti magyarázatokat ad egyes magyar szavak származásáról. Ezzel a fejezettel mintha csak azt a logikai tanulságot akarná igazolni, hogy a kutató munka, a vizsgálódás sok meglepetést okoz. „E kis könyv azt a célt szolgálja, hogy a tanítót gondolkodásra, önvizsgálatra, elméleti tájékozódásra készítse, mert amint a könyvében mondja: Ez a kis könyvecske tükör szeretne lenni a szálkereséshez. Nézzünk bele többször és ne szégyeljük magunkat tulságosan, mert tanító hibáink forrása legtöbbször tulzásba vitt jószándékból fakad. A Napnak is vannak foltjai s végül is mi csak esendő emberek vagyunk. De mivel lélekformálók is vagyunk, kötelességünk a tökéletesség utját járni, botlásainktól, hibáinktól baklövéseinktől megszabadulni.” (Dr. K-cs.)

H I R E K

Iskolafelügyelői megbízás. Mé-száros Gyula mezőturi ref. tanító isk. felügyelői teendőik ellátásával bizta meg a VKM, úr.

Álhelyezés. Jucsek Erzsébetet Jászládány kült.-ről Isaszegre, Weiser Imre rk. tanítót Dévaványáról a nagyváradi áll. el. isk.-hoz, Novotta Katalin áll. sdjas tanítónőt a Tiszavárkony-szőlői áll. isk.-tól a jászárokszállási kült. áll. isk.-hoz, Kelemen Ferencet Turkevéről Kaposvárra, Miklós Gergely és nejét az esztergomi mezőgazdasági isk.-tól a tiszaföldvári mezőgazdasági

isk.-hoz, Tóth Vilmost a jászapáti isk.-tól Szeged tanyára, Kerekes Ferenc és nejét a jászárokszállási belt. isk.-tól a pécsi áll. isk.-hoz, Szedenics Ilonát Jászárokszállás kült.-ről a zalalövői áll. isk.-hoz, Bőre Tibort Jászárokszállásról a hatvani, Hangay Sándort Jászárokszállásról a diósgyőri isk.-hoz, Simon Sándort Karcag tanyáról Turkevére, Szathmári Lajost Nagykőrűből Szolnokra, Bartos Lenkét Komadból Jászárokszállásra, Halmos Mihályt Kevermesről Nagykörűbe, Kovács Nándort Cibak-

házáról Salgótarjánba, *Ágoston Angellát* Czibakháza tanyáról Salgótarjánba, *Nyitrai Leona* ber. állami tanítónőt a szolnoki kir. tanf.-tól a szekszárdi kir. tanf.-hez helyezte át a Vallás- és Közoktatásügyi Miniszter Úr.

Nyugdíjazás. *Vajay Józsefné* szolnoki áll. tanítónőt a VKM. Úr nyugdíjba helyezte.

Népművelési előadóképző tanfolyam. Budapest Székesfőváros Iskolánkülső Népművelési Bizottsága 1941. június hó 18-tól 28-ig a férfiak részére és június 29-től július 9-ig a nők részére népművelési vezetőképző tanfolyamot rendez Balatonlellén; A tanfolyamon a részvételi díj személyenként 68 pengő, melyben szállás, napi háromszori étkezés, borralaló, strandhasználat, kurtaksa, továbbá Balatonlellén a podgyász szállítása is benne van. Jelentkezni lehet és további felvilágosítást Budapest Székesfőváros Iskolánkülső Népművelési Bizottsága Budapest IV. Szép-utca 5 szám ad.

Nyugtázások - Csekk számla: *Jász-Nagykun-Szolnokvármegye Ált. Tanítóegyesület - Szolnok 57480.*

Előfizetés Népművelésre: Jankó Károly 6 P Szolnok, Kardos Katalin 3 P Jászladány.

Tagdíj címen: Horváth Jolán,

Brindáné L. Mária, Szathmáry Lajosné, Kovách Lászlóné, Tóvári Erzsébet, Ferenczy Sándorné, Polónyi Rózsi, Cserny Béláné, Mann Barna, Nyáry Endre, Csiky Ernő 2-2 P, Szabó Tivadarné, Borsody Vidorné, Kalaman Margit, Petrovay Béláné, Résző Dávidné, Sipos Béláné, Zámboi Jánosné, Sipos Béla, Subaly József, Szatmáry Lajos, Subaly Józsefné 4-4 P, Nagykörű, Szakács János, Vámos Lajos, Horváth Imre, Kiss Ágnes, Mihályi Pálné, dr. Szalai Gyuláné 2-2 P, Fodor Zsigmond, Fodor Zsigmondné 1-1 P. Mezőtur, Sikolya Albert, Kerekes Eszter, Nagyné A. Mária, Kiss Kálmán, Mantuánó Janka, Gaál Péter, Csopor Ilona, Tóvizi Kálmán 2-2 P. Tiszaföldvár.

Temetkezési díj címen: Molnár Béléné 1.20 P Bpest. Szabó Tivadarné 4.80 P, Hajós István 14.40 P Szolnok, Kerekes Eszter 3.60 P Tiszaföldvár, Pongó Jánosné 6 P, Bene Lajosné 4.80 P Szolnok, Zöld Jánosné 1.20 P, Dobó Sándorné 6 P, Kosnár Lajos 3.60 P, Gonda János 2.40 P Mezőtur, Molnár Lujza 2.40 P Jászberény, Fodor Zsigmond 1.20 P, Fodor Zsigmondné 1.20 P, Szakács János 2.40 P, Kiss Ágnes 2.40 P Mezőtur, Tóhelyi Ferenc 4.80 P Szolnok.

Rényi Dezső könyvnyomdája, Szolnok.

Böröndöt, bórdiszműarut, gyermekkocsit, fényképezőgépet, gramofont, játékarut és illatszert **nagy választékban, olcsó árban vásárolhat Szolnokon a**

Vidor Üzletházban

Telefon 301.

„Takarékosság” tagja

RÉNYI DEZSŐ KÖNYVESBOLTJA

GOROVE-U. 15.

SZOLNOK

TELEFON 113.

Bárhoz megjelent is-
kolai, szépirodalmi és
tudományos könyvek
a megjelenés időpont-
jában már kaphatók!

**Raktáron lévő és azonnal szállítható
elemi népiskolai vezérkönyvek:**

Quint-Drózdy: Beszéd- és értelemgyakorlat	I. o. 6'-
	II. o. 6'80
Drózdy: Beszéd- és értelemgyakorlat	III. o. 6'-
	IV. o. 7'80
Drózdy: Helyesírás és nyelvi magyarázat	II. o. 3'20
	III. o. 4'50
	IV. o. 5'40
	V-VI. o. 7'-
Drózdy-Móra: A magyar fogalmazás tanítása	II-VI. o.
Drózdy: A földrajz tanítás vezérkönyve	IV. o. 8'-
Kaposy-Stolmár: Természettani és gazd. ismeretek	III-IV. o. 5'-
Bervaldszky-Tscheik: A rajzoktatás vezérkönyve	7'80
Szalatsy-Ferenczy: A történelem, polgári jogok	6'-
Jósvay-Schmidt: Az éneklés tanítása	5'60
Óveges: Vezérkönyv a „Betűvetés” ABC-hez	2'-
Straub-Vadász: Vezérkönyv a számolás és mérés tanításához	-III o. 2'80
	III-IV. o. 2'80
	V-VI. o. 2'60
Tirpák: Az elemi népoktatás vezérkönyve	3'-
Tirpák: Beszélő rajzok I., II., III., IV.	à 1'-
Kókai: Vezérkönyv a helyesírás és nyelvi magyarázatokhoz I-II-III. o. egykötetben	2'-

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOKVÁRMEGYEI

NÉPMŰVELÉS

TARTALOM:

Könnö László: A tanítószövetségek külső osztályának felállítása.

Kovács Gyula: Miért hazudik a gyermek?

Kiskun József: Műhelynaplór.

Egyesületi élet. — Könyvismertetés.

Hírek. Nyugtázások.

RÉNYI DEZSŐ
KÖNYVNYOMDÁJA
SZOLNOK.

XXXIV. ÉVF. 7. SZ.

1941. JULIUS HÓ.

RÉNYI DEZSŐ KÖNYVESBOLTJA

GOROVE-U. 15. SZOLNOK TELEFON 113.

Bárhol megjelent iskolai, szépirodalmi és tudományos könyvek a megjelenés időpontjában már kaphatók!

Raktáron lévő és azonnal szállítható elemi népiskolai vezérkönyvek:

Quint—Drózdy : Beszéd- és értelemgyakorlat	I. o. 6'—
	II. o. 6'80
Drózdy : Beszéd- és értelemgyakorlat	III. o. 6'—
	IV. o. 7'80
Drózdy ; Helyesírás és nyelvi magyarázat	II. o. 3'20
	III. o. 4'50
	IV. o. 5'40
	V—VI. o. 7'—
Drózdy—Móra : A magyar fogalmazás tanítása	II—VI. o.
Drózdy : A földrajztanítás vezérkönyve	IV. o. 8'—
Kaposy—Stolmár : Természettani és gazd. ismeretek	III—IV. o. 5'—
Bervaldszky—Tscheik : A rajzoktatás vezérkönyve	7'80
Szalatsy—Ferenczy : A történelem, polgári jogok	6'—
Jósvay—Schmidt : Az éneklés tanítása	5'60
Óveges : Vezérkönyv a „Betűvetés“ ABC-hez	2'—
Straub—Vadász : Vezérkönyv a számolás és mérés tanításához	—III o. 2'80
	III—IV. o. 2'80
	V—VI. o. 2'60
Tirpák : Az elemi népoktatás vezérkönyve	3'—
Tirpák : Beszélő rajzok I., II., III., IV.	à 1'—
Kókai : Vezérkönyv a helyesírás és nyelvi magyarázatokhoz I—II—III. o. egykötetben	2'—

XXXIV. évfolyam.

1941. július hó.

7. szám.

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOKVÁRMEGYEI

NÉPMŰVELÉS

A vármegyei tanítóegyesület, a kir. tanfelügyelőség hivatalos közlönye.

Laptulajdonos
Jász-Nagykun-Szolnokvármegyei Ált.
Tanítóegyesület.

Évi előfizetés 6 pengő

Feladvány szerkesztő:
CSONTOS SÁNDOR
Kiadásért felel:
CSIKY ERNŐ

Megjelenik havonként.

Előfizetési díjak és reklámdíjak
Cziky Ernő egyes pénztárához,
a lap szellemi részére vonatkozó
közlemények a szerkesztőség
elmébe Szolnok, Peczonyi-u. 10
küldendők.

Kéziratokat nem adunk vissza.

A tanítószövetségek külügyi osztályának felállítása.

Irta : Könnyű László.

A Magyar Tanítók Művészköre, a Tanítóírók. és Költők Bokkrétája a külföldi nagynevű tanítóírók és költők anthológiáját szándékozik kiadni. Ezzel kapcsolatosan számos nehézség merült fel. A Bokréta szerkesztőinek kellett kutatni külföldi testvéreink, szövetségek címei után. Szomorú szívvel láttuk, hogy teljesen hiányzik a magyar tanítószövetségek külföldi kapcsolatainak kiépítése. Ez a tény mutatta meg, hogy igenis szükség van a magyar tanítószövetségek külügyi osztályának, szemináriumának megszervezésére. E szervnek feladata lehetne a különböző nemzetek tanítóinak összeemelegítése, azt talán nem is szükséges részletezni, s csak annyit jegyez meg, hogy a legkomolyabb lépés lenne a nemzetek kölcsönös megismerésén alapuló tartós barátság megszilárdításában. Egészen másként tanítana az a tanító, aki Német-, Olasz-, Finn stb. országokban járt Német-, Olasz-, Finnországról és népéről, mint aki könyvekből sajátított el bizonyos ismeretet. Vagy egészen másként tanítana a tengerről, havasról stb. az a tanító, aki látta, mint az aki még hazája fővárosáig sem jutott el. De a közvetlenül fel nem használható ismeretek is tágitának látóköreit, emelnek műveltségét, aminek csak a népoktatás, a nemzet látná hasznát, mert magas műveltségű tanítóság, magas műveltségű nemzetet jelent! Tudjuk, hogy elsősorban hazánk területét kell megismerni, s ennek megoldását kell szorgalmaznunk ingyenes tanulmányi utak megszervezésével, de ezzel párhuzamosan meg kell valósítani külföldi kapcsolataink kiépítését, csere-tanulmányutak megszervezését is, mert ez a magyar nemzet európai hivatásához hozzátartozik. A külügyi osztály egyik elsőrendű feladata lenne e munka elvégzése. Erős a hitünk, hogy külföldi tudományos kapcsolataink kiépítője, mostani nagy kultuszminiszterünk támogatná a tanítóság ilyen irányú kezdeményezését, mert egészen világos, hogy nemcsak az

egyetemi tanároknak van szükségük külföldi tájékozódásra, de a magyar tanítónak is látni kellene, hogyan áll a népoktatás, a tanítószolgálat ügye külföldön. Mit lehetne megvalósítani nálunk is, melyek pótlása lehetne leg-sürgősebb feladatunk. Ilyen összehasonlítás nagyon szép ösztönző hatásal lehetne a szépet, jót mindig szívesen megvalósító tanítószolgálatra. Ha az állam szükségesnek tartja a munkások, iparosok, leventék, diákok, egyetemi tanárok, orvosok stb. külföldi tanulmányútját, akkor nem kell bizonyítani, hogy erre fokozottan szüksége van a néptanítónak, aki a maga élményeit 100 és 1000 embernek, de legtöbbször a nemzedékek egész sorának fogja átadni. — De a művelődni vágyó magyar tanító figyelem-ből is megérdemelné a jól végzett munka jutalmazását jelentő utazást, mert nehéz körülmények között is nagy lelkesedéssel végzi nemzetépítő munkáját. Egész bizonyos viszont az is, hogy fokozott lelkesedéssel és munkával hálálná meg egy-egy ilyen egész életre szóló lelki élményt.

Egy-egy baráti és rokonországban járt tanító a legjobb propagátora lesz annak az országnak, melynek vendéglátását élvezte. Tehát nemcsak kölcsönösségből, de jól felfogott érdekből is támogatnák a baráti és rokon-országok a magyar tanító tanulmányútját. Viszont az ittjárt külföldi vendégtanítók százak és ezrek szívébe fogják beoltani a magyar föld és nép szeretetét. Olyan értékes hírverés lehetne ez, hogy nem hihető, — ha e tervvel a szövetség illetékes helyre fordul — megtagadják, hiszen megvalósításához súlyos érdekek fűződnek. Segíthetünk a megoldásban önerőnk-ből is. Megszervezzük a kölcsönös nyaralási stb. akciót. Pld. júliusban egy-egy magyar tanítócsalád lát vendégül egy-egy idegen, mondjuk német tanítót, augusztusban, vagy következő vakációban pedig a vendégek lesznek a mi vendéglátóink Németországban. Ugyanígy lehetne az olasz stb. nyaralási akciót is lebonyolítani. Sőt a vidékek szerinti és egyéni kíván-ságokat is figyelembe lehetne venni, mert a Szövetség így bonyolítaná le az akciót.

A külügyi osztály, szeminárium feladata lenne a külföldi tanítói la-pokkal való csere és fordítás lebonyolítása. Így állandóan tájékozódhat-nánk a különböző országok népoktatásának alakulásáról, elért tudomá-nyos stb. eredményeiről s ugyanakkor saját eredményeinkről is megbíz-ható képet kaphatna az érdeklődő külföld. Szép feladata volna még a kölcsönös tudományos és ismertető előadások megszervezése Budapesten, Bécsben, Rómában, Berlinben stb. Mindjárt eloszlathatom az esetleges két-ségeket is. Tanítószolgálatunk, Istennek hála, igen nagy százalékban beszél, érti a német nyelvet. Tekintélyes a szláv, román, olasz nyelvet beszélők száma is. Így a baráti, szomszédos és rokon népekkel nagyobb nehézség nélkül tudnánk érintkezni. Viszont a magyar tanítószolgálat is rendelkezik nagy-szerű írókkal, pedagógusokkal, művészekkel, előadókkal, akik akár a magyar irodalomról, akár Magyarországról, akár a magyar népoktatásról kitűnő előadásokat tudnának tartani. Még él a világháborús tanítónemze-dék. Ezek és ezek tudnak a kisebbségi nyelvű tanítókkal együtt idegen

nyelvet, s tekintélyes azoknak száma is, akik több nyelvet beszélnek. A hivatalos szerveken kívül számíthatnánk a külföldi kapcsolatokat ápoló társadalmi egyesületek: a Külügyi Társaság, a Turáni Társaság, Magyar-Nippon Társaság stb. támogatására, sőt az egyes egyetemek külügyi, ki-sebbségi szemináriumainak segítségére is. A Magyar Tanítók Művészköre erősen hiszi, hogy a szövetségek megérik ennek a gondolatnak nagy hord-erejét és valóra váltják a felmerült eszmét. Bebizonyítják, hogy a tanító-ság e téren is a maga lábán jár, megérti a kor szellemét s tekintetét a haza szent határain is túl emeli, hogy mindazt az emberi haladást, mit idegen népek produkálnak, megvalósíthassa a saját népe javára, ugyan-akkor pedig a maga nagyszerű eredményeit megismertesse a világgal s ezzel is hozzájáruljon más népek boldogulásához, kölcsönös megismeré-séhez, megbecsüléséhez és megszeretéséhez. Ez pedig maga a béke, a dol-gos haladás. Ennél pedig szebb célt elképzelni lehetetlen.

A Magyar Tanítók Művészköre a cél megvalósítása érdekében kész-ségesen felajánlja új munkatervének megismertetését. *)

Miért hazudik a gyermek ?

Írta: Kovács Gyula áll. tanító, Giródtótfalu.

2

Másrészt azért hazudik a gyermek, mert most már a hazugság legy-
ver a kezében; *kényelmesebbé tudja általa tenni az életét.* Ez a kéznél lévő
fegyver önkénytelenül előkerül, ha a gyermek eltölti az idejét valahol
az iskolából jövet. Előző alkalommal megbüntették őt ezért, most tehát
igyekszik elkerülni a büntetést. Kitalálja, hogy az egyik út sarkán elgá-
zoltak valakit, tehát arra nem engedtek senkit, kerülni kellett, vagy a
tanító még valamit dolgoztatott velük a tanítás után. Ugyanúgy hazug-
ságra ösztönzi a gyermeket a torkosság is, általában minden vágy.

Sokszor a pajtáság viszi rá a gyermeket a hazugságra: meg akar
menteni mást a kellemetlenségtől. Így például iskolatársaival megbeszéli,
hogy közösen mit hazudik majd mindegyikük odahaza. Iskolában hazudni:
a gyermek felfogása szerint természetes, mert csak nem fog mindent a
tanító orrára kötni. A tanítónak hazug mesét gyártanak mindenféle gyer-
mekes okból és szándékkal.

Körülbelül tízéves korában, sőt hamarabb is, tisztában van a gyer-
mek azzal, hogy a hazugság rossz és károkat is lehet valakinek okozni
vele. Ebben a korban szokott fellépni rendkívüli esetekben a rosszindu-
latú hazudozás szokása, ez már komoly lelki megbetegedés és rendszeren

*) Úgy értesülünk, hogy az Állami Tanítók Szövetsége legutóbbi közgyűlésén már tárgyalta is e korszerű javaslatot, melynek — különböző orsz. Tanító Szövetség részére írt — szövegét lapunknak sikerült megszerezni. — Jó volna, ha a megyei Szövetség is kéri megvalósítását. Szerk.

a karakter romlásának kezdete, tehát az ilyen esetben feltétlen pedagógiai beavatkozásra van szükség.

A pubertás korában a gyermek újra hazudozóvá válik, ez a jelenség szintén természetes, mert a természetes félnétség a hazugságot használja óvószereül az ellen, hogy bárki is bepillantson a belsejébe.

Amint látjuk, a gyermekkor hazudozásának megvan a maga természetes magyarázata. Éppen ezért a nevelők, illetve a szülő és a tanító legfontosabb feladata, hogy bizalmat keltsen maga iránt a gyermekben, ezáltal a gyermek nincs rákényszerítve, hogy a hazugságot használja a saját védelmére. Igen fontos a gyermek egészséges fejlődése érdekében, hogy a felnőttek hazugságait ne lássa és ne hallja. A legideálisabb, ha a gyermek gyermekek közt él és fejlődik.

GYAKORLATI PEDAGÓGIA

MÜHELYNAPTÁR.

(Állandó rovat.)

Júliusban elvégeztük a gabonagyűjtemény összeállítását. Ez valóban időhöz kötött munka volt. Augusztusban folytatjuk a konyhakerti termények eredeti példányokban való eltevését a tökéletes szemléltetés céljára. (Mindez azért is fontos, mert a VII.—VIII. oszt. tanulói éppen télen vannak az iskolában, amikor künn már semmi sem szemléltethető!) Gyűjtéskor gondoljunk a növényi betegségek által megtámadott tövekre, példányokra is. Ezek között is akadhat sok oly látnivaló, amit a gyermek a természetben nem vett észre, mert ezt neki a szülő nem mutatta. (A szülő u. is nem tanult pedagógus!)

Utinaplóntat, ha júliusban alkalmunk volt hazánk visszatért vidékein megfordulni, most rendezzük. A képeket csoportosítva lemezre ragasztjuk s. i. t.

Képgyűjtés. A családi körben és a rokonság körében mennyi képesség fordul meg havonként. De nézzünk bele a padláson porosodó halmokba is. Vágjuk ki azokat a képeket, amelyeket a pedagógus lelke a szemléltetés szempontjából jónak, szükségesnek tart. Készítsünk csomagoló papírból egyenlő nagyságú tasakokat. Irjuk rájuk: Történelem, földrajz, gazdálkodás, népművészet, vallásos élet, irodalom, művészet, s. i. t.

Bőrdödöt, bőrdíszmúrat, gyermekkocsit, fényképezőgépet, gramofont, játékarut és illatszert **nagy választékban, olcsó árban vásárolhat Szolnokon a**

Vidor Üzletházban

Telefon 301.

„Takarékoság” tagja

A gyűjtött képeket helyezzük ezekbe a tasakokba, hogy a rokon területek képeit év közben együtt találhassuk. Ha van időnk, ezt a gorombán gyűjtött anyagot finomabban is feldolgozhatjuk. Pl. a történelmi képeket így: Árpádok-kora. Az Anjou-ház. A vegyes-ház. Hunyadiak-kora. A török Magyarországon. A labanckor. (Benne a kurucok. II. Rákóczi Ferenc képei.) Gr. Széchenyi István és alkotásai. Kossúth és a szabadságharc. A világháború képei. Uj hajnal. (Benne minden, ami Horthy Miklós korára vonatkozik.) Országgyarapítás.

De hogyan is helyezzük el ezeket a tasakokat, hogy minden pillanatban kezünk ügyébe juthasson az a kép, amelyre év közben szükségem lehet.

Polcok készítése. Egy cukrosládát talpraállítok. Fedeléből a belsejében több keskeny polcot készítek. Ezeket papírral fedem be. E keskeny polcokra rakom szakonként (tantárgyanként) a tasakokat.

Ha módom van, a kis szertár asztalára készítek olcsó széldeszkből polc-rendszert s a gyűjtött képeket ezeken rendezem szakok szerint. Játék lesz a velük való bánás. (Eddig az okozott bosszúságot, hogy gondosan elhelyezett értékeimet éppen akkor nem találtam, amikor kellett volna. S ennek csak gyermek — és a haladás — vallotta kárát.)

Képtartó állványok. Vágjunk 1 m hosszú és 40 cm széles collos-deszkát. Ebbe 5—5 cm távolságra véssünk réseket a végektől számított 20—20 cm-re. A résekbe erősítsünk keményfából kis tartóléceket. Ezek fésűszerűen állnak ki az alapdeszkből. A keményfa-lécek 40—50 cm magasságúak is lehetnek, hogy a közéjük helyezett képtartó tokokat, amelyek keménypapírból készülnek megtarthassák.

A keménypapírból készített tokok aljára zsákvásznat ragasszunk. Ezekre a kemény képtartókra írjuk rá falemezzel; földrajz, gazdálkodás, történelem, s. i. t. tárgyak szerint, amint azt a kis tasakokkal tettük. Olyan rendet teremtünk, hogy örömünk telik benne.

A képtartó állványt az asztal mellé is állíthatjuk. Fedjük be a tetejét zöldrefestett zsákdarabbal, hogy a portól védjük. Tanítás közben is kivehetjük a gondosan elkülönözött gyűjteményből azt a képet, amelyért ez előtt (néha) félórát kutattunk hiába a sok-sok szemléltető plakát és kézirat között.

A tanító témakönyve. Múlik a nyár, fogy a pihenőre szánt idő. Lelkünk előtt többször megjelennek a jövő-évi tanmenet rovatai; szemléltetés, helyi vonatkoztatás, gyakorlatias nevelés.

Olvasgatunk is, hallunk is pihenő időnkben. Nem szabad elvesztenünk egyetlen jó gondolatot se, amelyet szórakozás közben figyelt meg lelkünk. Jegyezzük fel. Igen, de ne noteszba, mert az lomtárrá dagad! A feljegyzésnek legjobb módja, ha tanmenetünk íróasztalunkon van, s a megfigyelt és alkalmasnak ítélt gondolatot, eljárást azonnal a tanmenet megfelelő rovatába jegyezzük. Pl. a gazdálkodással kapcsolatban jó, ha beletekintünk a kertészek, gazdák naptárába s onnét kijegyezzük, hogy

a karakter romlásának kezdete, tehát az ilyen esetben feltétlen pedagógiai beavatkozásra van szükség.

A pubertás korában a gyermek újra hazudozóvá válik, ez a jelenség szintén természetes, mert a természetes féltékenység a hazugságot használja óvszerül az ellen, hogy bárki is bepillantson a belsejébe.

Amint látjuk, a gyermekkor hazudozásának megvan a maga természetes magyarázata. Éppen ezért a nevelők, illetve a szülő és a tanító legfontosabb feladata, hogy bizalmat keltsen maga iránt a gyermekben, ezáltal a gyermek nincs rákényszerítve, hogy a hazugságot használja a saját védelmére. Igen fontos a gyermek egészséges fejlődése érdekében, hogy a felnőttek hazugságait ne lássa és ne hallja. A legideálisabb, ha a gyermek gyermekek közt él és fejlődik.

GYAKORLATI PEDAGÓGIA

MŰHELYNAPTÁR.

(Állandó rovat.)

Júliusban elvégeztük a gabonagyűjtemény összeállítását. Ez valóban időhöz kötött munka volt. Augusztusban folytatjuk a konyhakerti termények eredeti példányokban való eltevését a tökéletes szemléltetés céljára. (Mindez azért is fontos, mert a VII.—VIII. oszt. tanulói éppen télen vannak az iskolában, amikor künn már semmi sem szemléltethető!) Gyűjtéskor gondoljunk a növényi betegségek által megtámadott tövekre, példányokra is. Ezek között is akadhat sok oly látnivaló, amit a gyermek a természetben nem vett észre, mert ezt neki a szülő nem mutatta. (A szülő u. is nem tanult pedagógus!)

Utinaplónkat, ha júliusban alkalmunk volt hazánk visszatért vidékein megfordulni, most rendezzük. A képeket csoportosítva lemezre ragasztjuk s. i. t.

Képgyűjtés. A családi körben és a rokonság körében mennyi képesség fordul meg havonként. De nézzünk bele a padláson porosodó halmokba is. Vágjuk ki azokat a képeket, amelyeket a pedagógus lelke a szemléltetés szempontjából jónak, szükségesnek tart. Készítsünk csomagoló papírból egyenlő nagyságú tasakokat. Irjuk rájuk: Történelem, földrajz, gazdálkodás, népművészet, vallásos élet, irodalom, művészet, s. i. t.

Bőröndöt, bördíszmúrut, gyermekkocsit, fényképezőgépet, gramofont, játékárut és illatezert **nagy választékban, olcsó árban vásárolhat Szolnokon a**

Vidor Üzletházban

Telefon 301.

„Takarékosság” tagja

A gyűjtött képeket helyezzük ezekbe a tasakokba, hogy a rokon területek képeit év közben együtt találhassuk. Ha van időnk, ezt a gorombán gyűjtött anyagot finomabban is feldolgozhatjuk. Pl. a történelmi képeket így: Árpádok-kora. Az Anjou-ház. A vegyes-ház. Hunyadiak-kora. A török Magyarországon. A labanckor. (Benne a kurucok. II. Rákóczi Ferenc képei.) Gr. Széchényi István és alkotásai. Kossúth és a szabadságharc. A világháború képei. Uj hajnal. (Benne minden, ami Horthy Miklós korára vonatkozik.) Országgyarapítás.

De hogyan is helyezzük el ezeket a tasakokat, hogy minden pillanatban kezünk ügyébe juthasson az a kép, amelyre év közben szükségem lehet.

Polcok készítése. Egy cukrosládát talpraállítok. Fedeléből a belsejében több keskeny polcot készítek. Ezeket papírral fedem be. E keskeny polcokra rakom szakonként (tantárgyanként) a tasakokat.

Ha módom van, a kis szertár asztalára készítek olcsó széldeszkből polc-rendszert s a gyűjtött képeket ezeken rendezem szakok szerint. Játék lesz a velük való bánás. (Eddig az okozott bosszúságot, hogy gondosan elhelyezett értékeimet éppen akkor nem találtam, amikor kellek volna. S ennek csak gyermek — és a haladás — vallotta kárát.)

Képtartó állványok. Vágjunk 1 m hosszú és 40 cm széles collos-deszkát. Ebbe 5—5 cm távolságra véssünk réseket a végektől számított 20—20 cm-re. A résekbe erősítsünk keményfából kis tartóléceket. Ezek fésűszerűen állnak ki az alapdeszkből. A keményfa-lécek 40—50 cm magasságúak is lehetnek, hogy a közéjük helyezett képtartó tokokat, amelyek keménypapírból készülnek megtarthassák.

A keménypapírból készített tokok aljára zsákvásznat ragasszunk. Ezekre a kemény képtartókra írjuk rá falemezzel; földrajz, gazdálkodás, történelem, s. i. t. tárgyak szerint, amint azt a kis tasakokkal tettük. Olyan rendet teremtünk, hogy örömünk telik benne.

A képtartó állványt az asztal mellé is állíthatjuk. Fedjük be a tetejét zöldrefestett zsákdarabbal, hogy a portól védjük. Tanítás közben is kivehetjük a gondosan elkülönözött gyűjteményből azt a képet, amelyért ezelőtt (néha) félórát kutattunk hiába a sok-sok szemléltető plakát és kézirat között.

A tanító témakönyve. Múlik a nyár, fogy a pihenőre szánt idő. Lelkünk előtt többször megjelennek a jövő évi tanmenet rovatai; szemléltetés, helyi vonatkoztatás, gyakorlatias nevelés.

Olvasgatunk is, hallunk is pihenő időnkben. Nem szabad elvesztenünk egyetlen jó gondolatot se, amelyet szórakozás közben figyelt meg lelkünk. Jegyezzük fel. Igen, de ne noteszba, mert az lomtárrá dagad! A feljegyzésnek legjobb módja, ha tanmenetünk íróasztalunkon van s a megfigyelt és alkalmasnak ítélt gondolatot, eljárást azonnal a tanmenet megfelelő rovatába jegyezzük. Pl. a gazdálkodással kapcsolatban jó, ha beletekintünk a kertészek, gazdák naptárába s onnét kijegyezzük, hogy

melyik kerti vagy mezei munkának mikor van ideje. Ezt tanmenetünk készítésekor is figyelembe vettük. Ha igen, akkor a nyári gyűjtés idején látott vagy hallott jótanácsokat azonnal a megfelelő rovatba írhatjuk s nem fordulhat elő olyan eset, hogy januárban a szőlőtelepítéssel kapcsolatos számolási munkákat vesszük napi munkaprogramunkba.

E téren is meg kell teremtenünk a rendet, amint azt megteremtettük a szemléltető-eszközök képek rendezése során a tasakokkal, kis polcokkal képállvánnyal stb.

Megéri ez a rendszerzés a fáradságot. Csak egyszer ad gondot... s utána mily nyugodt a lélek, amely eddig maga se tudott eligazodni a lím-lom között. (Jövő számunkban folytatjuk.) *Kiskun József.*

EGYESÜLETI ÉLET

A J.-Nk.-Szolnok vm. Általános Tanítóegyesület Központi Járaskörének gyűlése.

D. Mészáros Gyula lett az új elnök. — Fontos határozati javaslatot fogadott el a közgyűlés.

Június hó 5-én Szolnokon a róm. kat. Kulturház termeiben tartotta meg népes közgyűlését a J.-Nk.-Sz. vm.-i Általános Tanítóegyesület Központi Járasköre. A közgyűléssel kapcsolatosan szép rajz és kézimunka kiállításban is gyönyörködhetnek a gyűlés résztvevői.

A gyűlésen megjelent *dr. Jakab László* J.-Nk.-Sz. vm. vez. kir. tanfelügyelője is. Ott volt még *Ferenczi Kálmán* várm. tan. e. elnök *P. Szabó Polikárp* plébános, *Körössy Endre* nyug. esperes. Szolnok város és a központi járáskör tanítónői és tanítói nagy számban. Rajtuk kívül szép számmal jelentek meg a tanügy városi barátai is, akik mindenkor szeretettel vesznek részt a tanítószolgálat minden megmozdulásában.

Módos Jenő a Járaskör elnöke nyitotta meg lelkes beszéd kíséretében a gyűlést. Rámutatott arra, hogy többévi szünetelés után újra életre kél a tanítói egyesületi élet. Megemlékezett a visszatért magyar területekről. Majd meleg szavakkal üdvözölte a gyűlésen megjelent *dr. Jakab László* kir. tanfelügyelőt, aki megjelenésével emelte a gyűlés ünnepélyességét és bensőségességét egyaránt. Atyai pártfogását kérte továbbra is a

 Hungária Rum és Sikörgyár
Hungária Mintapince
SZOLNOK
Telefonszám: 53. sárgőncim: Hungárium

tanítószolgálat részére. Üdvözölte *Ferenczi Kálmán* várm. elnököt és a gyűlés minden résztvevőjét. A gyűlés résztvevői nagy éljenzéssel üdvözölték kedves elnöküket.

Ezután *dr. Jakab László* kir. tanfelügyelő köszöni meg az elnök hozzáintézett üdvözlő szavait. Bejelenti, hogy egyéb hivatalos kötelezettségei miatt nem maradhat itt a gyűlés végéig, de — ugymond — itt marad a lelke, amely a legkisebb szeretetet, amit irányában éreznek, szívesen fizet vissza. Az ő lelke a tanítószolgálatért él és munkálkodik. A mai kor a kötelelességteljesítések korszaka. Jószívvel végezze tehát mindenki köteletségét, minden szenvedélytől és indulattól mentesen. Végül a jó Isten áldását kéri az összejövetelre.

A gyűlés résztvevői hosszantartó meleg ünneplésben részesítették szeretett kir. tanfelügyelőjüket.

Ferenczi Kálmán vm. egy. e. mondott ezután köszönetet hozzáintézett kedves szavakért. Biztosította a Járaskört, hogy — bár a Járaskör gyűlései hosszabb idő óta szüneteltek is — a tanügy magasabb fórumával országos viszonylatban az összeköttetés megmaradt. Beszélt ezután a tanítói pálya eszményi gyönyörűségéről. Vázolta a nyugalomba vonult búcsúzó *Módos Jenő* munkás életét, a tanítói közösség szolgálatában eltöltött hosszú és érdemes munkásságát. Kéri, hogy maradjon segítő tagja továbbra is a Járaskörnek. Végül javasolja, hogy a Járaskör *Módos Jenő* munkás érdemeit jegyzőkönyvileg örökítse meg.

A gyűlés résztvevői lelkesen ünnepelték *Módos Jenőt* és az eredmények jegyzőkönyvi megörökítését egyhangúlag megszavazták.

Ezután *Kontí Júlia* áll. tanítónő a zsinórírásról tartott elméleti előadást, majd bemutató tanítás keretében szemléltette az általa az idei tanévben elért eredményeket az I. o.-ban.

Az igen értékes előadáshoz és bemutató tanításhoz többen szóltak hozzá:

Csiky Ernő felügyelő-igazgató köszönetet mond az előadónak a sikeres mintatanításért. Véleménye szerint csak akkor lehetne általánosítani a zsinórírást, ha a tanítószolgálat is, kellő előképzés útján, elsajátítaná a már véglegesen kiforrott rendszert. Tanfolyamok rendezését ajánlja.

Markóth Dezső ig. az általános bevezetést nem tartja addig célszerűnek, míg nem alakul ki a végleges írás- és módszerforma.

Barna Jenő és *Jankó Károly* a zsinórírás mellett szóltak.

Dunaháti Mészáros Gyula szerint a zsinórírással való kísérletezést bizzuk a gyakorló iskolákra és az általános bevezetést tegyük függővé a felső tanügyi hatóságok döntésétől.

Ferenczi Kálmán vm. tan. e. elnök kifejti ezzel kapcsolatban, hogy a kísérletezésen már túl vagyunk. A vonatkozó miniszteri rendelet értelmében is bevezethető minden iskolában. A maga részéről, — mint aki gyakorlatban is meggyőződött már a zsinórírás eredményességéről — ja-

vasolja, hogy minden iskolában vezessék be a zsinórirást, mert hiszen az minden előzetes tanfolyam nélkül is tanítható eredménnyel.

Módos Jenő elnök megállapítja, hogy helyes dolog volt felvenni a tárgysorozatba a zsinórirást, annyi sok értékes hozzászólás hangzott el e tárgyban.

Gyűlés elhatározta, hogy mivel a többség a bevezetés mellett van, a bevezetés ügyében felir a felsőbb fórumhoz, de egyben felsőbb segítséget is kér, hogy a tanítóság a zsinórirást kellőképpen megismerhesse.

A vita befejezése után *Rákos Ferencné* áll. tanítónő a kézügyességi (rajz és kézimunka) tárgyak tanításáról értekezik.

A felolvasás után elrendelt szünetben a gyűlés résztvevői a gyűlésterem melletti helyiségben elrendezett rajz- és kézimunka-kiállítást tekintették meg, amelyről elragadtatással szóltak. A kiállított rajzok és kézimunkák az abonyi-uti V—VI. leányosztály — *Rákos Ferencné* tanítványai — jól sikerült munkáiból voltak összeválogatva.

A kiállítás termében *Módos Jenőt* egyik volt tanítványa — *K. Tóth Lenke* bájos versével üdvözölte. A kedves megható jelenet sokak szemébe kiperéselte a megindultság lényes könnyecskéit.

Szünet után *Dunaháti Mészáros Gyula*, *Barna Jenő*, *Jankó Károly* és *Cziffra István* szólnak hozzá az értekezéshez és kiállításához. Köszönetüket fejezve ki az előadónak.

Most a gyűlés legérdekesebb része következett, „Vitatétel a tanítóság legfőbb problémáiról.” — Igen érdekes témák, értékes és sokoldalú megvilágítása következett a vita során, amelynek fontosabb tételei a következők voltak:

Dunaháti Mészáros Gyula áll. tanító azt fejtegeti, hogy, a jelenleg fennálló „Iskola gondnokság” szüntessék meg, mint felettes hatóság és hatáskörének nagy része az Igazgatóra ruháztassék. Az iskolaszék is csak az iskolák anyagi ügyeit intézhesse. Az iskolai szakfelügyelőről szólva azok részére megfelelő napidíj engedélyezését tartja szükségesnek. Szükségesnek tartja a járási szakfelügyelet megszavazását, tanítói kar meghallgatásával.

Csiky József isk. igazgató szintén nem híve a Gondnokságnak. Javasolja, hogy járási iskolafelügyelet minél előbb állíttassék fel és az a mai Gondnokság hatáskörét vegye át. Javasolja, hogy a kiváló érdemeket szerzett tanítókat c. igazgatókká — igazgatói pótlékkal léptessék elő, mely a nyugdíjba is beszámítandó legyen.

Jankó Károly áll. tanító a tanítófeleségek teljes lakbérének visszaállítását tette szóvá.

Csontos Sándor áll. tanító a „régii” helyettesek nevében emelt szót, akik annak idején legnehezebben kaptak alkalmazást 3—4 nyáron nem kaptak fizetést: családot alapítottak, pedig sokszor a mindennapi kenyeret is alig tudták előteremteni és most 9—10—11 éves szolgálati idővel még mindig csak a XI. fiz. o. 3 fokozatát élvezik. A járásköri gyűlésen ke-

resztül kéri a tanügy megértő és érzőszívű magasabb Fórumait, hogy a tanítói kar igen széles rétegének ez irányú panaszát minél előbb orvosoltassék.

Végül *Ferenczi Kálmán* várm. tan. e. elnök határozati javaslatként a következőket terjeszti elő.

1.) A járási iskolafelügyelet megvalósítandó. Iskolai felügyeletet csak szakember láthasson el.

2.) A tanyai tanítók fizetése módosíttassék.

Kezdőfizetésük 150 P legyen. És mindenkor fizetésük egy osztállyal magasabb legyen.

3.) A régi hosszú helyettesi idejű tanítók működése a szolgálatba számíton be.

4.) A tanító hitoktatók a rendes tanítókkal egyenlő elbánásban részesüljenek.

5.) A sokgyermekes férjes nők lakbérét állítsák vissza.

6.) A tanítóság kéri, hogy a tanítók jussanak be a VII. f. o.-ba különös tekintettel a családfenntartó nőkre.

7.) Az érdemes tanítók százalék szerint jussanak be a VI. f. o.-ba. Tekintettel arra, hogy hasonló végzettséggel más állásuk bejuthat.

A gyűlés az egyenként előterjesztett javaslatokat egyhangúlag külön-külön elfogadja, mire *Módos Jenő* elnök azokat határozatilag kimondott-nak jelenti ki és megígéri, hogy az elnökség azt eljuttatja az illetékes Tényezők elé.

Ezután *Módos Jenő* nyugalomba vonulására hivatkozva bejelenti a tisztikar lemondását.

A járáskör új elnökévé egyhangú felkiáltással *Dunaháti Mészáros Gyula* áll. tanítót választotta meg a közgyűlés. Vele érdemes, harcós férfi került az elnöki székbe.

Az új elnök javaslatára alelnökül *Kaplonyi József* rákóczi falvai isk. igazgatót; jegyzőül: *Vajay József* áll. tanítót és pénztárnokul: *Csontos Sándor* áll. tanítót választotta meg a közgyűlés.

Ferenczi Kálmán üdvözli az új elnököt és javasolja, hogy *Módos Jenőt* a járáskör tiszteletbeli tagjává válasszák meg. A gyűlés egyhangúlag elfogadja a javaslatot és *Módos Jenőt* a járáskör tiszteletbeli tagjává választja.

A mindvégig nagy érdeklődéssel kísért értékes gyűlést — amely példát mutatott a tanítói összetartás és szolidaritás további kiépítésére — a Himnusz eléneklése után d. u. 2 órakor rekesztette be az új elnök.

A gyűlés után a vidéki tanerők közös ebéden vettek részt. (s. s.)

A Temetkezési Alosztály tagjainak figyelmébe!

Felkérem az Alosztály tagjait hátralékaik mielőbbi befizetésére.

Pénztáros.

KÖNYVISMERTETÉS

FELHÍVÁS

A mult számunkban közöltük Kiss József és Könnnyű László, — a Tanítóírók és Költők Bokréta szerkesztőinek — felhívását tanítótestvéreinkhez, melyben az őszi könyvpiacra Budapesten megjelenő a tanítóírók, költők és zeneszerzők munkáját tartalmazó *II. Bokréta* részére a kéziratok és könyvmegrendelések beküldését *f. évi julius közepéig kéri*. (Erre vonatkozólag bővebb tudnivalókat lapunk mult számában, vagy a szerkesztőnél, Könnnyű László Jászberény Kossuth Lajos-u. 51. levélbeli megkeresés útján nyerhetnek az érdeklődők.)

A *II. Bokréta* megjelenésével kapcsolatban, mindnyájunkat öröm és büszkeség kell, hogy eltöltsön, hogy végre lesz egy évkönyv, melyre nyugodtan mondhatjuk: a miénk! Melyben az országosan ismert munkatársak mellett bemutatkozhatnak értékes mondanivalójukkal vidéki és kezdő tanítótestvéreink is. Az írókon kívül a képzőművész, dal- és zeneszerző testvéreink munkáit is széles körben terjeszti majd a *Bokréta* Tanítótestvérek! Ennek a megjelenő könyvnek, a *II. Bokréta*nak, melynek megjelenése a tanitóságot magasabbra emeli a közvélemény előtt, melyre az egész tanitóság büszke lehet, ott kell lennie minden tanító, tanítói és népkönyvtár asztalán. (Eng. sz.: 160.572/1941. VII. I. V. M.) A tanitóság önmagát becsüli meg, ha e bátor és gyönyörű kezdeményezést kellőleg támogatja. A Ti lelketek illatos virágaiból kötött bokréta ez. Vegyétek! Olvassátok! Terjesszétek!

A pompás kiállítású kötet minden könyvtárnak díszére fog válni. — Ára: 4 pengő.

Megrendelési cím: Könnnyű László Jászberény, Kossuth Lajos-út 51.

Készül

a nyolcosztályú népiskola

Műhelykönyve

Irák: **KISS JÓZSEF** SZEMES GÁBOR
gyak. isk. tan. tanítóképző tanár

Rajzolja: **KISS KLÁRA** tanítónő.

Megjelent a Magyar Tanítók Évkönyve 1941-42 évfolyama.

E csinos kiállítású könyv, melyet Bene Lajos szerkesztő évről évre tökéletesebb tartalommal tesz a tanitóság számára nélkülözhetatlenné, minden tanítónak a leghasznosabb kalauza. Személyi ügyek, illetmények ügyei, iskolai ügyrendi tájékoztatást, iskolán kívüli népművelési és egyéb a tanítónak hasznos útbaigazítást adó könyv. A falu és tanya elzárta tanítója sok száz olyan esetben kap e könyvből a felmerült kérdéseire felvilágosítást, melyre egyébként csak sok levelezgetéssel vagy utazással kaphatna feleletet. Dante kiadás. Ára 5 P.

H I R E K

„Szülői értekezletek és a szülők látogatása” cím alatt hézagpótló mű jelent meg Bene Lajos szerkesztésében. A szerkesztő nagy gyakorlati érzékkel nyújt tájékoztatást arról, miképen kell a szülői értekezleteket megszervezni és hogyan kell azokat vezetni. Ugyancsak kimerítően tárgyalja a szülők látogatásának kérdését is, hogy a látogatásoknak értékük legyen a tanítás és a nevelés számára. Ezenkívül sok kész előadást tartalmaz a szülői értekezleteken tartandó előadásokra. A mű 10 nyomtatott iv terjedelemben jelent meg. Dante kiadása. Ára 3 pengő.

A Magyarországi Tanítók — Eötvös alapja kedvezményes üdülési és nyaralási lehetősége bizto-

sít tagjainak a keszthelyi és felsőcsatári (Vas vm.) üdülőházaiban. A teljes ellátás díjai a következők. *Keszthelyen* 2 ágyas szoba 3 napra napi 3 P. (Pótágy 0'80 P.) 2 ágyas szoba 8 napra napi 2'60 P. (Pótágy 0'80 P.) 2 ágyas szoba 8 napon túl napi 2'50 P. (Pótágy 0'80 P.) Az ételmezés személyenként napi 4 pengő. *Felsőcsatáron* 1 ágyas szobában 1 személynek étkezéssel napi 5'50 P., 2 ágyas szobában 2 személynek étkezéssel napi 10 — P. 3 ágyas szobában 3 személynek étkezéssel napi 14'50 P. Az összeghez 4 százalékos forgalmi és 5 százalékos kiszolgálási illetéket számolunk. A szállás ételmezés nélkül nem vehető igénybe. A balatoni fürdőn 50 százalékos kedvezményt

FÉRFI-
SZÖVETET,
SELYMET

A BRÜLL

SZOLNOK
Takarékosság
Baross-utca 1

DIVATÜZLETÉBŐL

nyújtunk. Jelentkezni és bővebben érdeklődni lehet Keszthelyen a Tanítók Háza igazgatójánál, Felsőcsatáron pedig Pillis János kántortanítónál, az üdülőház gondnokánál lehet. Elnökség.

Figyelem. Önmaga, családja és hazája ellen vét, aki nem tartja be pontosan az elsötétítési rendeletben foglalt szabályokat.

Figyeljük a repülőgépeket. Esetleges leszálló ejtőernyősökről azonnal értesítsük a védőrséget, hivatalos személyt. (Községi házat, állomást, postát, csendőrséget stb.)

Megjelent az új népiskolai tanterv. A nyolcosztályos népiskola új tantervének I—II. kötete megjelent. A III—V. kötet megjelenése a közeljövőben fog megtörténni.

Fontos dátum: Július 6. E naptól kezdve új rend kezdődik a közlekedésben. E napon hajnali 3 órától kezdve a *jobbra hajtás!* és *balra előzz!* lesz a szabály a közúti forgalomban. A közönség részéről óvatosság, nagyfokú figyelem és fegyelmesség szükséges. Akkor nem történnek balesetek. Saját és mások épségének érdekében mindnyájan vigyázzunk az új rendre.

Nyugtázások - Csekkszám:
Jász-Nagykun-Szolnokvármegye Ált.
Tanítóegyesület - Szolnok 57.480.

Előfizetés Népművelésre. Si-
postéri áll. iskola 6 P. Szolnok.
Belt. Áll. népiskola 6 P. Tiszaöld-
vár. Rákóczi-uti áll. népiskola 6 P
Szolnok.

Tagdíj címén: Hevesnagykunsági
Ref. Tanítóegyesület 45 P. Balássy
Ferenc, Barabás Irén, Barna Ka-
talin, Balogné F. I. 3 P. Bozsik
Mátyásné, Dóka Dezső, Hajagos
Józsefné, vitéz Iványi Károly, Gu-
lyás Gyula, Kovács Ilona, Led-
niczky Andrásné, Martikány Ist-
ván, Mátray Jánosné, vitéz Paloczay
Gábor, Rosznáky Gézáné, Schäf-
lern Jenőné, Schmidt Pálné, Varga
Ernö, Sztripszky Ilona, 4—4 P.
Balogh Irén 1 P. Kunszentmárton,
Mészáros Gyula 4 P. Mészáros
Gyuláné 4 P Szolnok.

Temetkezési díj címén: Zöld Já-
nosné 1 P 20 f, Dobó Sándorné
6 P, Kosnár Lajos 3 P 60 f, Gonda
János 2 P 40 f. Mezőtúr, Tóhelyi
Ferenc 9 P 60 f. Szolnok, Magyar
Gyuláné 1 P 20 f. Budapest, Ma-
darász Anna Bpest 12 P, Petricsek
Mária 6 P Szolnok.

— Rényi-nyomda, Szolnok. Telefon 113. —

BALÁZS IMRE

óra, ékszer, látszerraktára
legnagyobb és legolcsóbb

SZOLNOK, TELEFON 302.

Takarékosság tagja.

SPORTDIJAK

Vésések, javítások

SZABOTT ÁRAK

**Iskolai falitérképek, szemléltetőképek
tanszerek és ifjúsági színművek stb.
nagy választékban eredeti kiadói áron:**

Rényi Dezső
könyvesboltjában
Szolnok, Gorove-u. Áruforgalom.

Magyarország új pasztikus hegy és vízrajzi térképe vászonra húzva, lécekkal	26
Magyarország nagy politikai térképe vászonra húzva, lécekkal	26
Európa új pasztikus hegy és vízrajzi térképe vászonra húzva, lécekkal	26
Európa legújabb politikai térképe, vászonra húzva, lécekkal	26
Jász-Nagykun-Szolnok vármegye nagy falitérképe, vászonra húzva, lécekkal	26
Magyar tárgyú szemléltető képek 50×66 cm. nagyságban, 35 féle, darabonként	120
Magyarország babérlombos cimere, 34×51 cm.	50
Hiszekegy falikép 37×51 cm. nagyságban	60
Horthy Miklós kormányzó úr arcképe 40×56 cm. nagyság	1
Magyar nemzeti zászló 2 méter hosszú, rojttal és bojttal	1760
Ugyanaz 3 méter hosszú	26
Magyar nemzeti zászló, középen magyar címerrel, 2 m. hosszú	29
Ugyanaz 3 méter hosszú	41
Gyászlobogó rojttal, 2 méter hosszú	1660
Ugyanaz 3 méter hosszú	25
Himnusz falitábla, kartonrahúzva	4

**Bárhol hirdetett iskolai, szépiro-
dalmi vagy bármilyen szakkönyv
megjelenés után eredeti bolti
áron azonnal kapható!**

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOKVÁRMEGYEI

NÉPMŰVELÉS

TARTALOM:

(cs). Dr. Jakab László vez. kir. tanfelügyelő
úr kitüntetése.

Csontos Sándor: Szent István király.

Kiskun József: Műhelynaptár.

Rákos Ferencné: Rajztanítás az elemi iskolában.

Vajay József: Kirándulás a (Pietroszra)
„Horthy-csúcs”-ra.

Hirek. Nyugtázások.

RÉNYI DEZSŐ
KÖNYVNYOMDÁJA
SZOLNOK.

XXXIV. ÉVF. 8. SZ.

1941. AUGUSZTUS HÓ.

RÉNYI DEZSŐ KÖNYVESBOLTJA

GOROVE-U. 15. SZOLNOK TELEFON 113.

Bárhol megjelent iskolai, szépirodalmi és tudományos könyvek a megjelenés időpontjában már kaphatók!

Raktáron lévő és azonnal szállítható elemi népiskolai vezérkönyvek:

Quint—Drózdy: Beszéd- és értelemgyakorlat	I. o. 6—
	II. o. 680
Drózdy: Beszéd- és értelemgyakorlat	III. o. 6—
	IV. o. 780
Drózdy; Helyesírás és nyelvi magyarázat	II. o. 320
	III. o. 450
	IV. o. 540
	V—VI. o. 7—
Drózdy—Móra: A magyar fogalmazás tanítása	II—VI. o.
Drózdy: A földrajz tanítás vezérkönyve	IV. o. 8—
Kaposy—Stolmár: Természettani és gazd. ismeretek	III—IV. o. 5—
Bervaldszky—Tscheik: A rajzoktatás vezérkönyve	780
Szalatsy—Ferenczy: A történelem, polgári jogok	6—
Jósvay—Schmidt: Az éneklés tanítása	560
Óveges: Vezérkönyv a „Betűvetés” ABC-hez	2—
Straub—Vadász: Vezérkönyv a számolás és mérés tanításához	—III o. 280
	III—IV. o. 280
	V—VI. o. 260
Tirpák: Az elemi népoktatás vezérkönyve	3—
Tirpák: Beszélő rajzok I., II., III., IV.	à 1—
Kókai: Vezérkönyv a helyesírás és nyelvi magyarázatokhoz I—II—III. o. egykötetben	2—

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOKVÁRMEGYEI

NÉPMŰVELÉS

A vármegyei tanítóegyesület, a kir. tanfelügyelőség hivatalos közlönye.

Laptulajdonos
Jász-Nagykun-Szolnokvármegyei Ált.
Tanítóegyesület.
Évi előfizetés 6 pengő

Felolvasó szerkesztő:
CSONTOS SÁNDOR
Kiadásért felel:
CSIKY ERNŐ
Megjelenik havonként.

Előfizetési díjak és reklámélelmények
Csiky Ernő egyes. pénztárához,
a lap szerkesztői részére vonatkozó
közlemények a szerkesztőség
címeire Szolnok, Pozsonyi-u. 18
kiszáradt.
Kéziratokat nem adunk vissza.

Dr. JAKAB LÁSZLÓ

vez. kir. tanfelügyelő úr kitüntetése.

Vitéz nagybányai Horthy Miklós Kormányzó Úr Öfömlétsága, — Hóman Bálint m. kir. v. és közokt. Miniszter Úr előterjesztésére, — Dr. Jakab László vez. kir. tanfelügyelő Úrnak a tanügyi titkári címet és jelleget adományozta.

Eme magas helyről történt kitüntető adományozás híre csodálatlan örömet keltett a vármegye egyetemes tanítóságának körében.

Dr. Jakab László kir. tanfelügyelő urat ért felső helyről jött kitüntetéssel a magyar tanügy egyik tehetséges, buzgó és lelkes munkását érte megérdemelt jutalmazás. Aki mint tanfelügyelő, fáradságot nem ismerve, megfeszített munkával dolgozik a magyar, de elsősorban vármegyénk nevelésügyének előbbrevitelén, fejlesztésén. Bátor örállással harcol a kultúra munkafrontján. És mint jó vezér, a nehéz harcok közepette sem hanyagolja el katonáit, — a vármegye tanítóságának — személyi ügyeit. Féltő gondoskodással figyeli azokat és a szeretettel hozzáfordulókat szeretettel fogadja és ügyüket szeretettel intézi. A munka és a kötelességteljesítés embere és katonáitól is megkivánja ugyanazt.

Nemesszivü Elöljáró, a tanítóság igaz barátja, akire szeretetteljes tisztelettel tekintünk mindnyájan.

Most midőn az Őt ért magas kitüntetés alkalmával a vármegye tanítóságának igaz nagybecsülését és örömét tolmácsoljuk; kérjük az Egek Urát, hogy áarassa el Őt bőséges áldásával. Adjon neki erőt, hogy továbbra is rendületlen kitartással vezethesse előre a magyar tanügyet, mind nagyobb és nagyobb sikerek felé.

A jul. 10-iki hivatalos lap egy másik örvendetes hirt is közöl, mely szerint a V. és Közokt. Miniszter ur dr. Maday Pál tanügyi fog. gyak.-ot tanügyi s. fogalmazóvá nevezte ki.

Őszinte meleg szívvvel gratulálunk a kinevezéshez. Érdemében gaz-

dag munkását a tanügynek érte ez a kinevezés. *Dr. Maday Pál* mélyen gondolkodó filozófus elme, lobogó tehetségű költő. Hivatali munkájában mindig megértéssel viseltetett a tanítóság iránt. Kérjük, hogy új minőségében is tartsa meg a tanítóság iránt segítő jó akaratát.

A jó Isten áldása kísérje további munkásságát. (cs.)

SZENT ISTVÁN KIRÁLY

a nagy magyar államalkotó emlékét büszkén őrzi minden magyar. Történelmünk kimagasló alakja, amilyeneket évezredek szülnek csak egyet. Emlékét őrzi a magyar neveléstörténet is, mert nagyjelentőségű és alapvető elméleti és gyakorlati nemzetnevelő munkásságával, a magyar neveléstörténet legnagyobb alakja Ő.

Most a nagy király emlékének ünnepi hónapjában, bámulattal vegyes áhitattal adózunk a *Magyarok Tündöklő Csillagának* . . .

Erőt, kitartást, hitet, bizodalmat meritünk az Ő csodálatosan szép életéből, örökérvényű intézkedéseiből; magyar szívvvel alkotott nagy nemzetnevelő gondolatokat tartalmazó *Intelmei*-ből.

Szent István a szó legszorosabb és legeszményibb értelmében igazi kulturpolitikus volt. Felismerte és megteremtette a magyarság részére azokat az életfeltételeket, melyek mellett a magyarság hivatását betölthette, reá háramló feladatait elvégezhette a Kárpátok medencéjében. Nevezetesen a keresztény kultúra és a nyugati civilizáció védelmét és terjesztését. Továbbmenően pedig az európai egyensúly harcos szolgálatát.

Ezekutáni célja, — az igazi kulturpolitika megvalósítása, — a sajátos nemzeti kulturánk megtartása; minél magasabb fokra emelése, tökéletesítése, hogy ezáltal a nemzet hivatását minél tökéletesebben teljesíthesse.

Szent István csodálatos egyéniség volt. Korán felismerte küldetését és saját erejét is. Volt felelősségérzete, elszánt akarata. És meggyőződése! Meggyőződése a legszilárdabb alapokon: az Istenbe vetett föltétlen hiten alapult. A lelke legmélyéig vallásos volt.

Meglátta, hogy az élet nem tűr elavult, léleknélküli formákat; eszménynélküli multat. Volt ereje és bátorsága — sokszor a kegyetlenségig erős akarata — elindítani nemzetét az általa helyesnek elismert új úton, amely végül is a magyar nép boldogulásához vezetett.

Egész élete maga is tanítás. Igehirdetés és apostolkodás. Éppen ebben rejlik nagy nemzetnevelő értéke; példát mutatott saját életével és cselekedeteivel.

Krisztus követő élete nehéz lehetett. Évszázadokkal előrelátó apostola, világító fátylaja volt a magyarság nagyhatalmi gondolatának. Korában kevés segítő társa akadt. Ő azonban rendületlenül bizott. Heroikus

küzdelem volt. Istentől való küldetés, igazi lángelme és hittel telített erős akarat kellett megvívásához.

A nagy cél elérése érdekében neki volt először bátorsága elvetni elavult intézményeket; helyesnek elismert új, korszerű rendszereket, eszméket befogadni — külföldről is — és azt a magyarság életérdekeinek megfelelően átalakítani és meghonosítani. (És sohasem szolgai utánzás formájában.)

Ezen munkájában mindig szem előtt tartotta az államalkotó magyar faj érdekeit.

A régi magyar és az új külföldi elemeknek mesteri egybeolvasztása tette lehetővé, hogy a magyarság ezer esztendő minden viszontagságán keresztül mindig fenn tudta a maga nemzeti államát tartani.

Tegyük magunkévá Szent István ragyogó nevelői erényeit, mélységes hitét, megalkuvást nem ismerő erkölcsi felfogását, szociális szeretetét, igazságos fegyelmező erejét, felebarátj szeretetét és családi életét. Szent örökség ez, melyet megőriznünk és tovább adnunk keresztény és magyar kötelességünk.

Ha korának idejébe helyezzük alkotásait, akkor azt látjuk, hogy az, amit az alig pár évtizedes pogány Magyarországból formált, csiszolt, alkotott, az — mai kifejezéssel élve — Európa akkori legmodernebb újítása volt.

Szent István első megtestesítője volt a haladni akaró (és haladó), de amellett a maga külön lelkiségét és államiságát is megőrizni tudó nemzetnevelőnek.

Az Ő csodálatos lelke diktálta történelmünk folyamán a haladás szellemének az iramát; ennek köszönhető, hogy az legyőzte a maradság, a féltenség átkos szellemét. És a nagy király szelleme volt az is, ami elűzte országunkból a betolakodott, becsempészett idegen eszméket, gondolatokat, amelyek országunk létére és fejlődésére végzetesek lettek volna.

És az Ő *Szent Jobbja* mutatja most nekünk azt az utat, amelyen haladnunk kell a magyarság jövője, a Kárpátok medencéjében számunkra kijelölt vezető pozíciónk megtartása és biztosítása érdekében. Mutatja azt az utat, amely az integer szentistváni Nagy-Magyarország eléréséhez vezet.

Kövessük ezt az útmutatást és ezen az úton meneteljünk mindnyájan, egy akarrattal — előre!

Csontos Sándor

Magyarország

Hungária Rum és Likörgyár

Hungária Mintapince

SZOLNOK

Telefonszám: 53. Sörgöncim: Hungárium

MÜHELYNAPTÁR.

(Állandó rovat.)

SZEPTEMBER

Lapunk e példánya augusztusban kerül a nevelés munkásainak asztalára. A „Műhelynapló”-t egy hónappal előre írjuk, mert augusztusban készülgetünk szeptemberre, a kapunyitásra.

Bele kell néznünk előbb az augusztusi tanácsokba. Van-e ott olyasmi, amivel nem végezhetünk? Van! Pl. a gabonagyűjtemény és a konyhakerti magvas növények gyűjteménye még nem teljes. Közülük több éppen augusztus végén érik be, (Ilyenkor ébredünk rá, mennyi tennivalója van annak, aki iskoláját úgy akarja berendezni, hogy minden a kellő időben lehessen kezeügyében.)

Augusztusban tantermünk diszítésére készítettünk nagy szemléltető képeket, térkép-vázlatokat. Folytassuk munkánkat.

Az idén ismét új tantervvel lépünk tantermünk küszöbén át.

Ez az új tanterv szerves folytatása az 1925. évinek. Magyaros szelleme ugyanaz, csak utmutatásai bővültek a kor haladásával. Érvényes ránk nézve az iskolafelügyelői utasítás minden szakasza is. Abban pedig különös hangsúly van a tanterem, a tanítói asztal, az iskolai szekrény csinoságán és rendjén. Eddig is szívet-lelékkel dolgoztunk azok kiépítésén. Most csak gyarapítjuk az eddig összegyűjtött szépségeket, hogy tantermünk a tanítónak és a gyermeknek egyaránt kellemes dolgozószobája legyen.

Szép vagy, édes szülőföldem! A tanító asztaltól jobbra eső sarokban vannak a térképek. Felette üres hely mutatkozik. A szülőföldismertetéssel kapcsolatos gyűjtésünkben ezt a helyet díszítsük fel képekkel, rajzokkal, térkép-vázlatokkal s. i. t. Írjuk föléje a fenti címet. Ez a meghitt szép sarok emlékezteti a gyermeket falujára (városára) valahányszor rávetődik tekintete. Érezze, hogy falujával szemben neki kötelességei vannak. Érezze, hogy ő ennek a kis országnak lakója, polgára . . .

A *tanító asztala*. Sokféle tanítói asztalt láttunk már. Ebben is, abban is volt valami egyéni okos beosztás. Ezek közül az asztalok közül irunk le egyet, amely valójában munka-asztal.

Első szegélyére 40 cm. deszkát erősített a tanító. Ez sarokvason jár, le és felbillenthető. (Színe sötétzöld.) Kisebb képek, számoláshoz használt korongok, képek, rajzok és kézimunkák helyezhetők rá munka közben. Igen ötletes kitoldása ez a mindig oly kicsi asztalnak. (A táblán ott maradhat a csendes foglalkozáshoz készített rajz, feladat.)

Ezen a mintaszerű asztalon, annak bal szegélyén van az osztatlan iskola tanítójának *könyvtartója*. Cukrosláda deszkáiból rózta egybe, kis reteszekre osztotta s benne a legnagyobb rendben állanak a gyermekek tankönyvei. Hajtókáikon az osztály megjelölése. Ime, nem kell a fiók négy sarkában turkálni, ha munka közben pl. a vakondokot akarom

szemléltetni, mert az épen szóba került a kisebbeknél . . . Megfigyeltük ennek a kartársnak a könyvgyűjtőjében az egyes könyveket is. Néme-lyiknek a burkolata vastagabb volt, mint maga a soványka könyv. A burkolat táskái tele voltak kivágott képekkel, hogy azokat is elővehesse; ha szavait képpel akarja színesebbé tenni. (Pl. ha a szemről tanít, — szó esik a vakokról, — a könyv burkolatából kiemeli az egyik községi vak írását, a jellegzetes pontírást.) Melyikünk tudna hamarjában ilyen szemléltető eszközt előteremteni? Számolókönyvében ott találjuk a községe-vonatkozó összes statisztikát, amelyet annyiszor használhatunk fel a koncentrálás során is. A könyvtartóban ott vannak a múlt évi tanulók kézi jegyzete közül is azok, amelyek mintául szolgálhatnak az utánuk következőknek. (Milyen sok nevelőerő van ebben?) Ott láttam a szép-írási, zsinórirási mintafüzeteket, egy külön tokban a kitöltendő postai úrlapok mintáit, rajzminták tömegét, dalokat, végül . . . a játékkönyvet.

A tintatartó mellett ott a kis „Országzászló.” Mellette ősszel és tavasszal egy cserép virág. (Hol egyik, hol a másik leányka hozza azt az iskola díszítésére a maga neveléséből). Télen vázában „örökzöld” diszlik az asztalon, hogy emelje annak vidám hangulatát.

A fiókban stafétabotok, babalabdák, kézilabdák és a mindég oly kedves, tornaórákon használatos „csettegő”, amelynek hangjára felvidul a gyermekarc! . . .

Sokszor elgondolkodtam már azon, hogy vándortanítóink hálásak lennének, ha ilyen asztalt, — ilyen „terülj asztalkámát!” kapnának, amikor a turgonyi mocsárvilágba küldik őket olyan népet nevelni, amelynek gyermekei a papirosok közül csak a cigaretta papírt ismerték eddig . . .

Tanítói asztal, de elemezve valóságos kis muzeum, a legnagyobb rendben. Kezelője úgy ismeri, mint a gyógyszerész a maga polcát . . .

Virágállvány. Az utóbbi tíz évben 160 tanteremben fordultam meg. Alig emlékszem olyanra, amelyben ne lett volna virág. A legtöbb terem-ben annyi volt, hogy üvegháznak is be illett volna. Egy hiba azonban közös volt. Minden virág az ablakba volt préselve. Ez nem maradhat így! Lécekből csinos állvány készíthető. Rakjuk erre a virágcserepeket! Az ablak szellőztetésre való. Minden tízpercében ki kell azokat sarkig nyitni!

Munkahelyünket így csinosítva, így gazdagítva lépjük át küszöbét az új tanév első napját.

Ahhoz a munkához, amelyet számunkra az 1941—42. u. n. próbtáv jelent, jól fog esni a kellemesebb környezet, jót fog tenni a magyaros hangulat.

(Folytatjuk.)

Kiskun József

Az 1941—42. tanévben a szülőföldismeret tanításához segédkönyvül használja Kiss József **JÁSZKUNOK FÖLDJE** c. füzetét. Adja azt a tanítványok és a levették kezébe! Rendelhető a Franklin Társulat könyvesboltjában Budapesten. — III. o. 40 f., IV. o. 32 f. árban.

Rajztanítás az elemi iskolában

Irta: Rákos Ferencné

Imádkozzál és dolgozzál, mondja a szentírás. Minden ember annyit ér amennyit önmagától alkotni képes. Az élet minden mozzanatában, az értékes, dolgozó ember legjobban megállja helyét. A nevelés legfontosabb célkitűzése, munkára szoktatni az ifjúságot. A mai kor nemzedékének, különösen szüksége van erre az elvre, mert nemzetek magas színvonalának értékmérője: a szorgalom, kitartás, ügyesség.

Akik mélyebben nem foglalkoztak ezekkel a gondolatokkal, azt mondhatják, hogy ma az elemi iskolában nem érdemes időt fecsérelni ilyen dolgokra, hiszen úgysem tudunk eredményt elérni. Igaz, nehéz időkben élünk s a mai ifjúságot inkább érdekelné a mozi, sport s a rádió útján talán még a politikai helyzet is, azonban az is bizonyos, hogy a tanító egyéniségétől függ, miből mennyi ragad meg a gyermeki lélekben, mert hozzáértő tapintattal a lényegre szorítkozhat s mégis oly színesen, kíváncsian tárhatja fel a kézimunka és az ezzel rokon rajzolás világát a gyermekek előtt, hogy kellő mértékkel jusson megfelelő tudat a leghasznosabból és legértékesebből. A gyermeki lélek lelkitulajdonsága az utánzási ösztön. Megfigyelése sokkal élesebb a felnőttekénél, sokszor olyan dolgokat is észrevesz, amit nem is gondolunk, veleszületett igazságérzetével bírál, a különbségeket rögtön észreveszi. Nevelés szempontjából is nagyon fontos tantárgyakként tartom a kézimunkát és az ezzel kapcsolatos rajzot, mert a gyermek szépérzékét fejlesztjük és hasznos irányban tökéletesítjük, ezáltal munkára, szorgalomra szoktatjuk.

Vegyük csak nagyító alá e két életre nevelő tantárgyat egyenként. A rajzolás egyik célja a szépérzék fejlesztése és minden szépség megkedveltetése. A másik nemkevesebb fontos célja az, hogy a szemet, kezet ügyessé tegye. Az év elején, az első napokban bő alkalma van a gyermekeknek a rajzolásra. Kezdetben a táblára rajzolunk kézügyesítő vonalakat, ezt a gyermek addig gyakorolja, amíg az kifogástalanul nem megy. Még a legszegényebb családban is akad elhasznált papirzacskó, vagy polcotokat díszítő papír, aminek a sima oldalán gyakorolhat a gyermek. Bizony nehezen megy a kezdet. Sokszor napokon keresztül kell gyakorolni, míg a vonalak rajzolásába belejönnek. Mikor már könnyedén tudják a vonalakat rajzolni, csak akkor vesszük elő az irkát. A legelső teendőnk

FÉRFI-
SZÖVETET,
SELYMET

A **BRÜLL**

SZOLNOK
Takarékosság
Baross-utca 1

DIVATÜZLETÉBŐL

keretkészítés a térben. Erre a célra használom a hajtogatott papírt, ami igen jó szemmértékfejlesztő. Meg kell szokniok a szorgalmas munkát! Bizony gyakran van rajzleckéje a gyermekeknek, amit korai érkezésükkor gyorsan átnézünk a többi feladatokkal együtt. Erős akarattal, kitartással eredményt érünk el. A legelső alkalommal a gyermekeket arra figyelmeztessük, hogy a ceruzát ne véssük a papírba, hanem vékonyan, leheletszerűen rajzoljanak. Könnyebb vonalak begyakorlása után mintákat állítunk össze a tanult vonalakból. Állandóan ügyeljünk a rajzolásnál! A rajz tiszta legyen és rendes! A leggyengébb tehetségű gyermek is megkedveli a rajzot, ha látja tisztán munkája eredményét. Próbáljuk a gyermekeket a rajzolásal erős akaratra, rendességre, tisztaságra nevelni. Ha jó, ügyes rajzoló akad közöttük, akkor annak munkáját példakövetés végett állandóan megmutatjuk a többieknek, figyelmeztetve a tanulókat, hogy nagy szorgalommal a legtehetségesebb rajzoló is utólérhetik. Karoljuk fel a tehetséges gyermekeket s azokat pedig nehezebb munkára serkentsük. Fejlesszünk minden Isten adta tehetséget! Legyen az osztályrajz vonalvezetési és szemmértékfejlesztő gyakorlatokból összeállítva, amelyet minden gyermek egyformán rajzol. Azonkívül igyekezzünk a gyermekben felkelteni a rajzolási vágyat. Szorgalmi rajzokat is készítsünk a gyermekekkel. A szorgalmi rajzok külön rajzlapra rajzolandók s az anyagi helyzethez képest arra ösztönözzük a gyermekeket, hogy a megtakarított fillérjeiken rajzlapot vásároljanak. A szorgalmi rajzok lehetnek egyéneként különbözők is. Gyakorlatnak jók a használati tárgyak lerajzolása. A színes ceruzán kívül a vízfestékekkel is tanítsuk meg a gyermekeket festeni. Kiváló gondot fordítsunk arra, hogy a gyermekek már kezdetben is szép tisztán kezeljék az ecsetet, nem szabad megengedni, hogy sűrű oldattal maszatoljanak, a kevert festék híg legyen. Mindig a begyakorolt dolgokból állítsunk össze mintát. Alkalmi rajzokat is készítsünk. Ilyen például a Mikulás, Karácsony, Husvét stb. Pár filléren vásároljunk megfelelő mókás levelezőlapokat, amit a gyermekek tehetségéhez képest szétosztunk s arról rajzolunk. A gyermekeknek örömet szerzünk vele és fokozzuk a szorgalmukat. Javítsuk szép biztató szóval a gyermekek munkáját. Igyekezzünk arra, hogy mindig szívesen örömmel rajzoljunk. Gyakran rajzoljunk a gyermekeknek tízpercekben egy kevés feladatot a táblára házi feladatnak. Ha így nagy figyelemmel és gonddal lépésről-lépésre haladunk, a rajzolásban is kellő eredményt érünk el a legsilányabb értékű osztálynál is; természetesen az időt jól felhasználva. A kézügyességi órák: rajz, kézimunka, nem jelenthet pihenést a tanítónak, bizony dolgozni kell, mert a táblára egy nagyított mintát elkészíteni a leggyakorlottabb rajzolóknak (tanítóknak) is sok időt jelent. Minden héten a rajzóra a tanult vonalakból mintát állítok össze, a táblára felrajzolom. 15 vagy 20 percet igénybevesz a munkám, reggel negyedórával hamarabb kimegyek s ez a rász a tábla egyik oldalán marad két vagy három napig, hogy a nehezebb rajzoló is pontosan lerajzolhassák. Akik kezdőle-

sek vagy gyöngébbek a rajzban. azok előbb mindent kockás papírra, majd vonalak által határolt négyszögbe, háromszögbe, körbe, amilyen a minta formája, helyes térbeosztással, segédvonalakkal a középpontot megjelölve, félmintát készítenek s arról készítik az egészet. Minden héten egy minta lerajzolható az irkába vagy rajzpapírra. Egy tanévben sok hét van, tehát sok rajznak is kell lenni, ha kimerítően, céltudatosan, hozzáértéssel minden időt felhasználva dolgozunk. Minden tanítónak akad alkalma egy tanítási délelőtt, vagy délután, hogy irányítsa, átnézze az írásbeli dolgokkal egyidőben a rajzokat és kézimunkákat is. Minden nap, névsorolvasással kapcsolva az asztalomhoz kihozzák leckemunkájukat, amit megelőzőleg már a kijelölt felügyelők átnéztek ugyan s aki nem szépen, rendezesen végzi dolgát, újra megcsinálja. Általában a megrögzített rajzok hű tükröképét mutatják az egész évi munkának, amely egy lánchoz hasonló s amelyből nem hiányozhatnak láncszemek.

Kirándulás a (Pietroszra) „Horthy-csúcs“-ra.

Irta: vajai Vajay József.

Most, amikor a Románia által 23 éven át bitorolt, 2305 m magas Pietrosz visszatért hozzánk, hogy továbbra is egyik drága gyöngye, éke legyen a Magyar Szent Koronának, s a Kormányzó Ur Ő Főméltósága iránti hála és tisztelet örökös kifejezőjeként a magyar nemzettől a Horthy-csúcs nevet kapta, — színesen kirajzolódva felélednek emlékezetemben az 1914. július 10.-i pietroszi kirándulásom feledhetetlen élményei.

Minden valószínűség szerint hosszú időre én voltam akkor az utolsó magyar kiránduló a Pietroszon, mert rá két hétre megtörtént a szarajevói gyilkosság, három hétre rá megdördültek az ágyúk, megtörtént a hadüzenet és a turisták bevonultak katonának.

Hajnali két órakor bejött a szobámba a sógorom s nagy rázogató, költögetés után, szerencsésen kizavarva szemeimből az álmodat, tudtomra adta, hogy: már itt van a Vaszili, a vadőr, meg az oláh szekeres, akiket tegnap felfogadott hogy vezessenek fel bennünket a Pietroszra, kirándulásra. Keljék fel azonnal!

Én a sógoromat vadőrstől, oláh szekeresestől együtt az „Áldás“-ba

BALÁZS IMRE

óra, ékszer, látszerraktára
legnagyobb és legolcsóbb

SZOLNOK, TELEFON 302.

Takarékosság tagja.

SPORTDIJAK

Vésések, javítások

SZABOTT ÁRAK

kivántam, ahol a bors terem. De ezt nem mondhattam meg a szemébe, mert vendégem volt és tanítóképző-intézeti igazgató.

Három napig tartó izgalmas, hivatalos lőtás-futás után, csak előző este kilenc órakor érkeztem meg Budapestről, halálosan kifáradva kimerülve. Hazaérkezve ott találtam nálunk vendégeinket s velük 11 óráig elbeszélgettem. De egy szó sem esett holmi pietroszi kirándulásról, s most alig három órai alvás után felzavart mély álmomból.

Kedvetlenül, szomorúan adtam meg magam sorsomnak. Még alig derengett a szürkület és igen hűvös volt.

Oláh szekéren ülve indultunk el Majszinból a Visó partján — Jó negyed óra alatt az „Izvor-Drágos“- (Drágos-patak)-hoz értünk. Itt az oláh letért a kocsitútról s egyenesen behajtott a patak medrébe.

A nagy kövekkel teleszórt patakmederben, a sebesfolyású vízzel szemben haladtunk a havas lába felé. Sajnos az út, a vidék szépségét nem élvezhettük, mert minden pillanatban fenyegetett a felfordulás, nyelvünket meg az elharapás veszélye fenyegette. A nehéz, merev oláh szekér minden csontunkat széjjelrázta.

A hegy tövénél az oláh kihajtott a vízből s behajtott szekereivel az álló tanya, az ő tanyája udvarába. Ott a lovakat kifogta a szekérből, mindegyiknek a hátára egy fanyerget erősített és biztatott bennünket, hogy: no üljünk fel!

Uram Isten! Én soha életemben nem ültem lovon. Mi lesz itt! (Csak már szerencsésen otthon volnék!) — De gyávának nem mutathattam magamat.

Elindultunk. Azaz, hogy a lovam elindult. Énvelem meg elindult a világ és elkezdett körbe forogni. A tengeri betegség környékezett, de erőt vettem magamon.

Közben egy vizmosásos árokhoz értünk. Az árok egyik oldalán gyalogösvény vezetett le ferdén az árok fenekére, jobbról balra, s onnan a tulsó oldalon fel, balról jobbra. De mit csinál az én lovam? Egyszerűsíti a közgazgatást. Minek menjen ő le balra, ha jobbra ismét fel kell jönnie? Egyszerűen átugrott velem a tulsó part tetejére.

Azt hittem, égszakadás, földindulás, itt most mindennek vége! De még rá sem értem ezt hinni, máris helyben voltuk s az én lovcskám nyugodtan lépeget az árok tulsó partján, az előttünk haladó másik ló nyomában.

Beérkeztünk az erdőbe. A vadőr és a szekeres előttünk mentek, beszélgetve. Az ő tüdejük megszokta a hegymászást. A vadőr messze látójával zergéket keresett a csúcson.

Feljött a nap is. A fák lombjai alatt beszűrődő napsugarak aranycsipkével terítették be előttünk a meredek hegyoldalt.

Majszin felől, a legmeredekebb oldalról vágtunk neki a havasiak. Vizmosások partján, laza kötörmelékes talajon, óvatosan kapaszkodtak a lovaink felfelé.

Az erdőben először igen hűvös, sőt egyenesen hideg volt. De amint a nap magasabbra emelkedett, itt bent az erdőben is felmelegedett lassankint a levegő. A fák lombjai közt ezer meg ezer kismadár énekelte, csicseregte reggeli hálaimáját, de túlkialtozta, túlfütyülte valamennyit a kakuk és a sárgarigó.

A fák tövében is felébredt az élet. Sok-sok apró állatka bujt vissza, félve tőlünk, odujába. Mások óvatosan surrantak tova a száraz levelek között.

Amint az ezer méter magassághoz közeledtünk, a lomblevelű fák egyre ritkábbak lettek s alacsonyabbak, de annál büszkébben, annál magasabbra emelkedtek ki az örökzöld fenyők. Aztán a fenyők is egyre alacsonyabbak lettek, amint a 2000 méter felé közeledtünk. A 2000 métert elérve, már csak a föld felszínén szétterülő, derékig is alig érő, kellemetlenül szúrós bokrokká törpülnek a fenyők is. Ebben a magasságban áthatolva a törpe fenyőkön egy Sztinához értünk. (Ez a sziklahegy tövéhez hozzáépített, féltetés, hevenyészett hajlék, ahova a havasi pásztorok hóvihar esetén behúzódnak s esetleg a nyáját is odahajtják.)

Itt leszálltunk a lovainkról. Az oláh megbéklyózva szabadon hagyta őket. Mi pedig a kezünkbe vettük a szöges hegymászó botot, s megkezdve a „Piatra rosut” (Vörös szikla), az itt már kopár területen, gyalogosan indultunk el a csúcsra.

Alig két-három méter széles és csak áfonyával benőtt hegygerincen haladtunk felfelé. Letekintve a mélységbe, jobbra is, balra is, az egymásra hányt mázsás kődarabok óriási tömege úgy tűnik fel, mintha ciklopszok hajgálták volna halomba. Mert nincs fölötte magasabb hegy, ahonnan a sok kődarab lehullhatott, leválhatott volna.

9 óra tizenöt perc volt, amikor a csúcsra felértünk a ragyogó nap-sütésben: köröskörül az összes hegygerincek mélyen alattunk vannak. Szabad a kilátás, tekintetünket nem korlátozza semmi. Az egész Visó és Iza völgye, Havasmező, Máramarosziget, Funtina szemképráztató, gyönyörű panorámája ott terült el előttünk. Sokáig gyönyörködtünk benne. Élveztük a magasságot, az Isten közellétét, az abszolút tiszta, balsamos levegőt, a természet szépségét. Valósággal elszédültünk a gyönyörűségtől.

Lenéztünk Majszinra is. Ugy tűnt fel, mint egy hangyaboly a torony tövében.

Leültünk és megreggeliztünk. Megvendégeltük két oláh vezetőnket is. — Hátratekintve, egyszercsak ijedten láttuk, hogy Beszterce felől fé-

Bőröndöt, bőrdíszmüurut, gyermekkocsit, fényképezőgépet, gramofont, játékárut és illatszert **nagy választékban, olcsó árban vásárolhat Szolnokon a**

Vidor Üzletházban

Telefon 301.

„Takarékoság” tagja

lelmetes zivatar közeledik, sötét fekete felhőtömegekkel, melyek fekete-ségét sűrűn szaggatják meg az egymást követő villámlások. Egyenesen nekünk tartott.

Sietve csomagoltunk össze és indultunk lefelé, de egy negyedóra mulva már elnyeltek bennünket a felhők. Percek alatt bőrig áztunk. Felöltönkből, cipőnkből minden lépésre fecskendezett a víz. Jobbra is balra is, 5—10 lépésnyire tőlünk csapkodott le a villám. Lélekzeni is alig bírtunk, vízzel telített volt még a levegő is. — Csurömvízesen és kifradva érkeztünk vissza a sztinához. Ott egy kissé megpihentünk s mielőtt a szekeres elkalandozott lovait előkerítette, Vaszilivel gleccservízet hozatunk, hogy azt is megkóstoljuk.

Visszatérni, lejönni már nem mertünk a csúszóssá vált meredek majszini uton. Borsa felé, a kevésbé meredek uton indultunk lefelé.

Órák hosszat tartott az út lóháton.

Az eső vizözönként ömlött, szakadt ránk állandóan s mi dideregve, fázva, elgémberedett tagokkal ültünk a fanyeregben, kedvetlenül, amiért a szépnek indult kirándulásunkba ilyen csúful belerontott a zivatar.

Négy órára érkeztünk a borsai állomás fölé. Amikor ott a kengyelből megmerevedett lábaimmal leléptem, térdem erőtlenül összecsaplott, a földre estem.

A borsai állomáson már kaptunk rendes kocsit s azzal mentünk haza Majszinba.

Visszatért hát a jó öreg Pietrosz, hogy miúgy „Horthy-csúcs” a magyar Kárpátok hegykoszorújának hóval koronázott fejedelme, — magasan kiemelkedve a Radnai havasokból, — újabb ezredéven át örökkéjék a székelyföld és a távoli magyar róna békéje és biztonsága fölött.

Mint az ezeréves magyar haza jelenleg legmagasabb pontján, itt állítja fel trónusát a magyarok Istene is, aki egyik kezével a cikázó villámlait tartva, tiltóan emeli fel másik kezét az acsarkodó ellenség felé s eget földet megrázó mennydörgés-szavában kiáltja oda az orvul, lappangva közeledő rablóhadaknak: „Ne bánts a magyart!”

Készül

a nyolcosztályú népiskola

Műhelykönyve

Irják:

KISS JÓZSEF

gyak. isk. tan.

SZEMES GÁBOR

tanítóképző tanár

Rajzolja:

KISS KLÁRA tanítónő.

H I R E K

Kinevezések. A Budapesti Közlöny f. évi július 10-iki száma nagyobb arányú kinevezéseket közöl. Örömmel olvastuk, hogy úgy az állami, mint a felekezeti tanítók közül sokan előléptek magasabb fizetési osztályba.

Kinevezés a VII. f.o.-ba. *Subaly József és Szathmáry Lajos* nagykörűi, *Zala József* jászladányi áll. tanítókat a VII. fiz. o. 3. fokozatába kinevezte a VKM. úr.

Védekezés a szúnyogcsípés ellen. A szúnyogcsípésnek sokszor veszélyes következményei is lehetnek. A szúnyogjárásnak különösen érzékeny mérőeszköze a női láb-szár. A szenvedő alanyok pedig — mit tegyenek mást, — vakaróznak, mert a sok csípés ingerlően viszket. Ha vakarózás helyett különféle vegyszerekkel, folyadékkal vagy kenőccsel kenjük be a csípést, elkerülhetjük a vakarással okozott másodlagos sebzést, fertőzést, csillapíthatjuk a viszketést és megszüntethetjük az utókövetkezményeket. Jó háziszer a sóskalevél frissen kiperéselt nedve és az alma leve, melyek csillapítják a szunyog szúrásának hatását. Jóhatású a vizes só is. Megfelelő egy csepp jódtinktúra is. Jobban használható erre a célra a jódnál a hidrogénhiperoxid. — Erős viszketés csökkentésére leginkább ajánlható az ötszázalékos mentolkenőcs. A gyógyításnál és minden kenegető szer-nél többet ér, ha nem csip meg a szunyog. Az ellenük való védekezés azonban külön tudomány.

Nyugtázások - Csekkszám:
Jász-Nagykun-Szolnokvármegye Áll. Tanítóegyesület - Szolnok 57480.

Előfizetés Népművelésre: Áll. iskola Rákóczifalva 6 P, Közp. áll. isk. igazgatósága Jászladány 6 P, Kretsmár Margit Pusztagyenda 2 P 50 f, Szalai István Pusztakengyel 6 P, Zeller Ferenc Kunszentmárton 6 P, Angyal Sándor Szolnok 6 P, Vida Gyula Tiszaföldvár 6 pengő.

Tagdíj címen: Zeller Ferenc 2 P, Zeller Ferencné 2 P Kunszentmárton, Kretsmár Margit 2 P 50 f Pusztagyenda, Szalai István, Szalai Istvánné 4—4 P Pusztakengyel, Gerecsér Béla 4 P Nagyrév, Vida Gyula, Vida Gyuláné, Barcsay Mária, Kiss Sándor, Kiss Sándorné, Szalay Istvánné, Szakall János, Tyepliczky István, Kálmán Katalin, Halassy Sándor, Nagy Kálmán, Szvoboda István, Flórencné S. Ilona Tiszaföldvár, Kiss Károly, Skoda Mária, Koháry Ilona, Benyovszky Jolán, Skoda Ilona, Vásárhelyi Mária, Bathó Róza, Szentirmay Kálmánné, Mocsári József, Németh Mária, Könnyű László, Várhegyi Györgyné Jászberény 2—2 P.

Temetkezési díj címen: Angyal Sándor 6 P Szolnok.

Az 1941—42. tanévre (az u.n. próbaévről) a VII. és VIII. oszt.

UTMUTATÓTANMENETÉT
RENDELJE MEG

Kiss Józsefnél Jászberényben, aug. 15-ig.
Falusi tantervű iskoláknak o.-ként 1'—
Városi tantervű iskoláknak o.-ként 1'50

Rényi Dezső könyvnyomdája, Szolnok.

Iskolai falitérképek, szemléltetőképek
tanszerek és ifjúsági színművek stb.
nagy választékban eredeti kiadói áron:

Rényi Dezső
könyvesboltjában
Szolnok, Grove-u. Aruforgalom.

Magyarország új plasztikus hegy és vízrajzi térképe vászonra húzva, lécekkal	26'—
Magyarország nagy politikai térképe vászonra húzva, lécekkal	26'—
Európa új plasztikus hegy és vízrajzi térképe vászonra húzva, lécekkal	25'—
Európa legújabb politikai térképe, vászonra húzva, lécekkal	25'—
Jász-Nagykun-Szolnok vármegye nagy falitérképe, vászonra húzva, lécekkal	26'—
Magyar tárgyú szemléltető képek 50×66 cm. nagyságban, 35 féle, darabonként	1'20
Magyarország babérlombos címere, 34×51 cm.	— 50
Hiskegegy falikép 37×51 cm. nagyságban	— 60
Horthy Miklós kormányzó úr arcképe 40×56 cm. nagyság	1'—
Magyar nemzeti zászló 2 méter hosszú, rojttal és bojttal	17'60
Ugyanaz 3 méter hosszú	26'—
Magyar nemzeti zászló, középen magyar címerrel, 2 m. hosszú	29'—
Ugyanaz 3 méter hosszú	41'—
Gyászlobogó rojttal, 2 méter hosszú	16'60
Ugyanaz 3 méter hosszú	25'—
Himnusz falitábla, kartonrahúzva	4'—

Bárhol hirdetett iskolai, szépirodalmi vagy bármilyen szakkönyv megjelenés után eredeti bolti áron azonnal kapható!

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOKVÁRMEGYEI

NÉPMŰVELÉS

TARTALOM:

Csontos Sándor: Gróf Széchenyi István.

Dr. Ággyal Pálné: A magyar nők és nőegyesületek szerepe a magyar társadalom új feladatainak megoldásában.

Vágó Elemér: A népszámlálás és a népművelő.

Egyesületi élet.

Hírek. Nyugtázások.

RÉNYI DEZSŐ KÖNYVESBOLTJA

GOROVE-U. 15. SZOLNOK TELEFON 113.

Bárhol megjelent iskolai, szépirodalmi és tudományos könyvek a megjelenés időpontjában már kaphatók!

Raktáron lévő és azonnal szállítható elemi népiskolai vezérkönyvek:

Quint—Drózdy : Beszéd- és értelemgyakorlat	I. o. 6—
	II. o. 680
Drózdy : Beszéd- és értelemgyakorlat	III. o. 6—
	IV. o. 780
Drózdy : Helyesírás és nyelvi magyarázat	II. o. 320
	III. o. 450
	IV. o. 540
	V—VI. o. 7—
Drózdy—Móra : A magyar fogalmazás tanítása	II—VI. o.
Drózdy : A földrajz tanítás vezérkönyve	IV. o. 8—
Kaposy—Stolmár : Természettani és gazd. ismeretek	III—IV. o. 5—
Bervaldszky—Tscheik : A rajzoktatás vezérkönyve	780
Szalatsy—Ferenczy : A történelem, polgári jogok	6—
Jósvay—Schmidt : Az éneklés tanítása	560
Óveges : Vezérkönyv a „Betűvetés” ABC-hez	2—
Straub—Vadász : Vezérkönyv a számolás és mérés tanításához	—III o. 280
	III—IV. o. 280
	V—VI. o. 260
Tirpák : Az elemi népoktatás vezérkönyve	3—
Tirpák : Beszélő rajzok I., II., III., IV.	à 1—
Kókai : Vezérkönyv a helyesírás és nyelvi magyarázatokhoz I—II—III. o. egykötetben	2—

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOKVÁRMEGYEI

NÉPMŰVELÉS

A vármegyei tanítóegyesület, a kir. tanfelügyelőség hivatalos közlönye.

Laptulajdonos Jász-Nagykun-Szolnokvármegyei Ált. Tanítóegyesület.	Feladv. szerkesztő: CSONTOS SÁNDOR Kiadásért felel: CSIKY ERNŐ	Előfizetési díjak és reklámokéik Csiky Ernő egyes. pénztárához, a lap szellemi részére vonatkozó közlemények a szerkesztőség elémre Szolnok, Rozsányi-u. 13. küldendők. Kéziratokat nem adunk vissza.
Évi előfizetés 8 pengő	Megjelenik havonként.	

„A tudományos emberfelelő meny-nyisége a nemzet igazi hatalma”
Széchenyi

Gróf Széchenyi István.

Egyszázötven évvel ezelőtt 1791. szeptember 21.-én született Bécsben, hazánk újjáteremtője, **a legnagyobb magyar.**

Tűzoszlop volt, mely vakító fényével mutatta és mutatja még ma is az utat a magyar ígért földjére.

Bámulatra méltó volt mint ember és mint zseni egyaránt.

Kortársai hideg embernek tartották, pedig érző meleg szíve volt. Csak a hideg ész erejével akart győzni. A haza, az összesség javára törekedett; annak boldogulásán munkálkodott. Az egyesekhez leereszkedett, az összességhez felemelkedett.

Gyönyörű példaképe a hazaszeretetnek és kötelességérzetnek.

Széchenyire csak feltekinthetünk, lángelméjének megnyilvánulásai előtt csak bámulattal adózhatunk.

A gyakorlati életnek dolgozott, a gyakorlati élet tüzebe helyezte előbb lelki szemei előtt a teendőket és csak azután fáradozott azok érdekében.

Megszabta a nemzeti haladás útját, irányította a fejlesztés eszközeit.

Tanító volt. Az egész ország tanítója.

Minden gondolata fajunk, a magyar faj biztosításának eszméje körül jegecesedett ki, melynek alárendelte minden gondolatát. Nagysága, mint óriási emlékoszlop emelkedik ki, — hatalmas határkőként — az évszázadok útvesztőjéből.

Az érzelmek vezették, de azok útjait az ész jelölte meg.

A tudás, a műveltség fegyverzetével; — a társadalom felforgatása nélkül — akarta legyőzni a mult idők sötét szellemeit és a szellemi sötétséget.

És e nagy lélek meghalt, mikor látta, hogy a nép, — szertett magyar népe, — letért a valóságok rideg, göröngyös útjáról, és elragadta őt a jövő színes ábrándképe.

Széchenyi a ma embere előtt is élő valóság. Tanításai, intelmei, oly annyira időszerűek, hogy szinte nem is tudjuk elképzelni, hogy ezeket már 120 esztendővel ezelőtt tanította, hirdette.

Most e Széchenyi évben zarándokoljunk el mindnyájan magyar tanítók, — küzdő harcosai a magyar kulturának —, a nagy-cenki sirbolthoz és ott áhitatteljes kegyelettel szívünkben hódoljunk a legnagyobb magyar Tanító emlékének.

Es fogadjuk meg, hogy továbbra is erős akarással igyekszünk azon, hogy minél szélesebb rétegben fejlődjön magas fokra a műveltség. Itt van most a jó alkalom, hogy a vidék, a falu tanítói, nevelői, vezetői közelebb vigyék Széchenyi szellemét a magyarság legéletképesebb részéhez: a magyar paraszthoz is.

Ne engedjük, hogy népünk továbbra is érzéketlen legyen saját nagysága és jövője iránt.

Széchenyi szelleme ihlessen meg bennünket, hogy mindnyájan méltó hirdetői lehessünk örök igéinek.

Ha azt akarjuk, hogy legyünk, akkor tegyünk is. Cselekedjünk! Vezéreljen utunkon az **Eszme**, melynek Ő volt a megteremtője. És akkor valóra válik Széchenyi jóslata: **a magyar nem volt, hanem lesz!**

Csonthos Sándor

„... A magyar nők a polgári erény és nemzetiesség védangyalai, mely nélkülük soha ki nem fejlődik, vagy nemsokára elhervad, mert ők vonnak minden köré hájt és életet, ők emelik egekbe a port, halhatatlanságra a halandót.“
Széchenyi.

A magyar nők és nőegyesületek szerepe a magyar társadalom új feladatainak megoldásában.

Irta: dr. Álgayai Pálné

a Magyar Asszonyok Nemzeti Szövetségének üv. elnöke.

Történelmi idők erőpróbáját éljük. Ez az erőpróba a napról-napra felmerülő új feladatok megfelelő megoldásában áll.

Mindenkinek, aki valami új feladatot sikeresen akar megoldani, elő kell készülnie. At kell éreznie és meg kell értenie az új feladatok fontosságát és főleg időszerűségét. Minden magyar embernek tudnia kell, hogy a mi társadalmunk reformideje itt van, időszerű és hogy ezt a reformot nagyrészt nekünk magunknak kell elvégezni.

Hogy a tulzott individualizmus kora elmúlt, azt mindnyájan tudjuk, helyét átvette a közösségi gondolat. A sorrend megváltozott, az „én“ a második helyre került. Mi mindnyájan elsősorban a közért élünk és dolgozunk, a magyar nemzetért, a nagy magyar közösségért.

At kell éreznünk és meg kell értenünk, hogy az az elgondolás, az az eszme, ami a nemzetet, a közösséget nagygyá teszi, például egy kimagasló egyéniség elgondolása, **feltétlenül** az egyénnek is hasznos, jó, célravezető. A kiegyensúlyozott társadalom megadja a békés munka lehetőségét, gazdasági föllendülést ad, aminek áldásaiban a közösség minden tagja — tehát az egyén is — részesül.

A világtörténelem során éppúgy, mint hazánk történetében, az egyéniség és a közösség gondolata örök egymásrautaltságban fejlődött. Ha az egyik eszme tulzatosan uralomra jutott bizonyos idő múltán, jelentkezett a másik, ellenhatásként. Ez a két nagy eszme, mely a nemzetet a fejlődés felfelé ívelő pályáján vezeti: a jól értelmezett egyéniség és a közösség eszméje egymástól sohasem szakadhat el. Nem akarok most kiterjeszkedni arra, hogy milyen tényezők hatása alatt vált vezetőeszmévé a közösségi gondolat, csak fel akarom hívni figyelmeteket, hogy a magyar társadalom új feladatai is ennek a közösségi eszmének a jegyében fognak kialakulni. Mi most a felkészülés, az előkészítés idejét éljük. Előkészítjük magunkat és segítünk másoknak a készüléshen. Ez a kettős munka nagy feladat. Éppen azoknak az asszonyoknak elsőrangú kötelességük, akik egyesületi életet irányítanak.

Vezetni kell az előkészítés munkáját, de elsősorban magunkat kell előkészítenünk arra, hogy **vezetni** tudjunk. A vezetésre hivatott — vagy kötelezett — egyénnek két fontos feladata van: 1) a tanulás, az önképzés, 2) a tanultak átültetése a gyakorlati élet talajába.

Tanulással, önképzéssel látóköriink kiszélesedik, önbizalmunk fokozódik, ítélőképességünk mindég tökéletesebb, elgondolásaink időszerűek lesznek. Ezért ismernünk kell a multat és jelent, hogy helyesen tudjuk felállítani a jövő képét. A magyar hagyományok ismeretére támaszkodva építjük ki a jövőt. Tudnunk kell a történelmet, de ismernünk kell napjaink történetét is, a bel- és külpolitika minden lépését, mert csak így válhatnak tudatosá előttünk a jelen és a közeljövő feladatai. A magyar társadalom történetét is ismernünk kell európai viszonylatban, hogy **épthessünk és ne romboljunk**.

Ismernünk kell a tájnak, a földnek a nép lelkét kialakító hatását, tudnunk kell, hogy miért vagyunk mi itt, éppen itt a Kárpát-medencében. Tudnunk és éreznünk kell, hogy nemzeti jellemünk két összetevőből áll: az egyiket keletről hoztuk magunkkal; ez magában foglalja mindazokat az értékes tulajdonságokat, melyek egy nomád népet képessé

Bőröndöt, bőrdíszmüurut, gyermekkocsit, fényképezőgépet, gramofont, játékárut és illatszert **nagy választékban, olcsó árban vásárolhat Szolnokon a**

Vidor Üzletházban

Telefon 301.

„Takarékosság“ tagja

És e nagy lélek meghalt, mikor látta, hogy a nép, — szeretett magyar népe, — letért a valóságok rideg, göröngyös útjáról, és elragadta őt a jövő színes ábrándképe.

Széchenyi a ma embere előtt is élő valóság. Tanításai, intelmei, oly annyira időszerűek, hogy szinte nem is tudjuk elképzelni, hogy ezeket már 120 esztendővel ezelőtt tanította, hirdette.

Most e Széchenyi évben zarándokoljunk el mindnyájan magyar tanítók, — küzdő harcosai a magyar kulturának —, a nagy-cenki sírbolthoz és ott áhitatteljes kegyelettel szívünkben hódoljunk a legnagyobb magyar Tanító emlékének.

Es fogadjuk meg, hogy továbbra is erős akarással igyekszünk azon, hogy minél szélesebb rétegben fejlődjön magas fokra a műveltség. Itt van most a jó alkalom, hogy a vidék, a falu tanítói, nevelői, vezetői közelebb vigyék Széchenyi szellemét a magyarság legéletképesebb részéhez: a magyar paraszthoz is.

Ne engedjük, hogy népünk továbbra is érzéketlen legyen saját nagysága és jövője iránt.

Széchenyi szelleme ihlessen meg bennünket, hogy mindnyájan méltó hirdetői lehessünk örök ígéinek.

Ha azt akarjuk, hogy legyünk, akkor tegyünk is. Cselekedjünk! Vezéreljen utunkon az **Eszme**, melynek Ő volt a megteremtője. És akkor valóra válik Széchenyi jóslata: **a magyar nem volt, hanem lesz!**

Csonyos Sándor

„... A magyar nők a polgári erény és nemzetiség védőangyalai, mely nélkülük soha ki nem fejlődik, vagy nemsokára elhervad, mert ők vannak minden köré hájt és életet, ők emelik egekbe a port, halhatatlanságra a halandót.“
Széchenyi.

A magyar nők és nőegyesületek szerepe a magyar társadalom új feladatainak megoldásában.

Irta: dr. Álgay Pálné

a Magyar Asszonyok Nemzeti Szövetségének üv. elnöke.

Történelmi idők eröpröbáját éljük. Ez az eröpröbá a napról-napra felmerülő új feladatok megfelelő megoldásában áll.

Mindenkinek, aki valami új feladatot sikeresen akar megoldani, elő kell készülnie. Át kell éreznie és meg kell értenie az új feladatok fontosságát és főleg időszerűségét. Minden magyar embernek tudnia kell, hogy a mi társadalmunk reformideje itt van, időszerű és hogy ezt a reformot nagyrészt nekünk magunknak kell elvégezni.

Hogy a tulzott individualizmus kora elmúlt, azt mindnyájan tudjuk, helyét átvette a közösségi gondolat. A sorrend megváltozott, az „én“ a második helyre került. Mi mindnyájan elsősorban a közért élünk és dolgozunk, a magyar nemzetért, a nagy magyar közösségért.

At kell éreznünk és meg kell értenünk, hogy az az elgondolás, az az eszme, ami a nemzetet, a közösséget nagygyá teszi, például egy kimagasló egyéniség elgondolása, **feltétlenül** az egyénnek is hasznos, jó, célravezető. A kiegyensúlyozott társadalom megadja a békés munka lehetőségét, gazdasági föllendülést ad, aminek áldásaiban a közösség minden tagja — tehát az egyén is — részesül.

A világtörténelem során éppúgy, mint hazánk történetében, az egyéniség és a közösség gondolata örök egymásrautaltságban fejlődött. Ha az egyik eszme tulzottan uralomra jutott bizonyos idő multán, jelentkezett a másik, ellenhatásként. Ez a két nagy eszme, mely a nemzetet a fejlődés felfelé ivelő pályáján vezeti: a jól értelmezett egyéniség és a közösség eszméje egymástól sohasem szakadhat el. Nem akarok most kitérjeszkedni arra, hogy milyen tényezők hatása alatt vált vezetőeszmévé a közösségi gondolat, csak fel akarom hívni figyelmeteket, hogy a magyar társadalom új feladatai is ennek a közösségi eszmének a jegyében fognak kialakulni. Mi most a felkészülés, az előkészítés idejét éljük. Előkészítjük magunkat és segítünk másoknak a készüléésben. Ez a ketős munka nagy feladat. Éppen azoknak az asszonyoknak elsőrangú kötelességük, akik egyesületi életet irányítanak.

Vezetni kell az előkészítés munkáját, de elsősorban magunkat kell előkészítenünk arra, hogy **vezetni** tudjunk. A vezetésre hivatott — vagy kötelezett — egyénnek két fontos feladata van: 1) a tanulás, az önképzés, 2) a tanultak átültetése a gyakorlati élet talajába.

Tanulással, önképzéssel látóköörünk kiszélesedik, önbizalmunk fokozódik, ítélőképeségünk mindég tökéletesebb, elgondolásaink időszerűek lesznek. Ezért ismernünk kell a multat és jelent, hogy helyesen tudjuk felállítani a jövő képét. A magyar hagyományok ismeretére támaszkodva építjük ki a jövőt. Tudnunk kell a történelmet, de ismernünk kell napjaink történetét is, a bel- és külpolitika minden lépését, mert csak így válhatnak tudatosáá előttünk a jelen és a közeljövő feladatai. A magyar társadalom történetét is ismernünk kell európai viszonylatban, hogy **épthessünk és ne romboljunk**.

Ismernünk kell a tájnak, a földnek a nép lelkét kialakító hatását, tudnunk kell, hogy miért vagyunk mi itt, éppen itt a Kárpát-medencében. Tudnunk és éreznünk kell, hogy nemzeti jellemünk két összetevőből áll: az egyiket keletről hoztuk magunkkal; ez magában foglalja mindazokat az értékes tulajdonságokat, melyek egy nomád népet képessé

Böröndöt, bördísműáru, gyermekkocsit, fényképezőgépet, gramofont, játékarut és illatszert **nagy választékban, olcsó árban vásárolhat Szolnokon a**

Vidor Üzletházban

Telefon 301.

„Takarékosság“ tagja

tettek arra, hogy Európában területet foglaljon el és államot alkosson. A másikat nyugatról kaptuk: ez a keresztény vallás és kultúra. Ez pedig magában foglalja mindazokat az erőket, melyek képessé tették a fiatal magyar államot arra, hogy mint állam a mai napig fennmaradjon. — Tudnunk és éreznünk kell, hogy nemzeti jellemünk e két összetevője egyenlő értékű erő, és egyiket sem szabad a másik rovására túllejleszteni, vagy a másik javára elsorvasztani. Ez a szentistváni állameszme, ami ezer évig éltetett minket és ami most is *egyedül időszerű*. Rá kell ébrednünk a magyar hivatástudatra. (Folyt. köv.)

„Jobban kívánom ismerni a szomszéd falumát,
mint hasztalanul kóborolni a világon.”
Széchenyi.

A népszámlálás és a népművelő.

Sok ezer népművelő arcába csapott a hideg februári szél, míg egy-egy lélekrejtő magyar otthon melegéből a másik család asztalához telepedett. Kötelességszerűen teregette ki színes papirlapjait s szapora kézzel jegyezte az egyhangú, sokszor sóhajjal lehelt válaszokat. Népszámlálás volt. Kitérültek a család titkai. Pironkodva kerültek elő régi irások, feljultak a rég elfelejtett emlékek s tüzet gyújtottak az öregek barázdás arcán.

S míg egyik lélek a mult ösvényein bandukolt, a másikat az előtte álló rideg valóság ragadta ki írásai közül. Vizsga szemmel tekintett szét s magába rejtette a kitért élet minden kicsiny mozzanatát.

A népművelő érdeklődése volt ez.

Vizsgálta az önmaga munkáját, a hatást, az eredményt, melyért annyit fáradt, annyit áldozott.

És a népszámlálás befejezésekor nem ragyogott arcán a mosoly nem érezte a jól végzett munka boldog örömét. Amit látott, amit tapasztalt, abban önmagát látta kicsufolva. Felrémlettek előtte az eredményesnek vélt népművelési esték emlékei, a komoly és vidám műsorok, a történelmi, földrajzi, gazdasági, egészségügyi előadások, a kedély és jellemnevelésre szánt órák, s mindazok, melyeket azért tartott, hogy lélekben és testben emberebbé, magyarabbá s boldogabbá tegye őket. S mindez hol van? Elrejtve a lélek mélyére, betakarva a közöny szalmájával? Vagy talán az élet kíván mást, mint amit adunk? Azt hiszem: igen.

Kiválasztjuk a hangzatos címet, a talán *bennünket*, vagy a *nagyobb kulturájú városi* közönséget érdeklő témákat, ahelyett, hogy bekopogtatnánk a szalmafedeles kunyhókba, nyirkosfalu odukba s tulajdon szemünkkel győződnénk meg arról, hogy melyik az a kérdés, amelynek minden erőnkkel, minden tudásunkkal neki kell feküdnünk. Ezek és csakis ezeknek volna szabad népművelési munkatervünket kitöltenie.

Órül a lelkem, hogy a népszámláló-biztosok legnagyobbbrészt népművelők voltak. Nagy tanulsággal járt, az bizonyos. Remélem, hogy

tapasztalataik nyomán újabb elhatározások születtek lelkükben s ennek az elkövetkező népművelési évben meg is lesz a kézzelfogható eredménye.

Ha visszagondolok a magam körzetére, arra a külsőségi néhány utcára, melyet a véletlen nekem juttatott, szánakoznom kell a látottakon. Hol az az annyiszor megénekelt meleg otthon? A csupasz négy fal, egyetlen ág, komót, asztal, gőzölgő tüzhely s a nyirkosságtól átjuttatott földön 3—4 pendelyes gyermek. Hol itt a népművelés hatása? Vagy nem adhatnánk az ácsorgó kamasz legény kezébe szerszámot, könnyen beszerezhető anyagot, mondva: „Nézd, ezt így kell csinálni! Tanuld meg te is!” Mivel foglalkozik itt a családfő, ha nincs külső munkája? A lelkét sem műveli, az bizonyos. Ebből a passzív tétlenségből fel kell őt rázni a népművelésnek s alkalmat adni arra, hogy *megtanulhassa idejét hasznosan emberileg eltölteni*.

Sok helyen egyetlen gyermek van a családban. S ez az egyetlen, — az apa és anya minden szeretetét magán viselő gyermek — mivel tölti napjait? Céltalanul megy ide-oda, a néhány butordarab között. Néha félóráig áll egy-egy sarokban, szinte mozdulatlanul, révedező szemmel tekintve a semmibe. S nincs aki foglalkoztassa, aki egy primitív játékot készítsen neki, vagy tanítsa meg hasonlót szerkeszteni. Áll és gondolat nélkül mered a semmibe nap-nap után. Mi lesz az ilyen gyermek lelkében? — Nem bűn ez, nem a nemzet szellemi kincsének legszörnyesebb pazarlása? Meg kell értetnünk, hogy a *gyermek testi és szellemi kifejlődését hogyan segíthetik elő* a legegyszerűbb eszközökkel és a legmostohább körülmények között is!

Az otthon és a gyermek! Ezen épül fel a nemzet jövője. Ennek érdekében fakadnak a legszentebb gondolatok, ezért történnek a legnagyobb elhatározások, de csak akkor, ha az otthon valóban melegágya a legemberibb érzéseknek, ha benne megpihenhet a test, felszabadulhat a lélek. Az otthont kívánatosá kell tennünk mindenki előtt.

Vannak az életnek olyan problémái, melyek időnként állandóan visszatérnek s azok számára, kik magukra vannak utalva, örökös kényelmetlenséget okoznak. Ezeket kutassa a népművelő a maga kicsiny birodalmában s leküzdésükkel tegye az életet mindenki számára könnyebbé, elviselhetőbbé, kellemesebbé. Ezek közül példaképpen csak egyet szeretnék megemlíteni.

A tűzifa beszerzésének nehézsége arra készítette a legszegényebb embereket is, hogy az általuk kellőleg nem értékelt és nem ismert szén-

FÉRFI-
SZÖVETET,
SELYMET

A BRÜLL

SZOLNOK
Takarékosság
Baross-utca 1

DIVATÜZLETÉBŐL

tüzelésre térienek át. S mi lett az eredmény? Számtalan lakásban fogadott kibírbatatlan széngáz, a helytelen tüzelés, az anyagpocsékolás legbizonyítóbb példajaként. Ott ült a család, köhögve, sápadozva, mert senki sem tanította meg őket arra, hogyan kell ezzel az aldott ásvánnyal bánni. Vajjon ez és ehhez hasonló számtalan mindennapi kérdés megoldása nem a népművelés feladata?

Igen! Mindezért a népművelés, a népművelő a felelős. Felelnie kell érte, mert nem látta meg a valóságos szükségletet, lecsúszott a gyakorlati talajról, az elméleti bizonytalanságba. Pedig elsősorban ezekre terjedjen ki a figyelme, ezekről tartson világos, érthető, tudással, hittel, akarattal átíratott előadást, mutasson példát s ha segítséget nyújtott a mindennapi problémák megoldásához és ha sikerült elérnie, hogy a magyar otthonok kirepítői legyenek a megelégedett, boldog embereknek, akkor fordíthatja tekintetét a magasabb eszmények felé.

De addig ne tovább a látóhatárnál! . . . *Vágó Elemér.*

„Minden bölcsek között az a legbölcsebbik, aki azt hiszi magáról, hogy semmit sem tud; de ez önismertethez csak az juthat el, aki folyvást több ismeret után törekszik“.

Széchenyi.

HIVATALOS RÉSZ

1050—1941. szám.

Tárgy: 1941—42. tanévi szervező körrendelet.

Határidő: 1941. október 1.

A Helyi Iskolánkívüli Népművelési Bizottság Tekintetes Elnökségének és Előadói Karának.

Az 1941—42. tanév kezdetét lobogó fáklyaként világítja meg Széchenyi István gróf 150. születési évfordulója. Élete, gondolatai, eszméi, tanításai, munkái vezérfonalat nyújtanak népművelési nagy munkánkhoz. Izzó hon-szeretete mélyítse kulturális feladatunk magasztosságát és adjon erőt célkitűzéseink eléréséhez. A legnagyobb magyar születésének 150. évfordulóját úgy ünnepeljük meg méltóan, ha nemzetünk ujjáépítő munkájához, mint számottevő munkások bekapcsolódunk a jobb anyagi életet biztosító magasabb kultúra megteremtéséhez. A hazát nem a holt föld alkotja — mondja írásaiban, — hanem az élő ember. Ezekre az élő emberekre van szüksége a népművelésnek, hogy a holt föld öntudatos élő tényezőivé váljanak. E szellemben való munkálkodásunkhoz kérjük Isten segítségét!

A népművelés nemzetépítő, nemzetmentő, nemzetnevelői munka kezdetén hálatelt szívvel fordulunk a Mindenhatóhoz, aki az elmúlt tanévben immár negyedszer nyújtá jobbát felénk és megacélozta kardjaink erejét, hogy hazánk megerősödjön, megnagyobbodva, bizakodva tekintsen a jövő elé.

Évmegnyitáskor szeretettel köszöntjük lelkes népművelőink taborát, akik — mint a múlt évi beszámoló jelentések bizonyítják — szép munkát végeztek és kérjük, hogy továbbra is kitartó munkával dolgozzanak a tudatlanság és félrevezetés ellen, a magyar haza boldogulásáért.

Célkitűzéseink, irányításunk a múlt évben kiadott szervező körrendeletével egyező. A tanévet a szervező ülés nyitja meg. Célja, hogy a város, község értelmisége, a népművelés iránti érdeklődők és előadók közös megbeszélés alapján megállapítsák a munkakört, a népművelés számára alkalmas helyiségeket kijelöljék, felkérjék az előadókat, végül a gyűlésen elhangzott tárgyilagos bírálat, véleményekkel tökéletesítsék a helyi népművelés munkáját. Tárgyát képezi a múlt ülés jegyzőkönyvének jóváhagyása és az utolsó gyűlés óta érkezett rendeletek, leiratok, megkezesések bemutatása; a népkönyvtárak és egyéb népművelési segédeszközök gyarapodásáról szóló beszámoló, végül a jövő tanévi tevékenységek megállapítása és ennek alapján a zöld tervezeti lapok igénylése.

Az 1934. évben megválasztott és az 1940-ben 594—1940. szám alatt meghosszabbítást nyert iskolánkívüli népművelési bizottság tisztviselőinek megbízatása lejárt, ennek alapján felkérjük a bizottságot, hogy a szervező üléssel kapcsolatosan a tisztikart ujjáalakítani szíveskedjék. Az ujjáalakításnál figyelembe kell venni a népművelés érdekeit. Megválasztandó a város, község mindazon értelmisége, akinek tanácsadó, közreműködő munkájától a népművelés támogatása várható. Tekintélyesebb körök, egyesületek kiküldöttjeit is tagul kell megnyerni. Ott, ahol a népművelés szervező és irányító munkája segítséget kíván, szakosztály vagy csoportvezetőket választhatnak. Választásra kerülő tisztviselők: elnök, ügyvezető elnök, jegyző, 4—20 bizottsági tag.

A tevékenység és újjászervezési ülés jegyzőkönyve 1941. évi október hó 1-ig minden sürgetés bevétele nélkül két példányban bizottságunkhoz beterjesztendő. A jegyzőkönyv kapcsán fel kell tüntetni a tervbevetett előadások helyét, számát, hogy eszerint küldhessük ki a tervezeti lapokat. Az előadások, tanfolyamok zöld tervezeti lapja iskola-, olvasókör-, gazdakörönként stb. bel- és külterületen külön-külön állítandó össze és október 15-ig bizottságunkhoz jóváhagyás végett beterjesztendő, hogy a népművelés működését idejében megkezdhesse. Vetítőgép és grammofoonigénylést is a szervező ülés jegyzőkönyvében kell bejelenteni, hogy az igénylés sorrendjében végezhessek a kiutalásokat is. A népművelés ügykezelését, mint külön hivatalos szerv — minden más ügykörtől (iskola, község) — elkülönítve kell vezetni.

A komoly idők, komoly intelmet intéznek minden értelmiségi egyénhez, hogy tudása, készsége legjavával kapcsolódjék a népművelés munkájába. Ujkor, ujszellem váltja fel a régít. Társadalmi osztályok közötti szakadékot kell áthidalni, hogy a jövőnek pilléreit felépítsük. Amíg a harcok mezején kardok rajzolják az új Európa térképét, a nemzetét szerető és féltő értelmiségnek a békés megélhetést, a műveltség terjesztését

kell szolgálnia. Sorsunkat Isten kezébe tesszük, de a mi akaratunk, cselekvésünk irányítja és kovácsolja szerencsénket.

Pénzügyi vonatkozású közleményünk ugyanaz, mint amelyet a múlt tanévi szervező körrendeletünk tartalmaz. Az egyes községek pénzügyi kerete is ugyanaz, mint a múlt évi. Így az előadások, tanfolyamok megszervezése e kerethez alkalmazkodjék. A késlekedő népművelési törvény ezt a kényes és évenként visszatérő kérdést is közmegelegedésre megoldja. Ezért hangsúlyozottan kérjük a helyi, Tekintetes Bizottságot, hogy e történelmi idő lezajlásáig kellő megértéssel és önzetlen hazafiassággal szolgálja a népművelés, azaz a magyarság szent ügyét.

Tartalmi irányításunk a következő:

A népművelési előadások tárgyát mindenkor a helyi viszonyok és kulturális igényeknek megfelelően úgy állítjuk össze, hogy azok egyelőre kitűzött nevelői célt szolgáljanak. A jó előadáshoz jó előadó kell, aki ismeri az előadás tárgyát és célját. Az előkészülethez bő segédforrásokat jelöltünk meg múlt évi szervező körrendeletünkben, melyek az azóta megjelent szaklapok cikkeivel bővültek. Jó, gondos előkészület biztosítja az előadás sikerét, mely csak úgy gyümölcsöző, ha a hallgatók útmutatást nyernek életküzdelmükhöz, lelki egyensúllyal és élménnyel meg gazdagodva távoznak az előadástól.

Széchenyi évében iktassuk tárgysorozatunkba életét, tanításait, munkáit, melyek mind nagy honszeretetét igazolják. A mai idők történelmi és földrajzi aktuálisai is bő anyaggal szolgálnak. Ezen előadásainkhoz napi lapok, irodalmi szemelvényekből meritünk anyagforrást. A visszatért területek gazdasági erőforrásai is szép anyagot nyújtanak. Hasznos szolgálatot tehet az *előadói csere*, amit már az elmúlt tanévben is szorgalmaztunk. Lelkes példát mutat e téren Jászberény népművelési bizottsága. Szolnok a tudományos, művészeti és zenei kultúra terjesztését kiváló előadók, művészek meghívásával biztosítja.

A mai rendkívüli idők elkerülhetetlenül szükségessé teszik, hogy a kormányzat a jobb magyar jövő érdekében olyan megfelelő intézkedéseket tegyen, amelyek a lakosság életrendjét sok tekintetben befolyásolják. Ezeket az intézkedéseket a lakosság egy része megértéssel fogadja, más része azonban a közérdekű követelményekre és érdekekre nincs tekintettel és a maga környezetében kedvetlen hangulatot terjeszt. A lakosság megfelelő felvilágosítása és hazánk szebb jövője érdekében kiadott nélkülözhetetlen hatósági intézkedéseknek megfelelő megismertetése az iskolán kívüli népművelésnek is korszerű feladata.

Éppen ezért a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr 162.140—1941. számú rendelettel felhívja a Bizottság figyelmét arra, hogy az 1941—42. tanévi munkatervében fokozott gondot fordítson az *állami élet, az állampolgári jogok és köteleességek, különösen pedig a mindenkori hatósági intézkedések alapos és tárgyilagos ismertetésére*. Ebből a célból minden egyes

községben az említett tárgykörökből akár tanfolyamokon, akár egyéb alkalmakkor megfelelő előadások tartassanak.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter úr elrendelte, hogy ezek az előadások a munkaév elején mielőbb megtartassanak és az év folyamán a szükséges mértékben új előadásokkal kiegészíttessenek. Egyébként is használjon fel a Bizottság hatásköre területén minden lehetőséget arra, hogy a lakosságot a közérdekű követelmények és érdekek következtében kiadott hatósági intézkedések megértőbb elfogadására és követésére nevelje.

Állandó lelkes hallgatókat tanfolyam szervezésével toborozhatunk. Mint minden évben, úgy most is a főszűlyt az *analfabéta tanfolyamokra* helyezzük. Legbiztosabb analfabéta kutatóink a tanulók, akik nyomra vezetnek hozzátartozóik eme fogyatékoságára. Ezek révén indítsuk meg a harcot az analfabétizmus ellen és egyenként nyerjük meg tanfolyamhallgatóinknak, hogy vármegyénkben egy lélek se legyen, aki a művelődés alapját nélkülözi. Az analfabéta tanfolyamot bármilyen csekély létszámmal is meg kell szervezni.

A tudomány folytonos fejlődése szükségessé teszi az *alapismeretterjesztő tanfolyamok* nagyobb arányú megszervezését. Mégpedig a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr rendelete szerint nemcsak a leventék számára, hanem a felnőttek részére is. A mai kor vívmányai mellett nem állhat meg senki közömbösen. Az emberi testet fenntartó erők éppen úgy tárgyát képezik a tanfolyamoknak, mint a visszacsatolt területek gazdasági jelentősége, a világháború földrajzi helyszínének ismertetése, vagy a természettudományok ágas-bogas megvilágítása, a gazdaság újszerű többlettermelése, a jogi kérdések közlése, irodalmi művek bemutatása. *E tanfolyamoktól várjuk folyó tanévben a fokozottabb népművelési eredményt.*

A vallás- és közoktatásügyi miniszter úr a lakosság szociális helyzetének megjavítása érdekében *háziipari tanfolyamok* megszervezését is kívánja ott, ahol könnyen megszerezhető nyersanyag áll rendelkezésre. Vármegyénk legtöbb községében fűzvesző-, szalma-, gyékény-, nád-, kukoricacsuhéfonás, fafaragási- és szövőtanfolyamok szervezése kívánatos, melyektől hasznos gyakorlati eredményeket várhatunk.

A *nők részére* egészségügyi-, háztartási-, gyakorlati hasznú háziipari tanfolyamokat szervezzünk. Az 1940. évi március hó 8-án kelt 255—1940. számú körrendeletben útmutatásul szolgál bizottságunk a háziipari tanfolyamokon tanítható anyagról. A szabás- varrás tanfolyamok vezetésére,

 Hungária Rum és Likörgyár

Hungária Mintapince

SZOLNOK

Telefonszám: 53.

Sürgöncim:

Hungariarum

amennyiben a női tanerők közül erre, mint tanfolyamvezető vállalkozó nem lenne, úgy iparjogosultsággal rendelkezőt is fel lehet kérni.

Az alapismereti- és közművelődési tanfolyamok anyaga mindenkor a hallgatók műveltségi színvonalához alkalmazkodjék.

A magyar dal megkedveltetésére a nótá tanfolyamok a szépérzék fejlesztése mellett a földrajzi, történelmi, erkölcsi törvények ismertetésére is nyújtanak alkalmat. Aknázzuk ki hathatósan a tömegéneklés nevelői értékét.

Bizottságunk gyümölcsfa-ápolási és méhészeti előadót készségesen küld ki, ha azt a helyi bizottság idejében igényli.

Egészségügyi előadássorozatok és tanfolyamok a fiatakorúak részére elsősorban az orvosok, zöldkeresztes nővérek, tanítónők által szervezendők meg.

A tanfolyamokra vonatkozó kérdésekkel (megszervezése, anyaga, (óraszám) bőven foglalkozik Katona Géza: „Az iskolán kívüli népművelés vezérfonala” című könyve, melyet az 1939. évben minden helyi bizottságnak megküldtünk.

A népművelés a gyermekekről is gondoskodik, amikor gyermekszórazokoztató előadások megtartását szorgalmazza. E mesedélutánok keretében gyermekdalokat, játékokat, kis jeleneteket, táncbemutatókat, tréfás kérdéseket és a nagy sikert arató bábjátékokat, kisebb kirándulásokat is iktasunk műsorba.

A hazafias és alkalmi ünnepeket rendezzük nagy körültekintéssel, minél több szereplő bevonásával, hogy annál nagyobb érdeklődést biztosítsunk.

A népművelés keretében megrendezett hangversenyek, magyar nótá ünnepélyek, szavaló-előadó és énekversenyszámok is számos érdeklődőt vonzanak, amit Jászakisér község ügyesen összeállított múltévi előadássorozata is bizonyított.

Műkedvelői előadásokra csak művészi értékű, bizottságunk által előadás engedélyezésre javasolt darabok szerepelhetnek, Bizottságunk mint azt a múltévi körrendeletben is kiemelte, szindarab gyűjteményt szerzett be és azokat, betekintésre készséggel bocsájtja a bizottságok rendelkezésére. Szép nevelői célt szolgál a népi játékok felkarolása is.

A szabadidőmozgalom célszerű felhasználását szolgálja a nemzeti tánc, ének- és zenekarok megszervezése.

Ahol közzéadások vannak, kérjük azokat a népművelés szolgálatába beállítani, hogy a nép a rádió műveltséget-, tanítást-, szórakozást- és derűtostzó áldását élvezze.

Nagyobb megértést és felkarolást érdemelnek a tanulmányi utak és kirándulások. Meleg hangú leírást olvastunk Tiszaföldvárról. Az ottani Ipartestület tagjai zászlót vittek a gyergyószentmiklósi testvéregyesületnek, ahonnan sok lelki élménnyel meggazdagodva tértek haza. Közeli kirándulásokkal kedveltetjük meg és egyengetjük a nagyobb tanulmányi utak tervét.

A népkönyvtárak gondos, célszerű vezetése nagy munkát kíván. Éppen ezért ott, ahol a könyvtáros más elfoglaltsága miatt nem állhat az olvasók rendelkezésére, kérje felváltását, mert az olvasás megkedveltetése csak úgy valósítható meg, ha teljes odaadással és felelősségtudattal végzi feladatát. Ismételten felhívjuk az előadók figyelmét a bizottság címére járó Magyar Lélek, Családi Kör és a bizottság tulajdonában levő sok-sok szép ismeretterjesztő könyv gyűjteményére, amely az előadóknak előadásaikhoz bő segédforrásul szolgál.

A népművelés, mint vármegyei alakulat, annak ügymenetét helyi bizottságok által irányítja, de szívesen kapcsolódik helyi társadalmi egyesületek munkájához, ahol egymás tevékenységét kiegészítve az egyesületekben rejlő nagy erkölcsi erőt sikerrel kihasználhatja.

Röviden vázoltuk a kijelölt munkát, mely az 1941—42. tanév irányításául szolgáljon. Minden népművelési tevékenységet akár díjazott, (előadások, tanfolyamok) akár nem, (műkedvelő előadások, mesedélutánok stb.) kísérő számok, heti krónika a rendszeresített munkanaplóba be kell vezetni. Mint kiemelkedő mozzanat: a tanév megnyitása és befejezése ünnepélyes keretek között történjék.

Felkérjük a helyi bizottságok tagjait, hogy időnként látogatásaikkal tiszteljék meg egymás előadásait és buzdítással serkentsék a hallgatókat, ami nagy nevelői értékkel bír. Minden népművelő országos érdekért dolgozik, amikor az élet nagy küzdelméhez honfitársait tudásban, érzelemben gazdagítja. A ma rohamos ütemű haladása megállást, megalkuvást nem tűr, hanem önképzést, korszerű fejlődést követel mindnyájunktól. Szociális szellemre van szükség. Széchenyi szerint legmértöbb és emberhez illő, embertársaink javát és boldogságát elősegíteni, mert „Csak a gyenge él önmagának, az erős egész nemzeteket hordoz szívében”.

Szolnok, 1941. évi augusztus havában.

Alexander Imre s.k.
alispán, elnök.

Dr. Jakab László s.k.
kir. tanfelügyelő, ügyv. elnök.

Soós József s.k.
vm. népművelési titkár.

Nyugtázások - Csekkszám:
Jász-Nagykun-Szolnokvármegye Alt.
Tanítóegyesület - Szolnok 57.480.

Előfizetés Népművelésre. Vida
Gyula Tiszaföldvár 6 P, Vass Andor
Cibakháza 6 P, Balogh Zsigmond
Kisujszállás 3 P.

Tagdíj címén: Zeller Ferenc 2 P,
Zeller Ferencné 2 P, Kunszentmárton,
Hevesnagykunsági Ref. Tanítóegyesület 45 P.

Temetkezési díj címén: Rimóczy
Józsefné 240 P Budapest.

BALÁZS IMRE

SPORTDIJAK

óra, ékszer, látszerraktára
legnagyobb és legolcsóbb

Vésések, javítások

SZOLNOK, TELEFON 302.

SZABOTT ÁRAK

Takarékosság tagja.

H I R E K

Házasság. vajai *Vajay József* és neje *Vajai Ilona* nyug. ig. tanítópár *Jólánka* leányát (szolnoki áll. el. tanítónő), augusztus 7-én vezette oltárhoz *Lescsinszky Győző* szolnoki fényképész mester. Sok boldogságot!

Áthelyezés. *Kelemen Ferenc* áll. tanítót Turkevéről a kaposvári áll. iskolához helyezte át a Vallás- és Közoktatásügyi Miniszter Úr.

Házasság. *Révész Endre* áll. tanító házasságot kötött *Erdős Margit* áll. tanítónővel.

Névváltoztatás. *Mohács Albert* pusztakengyeli uradalmi isk. tanító nevét *Mohácsy-ra* változtatta.

Megbízás. A Vallás és Közoktatásügyi Miniszter Úr *Balogh Barina* okl. tanítót a Karcag—hegedűsháti áll. el.; *Kis Benedek Gyula* okl. tanítót a jászapáti IV. sorszámu; *Mihlós Lajos* okl. tanítót a jászapáti I. sorszámu; *Bodó Sándor* gazd. szaktanítót a jászberényi mezőgazdasági szakiskolához sdijas tanítói minőségben megbizta.

Állásról való lemondás. *Gál István* jászfényszarui rk. tanító állásáról lemondott, mivel áll. tanítóvá nevezték ki.

A nyolcosztályu népiskola. Az 1940. évi XX. t.-c. értelmében a most kezdődő tanévben már életbelép hazánk területének nagyon sok helyén a nyolcosztályu népiskolai tanítás. Ezután tehát nem elemi, hanem népiskola van. A népiskola kettős tagozatu: az alsó az I—IV. o., a felső az V—VIII. osztály. Az alsó tagozatban egysé-

ges a tanterv úgy a városi, mint a tanyai iskolákban. A felsőbb tagozatokban van városi és külön falusi tanterv. A szorgalmi idő az alsó tagozatban szept. 1-től június 20-ig; a felsőbb tagozatban 6, 7, 8, vagy 9 hónap. A tankötelezettség 9 év, 8 a mindennapi és 1 a gyakorlati gazdasági oktatás. A törvény végrehajtásáról szóló részletes új végrehajtási utasítás az 1941-42. tanévben körülbelül október hó folyamán fog megjelenni. A részletes utasítás pontosan utbaigazit minden kérdésben. Részletesen megmagyarázza, kik felelősek a gyermek beiskoláztatásáért. Részletes utasítást ad a törzskönyvvezetés új módjáról; foglalja közre a törvény megszegőinek megbüntetését szabályozó résszel, a szorgalmi idő kérdésével, az új osztályozó és javító vizsgákkal, a felmentés és kizárás kérdéseivel stb. Kísérjük figyelemmel az új utasítás megjelenését. Az idej tanévet már az új rendelkezések alapján kell megindítani. Tekintettel az idej év átmeneti jellegére, ajánlatos a tanévet a felsőbb tagozatokban is — ott ahol más felsőbb rendelkezés nem történt — már szeptember elején megnyitni.

Az 1941—42. tanévre (az u.n. próbaévre) a VII. és VIII. oszt.

UTMUTATÓTANMENETÉT RENDELJE MEG

Kiss Józsefnél Jászberényben, aug. 15-ig.
Falusi tantervű iskoláknak o.-ként 1'—
Városi tantervű iskoláknak o.-ként 1'50

Rényi Dezső könyvnyomdája, Szolnok.

Iskolai falitérképek, szemléltetőkép-
tanszerek és ifjúsági színművek stb.
nagy választékban eredeti kiadói áron:

Rényi Dezső

könyvesboltjában

Szolnok, Gorove-u. Áruforgalom.

Magyarország új plasztikus hegy és vízrajzi térképe vászonra húzva, lécekkal	26 —
Magyarország nagy politikai térképe vászonra húzva, lécekkal	26 —
Európa új plasztikus hegy és vízrajzi térképe vászonra húzva, lécekkal	26 —
Európa legújabb politikai térképe, vászonra húzva, lécekkal	26 —
Jász-Nagykun-Szolnok vármegye nagy falitérképe, vászonra húzva, lécekkal	26 —
Magyar tárgyú szemléltető képek 50×66 cm. nagyságban, 35 féle, darabonként	120
Magyarország babérlombos cimere, 34×51 cm.	— 50
Hiszekegy falikép 37×51 cm. nagyságban	— 60
Horthy Miklós kormányzó úr arcképe 40×56 cm. nagyság	1 —
Magyar nemzeti zászló 2 méter hosszú, rojttal és bojttal	17 60
Ugyanaz 3 méter hosszú	26 —
Magyar nemzeti zászló, közepén magyar címerrel, 2 m. hosszú	29 —
Ugyanaz 3 méter hosszú	41 —
Gyászlobogó rojttal, 2 méter hosszú	16 60
Ugyanaz 3 méter hosszú	25 —
Himnusz falitábla, kartonrahúzva	4 —

Bárhol hirdetett iskolai, szépiro-
dalmi vagy bármilyen szakkönyv
megjelenés után eredeti bolti
áron azonnal kapható!

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOKVÁRMEGYEI

NÉPMŰVELÉS

TARTALOM:

- Királdi Károly: Köszöntünk Testvér!
Csontos Sándor: Krisztus mindnyájunk
eszményképe.
Csatáry Emil: Vezérelvek a kirándulások
rendezésénél.
Turali Kálmán: Hullanak a csillagok.
Vágó Elemér: Új gondolatok az iskolánklivüli
népművelés intenzivebbé tételére.
Egyesületi élet. Hírek. Nyugtázások.

RÉNYI DEZSŐ
KÖNYVNYOMDÁJA
SZOLNOK.

XXXIII. ÉVFOLYAM, 10. SZ. - 1940. OKTÓBER.

Iskolai falitérképek, szemléltetőképek
tanszerek és ifjúsági színművek stb.
nagy választékban eredeti kiadói áron:

Rényi Dezső könyvesboltjában Szolnok, Gorove-u. Áruforgalom.

Magyarország új plasztikus hegy és vízrajzi térképe vászonra húzva, lécekkal	26'—
Magyarország nagy politikai térképe vászonra húzva, lécekkal	26'—
Európa új plasztikus hegy és vízrajzi térképe vászonra húzva, lécekkal	26'—
Európa legújabb politikai térképe, vászonra húzva, lécekkal	26'—
Jász-Nagykun-Szolnok vármegye nagy falitérképe, vászonra húzva, lécekkal	26'—
Magyar tárgyú szemléltető képek 50×66 cm. nagyságban, 35 féle, darabonként	1'20
Magyarország babérlombos címere, 34×51 cm.	—'50
Hiszekegy falikép 37×51 cm. nagyságban	—'60
Horthy Miklós kormányzó úr arcképe 40×56 cm. nagyság	1'—
Magyar nemzeti zászló 2 méter hosszú, rojttal és bojttal	17'60
Ugyanaz 3 méter hosszú	26'—
Magyar nemzeti zászló, középen magyar címerrel, 2 m. hosszú	29'—
Ugyanaz 3 méter hosszú	41'—
Gyászlobogó rojttal, 2 méter hosszú	16'60
Ugyanaz 3 méter hosszú	25'—
Himnusz falitábla, kartonrahúzva	4'—

Bárho! hirdetett iskolai, szépirodalmi vagy bármilyen szakkönyv megjelenés után eredeti bolti áron azonnal kapható!

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOKVÁRMEGYEI

NÉPMŰVELÉS

A vármegyei tanítóegyesület, a kir. tanfelügyelőség hivatalos közlönye.

Laptulajdonos
Jász-Nagykun-Szolnokvármegyei Ált.
Tanítóegyesület.

Felolvas szerkesztő: KIRÁLDI KÁROLY
Felolvas kiadó: CSIKY ERNŐ

Előfizetők díjak és reklámokért
Csiky Ernő egyes. pénztárához,
a lap szerkesztésére vonatkozó
közlemények a szerkesztőség
címeire Szolnok, Ujvárosi iskola
küldendők.
Kéziratokat nem adunk vissza.

Évi előfizetés 6 pengő

Megjelenik havonként.

Köszöntünk Testvér!

A több mint kétévtizedes kínos keserves szenvedés, az üldöztetés és börtön után, a felszabadulás napsugaras hajnalán, köszöntünk Téged hazatért Tanító Testvérünk!

A lelked szorító rabbilincs lehullott s felszabadult ajkad ujjongva éneklé a szent imát, amely erőt adott az emberfeletti küzdelemhez: *H i s z e k e g y I s t e n b e n . . .* Lelked betelik a jól végzett munka tudatával, betelik a szabadság boldogító szent érzésével . . .

Most, hogy álmotok és álmunk valóra vált, a boldog egyesülés mámoros óráiban meleg szeretettel köszöntünk Benneteket itthon! Szívünk csordultig telt a boldog örömmel, amikor hallottuk a kétévtizedes elnyomás alatt selymülő öregek és kezetek alatt felnőtt fiatalok ajkáról tisztán és boldogan felcsendülni az örök dallamot, az *I s t e n á l d d m e g a m a g y a r t . . .* És szállt és szárnyalt e fenséges dallam szabadon, büszkén és örömteljesen. Felmagasztosulva zengett erdőn, völgyön és bérceken s elcsukló, zokogó imává válva pihent meg az *Ur* magas trónusa előtt.

Szívünk túlradó örömeibe örömcsoppként vegyült a vissza nem térhetett véreink siró szava. Az isteni igazságba vetett hitünk azonban nem csökkent. sőt megerősödött. A hazatértekkel erőben is meggyarapodva és megerősödve bizton reméljük, hogy rövidesen itni fog részükre is a boldog feltámadás órája.

Addig pedig munkára fel és vállvetve dolgozzunk tovább. Szántsuk az ugart, vessük a magot, gyujtogassuk és ápoljuk a hazaszeretet szent lángját. Serkentsen újabb erőfeszítésre a *Ti* felemelő példátok. Mert tanultunk tőletek visszatért Testvéreink. Nemzetfenntartó munkátok előtt kalaplevéve állunk! Törhetetlen akaratotok, rendíthetetlen hitetek örök példa előttünk.

És mielőtt az új, nemzetépítő közös munkához fognánk, megállunk egy pillanatra és hősöknek kijáró tisztelettel hajtjuk meg előttetek, visszatért Kelet és Erdély magyar Tanítóit, a hála és elismerés lobogóját.

Királdi Károly

Krisztus, mindnyájunk eszményképe.

Az emberi lélek tudatosan, vagy öntudatlanul is, — vágyódik valaki után, akihez hasonlítani szeretne; akit örömmel követ, életideáljának választ.

És hogy ez az ideál ki lesz, milyen lesz, az már a gyermekkorban eldőlt. Hogy kit választ a gyermek életideálnak, az függ elsősorban családi és egyéb környezetétől másodsorban nevelésétől. Főképen az elemi iskolai neveléstől.

A gyermeklélekben az ideál felállítását tulajdonképpen Jézus Krisztus magának tartotta fenn, amikor ezeket mondta: „hagyjátok hozzám jönni a kisdedeket.”

Az újabbkori nevelési reformok is azt sürgetik, hogy a nevelést ne az Ur Jézussal végezzük, hanem igenis az Ur Jézussal kezdjük. (Ezért igyekezzünk az első áldozások korhatárát is minél előbbre hozni.)

Nevelésünkben a kis Jézus legyen a központ, amely körül a gyermek egész gondolat-, érzés- és képzeletvilága. Jézus legyen eszményképe a gyermeknek, az ifjunak és felnőttnek egyaránt. Mert Jézus az egyetlen tiszta ideál, akit követve eljuthat az emberiség az igazi boldog földi élethez.

Akit követni akarunk azt először meg kell ismernünk és azután meg is kell szeretnünk. Mert követhetünk-e mi oly valakit igaz lelki örömmel, elhatározó akarattal, akit nem szeretünk. És ha követünk is ideig, óráig, valami külső hatás folytán, vajjon maradandó, végérvényes lesz e ez a követés?

Az eddigi nevelési módszerek mellett bizony sokszor igen kevés eredmény mutatkozott ez irányban. Mi ennek az oka? Többek közt egyik legfontosabb ok, hogy nem nevelnek eléggé, illetőleg nem a helyes irányban folyik a nevelés munkája. Nem ismertetik meg az Ur Jézus nagyszerű, fölséges emberi jellemét. S így a gyermek, az ifju nem szeretheti meg eléggé. Inkább fél tőle. Csak a szigorú birót látja benne, aki majd megbünteti, ha rosszat tesz már itt a földön is, meg a másvilágon. Így a gyermek, ha engedelmeskedik is Krisztusnak, csak félelemből teszi. (És van-e az ilyen engedelmeségnek gyakorlati, egész életre szóló értéke? Félt Jézustól, mert nem ismeri. Mert a mai nevelésben Krisztus szíve, lelke, egyéniségének szeretetreméltósága háttérbe szorul. Nem az igazi Krisztus arca áll a gyermek előtt.

ÖSZTREICHER LIPÓT ÉS FIA NÁNDOR

bortermelők, bornagykereskedők
„Hungária“ rum- és likörgyár

SZOLNOK Sürgöncim: **Borösztreicher.** Telefon: 53

Ezért oly sivár sokszor a biblia tanítás is, mert levonadjuk ugyan a rideg tanulságot, de elrejtve hagyjuk Jézus szívét, aminek melegsége pedig úgy árad felénk a biblia minden sorából.

Pl. nem vételjük észre Jézus csodáiról beszélvén, mily nagy súlyt helyezett Krisztus a földi bajokban való segítésre. Mindenkin segített. Senkit sem utasított el magától. Ilyen az Ő szíve.

Az evangéliumi tanácsok értékes, követendő voltát nem tanítottuk. Pedig Jézus ezt az életet élte és állította követésre az emberek elé.

Tanítsuk, világosítsuk meg, hogyan gyakorolta Jézus az emberi erényeket, az engedelmességet, egyszerűséget, hűséget, tisztaságot, munkaszeretetet stb. Ismertessük meg Krisztus lelkét, mert aki azt megismeri, az megtanul fájdalom nélkül szenvedni is. Mert Krisztus akarattal vette ki részét a földi szenvedésből. Mert így rendelte az Atya és ebben Ő megnyugodott. Aztán mennyei boldogságában is állandóan reánk emberekre gondolt. (Beszélgetése Mózesrel és Illéssel minden nyomorult ember megsegítéséről.)

Avassuk be tanítványainkat Krisztus életének titkaiba, erényeibe.

Most az új iskolai év elején fontoljuk meg ezeket és az Ur Jézus szíve szerint neveljünk és végezzük önnevelésünket is. Mert Krisztus a világ központja, eredete, célja és végezete.

Krisztus mindnyájunk eszményképe.

Csontos Sándor

Vezérelvek a kirándulások rendezésénél.

Irta: **Csatáry Emil.**

A mai vérzivataros idők idegizgató hatását nemcsak a felnőtt ember érzi, amikor a háború és béke állandó eshetőségei között vergődik, próbára teszi a váltakozó naponkénti hiranyag az iskolásgyermek lelki erejét is. Hiszen mi nevelők látjuk, hogy miként reagálnak tanítványaink minden újabb jelenségre, amely esetleg családját is érinti. A legújabb népiskolai Tanterv és Utasítás bölcs intézkedése, hogy a múltban a népiskolák jórészt csak elméleti óhajként szerepelt iskolai kirándulások ma feltétlenül megvalósítandó szükségletként jelentkezzenek. Ezekkel óhajtok röviden foglalkozni.

A tantervek fojtott levegőjét évenként többször fölváltjuk a természet üde, szabad levegőjével, ahol legalább rövid időre felszabadul a gyermeki lélek a mindennap egyformasága alól, s nem annyira korlátok közzé szabott a mozgása, mint a tanteremben. A környezet változásának következménye a lélek felfrissülése, Tanítványaink érzik, hogy vidámságuk nem tiltott dolog, nézegethetnek, kutathatnak.

Önként értetődik, hogy a tanítónak az iskolai kirándulásoknál igen fontos szerepe van. A magam érdeklődésével kell a gyermek érdeklődé-

sét felkeltenem minden iránt, amit a későbbi tanításaim alkalmával felhasználni kívánok. Azért igen szükséges, hogy az ilyen közös tanulmányi sétákat kellő körültekintéssel elő kell készítenem. Meg kell tehát előzőleg állapítanom, hová viszem tanítványaimat? Mit akarok velük megismertetni? Ismernem kell a kirándulás helyének minden részletét, adottságát. Nagyon hasznos, ha tervem elkészítésénél — ha nagyobb gyermekekről van szó, a népiskola felsőbb tagozatában pedig elmaradhatatlan — neveltjeim is adják hozzá gondolataikat. Akkor már nagy előnyhöz jutottam, ha érdeklődésüket sikerült felkeltenem, ezzel az alkalommal jelentkehetnek bennük bizonyos foku felelősségérzetek is a közösség irányában. Akik ilyen kirándulásokat már rendeztünk, tapasztaltuk, hogy ezek nem állíthatók mindig csak egy bizonyos tantárgy szolgálatába. A szemléleti anyag egységben tárul elénk a szabadban. A mi feladatunk tehát ennek különválasztása a későbbi tanításaink folyamán aszerint, hogy a természeti ismereteknél, a földrajznál, történelemnél, esetleg egészségtan keretében óhajtuk felhasználni azt. Tehát a szabadban csak gyűjtsük a szemléleteket, színhatásokat, érzelmeket, gondoskodjunk kellő érzékeltetésükről, később ezeket előhívhatjuk a lélek tárházából, amint a szükség kívánja.

Már a gyülekezés, indulás is figyelmetkeltő lehet. A gyermek megéri, hogy tanítója most valamivel több szabadságot enged osztályának. Mind amellet a megkívánható fegyelemnek meg kell lenni. Rövid megjegyzéseket teszünk, amelyek a gyermeket is belevonják, pl. az utirány megállapításában, az útközben esetleg megtekinthető érdekességeket jelöljük meg, kisebb megbízásokat adunk egyik-másik tanítványunknak. Mikor falun tanítottam, egy ilyen kivonulásnál a III-ik osztályos Jós-kával megállapítottam az országutnak az ő lépésében való szélességét. Pista megállapította egyik távirópózna távolságát a másiktól, ugyanígy. Egy harmadik gyermek leolvasta az országút melletti távolságjelző kövek felírásait. Becsléseket is végeztünk a szemmérték gyakorlására. Nem maradtak figyelmen kívül az utszéli körakások sem. Hiszen Jani és András már az alsóbb osztályokon is hallották, hogy a nagyobbak kiszámították a kötő munkások bérét, amelyet a felapritott tömeg alapján számítottak a munkaadók. Tehát anyagot kaptunk a terület — és köbtartalóm — számításokhoz. Mégpedig a való életből vett példákat! Milyen nagyszerű alkalom volt észrevétni a III. osztály tanulóival a Nyirábrány

Bőröndöt, bőrdíszmüarut, gyermekkocsit, fényképezőgépet, gramofont, játékarut és illatszert **nagy választékban, olcsó árban vásárolhat Szolnokon a**

Vidor Üzletházban

Telefon 301.

„Takarékosság” tagja

—nyiradonyi országuton a jegenyefának a távolban látszólagos összefutását. Mintha egybefutna az országút két szélé, mondták. Őszi idő volt, mint most. De október közepén már kevés a madár. A cinke fürge ugrása élnkítő látvány, megszólalása az egyetlen hang, amit tereferelésükben elhallgatott tanulóim hallottak. Néha láttunk egy piros-hátú katóbogarat, de a szarvasbogár már behúzódott. A levegőben úszkáló ökönyárlól a kisebbek is tudták már, hogy a tél elől menekülő pók útja. Milyen szép az erdő lombja ilyenkor. Hoztunk is rajzmintának valót magunkkal. Miért hull le a levél? — Kérdezte egyikük. A fa nedvkeringésének csökkenése által előidézett következmény. Némely fácska délfelé hajlott. Kereste a napot, amelynek fénye melege sötétebb zöldre festi a levelét. Tanúi voltunk az erdei fadóntásnak, Ezen életveszélyes művelet annak idején azért is érdekelte tanítványaimat, mivel néhány nappal kirándulásunk előtt, végzetes szerencsétlenség érte egy társuk édesapját. A ledőlő akácátörzs alatt lelte halálát a szegény ember. Kérésünkre a favágók lefűrészelték egy karikát, gyermekeim megszámlálhatták az évgyűrűket. Miért keskenyebb egyik gyűrű a másiknál? Miért van rajta gyűrődés? Ott a moha a fa északi oldalán. Miért éppen ott?

Történelmi anyagot is találtunk a kirándulásainkon. Községünkől északnyugatra volt a hajdani Abram-község. Nyomait, régi templomának földbemélyült köveit vizsgálgatták ámulva kis diákjaim, s közben felevenedett a IV. osztály beszéd-értelmi gyakorlat és az V-ik osztály történelmi anyaga. Milyen nagy munkát kellett IV. Béla királynak végeznie, hogy a hont másodszor is megalapítsa a szörnyű tatárjárás után!

A Jászság népe is ugyancsak kivette a maga részét a magyarságnak a Kárpátok övezetében folytatott küzdelméből. Történelmi emléket lehel a vidék minden része. Ennek tudatában keressük községünk környezetében a multat, s egyben a földrajzi adottságokat is, hogy a tanító ügyes irányítása mellett növendékeink ismereteiket gazdagítsák és a kegyelet érzelmeit felkeltsük a zsenge lélekben, Ezzel ápoljuk a mult iránti tiszteletet. Nem rossz kép az, amelyik azt mondja, ha a föld az ország teste, akkor a multja, a történelme annak lelke.

Ilyen kirándulási alkalom lehetne pl. a régi Jászberény helyét felkeresni, amely feljegyzések szerint a Nagykáta felé vezető úttól balra fekvő u. n. Hajo-tanya környékén lehetett. Gimnáziumának falai szintén régi multról regélnek. Ezt az intézményt Dósa Pál helyezte 1780-ban Jászapátiból Jászberénybe. Lehel kürtje a gyermek képzeletét elsőrendűen foglalkoztató tényező. Hiszen eleink harcos életmódjának érzékeltető bizonyítéka.

Ehhez a reliquiához Jászfényszaru községének kegyelele is járulhat, mivel a hagyomány szerint, nevét a fővényében talált kúrtról kapta. Bizonyval van abban, valamint a környékbeli más községekben is régi ház, dülő, amely a helység XVI. századbeli török uralombeli, vagy későbbi időkről nyerte elnevezést.

De a kirándulások nemcsak kész természeti, földrajzi és történelmi jelenségek felismerésére adnak alkalmat, hanem azok következtetésre nevelt tanulóinkat képessé teszik arra is, hogy észrevegyék az embernek beleavatkozását az egyes természeti egyedek fejlődésébe. Pl. Gazdasági terményeink elősegített növekedése a jobb talajművelésnek a folyománya. Egyben nevelő tényező is ennek meglátása, mert a gyermek megállapítja, hogy az elhanyagolt földterület jövedelmezősége mily kiáltó ellentétben van a gazdája által másutt gonddal, előrelátással, szorgalommal ápolttal földdel.

Nem lehet továbbá a tervszerű kirándulások értékét lefokozni a szépérzék fejlesztése szempontjából sem. Ha ugyanis feladata az iskolának, hogy ezt a gyermekeknek bemutatható művészi képek, esetleg szobrok szemléltetésével ápolja, úgy törekvésemben hatékonyan támogatom a természet, mert kétségkívül nagyobb élvezetet nyújtanak a természeti szépségek összhangot kifejező tényezői az előbbieknél.

Talán ezt az igazságot fejezte ki Petőfi Sándor is, amikor „A Tisza” c. költeményében elragadtatással szól:

„Oh természet, oh dicső természet,
Mely nyelv merne versenyezni véled?
Mily nagy vagy te, s mentől inkább hallgatsz,
Annál többet, annál szebbet mondasz!”

Gyűjtsünk tehát minél többet ilyen együttes sétáink alkalmával. Igen nagy értéket biztosítunk tanítványaink ismereteinek bővítése, rendezése és erősítése útján. Ha ezeket úgy vezetjük, hogy tanítványaink általuk a világot fenntartó nagy Alkotó lenyűgöző hatalmát s egyben az emberiség iránti gondviselő szeretetét is meglássák, jó munkát végeztünk.

Hullanak a csillagok!

Valami láthatatlan kéz mindig a szívembe markol, valahányszor csillagot látok az égről lehullani. Isteni kéz alkotta, gyönyörű világ, vajjon hol alszik ki tündéri fénye? Mit Isten dicsőségének dicséretére teremtett, vajjon miért vész el a nagy mindenségben?

Hulló csillagokkal mennyire azonos a sorsuk a magyar őserő felvillanó, de hamar lehunyó csillagainak.

Mert nekünk is vannak csillagaink! Ébredező, gyulni készülő csillagok. Fényök felragyog egy-egy iskolában, de a szegénység, nyomorúság és közöny sötéttségében hamar elvész. Jóllehet, arra lettek teremtvé, hogy bevilágítsák a magyar égboltot, de a csillagtépő, csillaghullató magyar sors az ő sorsuk, a végzetük.

Hányszor elszorul a szívem, amikor látom disznót őrizni, vagy csordát terelgetni azokat, akik az iskola ragyogó csillagai, fénylő tüzosz-

lopai voltak. Jó lehet ugyan a vadvirágos Tisza partján nyári hajnalokon a napzendülésben gyönyörködni, éjszakákon csillagtényekben álmodni, mégis nem tudom, miért lett könnyes mindkettőnk szeme, a gyermeké is, akit az Isten lelkével avatott a tehetség templomává, meg az enyém is, amikor a malacnyáj mellett megszólítottam. Talán mindketten egyet éreztünk, s hogy nem kiálthattunk föl a keserüségtől, a könnyben tört fel a fájdalom, a szégyen és egy nehéz vád, magunk sem tudva ki, vagy kik felé, vagy merre.

A vád itt él bennem, mert sohasem tudok belenyugodni a csillagok hullásába!

Sohasem tudok belenyugodni, hogy itt vesszenek el sárban, posványban a magyar erő, tehetség istenáldotta hordozói. Bár a disznólegeltetéshez is ész kell, de oda elég az egyszerű, mindennapi ész is, nincs szükség arra, hogy különös tehetségű pásztorok őrizzék a nyájukat, vagy hordozzák a napszámos tarisznyát. Vajjon, ha tüzet oltunk, a bort hordjuk-e fel a pincéből?

Évenként hány, meg hány gyermeki arc, s szülői szem borul el, amikor vége a tanévnek. Nincs tovább! A szegénység csattogó foggal, dermesztő lehelettel megfogja a lelkeket, s lefagyasztja a reményeket. A tudásvágy hiába ég a lélekben, örök szomjuságra kárhoztatja a mostoha sors. Nincs segítség! Hiába az ide-oda irogatás, érdeklődés. Ha fel is csillan egy kevés remény, hamar szétfoszlik, mert nincs ajánlás, nincs utiköltség, hiszen kenyérre is alig telik.

A remény szétfoszlik, csak a vád marad meg, hogy elkísérje az életen keresztül a tehetség csókjától bódultat, keserüséget, elégedetlenséget marva a lelkébe. S vergődik, kinlódik végig az életen. Némelyik titáni küzdelmek után felvetődik, mint „őstehetség”, de legtöbb része elvész a nemzet számára, sok esetben falucsufjaként, megszállottságuk miatt.

Mennyire szükség lenne már a sokat hangoztatott, de a megvalósulástól még ma is oly messze álló tehetségkiválogatásra. Alkalmat adni az igazi tehetségeknek, hogy kibonthassák szárnyaikat, megteljenek fény-nyel s ragyogva hirdessék a magyar szellem dicsőségét.

Hulló csillagok gyönyörű csodája elbűvöl ugyan, de gyönyörködni nem tudok bennük, mert a mi hulló csillagaink jutnak az eszembe.

Turai Kálmán.

FÉRFI- SZÖVETET, SELYMET	A BRÜLL	SZOLNOK Takarékság Baross-utca 1
DIVATÜZLETBŐL		

„A tudományos emberfő mennyisége
a nemzet igazi hatalma.” (Széchenyi.)

Uj gondolatok az iskolánküüli népmüvelés intenzívebbé tételére.

3.

Irta: Vágó Elemér.

b) Igazi népmüvelő.

A harmadik határban is ismerik a nevét. Nem volt soha még egy olyan áldott lélek... Minden ház körül nyugult néhány csenevész gyümölcsfa. Termete korcs, ize fanyar. A gyerekek is csak kényszerűségből csemegézték. A szőlőskertekben pedig ott tömjénezett az ágak hegyén, még tavasszal egy-egy fakadó rügy le nem rugta a hitvány aszalványt... A tanító egy szép napon nyakába vette a falut. Sorra járta a házakat. Nem kérdezte, sorba beoltotta az összes satnya fákat. — Volt zúgás, de lassan, lassan elmúlt. S ma? Ilyennek képzelem az igazi népmüvelést, nézd, ezután így csináld, tanítsd meg rá a fiaidat is!...

Ma talán még távol vagyunk attól, hogy minden népmüvelési körzetben egy-egy tanult gazdafiú állami támogatással *mintagazdaságot* létesítsen, mégis, valami hasonló megoldással próbálkozni kellene. Gazdasági szakelőadók kiküldését gondolom, kik nyári, őszi, vagy tavaszi időszakban felkeresik a tanácstalant, egy-egy csoport gazdával vasárnaponként bejárnak a határ egy részét és ott helyszínen tárgyalnak meg a tennivalókat. A község belső területén, valamint nagyobb üres telken, kis mintá *ktsérletit* telep lehetne létesíteni, hol az előbbihez hasonló módon szakember adna tanácsokat.

A népmüvelés terén a gazdasági iskolák hathatósan működhetnének közre. A haladás sokszor igen apró dolgokon csúszik meg. Pl. *permetezőszerekről* beszélek. A szövetkezetben éppen ez nincs. Majd lesz, mondják. Ez a „majd” egy vállalkozás halála. A gazdasági iskoláknak ehhez hasonló esetekben a népmüvelők mellett a helyük.

Borzalommal tölt el, mikor a hídról letekintek a méltósággal hömpölygő habokba s ime, *elhullott állat* tetemét ringatják a hullámok. Ugyanezt érzem, midőn árkok, gödrök, trágyadombok felől, félre nem ismerhető illatot csap arcomba a szél. Gondatlanság, vagy nemtörődömség? Hát amikor hullott baromfit dobznak be szomszéd udvarokba? Tudatlanság vagy bűn? Erre a népmüvelőnek kell feleletet adni!

BALÁZS IMRE

óra, ékszer, látszerraktára
legnagyobb és legolcsóbb

SZOLNOK, TELEFON 302.

Takarékosság tagja.

SPORTDIJAK

Vésések, javítások

SZABOTT ÁRAK

c) Az elhanyagolt iskola.

Felépültek a tanyai kulturvarak. Némelyik egy-egy palota. De ilyenek kell lenni, hogy a bent folyó munka nagyszerűségét külsőjével is sejttesse. A tanyai iskolák ezek. Némelyik egy-egy oázis a nagy pusztaság közepén. De elszorul a szívem, ha egyiket-másikat látom. Nagyvárosi kényen nevelkedett fiatalember, nő, a tanító. Távol áll lélekből a magyar földtől. Gaz veri fel a kerttet, a mintának szánt két hold gyakorló területet. Látszik, hogy akire bízták, csak pillanatnyi mélynek tekinti az itt-tartózkodást. Mihelyt teheti, menekül új tájak felé. Az ilyen iskolának igen nagy a romboló hatása. Hogyan várhatja az ilyen „népmüvelő”, hogy gazdasági előadásainak egy szikrányi fogantatja legyen. A Népmüvelési Bizottságnak módot kell találnia, hogy az ehhez hasonló „példák” megsűnjenek.

d) Inasnak adlak!

Ez is ijesztésnek van szánva. A vásott, tanulni nem szerető gyermekek nem egyszer hallják szülők ajkáról. Inas!... Utolsó mentsvár. Népünk ma is idegenkedik az *ipari pályától*, de kereskedőnek sem szivesen adja gyermekét. Nagy feladat vár a népmüvelésre, hogy e két életpályát megkedveltesse. Akkor érünk el eredményt, ha a tehetősebbek sem fenyegetésképp mondják ki e szavakat, hanem józan, megfontolt számitásból, áthatva a gyermek jövője iránti legnagyobb felelősségtől.

De míg előadásainkat a fenti cél szolgálatába állítjuk, ne feledkezünk meg a *háziipar* jelentőségéről. A magyar háziipari készítmények nagyszerű hírnévnek örvendenek úgy belsőföldön, mint a legtávolabbi világrészekben is. A meddő téli időszak sok unalmas óráját kötné le hasznos munkával. Egy népművészeti-háziipari kiállításon szívem-lelkem megtelt lelkes csodálattal, melegítő boldogsággal. Ha játékos képvtelésből tud alkotni a faluk, tanyák népe, nem lesz nehéz rávezetni, hogy megtanuljon pénzért dolgozni.

5. Miért fáradunk?

Népünk boldogulása s erkölcsi emelkedettsége célja tanító és nevelő munkánkban. A kettőt nem tudom szétválasztani egymástól. Amikor az az ismereteiket gyarapító hatással vagyok a világról való felfogásukra, szemléletükre. A tanítás ismeretgyarapítás, egyben az erkölcsi nevelés alapvetése. Az előadás anyaga lelkesen szűrődik keresztül, azért kell, hogy megérezzék a belőle kicsendülő erkölcsi tartamat is.

Az előadások sikere mindig az előadótól függ. Rajta múlik a hely, az idő, a módszer, a segéd-eszközök megválasztása, kijelölése. Ha mégis úgy tapasztalja, hogy igyekezete meddő, ez annak bizonyítéka, hogy nem ismeri a népet, melyet vezetni akar. Nagyon fontos a népmüvelő önismerete, de még előbbrevaló, hogy érzése és gondolatvilága abból a talajból sarjadjon, melyben hallgatóinak lelke gyökerezik.

II.

1. Falukutatók.

Ha a falukutatók borús lelkületet tükröző írásait kezembe veszem és ezek alapján igyekszem megállapítani a magyar nép életét, lelkületét, igen fájdalmas valóság tárul elém. Ugy érzem veszendő nemzet vagyunk. Látok egy falut. Minden tagja elégedetlen, koldús. Gyermekek és felnőttek örökké kenyérért sír, életében talán egyszer sem lakott jól. Testükről rongyokban fityeg a ruházat. Mintha aludnának, örök révületben támogatnak. Korom hangszínezettel ontják panaszaikat a fennálló rend ellen. Erkölcstelen, léha, isteni törvényeket nem ismerő apraja-nagyja... Így folytathatnám oldalakon keresztül.

Kik ezek, akik bátorságot vesznek a magyarság életében való turkálásra s felelőtlen írásaikkal *felkavarják a faluk, tanyák nyugalmát*? Nagyobbrészt élelmes vállalkozók, városi légkörben felnőtt életművészek. Sohasem éltek azok között, akikről írnak s a maguk parkettes kényelmében elképzeltetel az életnek künn látott egyszerű, természetes módja, mely nem ismeri a felesleges sallangokat, de éppen ezért szemükben nem is emberi. Ha megállapításaik között egy-egy igazi fogatkozásra, tényleg orvoslásra váró hibára is rámutatnak, okait annyira félre ismerik, hogy akaratlanul mosolyognom kell.

Vannak azonban akik nem kiadóvállalatok megbízásából figyelik a faluk és tanyák életét, akik tisztán látnak. Valóban ismerik a magyar ember életkörülményeit, jellemét, ott vannak a bölcsőnél és sírgödőnél. A népművelők ezek, a tanítók, papok, jegyzők, orvosok. Jól látják a szükségeket, tudják hol kell először segíteni és ismerik a felkarolás módjait. Ezek azonban csendben dolgoznak. Szavuk ritkán hallatszik el a nagyközönség fülébe, a műkedvelők által oktalanul puffogatott nagydob fülrepszítő zajától. Reméljük nem messze az idő, mikor elhallgatnak vagy elhallgattatnak.

2. Megfigyeléseim.

Teljes, és tiszta képet nyújtanom lehetetlen, de nem is feladatom. Igyekeztem a *körzetemben* előforduló jelenségeket feltárni. Általános képet csak a hasonló megfigyelések egybevetése alapján lehet majd nyerni. Mégis, ha meggondolom, azt hiszem, hogy az összegyűjtött fogatkozások nem elszigetelten jelentkeznek nálam, hanem egyben mindenütt fellelhető magyar tulajdonságok. (Folytatjuk.)

Tip-Top
gyermekruha-
és fűző-szalon

SZOLNOK, Szapáry-utca 4—6. sz.
Hitelbank épület. — Takarékoság.
Gyermekruhák nagy választékban,
fűzők és melltartók mérték után.

EGYESÜLETI ÉLET

369/1940.

Meghívó a X. Egyetemes Tanítógyűlésre.

Ötvenedik évfordulóját ünnepeljük a Magyar Tanítóegyesületek Egyetemes Szövetsége fennállásának és hetvenedik évfordulóját az első Egyetemes Tanítógyűlésnek.

A kettős jubileumot a X. Egyetemes Tanítógyűlés, tehát ugyancsak jubiláris nagygyűlés keretében, folyó évi november 16-án, szombaton délelőtt 10 órakor ünnepeljük meg a pesti Vigadó disztermében.

Az egyetemes tanítógyűlések mindig jelentős állomások voltak a magyar tanítóság életében. A X. Egyetemes Tanítógyűlés különösen kiemagasló lesz mindnyájunk számára, mert hosszú évtizedek történelmi viszontagságai után ismét szívünkre ölelhetjük a hazatért Felvidék, Kárpátalja és Erdély kipróbált hűségű tanítóságát.

Az országos tanácskozáson vissza fogunk pillantani a magyar tanítóság félszáz éves küzdelmeire és munkásságára; méltatni fogjuk az utóbbi évek korszakos jelentőségű népoktatási törvényalkotásait; rá fogunk mutatni a jövő nagy feladataira, a népoktatás továbbfejlesztésének és a magyar tanítóság boldogulásának fontos kérdéseire.

Szeretettel kérjük Tanítótestvéreinket, ne sajnálják a fáradságot és áldozatot; vegyenek részt valamennyien a magyar tanítóság nagy családjának örömnepén! A tagsági díj 150 pengő, melynek ellenében meg fogjuk küldeni az egyetemes gyűlés értékes Naplóját. Miután a gyűlés csak egy napig tart, elszállásolásról nem gondoskodunk s a jelenlegi rendkívüli viszonyok miatt nincs is módunk arról gondoskodni.

A jelentkezés iskolánként történik, az Igazgatóság címére küldött űrlap és postatakarékpénztári befizetési lap felhasználásával. Ezek hiányában a tagsági díj blanco csekkbefizetési lapon is beküldhető a „Magyar Tanítóegyesületek Egyetemes Szövetsége, Budapest 54554” csekkszámára. A befizetési lap írásbeli közleményekre szolgáló oldalán közölni kell a jelentkezők nevét, állását és pontos lakáscímét.

A tagsági igazolványokat és meghívókat az iskolák Igazgatósága címeire fogjuk elküldeni. Az egyetemes gyűlésre vonatkozó egyéb közléseiket a „Tanítók Szövetsége” október 15-i számában és a napilapok útján hozzuk Tanítótestvéreink tudomására.

Hisszük, hogy a magyar tanítóság együttérzése, áldozatkészsége és méltóságteljes magatartása biztosítani fogja a X. Egyetemes Tanítógyűlés erkölcsi sikerét és nevezetesen határkövé avatja Szövetségünk ötvenedik évfordulóját. Ebben a meggyőződésben testvéri szeretettel várja és őszinte nagybecsüléssel köszönti a megnagyobbodott haza minden Tanítóját Budapest, 1940. szeptember 23-án,

az Egyetemes Tanítószövetség
elnöksége.

H I R E K

Áthelyezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter áthelyezte *Szegedy* Istvánné szolnoki áll. tanítónőt a budapesti Augusztatelepi áll. iskolához, *Schisslerné Lukács* Magdolna áll. óvónőt Szigetcsépről a rákóczi falvai áll. ovodához, *Joós* Gyula dévaványai-fudéri áll. tanítót Körösszakállra, *Nagy* Lajos kunmadarasi vándoriskolai tanítót a nádudvari áll. iskolához, *Dobó* Sarolta téglási ref. isk. kiegészítő tanítót a mezőturi alsóvízközi áll. iskolához, *Nagy* Kálmán turkevei-turkeddi áll. tanítót a belterületi áll. iskolához, *Gulyás* Gyula kunszentmártoni-telekparti áll. tanítót ugyancsak a belterületre, *Molnár* Árpád kisujszállási-turonyi áll. tanítót a kispesti, *dr. Szemerédy* *Koltay* Anna szolnoki áll. tanítónőt a győri, *Fekete* Kálmán jászberényi-ujerdői áll. tanítót a belterületi, *Csontos* Sándor szolnoki-eresztőhalomi áll. tanítót ugyancsak a belterületi, *Jakabné Ebner* Irén kispárdai áll. tanítónőt a szolnoki belt., *Pósi* Sándor jászberényi-csikóstanyai áll. tanítót az ároki és *Gulyás* Anna dunabogdányi áll. tanítónőt a cibakházi áll. el. iskolához.

Megbízás. *Vargyas* Lajos okl. tanító a dévaványai-fudéri, *Péter* István a jászberényi-ujerdői, *Bakonyvári* Márk a karcagi-bereki, *Hornyik* Károly a karcagi-cserhádi, *Horváth* Győző a kunhegyesi-gyócsi, *Molnár* András a kunhegyesi-belsőkolbászdülői, *Kátay* Ferenc a kunhegyesi-aranyosdülői vándoriskolához, *Sárközy* Antal a kun-

szentmártoni-telekparti és *Rigó* Alajos a szolnoki-eresztőhalomi áll. el. iskolához nyert próbaszolgálatos segélydíjas beosztást.

Nyugdíjazás. A vallás- és közoktatásügyi miniszter *Józsyné* *Almásy* Mária jászberényi áll., *Papp* Borbála karcagi ref., *Pethes* Gyuláné szolnoki áll., *Szücs* Sándorné jászapáti rk., és *Pettkó* Dezsőné tiszavárkonyi áll. tanítónőket saját kérelmekre nyugalomba helyezte.

Kinevezés. *Szeri* András volt nagyváradí tanítót a vallás- és közoktatásügyi miniszter állami tanítótá nevezte ki s Szolnokra rendelte szolgálattételre.

Igazgatói megbízás. A tanterületi kir. főigazgató *Vass* Andor áll. tanítót bízta meg a cibakházi áll. el. iskolánál az igazgatói teendők végzésével.

Nemességigazolás. A belügyminiszter vitéz *Asztalos* Sándor nagyrévi közs. tanító régi magyar nemességét igazolta s régi családi nevét, *Asbóth*, visszaadta, illetőleg a névmagyarosítást hatálytalantotta.

Nyugtázások - Csekkszámla:
Jász-Nagykun-Szolnokvármegye Áll. Tanítóegyesület - Szolnok 57480.

Előfizetés Népművelésre: *Kocsis* Ilona Alsószászberek 6 P. *Horváth* Pál Felsőszászberek 6 P.

Tagdíj címen: *Kocsis* Ilona Alsószászberek 4 P. *Horváth* Pál Felsőszászberek 4 P.

Temetkezési díj címen: *Dr. Rimóczy* Józsefné 2 P. 40 f. *Molnár* Pálné 1 P. 20 f. Budapest.

RÉNYI DEZSŐ KÖNYVESBOLTJA

GORÓVE-U. 15.

SZOLNOK

TELEFON 113.

Bárhol megjelent is-
kolai, szépirodalmi és
tudományos könyvek
a megjelenés időpont-
jában már kaphatók!

Raktáron lévő és azonnal szállítható elemi népiskolai vezérkönyvek:

Quint—Drózdy : Beszéd- és értelemgyakorlat	I. o. 6'—
	II. o. 6'80
Drózdy : Beszéd- és értelemgyakorlat	III. o. 6'—
	IV. o. 7'80
Drózdy : Helyesírás és nyelvi magyarázat	II. o. 3'20
	III. o. 4'50
	IV. o. 5'40
	V—VI. o. 7'—
Drózdy—Móra : A magyar fogalmazás tanítása	II—VI. o.
Drózdy : A földrajz tanítás vezérkönyve	IV. o. 8'—
Kaposy—Stolmár : Természettani és gazd. ismeretek	III—IV. o. 5'—
Bervaldszky—Tscheik : A rajzoktatás vezérkönyve	7'80
Szalatsy—Ferenczy : A történelem, polgári jogok	6'—
Jósvay—Schmidt : Az éneklés tanítása	5'60
Óveges : Vezérkönyv a „Betűvetés” ABC-hez	2'—
Straub—Vadász : Vezérkönyv a számolás és mérés tanításához	I—II o. 2'80
	III—IV. o. 2'80
	V—VI. o. 2'60
Tirpák : Az elemi népoktatás vezérkönyve	3'—
Tirpák : Beszélő rajzok I., II., III., IV.	à 1'—
Kókai : Vezérkönyv a helyesírás és nyelvi magyarázatokhoz I—II—III. o. egykötetben	2'—

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOKVÁRMEGYEI

NÉPMŰVELÉS

TARTALOM:

**Könnö László: A Magyar Nemzetnevelő
Rend Egysége.**

**Dr. Maday Pál: A jogérzet fejlődése a gyer-
mek lelkében.**

Végh Árpád: Jézus, a vándortanító.

Csontos Sándor: Kassai diákok.

Kisakun József: Az iskola műhelyéből.

Hírek. Nyugtázások.

MÉNYI DEZSŐ
KÖNYVNYOMDÁJA
SZOLNOK.

XXXIV. ÉVF. 11. SZ. 1941. NOVEMBER KÖ.

RÉNYI DEZSŐ KÖNYVESBOLTJA

GOROVE-U. 15. SZOLNOK TELEFON 113.

Bárhol megjelent iskolai, szépirodalmi és tudományos könyvek a megjelenés időpontjában már kaphatók!

Az új tanterv szerint készülő népiskolai vezérkönyvek megjelenés után azonnal beszerezhetők.

RAKTÁRRÓL SZÁLLITHATÓ ISKOLAI NYOMTATVÁNYOK:

Felvételi napló	Értesítő könyvecske
Haladási napló	Bizonyítvány ürlap
Mulasztási napló	Tanítási órarend
Anyakönyvi napló	Tananyagbeosztás.
Eskütételi és fogadalmi lap	

A harmadik osztály legközelebbi földrajzi segédesszközei:

Halmos földrajz	ára: —40 P.
Hozzá a megyei térkép	ára: —24 P.

(Tanítóknak árendemény!)

XXXIV. évfolyam.

1941. november hó.

11. szám.

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOKVÁRMEGYEI

NÉPMŰVELÉS

A vármegyei tanítóegyesület, a kir. tanfelügyelőség hivatalos közlönye.

Laptulajdonos
Jász-Nagykun-Szolnokvármegyei Ált.
Tanítóegyesület.

Évi előfizetés 6 pengő

Feladvány szerkesztő:
CSONTOS SÁNDOR
Kiadásért felel:
CSIKY ERNŐ

Megjelenik havonként.

Előfizetési díjak és reklámdíjak
Csiky Ernő egyes. pénztárosa.
A lap szellemi részére vonatkozó
közlemények a szerkesztőség
címeire Szolnok, Pezsovyi-u. 18
küldendők.

Kéziratokat nem adunk vissza.

A Magyar Nemzetnevelő Rend Egysége

Irta: Könnnyü László.

Az utóbbi időben egyre több szó esik a magyar nemzetnevelő rend kérdéseiről. Az elmúlt hónapban *Laurentzy Vilmos* dr. egyetemi magántanár emelte fel szavát a nemzetnevelők közös kamarája érdekében, hogy a hivatásrendi átalakulás ne érje majd készületlenül a nevelői társadalmat, melynek annyi megoldatlan kérdése van. A július 20-i számban dr. *Mitrovics Gyula* debreceni egyetemi rector állapítja meg, hogy a politikai köztudat nem igen foglalkozik a kultúrpolitikai kérdésekkel. A tanári és tanító társadalom nehéz anyagi és társadalmi helyzete sajnos súlyosan alátámasztja ezt a megállapítást. *Nagyszabású munka vár még a kultúra munkásaira*, hogy a társadalommal és a politikusokkal egyetemesen elfogattassák a nevelőtársadalom rendkívüli fontosságának elismerését. Akár-hogy fontolgatjuk a dolgot, arra a végső megállapításra kell jutnunk, hogy *szervezettségünkben van a hiba*. Mindegyik nevelői csoport külön-külön keresi boldogulásának útjait. Külön a tanítók, külön a közép, a polgári gazdasági, a kereskedelmi, a képzős stb. iskolai tanárok, az egyetemi professzorok. És az erőmegosztás miatt külön-külön csak részeredményeket tudunk elérni. Sőt érthetetlen módon egymás között sincs meg az egység, mert akadnak még emberek, akik esküsznek a társadalmi élet válaszfalaira, s még mindig nem ébredtek arra, hogy *a tudás és a műveltség nincs foglalkozáshoz kötve* s hogy minden becsületes dolgozó egyén érdemes a becsülésre és barátságra, hogy egymás nélkül nem élhetünk, mert *mindegyikünkre egyformán szükség van és mindenki a maga helyén egyformán fontos munkát végez*, valamint, hogy ma a tömegek szervezett érvényesülésének korát éljük, amikor is csak egyesült erővel valósíthatjuk meg céljainkat.

Istennek hála azonban a társadalom legkiválóbbjai is érzik, hogy *a magyar nemzetnevelő rend külön elbánást érdemel*. A neveléssel foglalkozó

különböző csoportok közös elnevezését is a nevelőtársadalom nagy barátjának, a lelkes magyarnak: *Máté Török Gyula* ny. testőrezredes, írónak köszönhetjük, aki még 1938-ban sikraszállt érdekünkből és hangoztatta, hogy a nemzetnevelés munkásait meg kell fizetni és az erre fordított pénzt nem szabad sajnálni, mert eredményekben bőségesen térül vissza a nemzet lelki és testi erejében. Sajnos, kérdéseink jórészt még mindig megoldatlanok. A tanítóság tagjai azon panaszkodnak, hogy nem élhetnek egészen hivatásuknak, kénytelenek mellékfoglalkozásokkal tölteni idejüket hogy családjuknak a legszükségesebbet megszerezhessék. A polgári iskolai tanárok még mindig nem tudnak bejutni a VI. fizetési osztályba. A középiskolai tanárok a nehéz kezdés és általában súlyos anyagi helyzetük miatt emelnek szót. Az egyetemről pedig a tudományos pályára készülő utánpótlás hihetetlen nehéz életéről teszünk említést. De számos ilyen megoldatlan kérdés van, ami fáj a pedagógusoknak.

Büszkék vagyunk, hogy egy kitűnő egyetemi tanár már 1936-ban rámutatott a nemzetnevelő társadalom egyetlen járható útjára, a magyar nevelőrend egységére. A debreceni egyetem nagynevű professzora: dr. *Hankiss János* már akkor megírta munkájában, hogy sem a nemzetnevelés szempontjából, sem a közös érdekvédelem szempontjából nem helyes a nevelői társadalom széttagoaltsága. Világosan hirdette: „Sem a tanítók tömegei, sem az egyetemi tanárok elitje nem fogja kivívni megbecsülését magának a kultúrának, ha nem vállalva és nem együtt dolgoznak. Minden rendű nevelőnek együtt kell megbecsültenniök az egész és egységes tanítói rendet. És ezt csak úgy érhetjük el, ha előbb mi nevelők megtaláljuk egymást és azután együtt foglalunk állást a világban”. E célból tartotta szükségesnek a nemzetnevelői kamara felállítását, mely a nevelői társadalom-érdekvédelmén kívül a nemzetnevelés egységességének kiépítését, a társadalom lelkében való tudatosítását is szolgálta volna. A szép eszme, — bár vannak biztató jelek — a mai napig sem valósult meg. Ezért ezúton fordulunk a különböző nevelői szövetségekhez, egyesületekhez, hogy haladéktalanul alkossák meg a a közös érdekvédelmi egységet. A társadalomhoz, a politikushoz és a sajtóhoz pedig azért, hogy támogassák a szellemi honvédelem értékes munkásainak, a kultúra áldozatos harcosainak jogos érdekeik érvényesítéséért vívott küzdelmeit.

BALÁZS IMRE

óra, ékszer, látszerraktára
legnagyobb és legolcsóbb

SZOLNOK, TELEFON 302.

Takarékosság tagja.

SPORTDIJAK

Vésések, javítások

SZABOTT ÁRAK

A jogérzet fejlődése a gyermek lelkében.

Irta: *Dr. Maday Pál* tanügyi s. fogalmazó.

Az ember születésétől haláláig meghatározott pszichikai és fizikai okok kölcsönhatásában él. Ilyen okoknak mutatkoznak elsősorban: az erkölcs, a jog, a szokás, a konvenció stb., mint szellemi erők, majd a fizikai világ számtalan tényezője, amelyeknek engedelmeskednünk nemcsak kötelességünk, hanem emberi életünkkel összefüggő: feltétlen adottságunk is. Ezek a hatóerők emberi életünknek, főképpen a társadalmi együttélésnek olyan elemei, amelyek nélkül békés emberi lét, harmónikus társadalmi élet el sem volna képzelhető. Természetesen ezen rövid tanulmány keretében nem térhetünk ki azon körülmény vizsgálatára, hogy ezek a pszichikai és természeti létokok miért állnak fent szükségképpen, hiszen ezeknek a kérdéseknek beható kifejtése témánktól messze vezetne és végeredményben ontológiai problémákba torkollanék. Most megelégszünk csupán annak a ténynek megállapításával, hogy emberi és társadalmi cselekedeteinket okok határozzák meg s azoknak minden funkciója felett erkölcsi irányítás áll.

Azon tényezők között, amelyek az emberi cselekedetekre irányító befolyással vannak — az erkölcsi mellett — elsősorban a jog jelentkezik. A jog parancsa végigkísér egész életünkön, éppen úgy, mint az erkölcs. A jog általában megmondja, hogy mit nem szabad tennünk s így az, már természeténél fogva meghatározza az emberi cselekedetek helyességét, vagy helytelenségét. A gyermek lelkében még öntudatlan a „nem szabad” lelki funkciója s hosszú fejlődés telik el addig, amíg meg tudja különböztetni cselekvéseinek lehetőségeit. A gyermek a jog iránt érzéseket hordoz magában, amelyek csak hosszú időn keresztül érnek oda, hogy lelki habitusának határozott irányító tényezőjévé váljanak. Ezért a jogérzet végső fokon rokon azzal az elemelhetetlen lelki tartalommal, amelynek természete, hogy a jót és a rosszat, a helyest és helytelent meg tudjuk egymástól különböztetni. A jó és rossz érzései ugyanis szintetikus helyezkednek el lelki életünkben, azért azok öntudatos megkülönböztetése finom disztinkció, hosszú tapasztalat eredménye, amely a gyermek fejlődésével egyenesarányban tisztul mind tökéletesebb lelki akcióssá. A jogérzet előbb elmosódottan él lelkünkben, annak önmagunkban való észlelése és öntudatosává válása csak érettebb korban jelentkezik. Pedig az ember erkölcsi karakterének egyik legfontosabb jegye, olyan, amely csak az egyéniség többi meghatározó jegyeivel válik értelmes és értékes lelki tartalommal. Éppen ezért kiváló azzal a problémával foglalkoznunk, hogy a jogérzet fejlődése az emberi lélek fejlődése folyamán milyen fázisokon megy keresztül, mikor érkezik el ahhoz a fejlődési ponthoz, amikor már helyes jogi ítéleteket alkothatunk önmagunknak?

A jogérzet alapcsiráit születésünkkel magunkkal hozzuk. Az ember pszichéjének alapeleme. Egyike az emberi lélek azon tényezőinek, amely

mindig szintetikus jellegű és mégis *tipikus* érzet. Mindig összefüggésben jelentkezik más lelki jelenségekkel; így elsősorban az erkölccsel, mint végső *értékmértékkel*. A gyermeknek még nem lehet határozott és tiszta erkölcsi állásfoglalása, éppen ezért nem lehet biztos jogérzete sem. Az erkölcsi judiciumok csak irányt szabnak a jogérzet fejlődésének, de nem határozzák meg pontosan azokat az elemeket, amelynek alapján eltudjuk dönteni valamely cselekvés helyességét, vagy helytelenségét. Éppen a jogérzet eme tulajdonságánál fogva válik közelebbi problémánkká az a gondolat, hogy hogyan fejleszthetjük ki a gyermek jogérzetét a *népiskolában*, hiszen annak egyik legfontosabb céljaként mutatkozik „*az életben való helytállásra*” történő képesítés, amely magasatos nemzetközi feladataiban válik igazi nemzeti kulturává és egyetemes emberi értéké.

A helyes és a helytelen cselekvés megkülönböztetésére irányuló érzéseinknek nagy jelentőségük van az életben. Ezt érezték az újabb népoktatási törvényünk alkotói, amikor a népiskola céljában az *életre való nevelést* tüzték ki egyik legfontosabb feladatul. Valóban a helyes és a helytelen cselekedetek megkülönböztetésére irányuló nevelést már el kell kezdenünk a gyermekkorban. Azok az emberi ösztönök és képességek, amelyek a későbbi ember karakterét meghatározzák, nem állanak a maguk teljes kifejlődésében előttünk, hanem fejlődésre várnak a mind tökéletesebb jellem kialakulása felé. Ezért a gyermek ösztönéletéből ki kell válogatnunk a legnemesebb tulajdonságokat, így a *helyes* iránti érzéket, amelynek kifejllesztése nemcsak nevelői feladat, hanem nemzeti kötelesség is. Ámbár a dolgok és eszközök megismerése, valamint a cselekedetek önmagunktól származó megítélése nemcsak jogérzetből fakadó lelki igénylés, hanem nevelői feladata és célja az erkölcsnek is, mégis mai kollektív gondolkodásunkban és nemzeti felfogásunkban különösen fontos szerepet játszik annak helyes irányba történő kifejllesztése. Más szóval, a népiskolai nevelő munka nem állhat meg annál a határnál, amely csak a tételes ismeretek átadására szorítkozik, hanem tovább is kell mennie, örködni kell a legnemesebb emberi érzések helyes kifejllesztése felett és *felelősséget* kell vállalnia azért mindenki előtt. Ma sokkal nagyobb felelősség hárult a nevelőre, mint valaha, mert a nevelésben, annak pedagógiai feladatain túl más célokat is meg kell valósítanunk. Az oktatás tartalma nem merülhet ki az előírt anyag száraz átadásában, mert a jó nevelőnek minden lépésében egy magasabb *erkölcsi irányítás* is van.

(Folytatjuk.)

FÉRFI-
SZÖVETET,
SELYMET

A **BRÜLL**
DIVATÜZLETÉBŐL

SZOLNOK
Takarékosság
Baross-utca 1

Jézus, a vándortanító.

Irta: Végh Árpád piarista tanár.

A magyar kultúra névtelen munkásainak, Alföldünk derék vándortanítóinak szántuk ezt a cikket, amely egy dunántúli gyógyfürdőben elhangzott szentbeszéd gyümölcse. E sorok írója egy kis templom építésének támogatására buzdította a fürdővendégeket és arról beszélt, hogy a jó lelkek miképp támogatták anyagilag az Úr Jézus Krisztust és apostolait, akik mint vándortanítók végezték nagyszerű munkájukat, az evangélium hirdetését. Lapunk érdemes szerkesztője, aki a szentbeszéd jelen volt, felhívta az ígét hirdető pap figyelmét a magyar vándortanítókra és felkérte, hogy a tárgyalt cikk formájában dolgozza fel, hogy buzdításukra szolgáljon nemes hivatásuk teljesítése közben.

Az eszmény szemlélése erőt jelent. Minél fenségesebb az eszmény, annál nagyobb erő árad belőle azokra, akik azt szemlélik, sőt céljukká teszik, hogy kövessék is. Jézusnak, a vándortanítóknak szemlélése és utánzása a magyar művelődés áldozatos harcosai számára is erőt, buzdulást fog jelenteni.

Az Úr Jézus Krisztus a szó legszorosabb értelmében *vándortanító* volt. Kora nem ismerte a katedrához, iskolához kötött tanítót. Aki abban az időben a népművelés nehéz munkájára szánta el magát, kezébe vette a vándorbotot és ment arra, ahol hallgatókra talált. Az evangélium bizonyossága szerint Jézus is ezt tette. Egész nyilvános működése alatt nem volt állandó székhelye, hanem városról-városra, faluról-falura járt és úgy tanított (Mt. 9,35). A nagyobb ünnepek idején, amikor a zarándokok ellepték Jeruzsálemet, ott bukkant fel (Jn. 2,13; 5,1; 7,10), a közbeeső időkben hol Judeát, hol Galileát, hol a Jordán vidékét járta. Különösen szerette a Genezáret-tó szép vidékét. Elment Samariába is, amelyet honfitársai a lakosság ellenséges érzülete miatt kerültek. Csak egyszer olvasuk róla, hogy Tirusz és Szidon környékén külföldi területet is érintett Föniciában (Mt. 15,21). Az evangéliumból némi fáradsággal talán össze lehetne állítani Jézus állomásainak sorrendjét és kilométerekben is ki lehetne fejezni munkájának nagyságát, de ez bennünket túl messze vezetne célunktól.

Tanítási helyének megválasztásában az Úr Jézus nem volt igényes. Jeruzsálemben rendszerint a templom csarnokainak egyikében gyűjtötte össze hallgatóit (Mt. 21,23; Jn. 7,14). Más városokban és falvakban, különösen szombati napokon a zsinagógákban tanított (Lk. 3,16; Jn. 6,59). Igen sokszor a szabad természet volt a tanterme, mint a szépséges hegyi beszédének előadásakor (Mt. 5,1), katedrája a hegyoldal, vagy a galilleai halászok bárkája (Mt. 13,2-3), amellyel kivezett a vízre, hogy onnan tanítsa a parton összesereglett népet. Néha magánházaiban is megtelepedett és ott tanított (Mk. 2,1-2).

Tanítói munkáját *nem szabta időhöz*. Nem volt hivatalos órarendje,

nem határozta meg, hogy csak d.e. 8—12 és d.u. 2—4 között foglalkozik tanítványaival. Bizony sokszor ráesteledett (Mt. 14,15), úgy, hogy az apostoloknak kellett figyelmeztetniük, hogy bocsása el a népet, mert élelemről is kell gondoskodnia. Még éjjel sem riadt vissza a munkától. Nikodémust az éjszaka óráiban tanítja meg arra, hogy Isten szeretetének legjobb bizonyága, hogy Egyszülöttét adta a világ váltságára (Jn. 3,1—21). Ha reggelre máshova hívta a kötelesség, az éjszakát használta fel az utazásra (Jn. 6,19).

Ezt az éjt nappallá tevő munka természetesen *kifárasztotta* az Úr Jézust. A háborgó tenger lecsendesítése előtt is kimerülten aludt el a hajóban (Lk. 8,23). Erőgyűjtés céljából néha maga is kereste a pihenést. Ilyenkor apostolai társaságában visszavonult valamely csendesebb helyre, vagy barátjának, Lázárnak csendes bethániai házába. De még ilyenkor sem vakációzott olyan értelemben, hogy kikapcsolódott volna hivatásából. Bethszaidai pihenője idején az utána tóduló népet barátságosan fogadta. tanított és a betegeket gyógyította (Lk. 9,10—11). Tanítványaitól rossz néven vette, hogy ilyen alkalommal el akarták utasítani az anyákat, akik gyermekeiket hozták hozzá (Mk 10,14). Hogy ezt a megfeszített munkát mégis bírta, annak magyarázata *imádságos élete*. A mennyei Atyával folytatott társalgás, amely gyakran egész éjszakáját kitöltötte, adta neki a lelki erőt a munkához (Lk. 6,12).

A fáradt munkás dolga végeztével fedél alá kívánczik. Ha mégoly szerény is az a hajlék, amelyet *otthonának* mondhat, mégis csak az övé. Ott érzi jól magát, ott tudja kipihenni fáradalmait. Az Úr Jézus még ezt sem tette, Nyilvános működésének megkezdésével lemondott a názareti családi ház nyugalmaról. Szállása bizony ott volt, ahol épen ráesteledett. Ha nem akadtak könyörületes szívek, mint Lázár családja több ízben, Isten szabadege alatt töltötte az éjszakát. Jeruzsálemben ez rendszeren az Olajfák-hegyén történt (Lk. 22,39). Megegett vele az is, hogy szálláskereséskor barátságatlanul visszautasították (Lk. 9,51 k.) Bizony joggal elmondhatta magáról: „A rókáknak barlangjaik vannak, az égi madaraknak fészkeik, az Emberfiának pedig nincs, hova fejét lehajtsa.” (Mt. 8,20) (Folytatjuk.)

A Temetkezési Alosztály tagjainak figyelmébe!

Felkérem az Alosztály tagjait, hogy elhalt tagtársunk Zala József jászladányi áll, isk igazgató után személyenként 1 P. 20 fillért az egyesület pénztárába befizetni sziveskedjenek. Pénztáros.

Hungária Rum és Likörgyár

Hungária Mintapince

SZOLNOK

Telefonszám: 53. sürgőncim: Hungárium

Kassai diákok.

Irta: Csonth Sándor.

A kassai öreg gimnázium előtt felemelte kezét a tányérsapkás cseh rendőr.

Intésére megszikordultak az autók fékjei, felhorkantak a hirtelen leállított motorok. Az egyik kocsni előtt elzuhant egy ló az októberi esőtől sikossá vált kövezeten, ahogy hirtelen lefogták a gyeplőt.

A gyalogosok ijedten ugrottak hátra az átjáró széléről.

Hirtelen megtorpant minden.

Jasavi Frólián tanár úr is ijedten kapott a nagy igyekezet hevével földre esett kalapja után.

De már későn, mert a mellékutcából elődübörgő óriási szürke tank láncfalpai már rágázoltak a jobb sorsra érdemes fekete kalapra.

Acélkörmeik közzé kapták és szórakozottan tépdésni kezdték, mint a piruló hajadon a rózsaszirmokat.

— Szeret, nem szeret . . .

A végén igaz, hogy az jött ki: szeret, (mert a tank is, meg a tanár úr is cseh volt) nos, de akkor már a kalap utolsó foszlánya is beleveszett a kövezet csatagos sarába.

Flórián tanár úr arcán mérhetetlen, undorral vegyes világfájdalommal nézett a fülsiketítő dörömböléssel tovadöcögő harcikosok sorára.

Az öreg gimnázium omladozó vakolatu falaiból kíváncsian néztek le az ablakok. Az ablakokból a VII. osztály.

Ott tolongott mindenki az ablakoknál.

A fiuk tekintetében tűz lobogott.

— Ezek, ismét a magyar határra mennek, szólalt meg Illés Miklós.

— Mehetnek, nem segít már ezeken semmi. Recseg-ropog itt minden, — reccsent rá Józsa Ferkó.

— Fogadok akármibe, hogy két hét múlva magyar lesz itt minden.

— De hosszú két hét lesz az, — sóhajtja a kis Petyus, az osztály pesszimistája.

— Majd meglátod, nagyon is rövid lesz — nekik.

A harcikosok elvonultak.

Az utcára ránehezedett a mindennapi szürkeség.

A fiuk elvonultak az ablakoktól. Felültek a padok tetejére.

Igy ment ez már hetek óta.

A tanítás üteme akadozott.

Más dolguk volt a tanár uraknak.

Józsa Ferkó intett.

A fiuk felálltak. Látszott mozgásukon, hogy nem először csinálják ezt. Kabátjuk hajtókáját visszafordították és „kezüket, két ujjukat” rátették az odatűzött nemzeti színű szallagokra.

És a kassai öreg gimnázium poros falai között halkán felcsendült a magyar fülnek legkedvesebb dallam:

— Isten áldd meg a magyart!

Mikor vége lett, szólt a vezér.

— Éljen Horthy Miklós, Magyarország kormányzója! Éljen Magyarország, a mi Édesanyánk!

Beleremegtek a falak, ahogy felcsatsant rá az éljen.

Hirtelen felpattant a repedezett festésű ajtó és bezuhant rajta Suki, aki örnek volt kiállítva a folyosóra.

— Jön!

Száz ifju kéz kapott a padokhoz és pár pillanat múlva az összes pad ki volt tolvá a helyéről.

A fiuk meg a földön térdeltek, hasaltak, mintha valami értékes dolgot keresnének. Belépett Flórián tanár ur!

Csönd lett.

Néhányan felálltak.

A tanár ur földbe gyökerezett lábakkal állt.

Kezét szórakozottan emelte a fogas irányába . . . a kalap azonban nos a kalap . . . igen a kalap . . .

Aztán rekedten felhördült:

— Mi-ez?

Ki csinálta ezt? Azonnal vissza!

A fiuk ugrottak.

Ferkó kiállt: —

— Mindent vissza!

És zengett a szó a fiuk ajkáról, ahogy a padokat helyre tolták.

— Mindent vissza!

Ezt is vissza!

Ezt is vissza!

Mindent vissza!

Flórián tanár ur szólni akar, de azután csak nyelt egy nagyot.

Nagyon nagyot nyelt.

Majd megfulladt.

Valami szorongatta a torkát.

Leült az asztalhoz, hogy beírja a naplót.

— Hányadika van ma? — kérdezte rekedt torokkal.

Október 29. — zugták a fiuk,

Lehajtott fejjel irt a tanár ur.

Aztán megjelent lelki szeme előtt a kalap.

A széjjeltépett kalap . . .

És még sok más is eszébe jutott a tanár urnak, ebben az órában.

Sok más is . . .

Többek közt a múlt is . . . meg a jövő is . . .

Becsukta az osztálykönyvet.

Felállt.

— Ma nem lesz felelés, — mondta és kiment az osztályból.

Az ajtónál szórakozottan nyult a fogas felé, a kalapja után . . .

Az ajtót is nyitva hagyta.

És a nyitott ajtón, valami új illat szállt az ódon falak közé. A fiuk teli tüdővel szívták.

A magyar Alföld elküldte hozzájuk illatos leheletével testvéri üdvözlését . . .

Ferkó hangja dörrent.

— Nos, ki tartja a fogadást?

Senki sem tartotta . . .

Ma abban a teremben nemzetiszínű keretben felírás van a falra erősítve.

És a VII. osztály nagyon büszke erre.

Ez áll rajta:

„1938. október 29 — 1938. november 11.“

AZ ISKOLA MŰHELYÉBŐL.

Rovatvezető: **Kiskun József.**

Ismét szép és hasznos képet mutatunk be a mai magyar iskola műhelyéből. Érdemes nagy csomagolópapírra is megrajzolni.

Tanításainkban sokszor az a hiba, hogy az életből kiragadunk egy-egy tételt, pl. az ember lakása és csak a mai lakásról beszélünk. Nem adunk azonban kulturtörténeti háttérrel a témának, hogy a gyermek az évezredek fejlődését látva hálát is érezzen az iránt, hogy ő a mai kor gyermeke, akinek szinte kényelmét szolgálja az egész világ. (Ipar, kereskedelem, tudomány, művészet, . . . minden.)

E kép szemlélődése során gondolatok keletkeznek a gyermek lelkében. Látja a megtett roppant fejlődési utat az ősember állati sorából az ő mai lakásáig, amely kellemes, szép és kedves lakóhely, amelyet érdemes szeretni és szépíteni. Így jobban ragaszkodik a család tűzhelyéhez, mintha azt csak ideglenesen bérelt kaszárnyának látná, tudná.

Ugyanigy, jó lenne, ha a ruházat, ételmezés, butorozás, kertészet, földművelés és állatneveléssel kapcsolatos tételekhez is keret gyanánt a mult (a már meg tett ezer és ezer évek munkája) szolgálna háttérül.

Érezzen a gyermek hálát a mult iránt, az elődök és ősök iránt,

Böröndöt, bördiszmúarut, gyermekkocsit, fényképezőgépet, gramofont, játékarut és illatszert **nagy választékban, olcsó árban vásárolhat Szolnokon a**

Vidor Üzletházban

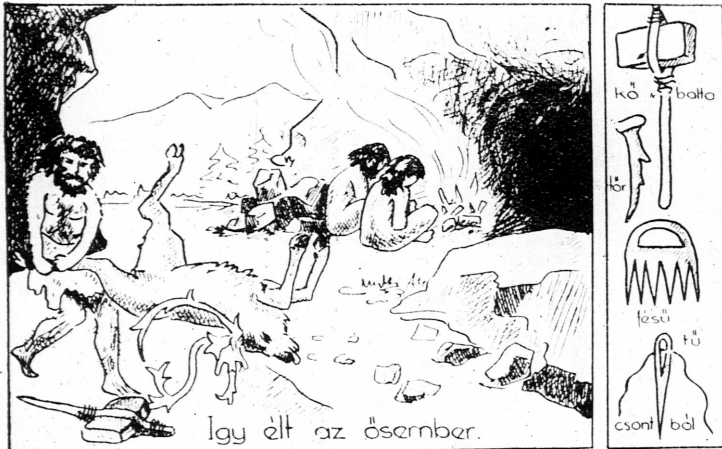
Telefon 301.

„Takarékosság” tagja

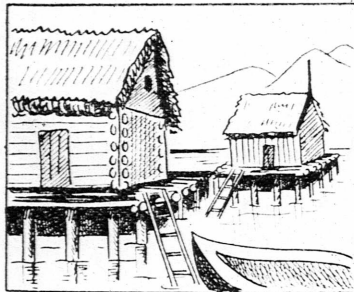
akiknek élete, szorgalma nem veszett el a test eltávozásával. Nem, itt él a lélek örökértékű alkotásaiban.

Ime, mennyi gondolat egy rajzban, amelyet szorgalommal ki-ki elkészíthet a maga iskolája számára, hogy az szebb legyen és abban kellemes időtöltés legyen a tanítás-nevelés.

Barlangtól a palotáig.

Igy élt az ősember.

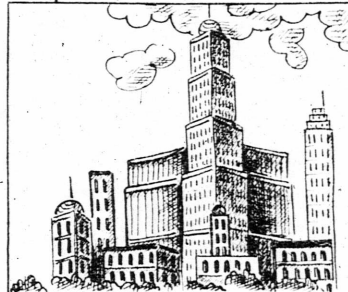
Cölöpepitményes falu. (bronzkorszak)

Nomád pásztorközép borsát-ára. (jurt)

Magyarfanyaház virágos udvarral.

Felhőkarcoló. (105 emeletes palota)

KÖNYVISMERTETÉS.

„Az új iskola műhelyéből.” címen hasznos és célszerű kézimunka tanmenetet állított össze Tóth Nándor és Gimesi József. Ezen tanmenet változatos csoportokban öleli fel a fiúk és leányok részére a kézimunkát amelyek különböző anyagból készülnek.

A női kézimunka anyagában sok célszerűség nyilatkozik meg, mert minden osztálytanító megtalálja a neki szükséges anyagot. Ezeknek keresztülvételét részletes magyarázatok, illusztrált képek ábrázolják, utmutató különösen olyan tanító részére, aki kézügyességi dolgokban gyakorlatlan, járatlan s így ezen tanmenet segítségével könnyen megoldhatja a kézügyesség tanítását.

A női kézimunkában különösen a mai kornak megfelelő varrási fogalmak lerögzített képei értékesek, mert a széles és szegény néprétegek kereseti forrását alapozzák meg. — Kenyérkereseti lehetőséget nyújt a felsőruha szabása, varrása megtanulása is, továbbá a különböző szövés. Helyi körülményekhez mérten ismertetheti ki-ki a különböző tájak népies kézimunkáját is.

A fiú kézimunkák sokoldalú anyagkülömbösége szerint, szintén kimerítő ismertetést nyújt. A különböző minták pontos megjelölést adnak az anyag feldolgozásának keresztülviteléhez. — Minden fiúosztály tanítója könnyen megoldhatja vele a kézimunka tanítását, mert sokféle anyag áll rendelkezésére. — Hasznossági szempontból kiemelkedő a fiú kézimunkák gyakorlati kivitelénél a mikulási játékok, a karácsonyi vallásos misztériumának a bethlemesek játékához használható süvegek, angyalszárnyak, húszárcsákók készítéséhez a szükséges utmutató minták részletes elkészítése. A magyar tanító vallásos lelkületének megnyilatkozása hű kísérője a szorgalmas munkának. Ahol pedig a szépérzék fejlesztését a magasabb eszményi cél is követi, az a nemzet boldogan vallhatja magát magyarnak, mert Istenhez vezet utja.

A kézimunka tanmenetet, amelyet minden tanító haszonnal forgathat „Az új iskola műhelyéből. Kézimunka tanmenet” címen; a Magyar Ünnep könyvkiadó vállalat adta ki Szegeden. Ára: 480 P.

Új könyv. A szülőföld ismeret, a tájszeretet nevelésére írta meg Kiss József a „Jászkunok földje” című kétfüzetes munkáját. Vizsgai jutalomkönyv céljára kiválóan alkalmas vármegyénk területén. Ára 70 fillér. Csoportos megrendelések a Franklin Társulat (Bpest. Egyetem u. 4.) címére küldendők. Olvassa minden szolnok-megyei gyermek és leve.

„Számolástanítás a népiskola VII. és VIII. osztályában” írta: Bene Lajos. A fenti munka Bene Lajos számolástanítási vezérkönyveinek kiegészítője. A népiskola VII. és VIII. osztály tanítási anyagának az élettel kapcsolatos elmélyítésére, gondos feldolgozására nyújt tájékoztatást. Ára 1 P. 10 fillér. Megrendelhető a szerzőnél. (Budapest, Hajós u. 25. szám. Radó nyomda.)

H I R E K

Tanítói megbízás. Gálné Turcsányi Gabriellát a Kisújszállás-göröngyösi, *Dubraviceki Dezső* né a jászberény-peresi, *Fehér Flóra Katalint* a turkevei, *Tringer Francis-kát* a törökszentmiklós-kengyelte-nyőszigeti áll. népiskolához próba-szolg. sdjas minőségben megbizta a Vallás- és Közoktatásügyi miniszter ur.

Áthelyezések. Braun Ágostont a nagykörűi mezőgazd. iskolától a dévaványai, Major Lászlót Hajduböszörményből a nagykörűi, *Fábián I. Miklóst* a hatvani mezőgazd. iskolától a dévaványai mezőgazdasági iskolához helyezte át a Vallás és Közoktatásügyi Miniszter ur.

Töreky Sándor a dévaványai mezőgazd. isk. tól a bácsalmási középiskolához nyert tanári beosztást.

Kovács János dr. tanügyi tanácsos nyugdíjazási ügye. Az a téves hír van elterjedve, hogy Kovács János dr. tanügyi tanácsos hivatalból nyugdíjazták. Ez nem felel meg a valóságnak, mert nevezett annak idején maga kérte a nyugdíjazását.

Iskolaszentelés Jászárokszálláson. Jászárokszálláson új iskolát szenteltek október 19-én. A lélekemelő ünnepségen megjelent vármegyénk közszeretelben álló vezető kir. tanfelügyelője, dr. Jakab László is. Az új iskolát gr. Széchenyi Istvánról nevezték el, méltó megörökítéseként a „Legnagyobb magyar” emlékének. Részletes beszámolót jövő számunkban adunk az ünnepségről.

Színes papírlemez korongokat és játékpénzeket hozott forgalomba Bene Lajos (Budapest, VI. Hajós u. 25. Radó nyomda) Ezek a népiskola I. osztályában a számlástanítást megkönnyítik s eredményesebbé teszik. A színes lemez-papír korongokból és játékpénzekből 1-1 készlet ára 8 fillér. 10 készletnél kevesebb sem a színes papír korongokból, sem a játékpénzekből nem szállítható.

Nyugtázások - Csekkszám: Jász-Nagykun-Szolnokvármegye Ált. Tanítóegyesület - Szolnok 57.480.

Előfizetés Népművelésre. Abonyi-uti áll. iskola 6 P, Császár Ferencné 10 P, Tiszaparti áll. iskola 6 P, Templomtéri áll. iskola 6 P, Szolnok, Községi isk. Igazgatósága 6 P, Derzstomaj, Turkeve-Nyugat-újváros, Keletújváros, Turpásztó Turkodd, Szeleshát, Fehértó áll. iskola 6-6 P.

Tagdíj címén: Horváth Jolán, Szathmáry Lajosné, Brindáné, L. Mária, Kovács Lászlóné, Csernyéné, K. Mária, Tóvári Erzsébet, Ferenczy Sándorné, Polónyi Rózszi, Nyári Endre, Mann Barna, Csiky Ernő, Ferenczy Kálmán, Ferenczy Kálmánné, Jankó Károly, Jankó Károlyné, Csomor Irén, Konti Julia, Borköles Béla, Csernay Károlyné, Szatmári Lajos, Gyenes Ilona, Padányi Margit, Barna Jenő, Gombkötő Márta 2-2 P. Hajdu Ferenc 4 P. Jánosy Pálné 3 P. Szolnok.

Temetkezési díj címén: Ország Pál 1'20 P, Pesthidegkut, Kerekes Eszter 3'60 P. Tiszaföldvár, Bacs-kó Gyula 7'20 P. Szolnok, dr. Sze-merédy Béláné 4'80 P. Győr, Hajdu Ferenc 6 P. Szolnok.

Rényi Dezső könyvnyomdája, Szolnok.

Iskolai falitérképek, szemléltetőképek
tanszerek és ifjúsági színművek stb.
nagy válnoztókban eredeti kiadási áron:

Rényi Dezső
könyvesboltjában
Szolnok, Gorove-u. Áruforgalom.

Magyarország új plasztikus hegy és vízrajzi térképe vászonra húzva, lécekkal	26 —
Magyarország nagy politikai térképe vászonra húzva, lécekkal	26 —
Európa új plasztikus hegy és vízrajzi térképe vászonra húzva, lécekkal	26 —
Európa legújabb politikai térképe, vászonra húzva, lécekkal	26 —
Jász-Nagykun-Szolnok vármegye nagy falitérképe, vászonra húzva, lécekkal	26 —
Magyar tárgyú szemléltető képek 50×66 cm. nagyságban, 35 féle, darabonként	150 —
Magyarország babérlombos címere, 34×51 cm.	—50
Hiszkegy falikép 37×51 cm. nagyságban	1'20
Horthy Miklós kormányzó úr arcképe 40×56 cm. nagyság	5 —
Szalatsy: Helyesírási gyakorlatok II.—VI. o. osztályonként	—50
Luttor: Zsinórirási falitablák 4 lap felvonatlan	12 —
felvonva	16 —
Nemzeti zászlók minden nagyságban a legolcsóbb napi áron!	

Bárhon hirdetett iskolai, szépirodalmi vagy bármilyen szakkönyv megjelenés után eredeti bolti áron azonnal kapható!

A háboru menetét legjobban követheti az új Európa térképen P. 1'80

A térképészeti intézet legújabb kis atlasza: 50 fillér.

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOKVÁRMEGYEI

NÉPMŰVELÉS

TARTALOM:

Csontos Sándor: Ünnap van Budán ...
Végh Árpád: Jézus, a vándortanító.
M. J.: A dadogás és az iskola.
Kérdés, amelyre még nem felelték.
Csontos Sándor: Gróf Széchenyi István.
Soóné Fogarassy Kornélia: Számolás és mérés az I. osztályban.
Érdeemes-e egyesületi életet élnünk?
Iskolaszentelés Jászárokszálláson.
Hírek. Nyugtázások.

RÉNYI DEZSŐ
KÖNYVNYOMDÁJA
SZOLNOK.

XXXIV. ÉVF. 12. SZ.

1941. DECEMBER HÓ.

Iskolai falitérképek, szemléltetőképek
tanszerek és ifjúsági színművek stb.
nagy választékban eredeti kiadói áron:

Rényi Dezső

könyvesboltjában
Szolnok, Gorove-u. Áruforgalom.

Magyarország új plasztikus hegy és vízrajzi térképe vászonra húzva, lécekkal	26'—
Magyarország nagy politikai térképe vászonra húzva, lécekkal	26'—
Európa új plasztikus hegy és vízrajzi térképe vászonra húzva, lécekkal	26'—
Európa legújabb politikai térképe, vászonra húzva, lécekkal	26'—
Jász-Nagykun-Szolnok vármegye nagy falitérképe, vászonra húzva, lécekkal	26'—
Magyar tárgyú szemléltető képek 50×66 cm. nagyságban, 35 féle, darabonként	1'50
Magyarország babérlombos cimere, 34×51 cm.	—'50
Hiszekegy falikép 37×51 cm. nagyságban	1'20
Horthy Miklós kormányzó úr arcképe 40×56 cm. nagyság	5'—
Szalatsy: Helyesírási gyakorlatok II.—VI. o. osztályonként	—'50
Luttor: Zsinórirási falitáblák 4 lap felvontlan	12'—
felvonva	16'—
Nemzeti zászlók minden nagyságban a legolcsóbb napi áron!	

Bárhon hirdetett iskolai, szépirodalmi vagy bármilyen szakkönyv megjelenés után eredeti bolti áron azonnal kapható!

A háboru menetét legjobban követheti az új Európa térképen P. 180

A térképészeti intézet legújabb kis atlasza: 50 fillér.

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOKVÁRMEGYEI

NÉPMŰVELÉS

A vármegyei tanítóegyesület, a kir. tanfelügyelőség hivatalos közlönye.

Laptulajdonos Jász-Nagykun-Szolnokvármegyei Ált. Tanítóegyesület. Évi előfizetés 6 pengő	Felkiadó szerkesztő: CSONTOS SÁNDOR Kiadásért felel: CSIKY ERNŐ Megjelenik havonként.	Előfizetési díjak és reklamációk Csiky Ernő egyes. pénztárhoz, a lap szellemi részére vonatkozó közlemények a szerkesztőség címeire Szolnok, Pozsonyi-u. 18 küldendők. Kéziratokat nem adunk vissza.
---	---	--

Ünnep van Budán...

és ünnep szerte e hazában. Csillogó szemmel, boldogság-fényglóriás arccal tekint most minden magyar fel Budára. Minden magyar; lakjon az bár az Alföldnek szélessíkú rónaságain, a Felvidék kies tájain, Erdély szélzúgatta fenyvesei között vagy a Délvidék magyar vérrrel megszentelt áldott földjén. Lakjon palotában, vagy a távoli puszták nádfödeles kicsiny tanyaházaiban.

A nemzet Atyjának családi névünnepén jelen van lélekben a világ minden hívő magyarja. És az a forró szeretet, amely a sok millió magyar szívből a budai vár Főméltóságú lakói felé árad, meleg fényözönnel tölti meg a budai palota termeit.

Csodássá varázsolja e bensőséges ünnepet.

A történelmi erők vad vihara által felkorbácsolt sorsocmánon küzdő nagy magyar hajó utasai bizva tekintenek fel biztoskezü Kormányosukra.

A magyar nemzet ünnepli nemes Vezérét, jóságos, gondos Atyját.

Hálától duzzadó szivekből száll a forró imádság az Egek Urához:

— Tartsd meg nekünk jó Istenünk sokáig még — erre kérünk — Nagyurunkat! Hadurunkat! Te küldötte vezérünket! Magyaroknak jötevőjét, országunk gyarapítóját: vitéz nagybányai Horthy Miklóst, Magyarország Kormányzóját!

Amen.

CSONTOS SÁNDOR

Jézus, a vándortanító.

Irta: Végh Árpád piarista tanár.

II.

A vándortanító Jézus hallgatóságára bámulatos erővel tudott hatni. Ennek a hatásnak magyarázata elsősorban *tanításának fölségében* rejlik. Az Isten országa (tanításának magva), amelyben mindenkinek van helye, aki benne hisz és őt követi, az újdonság erejével hatott abban a korban, amelyben az ószövetség, nem a kinyilatkoztatás hibájából, hanem hivatalos képviselőinek mellékvágányra jutása következtében megmerevedni készült. Az Üdvözítő azonban nemcsak az újság erejével hatott, hanem *tanításának szépségével is*. Az evangélista logoi tész charitosznak, a kellem igéinek nevezi tanítását (Lk 4,22). Nem szabad azonban azt hinnünk, hogy Jézus szentimentalizmusba tévedt és holmi cukrosvízzel kedveskedett hallgatóságának. Ugyancsak Szent Lukács néhány sorral lejjebb előbbi megjegyzéséhez hozzáteszi, hogy a hallgatóság csodálkozott a tanításon, mert az *erőtéljes* volt (4,32). Pompás példabeszédei, termékeny hasonlatai, amelyekre részletesen nem térhetünk ki, minden igényt kielégítettek. Nincs mit csodálkozni, ha a nép fiaiból kitör az ámuló elismerés hangja: „Soha ember így nem beszélt, mint ez az ember!” (Jn 7,46). A harmadik oka e nagy hatásnak Jézus *nyájassága* hallgatóival szemben. (Lk 9,11), amelynek forrása isteni Szívének mélységes emberszeretete. Senki úgy nem tudott együttérezni embertársaival, mint Ő. A naimi özvegyel (Lk 7), Lázár feltámasztásakor Máriával és Mártával szemben tanusított viselkedése (Jn 11) beszédes tanuja melegen érző szívének.

Hogy ez a hatás *tömegeket mozgatott* meg, az csak természetes. Az apostolok meghívása után „nagy sereg követte őt Galileából, a tíz városból, Jeruzsálemből, Judeából és a Jordán tulsó részéről”. (Mt 4,25) Szent Péter anyósának meggyógyítása után az egész város az ajtóhoz gyűlt (Mk 1,33), utolsó napjaiban pedig reggelenként az egész nép hozzája ment a templomba, hogy hallgathassa (Lk 21,37–38). Ellenségei irigyen jegyzik meg: „Ime az egész világ utána fut!” (Jn 12,19).

A *hallgatóság érzülete* az Úr Jézus Krisztussal szemben különböző volt. A jó lelkek ragaszkodásukkal fizettek neki (Lk 19,47–48). Mint már láttuk, sokszor egész nap kitarottak mellette étlen-szomjan. Még a szamaritánok is arra kérték, hogy maradjon náluk (Jn 4,40). Mások gyanakvással néztek rá (Mt 9,34), sőt farizeusi botránykozással faképnél hagyták (Jn 6,60). Leghálátlanabbul földije, a názáretiek viselkedtek iránta, mert éppen a „kellem igéi” miatt akarták a hegyről letaszítani (Lk 4,30). A hálátlan elzárkózás *bántotta* Jézust, de nem azért, mert sérelem érte, hanem mert siratta annak a népnek sorsát, amely nem akarta befogadni az élet igéit (Lk 10,13 k., Mt 23,37).

Utolsónak hagytuk azt a kérdést, vajjon Jézus vándortanítói mű-

ködése idején *miből tartotta fenn magát*. Tudjuk, hogy vagyona nem volt, élnie pedig kellett. Élelemre, ruházatra szüksége volt, utazásai közben is bizonyosan voltak kiadásai. Hiába olvassuk végig az evangéliumot, sem a maga, sem apostolai szükségleteinek fedezésére nem tett csodát. Ezreket tartott jól a két kenyérszaporító csodával, de apostolai éhségükben kalászkokat szaggattak és a gabonaszemeket rágták (Mt 12,1). Ezen az oldalon hiába keressük a megoldást. A helyes feleletet (Lk 8,1–3) adja meg: Jézus és apostolai könyörületos gazdag asszonyok segítségéből éltek. Ez nem volt nagyon szokatlan jelenség a zsidóknál. Szent Jeromos, a palesztinai szokások legjobb ismerője írja: „Szokás volt a zsidóknál... hogy a tanítóknak élelemre és ruházatra az asszonyok juttattak vagyónukból.” (ad Matth 27,56) Szent Lukács előbb idézett helye meg is nevezi ezeket a jótévedőket: a bűnbánó Mária Magdolnát, Johannát, Kuzának, Heródes Antipas király helytartójának feleségét, aki valószínűleg állandó kísérője volt Jézusnak. Mária Magdolnával együtt ő is ott volt azok között a nők között, akik a feltámasztás hajnalán az üdvözítő holttestét be akarták balzsamozni, de a sirt már üresen találták (Lk 24,10). Ehhez a kedves körhöz tartozott még egy Zsuzsanna nevű asszony, akiről közelebbit nem tudunk. A jótévedőkhöz lehet még számítani Lázár két nővérét, Máriát és Mártát, akiknek vendégbarátságát az Úr sokszor vette igénybe.

Ennyit Jézusról, a vándortanítóról. Élete, mint láttuk, csupa igénytelenség, nélkülözés, kényelemről való lemondás, szegénység volt. És mégis kitarott, mert égett benne a nyomorult emberi lelkek iránti mélységes szeretet lángja. Csak küldetésének élt, a többit mind mellékeinek tartotta. Azok a derék magyar vándortanítók, akik a magyar róna hagyatott kis lelkeit fogadják gondoskodásukba és hivatásuk teljesítése közben sok mindenről kénytelenek lemondani, és mégis talán sokszor találkoznak megneveléssel, félreismeréssel és hálátlansággal, a fáradtság és csüggedés óráiban emeljék fel néha-néha tekintetüket erre az eszményre és abban a tudatban hozzák meg áldozatukat tovább is, hogy vezérük és példaképük a mindent látó és megfizető Úr Jézus, a vándortanító.

A dadogás és az iskola.

Aligha akad köztünk olyan tanító, akinek tanítványai közt nem lett volna egy-két dadogó gyerek. Szomorú szívvel tekintünk az ilyen szerencsétlenekre. Részint azért, mert kin hallgatni beszédjét, másrészt még inkább azon okból, mivel nem tudjuk, hogyan, mit kezdünk vele. Ezek a társadalom szerencsétlenei lesznek egész életükön át, mert igen ritkán sikerül „kinőniük” beszédjük kínos fogyatékoságát. Felnőtt koru dadogóval kevés alkalommal beszélhetünk, ezek valahogy elvesznek az emberóceánban, nem mutatkoznak ott, ahol beszélniük kellene. Emberek-

rülök lesznek, hallgatók, mogorva remeték, akik az egész világra haragusznak. Közpályára nem mehetnek, elbujnak tehát valamely műhely zugába vagy pásztorok, erdőkerülők, csöszök lesznek. Ritkán találkozunk velük, holott vannak jócskán, keil lenniök, mert hiszen az iskolában ismertük őket, nem haltak meg, tehát valahol lenniök kell.

Már az ókorban sokan fáradoztak a dadogás okának felkutatásával és még napjainkban sem jutott teljesen nyugvópontra a dadogás gyógyítása. Általában görcsös állapotnak tulajdonították, a sok elmélet közt egyik-másik valószínűleg el is találta a helyes megállapítást, ám e kóros állapot megszüntetése még mindig megoldatlan vagy legalább is nem közismert kérdés.

A bajai állami tanítóképzőben 1900-ban egyik áldott emlékü tanárunk, Bocskay Kristóf, német eredetű tankönyv szerint három hónapig tartó tanfolyamot tartott a III. és IV. éves növendékek részére a beszéd hibás gyermekek gyógyításáról. A képző két I. éves és a gyakorló elemi két tanulója voltak a páciensek. A két tanítónövendék gyengébben, a két gyerek pedig erősen dadogott. Három hónap múltán kitűnően sikerült vizsgával ért véget a tanfolyam, a négy tanítvány valóban meggyógyult dadogásából.

Sajnos, annak a német tankönyvnek címét elfelejtettem, jegyzeteim elvesztek, csak magára a tanító módszerre emlékszem némileg, ezt a következőkben adom.

Tanárunk kedves, szelid hangján bizalmat keltett a fiukban önma-ga és a biztos gyógyulás iránt. Türelemre intette őket és a teljes szófo-gadásra. Arról beszélt nekik, hogy bajuk nem gyógyíthatatlan szervi be-tetség, hanem mindennek az az oka, hogy helytelen lélegzést sajátítottak el, erről kell mindenképpen leszokniok. Evégből légzési gyakorlatokat fognak végezni fél óráig. E gyakorlatokat itt megtanulják és otthon meg-isméltik még kétszer.

A légzési gyakorlatok abból álltak, hogy előbb vigyázz-állásban majd terpesz-állásban, kinyújtott karjainkat oldalt, majd előre fel kellett emelnünk, de nem gyors mozdulattal, hanem lassu, 1-től 6-ig terjedő számláló vezényszóra. Ugyanannyi idő alatt kellett karjainkat leeresz-tenünk alapállásukba. Ugy a karemelésnél, valamint a leengedés alatt légzésünket vissza kellett tartanunk. A számlálást ugyanolyan lassuság mellett később felfokoztuk 12-ig. A lényeg ebben azon volt, hogy a be-teg megtanul, azaz hozzászokik tudatosan és mélyen lélekezni és utána a levegőt lassan kiengedni. Ez utóbbi a legfontosabb, mert az orvos azon megfigyelésből indul ki, hogy a dadogás közvetlen oka mindig a tüdőnek levegőhiánya. A dadogó ember a levegőt tüdejéből egyszerre kiengedi és amikor szólni akar, nincs a fújtatójában nyomás.

A további gyakorlatok során már nem számol a karemelésnél az orvos, hanem a beteg mond a mozdulat ideje alatt bizonyos szótagokat, majd később szokat, sőt a kura végén már mondatokat is. Hogy me-

lyek voltak a gyógyító szók és mondatok, arra nem emlékszem ugyan, de lehetetlennek tartom, hogy azóta ne jelent volna meg az említett gyógypedagógiai könyv magyar fordításban is, sőt valószínű, hogy önálló magyar munka is megjelent.

Nem újdonságot kívántam e sorokkal közölni, hanem kartársaim figyelmét felhívni a tanításnak eddig még erősen elhanyagolt ágára. Hosszú tanítói működésem alatt magam is megkíséreltem néhányszor a fen-tebb leírt gyógymódot. Egyszer sikerrel alkalmaztam, kétszer a család ellenállásán elvesztvén türelmemet, feladtam kísérletezéseimet. Azt szok-ták mondani, hogy „majd kinövi” a gyerek a bajt, Lehet, hogy kinövi, de azt a mulasztást, amit a „kinövés” ideje alatt el kell szenvednie, nem fogja kipótolni soha. Ha a kezünk alá kerül egy ilyen kis szerencsétlen, vegyük gondjainkba. Igyekezzünk meggyőzni a szülőket arról, hogy a gyereket nem kinözni akarjuk, hanem egyszerű eljárással embert jara-gunk belőle, míg nélkülünk nyomorultja marad a társadalomnak, szomorú ember lesz belőle egész életében. Ha a szülők ezt megértik, a kis páciensekkel már könnyebb dolgunk lesz, hiszen csak a teljes bizalmát kell megnyernünk, ami vérbeli pedagógusoknak nem okoz nehézséget.

Nem is tudom megérteni a tanítói társadalomnak eddigi hallgatását e téren. Sem alulról, sem felülről nem mozdultak segítő kezek a dado-gásnak népiskolai kezelését illetően. Igaz — ez már gyógypedagógiai mun-ka, de az is igaz, hogy talán éppen a testi hiba miatt kérték gyermekük-nek gyógyítva nevelő iskolába való felvételét a legkevesebben. Házi ke-zelésről is kevesett hallottunk, inkább csak kísérletezésről tudhatunk, amikor a család valamely tagja minden szakértelem nélkül — tehát már eleve a siker minden reménye nélkül — próbálkozik a gyermekkel. Elég gyakran előforduló bajról lévén szó, amellyel szemben a tanítóság tájé-kozatlan, bizony megérdemelné, hogy többet foglalkozzunk vele.

M. J.

Kérdés, amelyre még nem feleltek!

A vármegyei tanítóegyesület temetkezési alosztályának elnöke fel-hívást intézett a vármegye tanítóságához f. évi március havi számunkban. Elsősorban a fiatalsághoz fordult. De válasz alig érkezett. Felhívjuk most ismét minden Kartárs figyelmét erre a felhívásra!

Utolsó alkalom, hogy ezen minden tekintetben felséges elgondolás felséges megvalósítását szolgáló intézményünket megmentjük. Jertek mindannyian! Legyünk közösek abban az elgondolásban, hogy segíteni akarunk — filléreinkkel — bajbajutott kartársainkon.

Igazgatók! Mutassátok meg a felhívást minden tanítónak. Minden-kitől várunk rá feleletet.

Szolnok, 1941. évi december 1.

Elnökség

GRÓF SZÉCHENYI ISTVÁN

Befejezéshez közeledik a Széchenyi év. Lepereg ez is az örök idő homokóráján. De nem múlhat és nem is múlik el soha az Ő nagyságának emléke, amíg egyetlen magyar is él a földön.

A legnagyobb magyar emlékének kívánunk áldozni az alábbi két cikkel. Egyikben Széchenyit, az embert, másikkban a politikus államférfit mutatjuk be olvasóinknak.

I. SZÉCHENYI LELKIVILÁGA.

Széchenyit sokan hideg embernek tartották, pedig érző szive volt. De ő a hideg ész erejével akart győzni. Az egyessel kevesebbet törődött. A közérdekben fáradozott, a haza, az összesség javára törekedett. Az egyesekhez leereszkedett, az összességhez felemelkedett. Szerette, ha ismerték érdemeit, de a hízlekedést utálta.

Gyönyörű példaképe a hazaszeretnek és kötelességérzetnek. Ellen-ségei hidegségét és kiméletlenségét kárhoztatták, pedig ez nála csak eszköz volt a haza boldogításának előmozdítására. Magyarországon ő irányította a haza sorsát és a kor vezéreszméit hosszú éveken át.

Széchenyire csak feltekinthetünk, lángelméjének megnyilvánulásai előtt csak bámulattal adózhatunk.

Minden gondolata a magyar hazáé, minden tette ennek boldogítására irányul. A haza sorsa fáj aggódó lelkének. Talán senki sem szerette még olyan mélységesen, odaadással a magyar hazát, mint Széchenyi.

Már kora ifjuságától kezdve alárendelte minden érzelmét a honszeretet magasztos eszményének. Lánglelke egész hevével kereste a megoldás módzatait; szive minden dobbanása a haza, a nép jóvoltáért vert. Mint eszményi ember áll előttünk, akiről lepattog a gyarlóság meze: s egy eszme, a hazaszeretet megtestesülését jelképezi. Önzetlensége páratlan, egyedüli vágya a haza nagysága és boldogulása.

Rajongó lelke minden érzésével vetette magát munkába. Elemezte lelkületét, kegyetlen önbírája volt saját magának. Ha úgyérezte, hogy nem szolgálta elég odaadással a haza ügyét, keserű szemrehányásokkal halmozta el önmagát. Mindig a magasabb iránt törekedett. A nemzeti munkásság minden terén tevékenykedett. Lángoló hazaszeretet tüzében

 Hungária Rum és Likörgyár

Hungária Mintapince
SZOLNOK

Telefonszám: 53.

Sürgöncim: Hungárium

edzve meg azokat a törekvéseket, melyeket szellemének magas szárnyalása gyengének hitt a nagy cél elérésére.

A gyakorlati élet számára dolgozott, a gyakorlati élet tüzébe helyezte előbb lelki szemei előtt a teendőket és csak azután küzdött azok megvalósításán.

Széchenyi az ő kivételes egyéniségével kifejezést adott annak, ami akkor minden magyar telkében élt, de onnan előtörni nem tudott. Kifejezője lett nemzeti haladás szükségességének. Megszabta az utat, amelyen haladni kell, irányította a fejlesztés eszközeit. És hogy önzetlenül dolgozott, azt láthatjuk írásaiból, naplójából és legfőképpen tetteiből.

Széchenyi nézeteinek egyedüli helyességében hitt szilárdan és attól nem tért el, bár ha veszély fenyegette, vagy csábítás csalogatta is. Politikai meggyőződésének helyességében vetett hite mélyen gyökerezett lelkében. Széchenyi minden gondolata fajunk biztosításának eszménye körül jegecesedett ki, melynek alárendelte minden gondolatát. Mint világító fátyla fog az ő neve élni nemzetünk történetében örök időnkig és mint mérföldjelző fog kiemelkedni a Legnagyobb Magyar a századok utvesztőjéből.

II. SZÉCHENYI ÉS A LÁNCID VÁMJÁNAK MEGSZAVAZÁSA.

Az időkörök éppúgy magukon hordozzák jellemeiket, mint egyes emberek a magukéit.

Az 1832/36 évi országgyűlési ciklus tárgyalta a gróf Széchenyi István által benyújtott javaslatot, mely szerint Pest és Buda közt igen szükséges lenne egy állandó hid megépítése. És már ekkor, a kezdet kezdetén szállt a hír szájról szájra, hogy Széchenyi az új hidon mindenkiket meg akar fizettetni. Bár a hid megépítése mindenki előtt közkedveltségnek örvendett, ha a vámfizetésről esett szó, kiváltságosaink lángborult arccal tiltakoztak az ellen. Egyik előkelő ur pl. úgy nyilatkozott, hogy ő inkább Paksig kerül átmenni a Dunán, semhogy nemes ember létére hidvámot fizessen.

Széchenyi ilyen hangulatban terjesztette Pest megye nemes választmánya elé tervezett hidja közteherviseléséről szóló indítványát, mely szinte vakmerőségnek tűnt azok szemében, akik ismerték a választmány összetételét és tudták, hogy abban olyanok is vannak, akik — enyhén szólva, — a grófnak nem éppen jóbarátai.

A tárgy előadójaul, — mivel mi türes, tagadás más nem igen értett az ügyszemmit, — mert mint maguk is elismerték, a választmány tagjai még a vizesárkon sem tettek keresztül akár egy padlót is, — tehát okvetlenül szükségük volt Széchenyire. — Széchenyit jelölték.

És az indítvány (ki hitte volna) az első napon megbukott.

Második nap újra napirendre került a dolog. Széchenyi borus arccal, a nyugtalanság látható jeleivel arcán jelent meg az ülésteremben. És be-

szólni kezdett. Először elfogultsággal fejtegette elgondolásait, majd mindjobban belemelegedve bizonyította mennyire szüksége van a nemzetnek, elsősorban pedig Pest Budának a tervbevett hid megépítésére. Lelkesedéssel és plasztizitással előadott érveinek hatására enyhébbek lettek a közöny ráncai a gyűlés résztvevőinek arcán. De mikor Széchenyi keserűen és fagyosan így fejezi be beszédét: „de ha ilyesmi üdvöst, szépet nagyot s dicsőt előállítani kívánunk, bizony kissé szegre kell akasztani kiváltságunkat, zsebünkbe kell nyulnunk és — vámot fizetnünk a hidon”, fagyos dermedtségbe merevedett az egész ház...

A csönd után aztán lassanként szavak szakadoztak az ajkáról. Csak úgy bátoratlanul, csendben hullottak, mint az őszi eső cseppei. Az egyik gyönyörű szavakkal dicsőítette a hid felépítésének nagyszerű eszméjét, de a létesítés eszközeiért már kevésbé lelkesedett, mert mint mondta: „ha egyszer megkezdjük nyírni a nemesség jogait, majd folytatjuk is azt”... A másik azt állította, hogy a só árának emelésével előlehetne a szükséges tőkét teremteni és így nem lenne szükség a vám bevezetésére. A harmadik néhány évre hajlandónak nyilatkozott ideiglenesen a hidvám megfizetésére, de hangsúlyozta, csak ideiglenesen, míg a szükséges összeg megtérül a vámon. Így és ehhez hasonlóan támadták még sokan a tervet, az eszmét azonban egy sem.

Voltak, hála Istennek, — olyan szónokok is, akik a gróf tervei mellett szálltak sikra és hosszabb beszédben fejtegették a hid előnyeit és szükségességét és a Széchenyi által felvetett terv emberséges és észszerű voltát, és kárhoztatták a kiváltságos osztályok megrögzött idegenkedését minden közteherviseléstől, mely a polgári állam és élet egyik nélkülözhetetlen feltétele.

Mire az egyik öreg táblabíró — valahol a harmadik sorban, — jeges zuhanynak képzelvén magát ekkép zudult a szónok nyakába: Nem hittem volna, hogy öcsémuram ennyire megunta azt a kis nemzeti szabadságot.

Mire a fiatal szónok nyelt egy nagyot és engesztelőleg szólt az öreghez. „Majd megértjük még mi Urambátyám egymást ebben is, mint sok másban eddig” — szólt és leült.

— Soha — felelte az öregúr lángoló szemekkel és kinézett az ülésterem ablakán az utca ragyogó fénytengerébe.

Széchenyi félve, hogy a vita elfajulhat elővette gyakran használt és mindig bevált fortélyát: „Aludjunk rá tisztelt Urak!” kiáltotta a vita kö-

Bőröndöt, bőrdíszmüurut, gyermekocsit,
fényképezőgépet, gramofont, játékarut és
illatszert **nagy választékban, olcsó**
árban vásárolhat Szolnokon a

Vidor Üzletházban

Telefon 301.

„Takarékosság” tagja

zépébe mire a vita elhallgatott és szedelőzködni kezdett a nemes gyűlekezet.

A következő napokon más tárgy felvételével pihentették a hidvám ügyét és ezalatt a folyosókon, kaszinókban Széchenyi elvarátai ügyesen használták fel az időt. Ugyhogy a negyedik napon csekély módosítással elfogadták a gróf által indítványozott tervet, az öreg táblabíró magas beleegezésével együtt, aki ugyan mormogott valami baljóslatú mondásokat foghíjas szájával, de mégis megszavazta a tervet.

Néhány nap múlva a közgyűlés rövid vita után szintén magáévá tette a választmány határozatát. Széchenyi megnyerte egyik legnehezebb csatáját...

Ily nehéz vajúdasok között született meg 1832-ben az első lépés azon nagylelkű lemondáshoz, mit néhány évvel később a magyar kiváltságosok csaknem példa nélküli nemes buzgalommal és öntudással maguk önkényét sürgettek és hoztak áldozatul a hazának és az igazságnak!

És ebben is a Széchenyi Istváné a főérdem.

Csontos Sándor.

GYAKORLATI PEDAGÓGIA.

Számolás és mérés az I. osztályban.

Tárgy: 8-as számkör képzése.

Vázlat:

Előkészítés:

A tanult anyag összefoglaló ismétlése.

Összeadás, kivonás, kiegészítés, szorzás, osztás.

Hangulatkeltés:

Ima után a zászló előtt tisztelgünk. Kis zászlók kiosztása.

Célkitűzés:

Ezentul 8-ig számolunk!

Tárgyalás:

8 tanuló kis zászlóval végez összeadási, kivonási kiegészítési gyakorlatot. Lengetik, lehajtják, közben megállapítják
7+1, 6+2, 3+5, 4+4; 8-1, 8-3, 8-7; 6+. =8,
3+. =8, 4+. =8 stb.

Gesztenyék csoportosításával szorzást, osztást végeznek.

Dominóval a 8 kiegészítését szemlélik.

A pók 8 lába: 4+4 érzékeltetése.

Pénz számlálása.

Korongokkal állandó számkép alkotása.

Vonalak felezése.

Számképek leolvasása,

Mérés, becslés: arasszal, lépéssel.

Vásárlás 8 f. erejéig.

8-as írása.

Begyakorlás:

8 mint új egység. Példák megfejtése.

Házi feladat.

Részletes kidolgozás:

Előkészítés: Meddig tanultunk számolni? Számolj egyesével, kettesével! Sorold fel a páros, páratlan számokat! 2, 3, 4, 5, 6-hoz mennyit adunk hogy 7 legyen? Összeadás, kivonás tiszta számokkal. 3, 5, 4. 6-ban hány 2-es, 3-as, 4-es van? 2×2 , 2×3 , 3×2 ?

Hangulatkeltés: Miután 7-ig már tudunk számolni, ma új számmal ismerkedünk meg! Nézzétek csak mit hoztam! (kis zászlókat) A óvodában kezetekben is volt ehhez hasonló! De máshol is láttatok zászlót. Hol? (iskolában, országzászló, házakon). Az osztályzászló előtt naponként tisztelgünk, mert a zászló a magyar hazát jelenti. Nemzeti ünnepeken kitűzzük a zászlót a házakra, ünneplőbe öltöztetjük azokat. Édesanyátok ilyenkor nemzetiszínű szalagot, vagy kokárdát tűz ruhátokra, ezzel is mutatjátok, hogy jó kis magyarok vagytok. — Amiért szépen figyeltek, kezetekbe adom ezeket a kis zászlókat. Kiszólitok 7 tanulót, mindenik 1-1 kis zászlót kap. Egy zászlóm megmaradt. Ezt annak adom, aki legszebben ül. — Eddig csak 7-ig tanultunk számolni. Számoljátok meg a 7 zászlót! Ha a 7 zászlóhoz 1-t adunk több lesz, még pedig 8. — Ha valakivel találkoztunk illedelmesen köszönünk. A zászlók is köszönnek egymásnak. A zászlóvivő meghajtja zászlaját az új zászló előtt. Ti is köszöntétek az új, a 8.-ik zászlót! Az új, a 8.-ik zászló viszonozza a köszöntést, amint az illik is. A 8.-ik is álljon be a sorba!

Célkitűzés: Ezután 8-ig számolunk!

Tárgyalás: Számoljuk meg egyenként, kettesével a zászlókat. Különböző változattal felemelik, lengetik, lehajtják, mindig megállapítva hány leng, hány nem, így összeadási, kivonási, kiegészítési gyakorlatokat végeznek. — Egyenként beszédek a zászlókat számoltatva hány zászlót vettem el, hány nál van zászló. Gesztenyét vesznek elő: 7-hez adnak 1-t, vegyesen összeadási és kivonási gyakorlatokat végezve. Majd 2-sével csoportosítva rájönnek, hogy 4×2 és $2 \times 4 = 8$. 8-ból hányszor vehetünk el 2, 3, 4-t (szorzás és osztás)

BALÁZS IMRE

óra, ékszer, látszerraktára
legnagyobb és legolcsóbb

SZOLNOK, TELEFON 302.

Takarékosság tagja.

SPORTDIJAK

Vésések, javítások

SZABOTT ÁRAK

Pók (agyag, vagy bróstitű) szemléltetése. 4 pár lába van. Dominólapot mutatok. Az eddig ismertek közé csúsztatom az ujakat. Ezek leolvasása következik (kiegészítés).

1 és 2 filléresok számoltatása. Először 8 drb. 1 fillérest, majd 2 fillérest, végül 1 és 2 f-t váltakozva számolnak meg.

Korongok felrakása következik. Az ismert 7 koronghoz 1-t teszünk, így a 7 is megkapta a társát, levesszük a középhelyről és $4+4$ számkép tisztán leolvasható. — E számkép bemutatja, hogy a 8 páros szám.

Számképek bemutatása. 8 tanulót hívok ki. Minden tanuló húz egy számképet. Számuk szerint rendezkednek. A 8.-ik üres számlapot kapott, mert ezt még nem ismerik. Kicserelem a 8 számképével. A számkép szemléltetése. Mihez hasonlít? (perechez, piskótához stb.) Minden számkép párjával sorakozzék: 1-nek 2, 3-nak 4, 5-nek 6 és 7-nek 8 a párja. — Páros számok.

8 különböző hosszúságú vonalat rajzolok a táblára. A felszólitott tanuló a nála levő számképnek megfelelő vonal felét letörli, a számképet leteszi.

A számképeket felmutatom és a tanulók ujjukon jelzik a szám egységét.

Becslés, mérés: Vonalat húzok a táblára. Hány arasznyi lehet ez a vonal. Többen le is mérik. Miért különböző a Jancsi és Pista arasa? Mérjétek a padokon 8 arasznyit! Mekkora lehet a távolság az asztaltól 8 lépésnyire? A táblától mérj 8 lépést!

Mit vehet az, akinek 8 fillére van? (cukorkát, gombot, golyót, élesztőt, ecetet, szalagot, zsinort stb.) Mivel mérik a cukorkát? (kilogrammal, dekával) Ha egy deka cukorka 4 f, mennyit kapunk 8 f-ért? Az ecetet mivel mérik? (liter, deciliter) Ha 1 dcl ecetnek 6 f az ára, mennyi pénz marad ha 8 f-ed volt? A zsinort mivel mérik? (méter, deciméter) Ha 1 dm-nek 2 f az ára, 8 f-ért hány dm-t kapunk?

A 8-as számképet ismét szemléltetem és leirom a táblára, Irjuk ujjunkkal a levegőbe! Többszöri gyakorlat után ujjukkal a padon írják. Füzetet előveszik és írónnal könnyedén szabályosan kockába írják.

Begyakorlás: Meddig tanultunk számolni? 7 zászlóhoz hányat adunk, hogy 8 legyen? 6 ujjhoz hányat emelünk fel, hogy 8 legyen? 5-höz mennyi kell, hogy 8 legyen? Melyik állatnak van 8 lába? A disznónak hány lába van? Aki 2 disznót vág, hány sonkája lesz? Józsika kabátján két sor

gomb van, összesen 8 gomb, hány gomb van 1-1 sorban? Este anyukája látja, csak 6 gomb volt azon, hány gombot kellett felvarrnia? Édesanyátok 8 üveg barackot tett el, 3-t felbontott, hány üveg barack van még? Pistának 8 szem gesztenyéje volt, testvérkéjével megfelelte, hányat kapott testvérkéje? Annuska 8 almát kapott Mikulásra, ha mindennap 2-2-t hozott fel uzsonnára, hány napig lesz almája? Látom szépen figyeltetek. Otthon elmondhatjátok, hogy ezután 8-ig számolunk. Sokat is gyakoroljátok a számolást, mert, aki nem tud számolni, az kárát vallja. Ha pénz van nálatok gondosan számoljátok meg, feleslegesre ne költöttek, hanem perselybe gyűjtsétek, mert sok fillérből lesz a pengő, az pedig nagy pénz.

Házi feladat: 8 íratása.

(A következő órákon a begyakorlást a felsorolt szemléltető eszközök segítségével, majd elvont számokkal végeztetem).

Soósne Fogarassy Kornélia.

Érdemes-e egyesületi életet élnünk?

Ezen a címen vezércikkhez Kerék Péter az állami tanítók országos egyesületének érdemes főtitkára a Magyar Népiskolában. Minden szava megszivlelendő. Bünt követ el önmaga és közülete ellen, aki távolmarad az egyesületből. Önzetlen munkájukért pedig nagyon keveset kérnek a vezetők. A tagdíj nagyon csekély és még ujság is jár érte. De felbecsülhetetlen érték a belépéssel járó erkölcsi támogatás. Nem mindegy az, ha a vezető csak egy kis töredékre támaszkodik, avagy pedig az ország összes tanítójára hivatkozhatik, amikor felmegy az illetékesek elé.

Az utóbbi évek korszakalkotó eredményeket hoztak, amelyek megvalósításában az egyesületeknek jutott az oroszlánrész.

Most is korszakalkotó eredményről számol be a cikk.

Megoldották a tanyai tanítókérdést.

Az a kulturember, aki apostoli munkára kimegy a tanyára, megérdemli, hogy megkülönböztetett elbánásban részesüljön. Ez a megkülönböztetés csakis az lehet, hogy meg kell adni neki az anyagi lehetőséget ahhoz, hogy mint kulturember élhessen kint a tanyán is.

Vallás- és Közoktatásügyi Miniszter ur az állami tanítók részére tanyai pótlékot engedélyezett. Ez a pótlék a távolság és a viszonyok szerint váltakozik úgy, hogy a legkevesebb havi 50, a legtöbb pedig havi 115 pengőt tesz ki.

Igy már érdemes kimenni a tanyára és ott maradni. Apostoli hivatást tölteni be. Megtudja szerezni a tanyai tanító a továbbképzéshez szükséges eszközöket. Meg tudja közelíteni a kulturközpontokat. Élhet a tanyán is kulturemberhez méltó életet. Köszönet. Köszönet érte.

További eredmény, hogy megszűnik a segélydíjasság és felemelték a VII. fizetési osztályba kinevezendő tanítók számát.

Iskolaszentelés Jászárokszálláson.

Október 19-én Jászárokszálláson új iskolát szenteltek. A szentelés lélekemelő ünnepség keretében folyt le.

Az ünnepségen megjelentek, Fáy István kultuszminiszteri államtitkár, országgyűlési képviselő, vitéz báró Urbán Gáspár főispán, Alexander Imre alispán, dr. Jakab László kir. tanfelügyelő, Aczél József apátplébános, dr. Gajzágó István országgyűlési képviselő, Muhoray Károly főszolgabíró, dr. Draskóczy Mihály titkár, dr. Kiss László árvaszéki ülnök, a község előljárósága, élén Nemoda József főjegyzővel és még sokan mások.

A tanuló ifjuság ünnepi szentmisén vett részt, mely után harangzugás közt fényes papi segédlettel vezette a körmenetet Aczél József apátplébános az új iskolába a virágfüzérés tanulóifjuság és a tűzoltók sora mellett. A körmenet az iskola előcsarnokában megkezdte a „Kereszt” ünnepségét, mely után Aczél József apátplébános felszentelte az új iskolát és elmondta avató beszédét. — Hangsúlyozta, hogy a gyermekek nevelésének az ezeréves keresztény erkölcs szellemében kell haladnia.

A szentelési ünnepség után a község képviselőtestülete az iskola előadótermében diszkozyülésre ült össze, melyen Fáy István kultuszállamtitkár mondotta el ünnepi beszédét. — Gróf Széchenyi Istvánról a legnagyobb magyarról emlékezett meg először. Kiemelte, hogy a legnagyobb magyar szellemében ismereteket, műveltséget tanítani, magyar jellemeket nevelni épült ez az iskola. Majd a tanítói pályáról szolt és megállapította, hogy az igazi tanító hivatása egy csodálatos gyönyörű lehetőség a szeretet szolgálatával belsőértékben gazdaggá és áldottá tenni a nemzedékek életét: Isten és Haza számára. A tanítók neveljék a gyermekeket, a magyar jövő reménységeit, hitben, hazafiságban, műveltségben a gyakorlati életre.

Ezután Nemoda József főjegyző átadó beszéde hangzott el. Lelkes szavakkal köszönte meg Thiel Bernáth igazgató sok-sok fáradozását, valamint mindazokét, valamint mindazokét, akik az új iskola építésének gondolatát valamivel előbbre vitték. Indítványozta, hogy Árokszállás község népe „A legnagyobb magyar” emlékének akkor áldoz méltóképpen, ha az új iskolát Széchenyi Istvánról nevezik el.

Majd Thiel Bernáth az iskola igazgatója vette át az iskolát. Beszédében kulturpolitikailag fejtegette az iskola múltját és jelenét. A jövőre vonatkozólag pedig azt, mint kíván ő tantestületével — az ifjuság nevelésében és oktatásában — belekapcsolódnai Árokszállás népének szellemi és anyagi fejlődésébe.

A nagyhatású beszédek után az iskola énekkara népdalokat énekelt majd több szavaltat hangzott el. — Végül a leánykák gyönyörű tuncos köszöntője után végetért a magasztos ünnepély.

Valamennyi Helyi Iskolánkívüli Népművelési Bizottság Tekintetes Elnökségének

Az egészségvédelem szolgálatába állított zöldkeresztes nővérek nagyjelentőségű egészségvédelmi és szociális munkát végeznek az egyes községekben. Ha a zöldkeresztes nővérek bekapcsolatnának az iskolánkívüli népművelési munkájába ez nem jelentene számukra megterhelést, sőt változatosságot hozna életükbe hivatásuk újabb területre történő kiterjesztésével. Ugyanakkor azonban sok lelkes munkatárssal gazdagodna a népművelők különben is egyre növekvő tábora.

Felhívjuk tehát a Tekintetes Elnökséget, hogy a területén alkalmazott zöldkeresztes egészségügyi védőnőket kapcsolja be az iskolánkívüli népművelési munkájába, adjon nekik alkalmat arra, hogy hajlandóságuk szerint műkedvelői előadások rendezésénél, ünnepek tartásánál, egyes előadásoknál vagy előadásorozatoknál, tanfolyamoknál a népművelési munkába bekapcsolódhassanak.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi Miniszter Ur 1941. évi november hó 11-én kelt 163.230—1941. VII. l. ügyosztály számú rendelete alapján felhívjuk a Tekintetes Elnökséget, hogy az 1941—1942. évről szóló beszámoló jelentésben külön cím alatt jelentse, mily mértékben és mily eredménnyel sikerült a területén működő zöldkeresztes nővérek munkáját az iskolánkívüli népművelési nemzetnevelő tevékenységébe bekapcsolni.

Szolnok, 1941. évi november 17-én.

Dr. Jakab László sk.
kir. tanfelügyelő, ügyv. elnök.

Soós József sk.
vm. népművelési titkár.

„Tanítóírók és költők II. Bokrétája”

cimen új könyv jelent meg a napokban, Kiss József és Könyü László szerkesztésében.

Nevéhez méltóan szerényen és illatosan kopogtatott be a magyar lelkek ajtaján. Tegnap még nem volt és ma már itt van. Eljött és márával hozta a nagy magyar föld téreinek, rónáinak, szélzugatta erdeinek, napcsókoltá bérceinek édeskedves illatát. Elhozta a magyar lelkek örö-

FÉRFI-
SZÖVETET,
SELYMET

A **BRÜLL**

SZOLNOK
Takarékosság
Baross-utca 1

DIVATÜZLETÉBŐL

mét, bánatát, mosolyát, könnyét, el a magyar szívek zengő muzsikáját, daloló vágyát, élni akarását.

A szent magyar földnek valóban minden porszeme életre kel ebben a könyvben. A lelket a magyar faj kertészei, a magyar tanítóírók léhelik a porszemekbe. Tolluk nyomán elébünk tárul a valódi magyar élet.

Ujongó jókedvében, sorscsapkodta fájalmában. Érezzük, éljük benne fajtánk multját jelenét és megérezzük dicsőséges jövőjét. Mert az a fajta amelynek ilyen fiai vannak kiválasztott népe Istennek.

Nyugtatóan édes illatokkal telik meg szobánk, csillapító jóleső nyulom költözik szívünkbe, ha olvasni kezdjük.

Olvassuk el mindnyájan magyarok!

A „Bokrétához”, Hankiss János egyetemi tanár irt nemes veretű, a szívszeretet melegétől átfűtött, izzón napsugaras előszót.

Legillatosabb virágját a Bokrétának!

(cs. s.)

H I R E K

Meleg kartársi szeretettel kívánunk kedves Előfizetőinknek, Olvasóinknak és Munkatársainknak nagyon kellemes karácsonyi ünnepeket.

A J.-NK.-SZOLNOKVÁRMEGYEI NÉPMŰVELÉS
SZERKESZTŐSÉGE ÉS KIADÓHIVATALA.

Kormányzói kitüntetés. A Kormányzó Úr Öfömlétsága Királdi Károly Szolnok-ujvárosi népiskolai felügyelő-igazgatónak és Sikolya Albert tiszaföldvári igazgatónak a Nemzetvédelmi Keresztet adományozta.

Lemondás. Soós József vm. népművelési titkár a vármegyei Általános Tanítóegyesület alelnöki és az ezzel kapcsolatos Temetkezési Alosztály elnöki tisztségéről lemondott.

Áthelyezés. Müller István t. s. fog. a debreceni tankerületi főig. tól az újvidéki tanfelügyelőséghez, Donkó Irén szaktanítónő Kiskunhalasról a jászladányi gazd. isk.-hoz helyeztetett át.

Megbizás. Vajay Józsefné sz. Kalász Máriaat Szolnok-alcsiszágyi vándoriskolához. Máté (Mervich) Katalint Törökszentmiklós kengyelytenyősziget, Faragó Ilonát a Dévaványa-fudaéri áll. Kelemen Adélt Jászladány-központi áll. népiskolához, Muzika Ibolyát a Szolnok-feketevárosi vándoriskolához v. Kiss Sándort a Kunmadaras-magy. mezői áll. isk.-hoz, Szalayné Kiss Ilonát a Törökszentmiklós-pusztakengyeli áll. iskolához, Bánya Annát a Turkeve-szelesháti áll. isk.-hoz. Szita Olgát Mezőtur-csalicsárdai áll. népiszk.-hoz. Porpácsi Lajost Jászberény-homoktanyai áll. népiszk.-hoz. öz. Gál Elekét Korek Máriaat a Kunmadaras-hármaspusztai népiszk.-hoz. Varga Editet a jász-

berényi-csikósi áll. népisk.-hoz. *Tóth Margitot* jászladányi gazd. isk.-hoz. *özv. Gremesperger Lajosnét* a kun-szentmártoni gazd.isk.-hoz, segély-dijas tanítói minőségben megbízta a debreceni tankerületi kir. Főigazgató ur.

Meghívó. A Jász-Nagykun-Szolnokvármegyei Általános Tanítóegyesület választmányának 1941. évi december hó 15-én délelőtt 10 órakor Szolnokon, a Tiszaparti állami elemi iskolában tartandó gyűlésére. Szolnok, 1941. november 25-én. Elnökség.

Megjelent a tanítóírók és költők II. Bokrétája. A gyönyörű könyv ára 4 pengő. Megrendelhető a pénz beküldésével a 36.843 sz. csekken. Tanítóírók és költők Bokrétája Jászberény.

Ismerd meg Budapestet. A Községi Tanítók Országos Egyesülete 1941. december 28, 29, 30 és 31-én, a szokásos tanítói gyűlésekkel egyidőben „Ismerd meg Budapestet” tanulmányi kirándulássorozatot rendez, melynek keretében kerek képet nyújt Budapest pedagógiai, kulturális, ipari és gazdasági berendezkedéséről, valamint megismerteti a főváros sajátos lát-nivalóit megfelelő vezető útmutatása mellett. Az egyesület akcióját a székesfőváros hatóságai — élükön a főváros polgármesterével — minden tekintetben támogatják. Így lehetővé válik, hogy a résztvevők számára mindenütt a legnagyobb kedvezményt biztosítsák. sőt igen olcsó szállásról is gondoskodhassanak. Az érdeklődő kartársak forduljanak az egyesület elnökségéhez. Budapest, VI. Aréna-u. 136.

Nyugtázások - Csekkszámok:

Jász-Nagykun-Szolnokvármegye Ált. Tanítóegyesület - Szolnok 57.480.

Előfizetés Népművelésre. Thököly-uti áll. népiskola Szolnok 6 P. Glódeák Béláné Mezőtur 4 P. Bodnár Róza Kisujszállítás 6 P. Poócs Kálmán Karcag 6 P.

Tagdíj címén: Manga Olga Kötelek 8 P. Vass Andor, Vass Andorné, Fogarassy Mihályné, Nagy Tiborné, Nagy Boldizsárné, Mohácsi Katalin, Mohácsy László, Bányai László, Gulyás Anna, Ördög Imre, Kónyáné T. Julia, Fábrián Gyula, Jenei Ilona, Kónya Rudolf Cibakháza 2—2 P. Hevesnagykunsági Ref. Tanítóegyesület 40 P.

Temetkezési díj címén: Molnár Béláné Budapest, Horváth Jolán, Szathmáry Lajosné, Ferenczy Sándorné, Polónyi Rózsi, Cserny Béláné 1.20 P. Csiky Ernő, Brindáné L. Mária 2.40 P. Acsay Mihályné Szolnok 3.60 P. Magyary Gyuláné Budapest 1.20 P. Pálmay Károlyné Jászberény 6 P. Bogyó Béla Jászfelsőszentgyörgy, Skoda Mária, Benyovszky Jolán, Vásárhelyi Mária, Szentirmay Kálmánné Jászberény, Körmendyné P. Julia, Zöld Jánosné, Kiss Ágnes 1.20 P. Dobó Sándorné 6 P. Kosnár Lajos 3.60 P. Gonda János Mezőtur 2.40 P. Erparty Mária, Baloghné F. Irma, Hajagos Józsefné, Martikány István, Szabó Róza, Szabó Ilona 1.20 P. vitéz Iványi Károly Kunszentmárton 2.40 P. Magyary Károly, Magyary Károlyné, dr. Magyary József Szolnok 1.20 P. Glódeák Béláné Mezőtur 2.20 P. Bátky Antal Makó 1.20 P. Soós József Szolnok 3.60 P. dr. Rimóczy József Budapest 2.40 P.

Rényi-nyomda, Szolnok. Telefon 113 szám

RÉNYI DEZSŐ KÖNYVESBOLTJA

GOROVE-U. 15.

SZOLNOK

TELEFON 113.

Bárhol megjelent iskolai, szépirodalmi és tudományos könyvek a megjelenés időpontjában már kaphatók!

Az új tanterv szerint készülő népiskolai vezérlőkönyvek megjelenés után azonnal beszerezhetők.

RAKTÁRRÓL SZÁLLITHATÓ ISKOLAI NYOMTATVÁNYOK:

Felvételi napló	Értesítő könyvecske
Haladási napló	Bizonyítvány űrlap
Mulasztási napló	Tanítási órarend
Anyakönyvi napló	Tananyagbeosztás.

Esküdtételi és fogadalmi lap

A harmadik osztály legtökéletesebb földrajzi segédanyagjai:

Halmos földrajz	ára : — 40 P.
Hozzá a megyei térkép	ára : — 24 P.

(Tanítóknak árengedmény !)

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK VÁRMEGYEI NÉPMŰVELÉS

1941. /34.évf./ . jan-dec. 1-12.szám.